॥ अथ विवेकसार प्रारंभः ॥

विवेकसार.

साधु [illegible] कृत.

महाराज श्री भगवतप्रसादजीनी आज्ञाथि सा० [illegible] बी० कुवेरदासे छपावी प्रसिद्ध कर्यो.

मुंबईमां गणपत कृष्णाजीना छापखानाना मालेक आत्माराम कानोबा
ऐ ओ ऐ छाप्यो
संवत् १९३३. सन १८७७.

[illegible] हरिकृष्णदेवेभ्योनमोनमः॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रीभक्तिधर्मात्मजमिष्टदेवंनरेशदेवेशनतांघ्रि[illegible]मम्॥[illegible]
[illegible]विवेक[illegible]रंचय[illegible]॥१॥ ॥अर्थः॥ ॥सर्वेभक्तजननामनोरथपूरणकरवातेनेविषे कल्पवृक्ष
[illegible]मकल्पवृक्षपोतानिपास[illegible]विनेजेचिंतवेतेनामनोरथनेपुरणकरेछे तेमनानाप्रका[illegible]नाजे[illegible]
जनवेम[illegible]धारवा[illegible]वाजेना[illegible]रनामनो[illegible]थतेनापुरणकरनारा ॥ अनेनरन[illegible]राजेराजानेदेवना[illegible]जेब्रह्मादिक
[illegible]तातेमणेनमस्कार[illegible]चरणारविंदनुंयुगलतेजेमनु॥ केतांसर्वेराजातथासर्वेदेवतानेनानाप्रकारनांजेम
वेपोतान[illegible]नारा[illegible]सर्वेमुक्ततेसर्वेनानाप्रकारनांवस्त्रअलंकारतथा[illegible]ष्पचंदनादिकजे पुजानाउपचारते
[illegible]नेजेमनाचरण[illegible]तिवंदनाकरवाआवेछे एवानेपोतानाइष्टदेवएवाजेश्रीभक्तिधर्मनाआत्मजजेश्रीहरि
कृष्णम[illegible]राजतेमने[illegible]नमस्कारने[illegible]दरएवोविवेक[illegible]नामेजेग्रंथतेनेहुंजेते[illegible]छूं॥१॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रुति[illegible]तीनां
समनीषयामयास[illegible]स्यहरेःसतांमुदे॥ विवेकचंद्रोदयनामकःकृतोग्रंथःसदाकोविदसेवनीयः॥२॥ ॥अर्थः॥
एविरित्येपोताना[illegible]नमस्कारकरवारूपजेमंगलाचरणतेपूर्वकआग्रंथनुंनामकहिनेजेग्रंथमांथियोडाकप्रकर
णनोसारसारक[illegible]तअर्थलिखयोछे तेग्रंथनुनामेसहितस्वरूपकहुंछुजेहरिनेसंततेमनामुदनेअर्थेकेतांश्रीहरि
ने[illegible]नासर्वे[illegible]सन्नकरवाते[illegible]अर्थेमेजेतेणेपोतानिबुद्धियेकरिनेश्रुतिनेस्मृतिनोजेसारकेतांवे[illegible]राणसूत्र
स्मृतिपुं[illegible]श्लोकतेमनासारनोस[illegible]द्धारकरिने[illegible]पंडितजननेसेववायोग्यकेतांनिरंतरविद्वान[illegible]
जाणवा[illegible]कंठेकरवाजोग्यए[illegible]विवेकचंद्रोदय[illegible]जेनुंएवोजेग्रंथजेतेकरयोछे॥२॥ ॥श्लोकः॥

अस्यापिसारमुद्धृत्यभाषाटीकांकरोम्यहम् ॥ सतांप्रीत्यैगुणातीतानंदस्यादेशतोमुनेः ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवे आविवेकचंद्रोदयनामेजे ग्रंथतेनोपणजेसारतेनोउद्धारकारेनेकेतां [illegible] सद्ग्रंथनासाररूपजेमारोकरेलोविवेकचंद्रोदयग्रंथ तेमांथिपणसारांसारांथोडांथोडांप्रकरणतेमनेजुदांपाडिनेगुणातीतानंदस्वामीनामेजेमुनितेमनिआज्ञायेकरिनेहुंवलरामदासनामेजेसाधुतेजेतसंतनेप्रसन्नकरवानेअर्थेभाषाएवीजेटीकातेनेकरुंछुं केतांगुजरातदेशनिभाष [illegible] श्लोकनिनविनेकटलाकश्लोक। [illegible] तनिकरे[illegible] तेनेभेलिकरिनेलख्युछुं ॥ ३ ॥ ॥ शौनकेनोक्तं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ मोक्षाश्रमेस्मृतंवस्त्रंरक्तंयद्धा[illegible]रंजितं ॥ कार्यंयज्ञोपवीतंतुसितंनवगुणान्वितमिति ॥ ४ ॥ अर्थः ॥ ॥ तेमं प्रथमसाधुनालक्षणनेप्रतीपादनकरनाराजश्लोकतेमनेअर्थेसहितलिखुंछुंतेमांसाधुनेमा [illegible] लां [illegible] धारण[illegible] तनेश[illegible]नकऋषिजेतेकहेछे ॥ मोक्षाश्रमजेत्यागिनोआश्रमतेनेविषेजेवलकह्य [illegible] ने जेरंगेलांवस्त्रधारणकरवानांकह्य छेतेजेतेतोधातुजेगेरुतथामृत्तिकातेणेकरिनेरंगेलांकह्यांछेकेतांसाधुनेलालमृतिक [illegible]रंगेलांवस्त्रपेरवां ॥ [illegible]धुनेनवगुणजेनवदोरातेणेजुक्तनेधोलुएवुंयज्ञोपवीतजेतेधारवुं ॥ ४ ॥ ॥ तथोक्तंनारदपंचरात्रे ॥ ॥ श्लोकौ ॥ ॥ भगवन्नामसद्धर्मप्राप्त्यास[illegible]रुलभ्यया ॥ जात्यादिदोषनाशत्वाद्ब्रह्म[illegible]त्वंसचार्हति ॥ ५ ॥ [illegible]प्राप्यदैक्षंजन्मेदंजातिदोषा[illegible]मुच्यते ॥ सद्धर्मपालनेनैवततो[illegible]क्तिंप्रयातिसः ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेनारदपंचरात्रनेविषेपणतेजप्रकारेकह्युंछे ॥ जेसद्गुरुथकिप्राप्तथईएविजेभगवाननुनामनेस[illegible]दिक्षा ।मेकेत्तांसद्गुरुयेकहिएविजे भगव ननानामनोजपकरावानीरित्यनेसाधुनाधर्मपालवानिरीत्यते

णेकरिनेवैश्यादिकजातिनाजेदोषतेमनुनाशपांमवापणुंछेमाटेतेत्यागीसाधुजेतेब्रह्मसूत्रजेजनोयतेनेधारणकरवा जोग्यछे॥ ५॥ अनेतेत्यागीसाधुजेतेदीक्षायेकरिने प्रातथयुएवुंजन्मकेतांयज्ञोपवीततुलसीनिमालाने उर्ध्वपुंड्रति लकनेभगवांननानाममंत्रोमंअनेमृतिकायेकरिनेरंगेलजेवस्त्रएआदिकजेदीक्षारूपबिजोजन्मतेनेसद्गुरुथकिपांमिने जातिनाजेदोषतेथ[illegible]यछे॥ अनेतेकेडतेसाधुपुरुषजेतेसंतनाधर्मनुजेपालवुंतेणेकरिनेमुक्तिनेपांमेछे ॥ ६ ॥ त्यागिनांरसास्वादनिषेधएकादशेउक्तः॥ ॥श्लोकः॥ ॥तावज्जितेंद्रि[illegible]जितसर्वेंद्रियःपुमान् ॥ नजये द्रसनंयाव[illegible]तंसर्वं[illegible]से॥ ७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसर्वइंद्रियुनुमूलरसनाइंद्रिछे माटेत्यागिसाधुनेरसास्वादनो निषेधजेतेएकादश[illegible]धमेविषेकह्योछे॥ जेजित्यांछेबिजांसर्वेइंद्रियोजेणेएवोजेपुरुषतेजेतेत्यांसुधिजित्यांछे इंद्रि योजेणेएवोनथिनथया[illegible]धितोज्यांसुधिर[illegible]सुधिमाटेरसजित्ये[illegible]वेंजेतेजितायछे केतांरसना इंद्रि[illegible]इंद्रि[illegible]जेतेजितायछे माटेत्यागिसाधुनेरसनाइंद्रिजेतेविशेषपणेकरिनेजितवि ॥ ७ ॥ अत्रिरुवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥सोमपानसमाभिक्षाभिक्षान्नंनप्रतिग्रहः॥परान्नंनैवभिक्षास्यान्नतस्याःपरपाकता ॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेभिक्षामागिनेलाव्याजेशुष्कअन्नतेनेजमवेकरिनेरसना[illegible]द्रियजितायछेमाटेअत्रिऋषिजेते भिक्षानुजेअन्नतेनुपवित्रपणुकेछे जेभिक्षाजेतेसोमवल्लिनुजेपानकरवुतेनेसमानछेमाटेभिक्षायेकरिनेपांम्याजे अन्नतेजेतेप्रतिग्र[illegible]नाय॥ अनेभिक्षाजेतेपारकुंअन्नजेतेनथिनेतेभिक्षाजेतेनेपारकोपाकपणनकेवाय ॥ ८ ॥ श्लोकः॥ ॥भिक्ष[illegible]ुकरीनामसर्वपापप्रणाशिनी॥ भिक्षाहारोनिराहारःप्रोच्यतेभिक्षुकोनरः॥ ९॥ ॥अर्थः॥

अनेमाधुकरीनां [illegible] क्षाकेतांजेममधुकरजेतेपुष्पनेनकनडतोथको तेपुष्पनोथोडोथोडोरसलेछेतेमत्यागी [illegible] रुष
जेतेगृहस्थनेनक [illegible] थका पोतानादेहनिरवाहनेअर्थेतेगृहस्थुनेघेरथिथोडियोडिभिक्षामागिलावेनेतेभिक्षाकेवि
छेतोसर्वपापनेनाशकरेएविछे ॥ अनेतेभिक्षायेकरिनेप्रामथयुंजेअन्नतेनेजमनारोएवोजेभिक्षुक [illegible] रुषतेजेतेनिरा
हार [illegible] ॥९॥ ॥विश्वेश्वरपद्धतौचोक्तं॥ ॥श्लोकः॥ ॥नक्तात्परश्चोपवासउपवासाद्याचितम्॥अयाचितात्परं
भैक्षंतस्म द्भैक्षेणवर्त्तयेत्॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेविश्वेश्वरपद्धतिनेविषेपणभिक्षामागिनेलाव्याजेअन्नतेणेकरिने
त्यागि [illegible] रुषनेदेहनिरवाहकरवानुकह्युंछे जेनक्तजेरात्रिभोजनकरवुंतेथिउपवासजेतेअधिकछे नेउपवासकरवोते
थीअयाचितजेनमाग [illegible] तेजेतेश्रेष्ठछे॥ [illegible] पणभिक्षानुंजेअन्नतेजेतेश्रेष्ठछेतमाटेत्यागिसाधुजेतेभिक्षा
येकरिनेम [illegible] जेअन्नतेणेकरिनेपोतानोनिरवाहकरे॥ १०॥ ॥व्यासश्चाह॥ ॥श्लोकः॥ ॥नीलीपटेजलंतक्रे
गोशाल [illegible] ॥भिक्षामाधुकरीचैवपवित्राणियुगेयुगे॥ ११॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेव्यास [illegible] निजेतेपणभि
क्षानेपवित्रकेहेता [illegible] वाजेवस्त्रनेविषेजेगलिनेछासनेविषे जेजलनेम्लेछनामंदिरनेविषेजेगोशालाकेतांजेम्लेछनामं
दिरनेविषेग [illegible] नेरवानिशालाहोय एवुंजेम्लेछनुंमंदिरनेमाधुकरीभिक्षाएच्यारवांनाजेतेयुगयुगनेविषेपवित्रछे
॥ ११॥ ॥श्रीभगवा [illegible] वाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥कृपालुरकृतद्रोहस्तितिक्षुःसर्वदेहिनां॥सत्यसारोनवद्यात्मास
मःसर्वोपका कः॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीकृष्णभगवानजेतेउद्धवजिप्रत्येसाधुनांलक्षणकेहेछे॥कृपालुकेतांज
ननुजे [illegible] नोछेस्वभावजेनोएवोनेअकृतद्रोहकेतांसर्वेजीवप्राणिमात्रनि [illegible] ये रहितनेतितिक्षु

केतांसुखदुःख॥ ट जेस हनक चानोछे स्वभावजेनोनेसत्यसारकेतांसत्यने हे छेतेछेसारतेजेनेएवोनेअनवद्यात्मा केतांदोषेरहितछे आत्मा।जेनोनेसमकेतं सारानरताविषयनेविषेसमछे दृष्टिजेनिनेसर्वोपकारककेतांपोतानासाम र्थ्यप्रमाणेसर्वेनोउपकारकएवो ॥ १२॥ ॥श्लोकः॥ ॥कामैरहतधीर्दांतोमृदुःशुचिरकिंचनः॥ अनीहो मितभुक् शांतःस्थिरोमच्छरणोमुनिः॥ १३॥ ॥अर्थ॥ ॥अनेकामैरहतधीकेतांविषयेकरिनेनथिहणायि बुद्धिजेनी ने दांतकेतांदम्यांछे इंद्रियतेजेणेनेमृदु केतांमृदुतायेजुक्तनेशुचिकेतांबाह्यनेअंतःकरणनेविषेपवित्रतायेजुक्तएवोने अकिंचनकेतं भगवानविनाजेजनतेविनाबिजापदार्थनेप्रयोजनेरहित॥ अनेअनीहकेतांप्राकृतउद्यमेरही तनेमितभुक्केतांजुक्तछेआहारजेनोनेशांतनेस्थिरकेतांपोतानाधर्मनेविषेस्थिरतायेजुक्तनेमारोजछेआश्रयतेजेने नेमुनिकेतांजीवात्मातथापरमात्मानास्वरूपनोविचारकरवोतेछेस्वभावजेनो॥ १३॥ ॥श्लोकः॥ ॥अप्रम त्तोगभीरात्माधृतिमान्जितषड्गुणः॥अमानीमानदःकल्पोमैत्रःकारुणिकःकविः॥ १४॥ ॥अर्थः॥ ॥अने अप्रमत्तकेतं भागवतधर्मने जेपालवुं तेमांसावधाननेगंभीरात्माकेतांगंभिरछेबुद्धिजेनिनेधृत्तिमान्केतांअतिदुः खनेविषेपणधीरजवाननेजितषडगुणकेतं जित्याछेकामक्रोधलोभमोहशोकनेमदएछोगुणतजेणे॥ अनेअमानी केतांपूज्यनेविषेमानेरहितनेमानदकेतांसर्वगुरुषुनेमाननारोनेकल्पकेतांजनजेतेमनेहितनो उपदेशकरवोतेमांकुशल नेमैत्रकेतांसर्वेनेविषेमित्रतायेजुक्तनेकारुणिककेतां पोतानेबंधननकरे एविजेदयातेणेसहवर्ततोनेकविकेतां जी वईश्वरमायाब्रह्मनेपरब्रह्मतेनास्वरूपनुंजेयथार्थसमजवुंतेमांकुशलएसर्वेलक्षणेजुक्तसाधुपुरुषजेतेवरतेछे॥ १४

विष्णुधर्मोत्तरेचोक्तम् ॥ ॥श्लोकौ॥ ॥ विष्णुभक्ताःस्वधर्मस्थाःप्रशांतेंद्रियवृत्तयः ॥ विरक्ताआत्मनि:ाश्रयेते संतःप्रकीर्तिताः ॥ १५ ॥ सदासंतोऽभिगंतव्यायदिनोपदिशंतिते ॥ यायाःस्वैरकथास्तेषामुपदेशाभवंतिताः ॥ १६ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेविष्णुधर्मोत्तरनामेजग्रंथतेनेविषेपणसाधुनांलक्षणकह्यांछेजेभगवाननाभक्तनेपोतानाधर्मनेवि षेरह्यानेप्रशांतछेइंद्रियोनिवृत्तियुंजेमनिकेतांशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचविषयतेम थिनिवृत्तिपाम्यांछे इंद्रियो जेमनांएवा ॥ अनेविरक्तकेतांआलोकनेपरलोकनाजेसर्वेभोगतेमनेविषेप्रीतियेरहितने श्रीहरिनेविषेप्रीतिवाला नेजीवात्मादेहरूपनेविषेछे निष्ठाजेमनेएवाजे रुषतेजेत साधुपुरुषकह्याछे ॥ १५ ॥ अनेतेसाधुपुरुष जेतेजोउपदेशनकरेतोयपणसदासमागमकरवाजोग्यछे केमजेतेजेखरेखरासाधुरुषतेमनिजजेसहजस्वभावि ककथाकेतांतेसंतजननेनिरंत जेबोलवुंचालवुंजमवुंनेजेजेक्रियाकरवितेजेतेसर्वेजननेउपदेशरूपथायछेकेतांतेसं तउपदेशनथिकरतातोपणसर्वेजनतेमनोगुणलेछेएवारुडालक्षणवालाएसंतछे ॥ १६ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥सर्वेवे दाश्चयज्ञाश्चतपोदानानिचानघ ॥ जीवाभय दानस्यनकुर्वीरन्कलामपीति ॥ १७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेविदुरजी जेतेकहेछे जेहेअनघकेतांनिर्दोषएवाहेमैत्रेयमुनेसर्वेवेदभणवातथायज्ञकरवातथातपकरवुं तथादानदेवांएसर्वे जेतेजीवनेअभयदानदे केतांजीवुंनेजन्ममरणथि काविनेभगवाननाधाममांलेईजवातेनिकलाजे शोलमोभा गतेनेपणनकरतांहवां केतांजीवुंनेधर्मज्ञानवैराग्येसहितभगवाननिभक्तिकरवीनेसर्वेपापमारगनोत्यागकरवोए वोरुडोउपदेशकरिने भगवानसन्मुखकरवाएविरित्येभागवतमांविदुरजिजेतेजीवनेअभ देवारूपजेपरोप

कारतेनेसर्वथिअधिककेताहवा माटेसाधुपुरुपजेतेमणेजीवमेउपदेशकरवारूपजेपरोपकारतेजेतेकरवो ॥ १७ ॥
श्लोकः॥ ॥धर्मःपरोजीव क्षात्यधर्मस्तद्विपर्ययः॥ यथाशक्तिततोधर्मसाधयेत्पुरुषःसुधीः॥ १८॥ ॥अर्थः॥
अनेयमराजजेतपणएमजकेहेताहवा जेजीवनिरक्षाकरवातेजते [illegible] धर्मछेनेजीवनिरक्षानकरवितेअधर्मछे॥ ते
कारणपणामाटेरुडीबुद्धिवालोपुरुषजेतेपोतानासामर्थ्यप्रमाणेधर्मनेसिद्धकरेकेतां साधुपु [illegible]
णथिमुकाव [illegible] रूपजेपोतानोधर्मतेनेसिद्धकरे॥१८॥ ॥श्लोकः॥ ॥तितिक्षवःकारुणिकाःसुहृदःसर्वदे[illegible] ॥
अजातशत्रवःशांताःसाधवःसाधुभूषणाः॥ १९॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेकपिलदेवभगवानजेतेपोतान मातादे
वहूतिप्रत्येजेसाधुनेप्रसंगेकरिनेजीवनोसंहेजमोक्षथायतेसाधुनांलक्षणकहेछे॥हेमातत[illegible]धुकेहेवाछेत धैर्यकरि
नेमानअपमानसुखदुःखना[illegible]लाएवाछेअनेअतिशेदयावालाछे अनेसर्वजीवप्राणेमात्रना[illegible]हृदके
तांहितकारीएवाछेअनपृथवीना[illegible]पेनथिउपनोकोईशत्रुजेमनेएवाछेअनेशांतकेतांकामक्रोधलोभादिकेकरिनेक्षो
भनपामेएवाछेअनेशास्त्रेकत्यांजेसाधुनांलक्षणतेजछेआभूषणजेमनेएवाछे॥१९॥ ॥श्लोकः॥ ॥मय्यन
न्येनभावेनभक्तिकुर्वंतियेदृढाम्॥मत्कृतेत्यक्तकर्माणस्त्यक्तस्वजनब[illegible]धवाः॥२०॥ ॥अर्थः॥ ॥वलीसाधुके
वाछे तांअनन्यभावजेसर्वब्रह्मादिकदेवनोत्यागकरिनेपतिव्रतास्त्रीनिपेठेमारेविषेजएकान[illegible]तेणेकरिनेजेसाधुजेते
मारेविषेदृढभक्ति[illegible] अने[illegible]नेप्रसन्नकरवानेअर्थेत्यागकर्यांछेमारिभाक्तेनांविरोधिए[illegible]छे अ
नेमारिप्रसन्नतानेअर्थेत्यागकर्याछेमारिभक्तिनांविरोधिएवांस्वजननेबंधुजेमणेएवासाधुछे॥२०॥ ॥श्लोकः॥

मदाश्रयाःकथान्मृष्टाःश्रृएवंतिकथयंतिच॥ तपंतिविविधास्तापानैतान्म तचेतसः॥२१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवली
तेसाधुकेवाछेतोमाराअवतारनेआशरीनेरहिएवीजेमारिशुद्धकथाउंतेनेसं नसेछेनेकेहे ते एवाअनेरवप्रकारमारे
विषेर छेचितजेमनुंएवाजेएसाधुतेमनानानाप्रकारनातापजेअध्यात्मअधिभूत आधदैवतेजेतेनथीपीडापमाड
ता॥२१॥ ॥श्लोकः॥ ॥तएतेसाधवःसा [illegible] गविवर्जिताः॥संगस्तेष्वथते [illegible] र्थ्यःसंगदोषहराहिते॥२२॥
अर्थः॥ ॥हेसाध्विकेतांपातेव्रताएव देव तिमाताढेहगेहस्त्री आदिकर [illegible] नाविषेअ [illegible] हि
तएवाजेतेए [illegible] धुतेनेविषेप्रसंगजेतेमेते गेप्रार्थनाकर [illegible] तेसा केवाछेतोएजीवेअनेकजन्मनेविषेकर्याजे
नानाप्रकारनास्त्रीयादिकविषयना गतेनालागाजेदोषतेसर्वेदोषनेहरेएवानिश्चेजछे॥२३॥ ॥मोक्षधर्मेचोक्तं॥
श्लोकः॥ ॥अचलितमतिर तःस्वधर्मात्पा [illegible] रणःपरावरज्ञः॥अनियतशयनासनःप्रकृत्यादमनियम
व्रतसत्यशौचयुक्तः॥विगतभयकषायलोभमोहोव्रतमिदमाजगरंशुचिश्चरामि॥२४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेव
लिमोक्षधर्मनेविषेपणसंतन लक्षणकह्यांछेजेभगवानास्वरूपनेविषेछे अचलमतिजेनिएवोनेपोतानाधर्ममांथि
नपड्योकेतांपोतानाधर्मसारिपेठेपालनार [illegible] छे वस्त्रजेनेकेतांधा नेतारेरहितनेथोडामूलवाळानेअवस्पो
तानेजोयेएटलांथोडांवस्त्रनेराखतोएवोनेपरने आवरनोजांणनारोकेतांपरजेसर्वनाकारणनेसर्वनानियंताएवाजे
सर्वोपरिश्री [illegible] जेअक्षरादिकधामनेतेभ [illegible] कोट कृतेमना
स्वरूपनेयथार्थजांणनारोनेअवरजेमाय नेमायान सर्वेकार्यतेमनेपण [illegible] अनेअनियतप

कारेनेछे [illegible] नेकतांआठकाणेजहुंश यनकारसने आठक णेजहुंबेसिसनेआठक [illegible]तोमारुंजआ
सनछेमाटेंपजानेनाहे[illegible]आसनकरवा [illegible] एवोजे [illegible]राग्रहतेजेनेनथिएवोनेसहजस्वभावेकरिने [illegible] योने
वस्तरासववांनेनियमजेपोतानाधर्ममांरि [illegible] नेव्रतजेचांद्रायणादि [illegible] द्रोहनथायए
[illegible] बोल [illegible] नेशौचजेअंतरनेविषेनेबाह्यथिपवित्रपणेरेवुंएआदिकजेरुडागुणतेमणेजु [illegible] अनंगयाछेकालक
र्मादिकनाभयनेअंतःकरणनामेलनेलोभनेमोहतेजेनाएवोजेहुंते [illegible] जतेपवित्रथकोआअजगरसंबंधिजेव्रततेनेआ
चरणकरुं ॥ २३ ॥ ॥ ज्ञानांकुशेचोक्तं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ मन्निंदयायदि जनःपरितोषमेतिनन्वप्रयत्न [illegible] लभ्यो
यम [illegible] ग्रहोमे ॥ श्रेयोर्थिनोहि [illegible] रुषाःपर [illegible] ष्टहेतोर्दुःखा [illegible] जितान्यपिधनानिपरित्यजंति ॥ २४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने
सा [illegible] रुषजेतेमणेकोईकपोतानिनिंदाकरेतेणेकरिनेमनमां शोकनकरवोनेमूलगुराजिथा [illegible] एमज्ञानां [illegible] नामेग्रंथ
नेविषे [illegible] छे जेमारि निंद [illegible] ष्यजेतेजोसंतोषनेपामेछेकेतांजोराजथायछे ॥ तोनि [illegible] नानो
सुलभ [illegible] श्रेयने इछ [illegible] जे [illegible] रुषतेजेतेनि [illegible] तोषथाय
एहेतुमाटेदुःखेका [illegible] नेभेलांक [illegible] जेधनतेनेपरित्यागकरे [illegible] केतं [illegible] ष्यजेतेमाहाभेनत्येकारनेपेदाकर्यां
जेधनतेनेआपेदइ [illegible] रिनेपणविजानेर [illegible] नेआतोक [illegible] इआप्या ॥ विनाकेवलमारिनिंदायेकरिने
राजिथायछेमाटेमाराउप [illegible] यमोटोअ [illegible] ग्रहकर्योएमसाधुपुरुषजेतेकोईकपोतानि [illegible] पणमनमां
शोक [illegible] तानथि ॥ २४ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ सततसुलभदैन्येनिः [illegible] खेजी [illegible]

श्चित् ॥ परिवदतु यथेष्टं मत्समक्षं तिरो वा जगति हि बहु दुःखे दुर्लभः प्रीतियोगः ॥ २५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेसदासु
लभ छे दिनपणु जेमां कतां निरंतर दिनपणे जुक्त एवो नेनथि [illegible] खजेने विषे कतां सदा दुःखियो एवो जे आजननो स [illegible] हतेने
विषे मारि निंदा हतु माटे जो कोई प्रीतिने पामतो होय के त मारि निंदा करिने जो को [illegible] जन जे ते राजि थाता होयतो मारे देखते
सांभलते अथवा हुं न देखुं न सांभलुं एम मारि वांसे थि पोताना निजरमां आवे तेम लोक जे ते मारि निंदा करो केता एमारि निं
दा करे छे तेणे करिने मारे खाट्य आवति नथि ने भला एता राजि थाय छे माटे नजरमां आवे तेम मारि निंदा करो तेनो मारे
कांई शोक नथि केमजे घणुंक छे दुःख जेमां एवुं जे आ जगत तेने विषे निश्चे प्रीतियोग जे कोइने राजि करवुं ते जे ते दुर्लभ छे
॥ २५ ॥ ॥ एकादशे चोक्तं ॥ ॥ श्लोकौ ॥ ॥ क्षिप्तोऽवमानितोऽसद्भिः प्रलब्धोऽसूयितोथवा ॥ ताडितः संनिरुद्धो
वा वृत्त्या वा परिहापितः ॥ २६ ॥ निष्ठितो मूत्रितो वाज्ञैर्बहुधैवं प्रकंपितः ॥ श्रेयस्कामः [illegible]
॥ २७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवे साधुपुरुष जे ते अनेक प्रकारनां जे दुःख तेने न गणिने भगवानने भजतो थको पोतानाजी
वनो उध्[illegible]गदर्शने विषे श्रीकृष्ण भगवान जे ते उद्धवजि प्रत्ये केहेता हवा ॥ जेहे उ[illegible] वा जे कल्याणने इछतो ए
वो जे जन ने जे ते दुष्ट जन जे ते मणे तिरस्कारने कर्योने अपमानने कर्योने ठगि लिधो अथवा असूयाने कर्यो ॥ अने ताड
[illegible]थि रोकि लिधोने पोताना निजे जीविका तेणे रहित कर्यो ॥ अने वलि अज्ञानि जन जे ते मणे उपर थुंक्युं
[illegible] तेणे करिने पराभव पमाड्योने [illegible]त्रि भर्यो एवि रित्ये भगवानना स्वरूपने विषे जे निष्ठा ते थकि [illegible]कारे डगाव्यो ॥
अने एप्रकारे कष्टने पांमतो एवो थको पण जीवात्माने पर[illegible] रूपनो विच्यार करवो ते णे जुक्त ए [illegible] जे मन तेणे करि

नेएसर्वेदुःखथकिजीवात्माजेतेनोउधारकरे॥ २८॥ २७॥ ॥श्लोकः॥ ॥पदापियुवतिंभिक्षुर्नस्पृशेद्दारवीमपि॥ स्पृशन्करीवबध्येतकार [illegible] तः॥ २८॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसा [illegible] पुरुषजेतमणेस्त्रियोनेअडं [illegible] नहितथातेस्त्रियोस [illegible] जोवुंनाहएमदत्तात्रेयमु [illegible] स्तितथापतंगियानिशिक्षायेकरिनेयदुराजाप्रत्येकहत [illegible] वा॥ हेराजन्भिक्षुएवोजेजोगितेजेतक [illegible] नीपणजेस्त्रीतेनेपगेकरिनेपणनअडे अनेजोअडेतोहस्तिनिपेठेबंधननेपामेजेमहस्तिजेतेकागळनीहाथणीनेदेखिनेतेनोअंगसंगकरवाजायछेतोमोटाखाडमांपडीनेबंधननेपामेछेतेमक [illegible] नारिनोपणजोस्पर्शकरेतोजोगिबंधननेपामे॥ २८॥ ॥श्लोकः॥ ॥नाधिगच्छेत्स्त्रियंप्राज्ञः [illegible] कर्हिचिन्मृत्युमात्मनः॥ बलाधिकैःस हन्येतगजैरन्यैर्गजोयथा॥ २९॥ ॥अर्थः॥ ॥ [illegible] विवेकीएवोजेयोगितेजेतपोतानाआत्मानुमृत्युरूपएवीजेस्त्रीतेने [illegible] रेयनजाय नेजोजायतोबळेकरिनेअधिकए [illegible] जेतस्त्रीनासंबंधि [illegible] रुषतेजेतएनमारिनांखेजेमहाथणीनेसमीपेगयोजेह [illegible] बळियाएवाजेबिजाहस्तितेजेतमारिनांखेछेतेमएविरित्यनिजेशिक्षातेमेहस्तिथकिलिधिछे॥ २९॥ ॥श्लोकः॥ ॥दृष्ट्वास्त्रियंदेवमायां तद्भावैरजितेंद्रियः॥ प्रलोभितःपतत्यंधेतमस्यग्नौपतंगवत्॥ ३०॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेपतंगीयाथकिजेशिक्षालिधि [illegible] छे॥ हेराजन्नथिजित्यांइंद्रियोजेणेएवोजेजोगितेजेतदे जेभगवानतनिमायारूपएविजेस्त्रीतेनेजोईनेतस्त्रिनाहावभावेकरिनेलोभनेपाम्योथकोअंधतमजेनरकतेनेविषेपडेछेजेमपतंगीयोजेतेअग्निनेजोई नेअग्निनारूपेकरिनेलोभाणोथकोअग्निनेविषेप [illegible] छेतेम॥ ॥ ३०॥ ॥श्लोकः॥ ॥योषिद्धिरण्याभरणांबरादिद्रव्येषुमायारचितेषु [illegible] ढः॥ प्रलोभितात्मा [illegible] पभोगबुद्ध्या

पतंगवन्नश्यतिनष्टदृष्टिः ॥ ३१ ॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेमायातेणेरच्याएवाजेस्त्रीसुवर्णआभरणनेवस्त्रादिकपदा र्थतेरूपीजेअगथ्यानि द्रियेकरिनेलोभपां छेअंतःकरणजे एवोनेमूढएवोजेजोगितेजेतपतंगीयानेपठेन पां मिगईछेज्ञानरूपीदृष्टिजेनीएवोथकोनाशपांमिजायछेमाटेस्त्रिसुवर्णघरेणांनेवस्त्रादिकतेनेजो नाहनेतेमांलोभपां मवुंनहिएविरित्यनिजेशिक्षातेमेपतंगीयाथकिलिधिछे॥ ३१ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ किंविद्ययाकिंतपसा किंत्यागे नश्रुतेनवा ॥ किंविविक्तेनमौनेनस्त्रीभिर्यस्यमनोहृतं॥३२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिऐल ॥ जेपुरुष स्त्रीयोजेतेमणेमनहरिलिधुछे त रुषजेतेनोवद्याभणयाते गेकरिनेशुंनेदानदेवुनेशास्त्रसांभलवांतेमणेकरि नेपणशुं॥ अनेए तरहते षेजेरेहं नेमौनराखवं तेमणे पण शुं ॥ ३२ ॥ ॥ मेधातिथिजायास्मृतौश्लो कं॥ ॥श्लोकौ॥ ॥नसंभाषेत्स्त्रियंकांचित्पूर्वदृष्टांचनस्मरेत्॥ कथांचवर्जयेत्तास नपश्येल्लिखितामपि॥३३॥ एतच्च ष्टयंमोहात्स्त्रीणामाचरतोयतेः ॥ चित्तंविक्रियतेऽवश्यंतद्विकारात्प्रणश्यतीति ॥ ३४ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥हवे मेधातिथिनेजा सऋषिजेतेकहे जेत्यागी रुषजेतेकोईस्त्रीप्रत्येसम्यकप्रकारेबोलेनहिनेप्रथमगृहस्थाश्रममांदे खिएविजेस्त्रीतेनेस्मारेयसंभारेनहि अनेतेस्त्री निकथानोत्यागकरेकेतांआवाईबहुसारीछेनेएनेसंतनेविषेबहुभ क्तिभावछे एविरित्येस्मारेयकोई स्त्रीनांवखांणकरेनहिनेचित्रामणनेविषेलिखेलिजे स्त्रीनिप्रतिमातेनेपण वेनहि ॥ अनेआ बंधिजे त्यारवांनांकेतांस्त्रिसाथेबोलवुं तथापूर्वगृहस्थाश्रमनेविषेदेखेलिजेस्त्रितेनेसंभ तथातेस्त्रीनां वखांणकरवां तथाचित्रामणनेविषे चित्रेलिजेस्त्रिनिप्रतिमातेनेजेज विएजेच्यार तेनेमोहथकिकरतोएवोजे

त्यागीपुरुषतेनुचित्तजेतेअवश्यविकारनेपामेछे नेविकारपाम्याथकितेजोगिनुचेतजेतेन शपामिजायछे ॥ ३३ ॥
॥ ३४॥ ॥नमस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ संगंत्यजेतमिथुनव्रतिनांमुमुक्षुःसर्वात्मनानविसृजे द्धहिरिं
द्रियाणि॥एकश्चरन् रहसिचित्तमनंत ईशे युंजाततद्व्रतिषुसाधुषुचेत्प्रसंगः॥ ३५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेमैथुनासक्तए
वोजेमत्स्यतेनेजोईनेतपमांथिपड्यातेपछे वैराग्यनेपाम्याएवाजेसौभरिऋषितेजेतेजोगिपुरुषजेतमणेमैथुननेविषे
आसक्तएवाजेप्राणिमात्रतेजाणिनेक्यारेयजोवानं॥हएन[illegible]सताहवाजे[illegible]थकिमुकवाने इछतोएवोजेत्या
गिपुरुषतेजेतमे [illegible]ननेकरतांएवांजेपशुपक्षिआदि[illegible]तेप्राणिक्यारेयजुवेनहि॥
अनेसर्वप्रकारेकरिनेसर्वेजेपोतान[illegible]द्रियोतेमनेबाह्यजवादेनहिकेतांविषयनेविषेप्रवर्तवादेजनहि॥ तारेतेसाधुपुरु
ष[illegible]करेतोएकलोगतिकरतोसतोकेतांमायिकलोकनोगमांनयंधातोथकोएक तमयेसिने अनंतनेसर्वनानियंताए
वाजेभग[illegible]नतेमनेविषेपोतानामननेजोडिदेनेप्रसंगजेतेजोकरेकेतांजोभगवानविनाबिजेहेतकर[illegible] होयतोभगवा
ननांछेव्रतजेमनेएवाजेसाधुपुरुषतेमनेविषेकरे॥३५॥ ॥पंचमस्कंधेवक्ति॥ ॥श्लोकः॥ ॥नकुर्यात्कर्हिचित्सख्यं
मनसित्यन स्थिते॥यद्विश्रंभाच्चिराच्चीर्णंचस्कन्दतपऐश्वरम्॥३६॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेपंचमस्कंधनेविषेशुकदेवजि
जेतेराजापरिक्षतप्रत्येकहेछेजेचंचलएवुंजेमनतेनेविषेक्यारेयपणमित्रपणुंनकरवुंकेतांविश्वासनकरवो ॥ केमजे
बहुकालपर्यंतसंच्युएवुंजेशिवजिनेसौभरिआ॥द[illegible]हासमर्थपुरुषनुतपतेजेत्तेजेमननाविश्वासथकि[illegible] जातुंहवुं
॥ ३६॥ ॥श्लोकः॥ ॥ नित्यंददातिकामस्यच्छिद्रंतमनुयेऽरयः॥ योगिनःकृतमैत्रस्यपत्युर्जायेवपुंश्चली॥ ३७॥

॥ अर्थः ॥ ॥ अनेकस्योछेमननो विश्वासजेणएवोजजोगितेनुंजेमनतजेतेकामतथाकामनिकेडवरतताजेक्रोध लोभादिकशत्रुतेमनेनित्यप्रवेशकरवानाअवकाशनेआपेछे॥ जेमकस्योछेविश्वासजेणएवोजेपतीतेनेपुंश्चलीएवि जेस्त्रीतेजेतेजारपुरुपनेअवकाशआपीनेतेपतिने [illegible]रिनेखावेछेतेममनपणकामादिकेक [illegible] भ्रष्टकरेछे ॥ ॥३७॥ ॥स्मृत्यंतरेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥पतत्यसौध्रुवंभिक्षुर्यस्यभिक्षोर्द्वयंभवेत्॥धीपूर्वोरेतउत्सर्गोद्रव्यसंग्रहए वच॥३८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिबिजिस्मृतियुंनेविषे [illegible]युंछेजेआत्यागिपुरुषजेतेनिश्चेजपडेछेकेतांपोतानाधर्म मांथिपडयोथकोजरुरमरिनेजमपुरिमांजायछे तेकियोतोजत्यागीपुरुषनेबेवानांछे तेबेवानांतेकियां [illegible]णिने पोतानावीर्यनोपातजेतेकरवोतथाद्रव्यनोसंग्रहजेतेकरवोएबेकेतांजत्यागिथईनेपोतेवीर्यपातकरेछे तथाबिजापा सेकरावेछेनेद्रव्यनेपोतानुकरिनेबिजापासेरखावेछेतथापोतेराखेछे एवोजत्यागितेजेतेजरुरमोटाकष्टनेपामेछे॥ ॥३८॥ ॥श्लोकः॥ ॥कांताकनकसूत्रेणवेष्टितंसकलंजगत्॥तासुतेषुविरक्तोयोद्विभुजःपरमेश्वरः॥३९॥ अर्थः॥ ॥हवेकनकक तानोजेणेत्य गकर्योछे एवाजेसाधुतेमनोमहिमाकेवोछे जेकनकजेसो [illegible] तेबेरूपजेसूत्रतेणेकरिनेसमग्रजगतजेतेविंटायलुंछे ॥ माटेतस्त्रियोनेविषेनेद्रव्यनेविषेजवैराग्यवालोछे एवोजेते त्यागीसाधुतेतोबेभुजावालोपरमेश्वरजेतेजाणवोकेत्तांजेमभगवानमलेनेकल्य णथाय तेमतेवासाधुनेसमाग मेकरिनेजीवनुंकल्याणथायछेमाटेतेसाधुपरमेश्वरजेवाछे॥३९॥ ॥दशमस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥स र्वस्वंजलदाहित्वाविरेजुःशुभ्रवर्चसः॥ यथात्यक्तैषणाःशांतामुनयोमुक्तकिल्बिषाः॥४०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेद

शमनेविषेशुकदेवजीयेकह्युंछेजेमेघजेतेपोतानासर्वस्वनोत्यागकरिनेश्वेतछेकांतिजेमनिएवाथकाशोभताहवा॥
निपेठेतोत्यागकरिछे पुत्रवित्तनेस्नेहादिइषणाजेमणेएवाअनेपापथकिमुकांणानेशांतएवाजेमुनितेजेतेजेमशो
भेछेतेम॥४०॥ ॥श्लोकः॥ ॥गिरयोमुमुचुस्तोयंक्वचिन्नमुमुचुःशिवं॥ यथ[illegible]लेज्ञानिनोदद
तेनवा॥४१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपर्वतजेतेरुडुंएवुंजेजलतेनेक्यारेकमुकताहवानेक्यारेकनमुकताहवा॥ केनि
पेठेतोज्ञानिएवाजेपुरुषतेजेतेजमज्ञानरूपिजेअमृततेनेआप्यानासमयनेविषेआपेछे नेआप्यानोसमयनहोयतोन
थिआपतातेम॥४१॥ ॥श्लोकः॥ ॥केदारेभ्यस्त्वपोगृह्णन्कर्षुकाद्दृढसेतुभिः॥ यथाप्राणैःस्रवत्ज्ञानंतन्निरो
धेनयोगिनः॥४२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेकर्षुकजेखेडनाकरनारा पुरुषतेजेतेनथिबांधिपाल्यजेमनेएवांजेडां
गस्थनांखेतरतेमांथिवहिजातुंजेजलतेनेदृढपाल्यबांधवेकरिनेरोकताहवा॥ केनिपेठेतोभगवाननाभक्तएवाजेयो
गीतेजेतेजेमनियमविनानांजइंद्रियुंतेमणेकरिनेस्रविजातुंएवुंजेज्ञानतेनेतेइंद्रियुंनेनियमेकरिनेरोकेछेतेम॥४२॥
॥श्लोकः॥ ॥गिरयोवर्षधाराभिर्हन्यमानानविव्यथुः॥ अभिभूयमानाव्यसनैर्यथाधोक्षजचेतसः॥४३॥ ॥
अर्थः॥ ॥अनेवर्षातनिजेधाराओतेमणेकरिनेहणांणाएवाजेपर्वततेजेतेपीडानेनपांमताहवा॥ जेमअधोक्षज
जेभगवानतेमनेविषेछे चितजेमनांएवाजेसाधुतेजेतेलोकतेमणेनानाप्रकारनं जेकष्टतेणेकरिनेपराभवपमाड्या
थकापणपीडानेनथिपांमतातेम॥४३॥ ॥अभियुक्तजनैश्चोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥त्वदयानिसतामेवक
ठिनानीतिमेमनः॥ खलवाग्विशिखैस्तीक्ष्णैर्भिद्यंतेनमनागपि॥४४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिअनुभविएवा

जेजनतेमणेपणकह्युंछे जेसंतपुरुषनांजहृदयजेतेकठिनछेएप्रकारेमारुमनजेतेजाणेछे॥ शामाटेंतोतेसंतनांहृदय जेतेअतिशेतिखांएवांजेखलपुरुषनावचनरुपियाणतेमणेकरिनेलगारेयपण ञ्भेदातांनथि तेमाटेंकेतांदुर्जनग ने वांतिखांवचनमारेंछेतोयपणनेसाधुपुरुषजेतेलगारेयपणपोतानामनमांक्षोभ्भपांमतानथि॥ ४४॥ ॥ श्लोकः॥ दूरंमुंचतिबंधुमंधमिवयःसंगाद्भुजंगादिवत्रासंयोविदधातिवेत्तिसदृशंरोगंचभोगंचयः॥ स्त्रैणेयंतृणवत्घृणांप्रकुरु तेमित्रेष्वमित्रेष्वपिस्वांतंयस्यसमंसमंगलमिहा ुत्रापिमर्त्योभुत॥ ४५॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेवलिजेसाधुपुरुषजे तेआंधलोजेमनुष्यतेनेजेमएमपोतानो बं जेसंबंधिजनतेनेछेटेमुकेछेकेतांजेमआंधलाथिछेटेरेतेमत्यागीपुरुषजे तेपोतानासंबंधिजनथिछेटेरहेनेतेमनिसाथेंहेतराखेनहि नेतेमनिखबरस्यअंतरपुछेनहि अनेभ्भुजंगजेसर्पएआदिक थिजेमतेमसंगजेकोइठेकांणे आसक्तिरहेतेथकित्रा जेबिकतेनेधारणकरेछेकेतांजेमसर्पसिहव्याघ्रने छितेथकि वियेतेमकोईपदार्थनेविषेतथापोतानासंबंधिजनने [illegible] क्तिराहजायतेथकिनिरंतरबितोरेछे॥ नेजेरोगनेभ्भोग तेनेसदृशजाणेछेकेतांभ्भोगजेतेनेरोगजेवादुःखदायिकसमजेछे॥ अनेस्त्रिनुजेसुखतेनेतोत्रैणाजे जाणेछेनेमित्रने शत्रुनेविषेघृणाजेदयातेनेकरेछेनेजेनुमनजेतेघराघरयसर्वकालनेविषेरहेछे एवोजेत्यागिपुरुषतेजेतेमरणधर्मेजु क्तछे केतांहमणेतोमरणधर्मवालुजेशरीरतेणेजुक्तछे तोपण आलोकनेपरलोकनेविषेमंगलजेकल्या तेनेपांमेछे ॥४५॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ सज्जनस्यहृदयंनवनीतंयद्वदंतिविबुधास्तदलीकं॥ अन्यदेहविलसत्परितापात्सज्जनोद्रवति नोनवनीतम्॥४६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसंतजननुहृदयजेतेमांखणसरखुंकोमलछेएप्रकारेविबुधजेडाह्यापुरुषतेजेते

जेकहेछेतेजेतखोटुंछेकेमजेतोविजानादेहनेविषेथतोजेपरितापतेथकिकेतांअन्यजननुदुःखदेखिनेसंतजनजेतेद्रवि
जायछेनेमांखणतोविजानुदुःखदेखिनेद्रवतुंनथितेमाटे॥ ४६॥ ॥श्लोकः॥ ॥तृष्णांछिंधिभजक्षमांजहिमदं
पापेरतिंमाकृथाःसत्यंब्रूह्यनुयाहिसाधुपदवींसेवस्वविद्वज्जना· ॥ मान्यान्मानयविद्विषोप्यनुनयप्रच्छादयस्वान्गु
णान्कीर्तिपालयदुःखितकुरुदयामेतत्सतांचेष्टितम्॥ ४७॥ ॥ अर्थः॥ ॥अनेवलिसंतनांलक्षणकेछेतेकियांतोत
मेजेतेतृष्णाजेतेनेछेदोकेतांतृष्णानोनाशकरोनेक्षमातेजे तेनेभजोनेमदनोत्यागकरोनेपापनेविषेरतिजेप्रीतितेनेन
करोनेसत्यजेपारकोनेपोत नोद्रोहनथायएवुंसत्यवचनबोलोने साधुपुरुषनीपदवीजेमारगतेप्रत्येजावोनेज्ञानिपुरु
षनिसेवाकरो॥अनेमानवाजोग्यएवाजेमनुष्यतेमनेमानोनेपोतानाशत्रुनीपणप्रारथनाकरोनेपोतानाजेगुणतेनेढां
कोकेतांपोतानेमुखेकरिनेपोतानांवखांणमां करोनकीर्तिजेत[illegible]क्षाकरोकेतांपोतानासाधुपणानोजेजसतेनुरक्षण
करोनेदुःखितजननेविषेदयाजेतेनेकरोएसर्वेजेतेसंतनुआचरणछेम[illegible]ाधुपुरुषनेपूर्वेकह्यांजेलक्षणतेमणेजुक्तथा
वुं॥ ४७॥ ॥श्लोकः॥ ॥नघत्वेनोन्नमंतःपरगुणनुतिभिःस्वान्गुणान्ख्यापयंतः[illegible]र्वंतःस्वीयमर्थंसततकृतम
हारंभयत्नाःपरार्थे॥ क्षांत्यैवाक्षेपरुक्षाक्षरमुखरमुखान्दुर्मुखान्धर्षयंतःसंतःसा[illegible]र्यचर्याजगतिबहुमताः[illegible]
जयंति॥ ४८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनघपणेकरिनेमोटप्यतेपांमतानेपरनेपारकागुणनांजेवखांणतेमणेकरिनेपो
तानागुणनेविख्यातकरताएवानेपरनेअर्थेनिरंतरकर्योछे मोटाआ रंभरूप यत्नजेमणेएवासतापोतानाअर्थनेसि
द्धकरताएवा॥अनेविजानांजेतिरस्कारकरवोतेणेकरिनेकठोरछेअक्षरजेमानेजेमतेमबोलतांएवांछे मुखजेमनां

एवाजेदुर्मुखपुरुषतेमननेंपोतानीक्षमायेकरिनेजपराभवपमाडताएवानेआश्चर्यसहितछेआचरणजेमनुकेतांपो
तानुवृत्तांनजोईनबीजानेआश्चर्यथायएवुंछेवर्तवुंजेमनुएवाजेसंतजनतेजेतेत्रिभुवनजेस्वर्गमृत्युनेपाताललोकते
रूपीजेभुवनतेनेविषेसर्वेजनतेमनेवंदनाकरवाजोग्यएवाथकाजयकारिवर्त्तेछे ॥ ४८ ॥ ॥ एकादशेचोक्तं ॥
॥ श्लोकः ॥ ॥ परिग्रहोहिदुःखायययत्प्रियतमंनृणाम् ॥ अनंतंसुखमाप्नोतितद्विद्वान्यस्त्वकिंचनः ॥ ४९ ॥
अर्थः ॥ ॥हवेवलिएकादशनेविषेअवधूतब्राह्मणजेतेसमलाकुररपक्षिथकिजेशिक्षालिधिछेतेनेयदुराजाप्रत्येक
हेछेहेराजन्मनुष्यनेजेजेपदार्थअतिशेप्रियहोयतेतेपदार्थनोजेसंग्रहतेजेतेनिश्चेजएनेदुःखनेअर्थेथायछे ॥ अनेते
पदार्थनोजेसंग्रहतेजेतेदुःखरूपछेएरित्येजांणताथकोजेपुरुषसर्वेपदार्थनासंग्रहनोत्यागकरिदेछेतेपुरुषजेतेअपार
सुखनेपांमेछे ॥ ४९ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ सामिषंकुररंजघ्नुर्बलिनोयेनिरामिषाः ॥ तदामिषंपरित्यज्यससुखंसम
विंदत ॥ ५० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेजेममांससहितएवोजकुररपक्षितेनेमांसेरहितनेबलियाएवाजेबिजाकूररप
क्षितेजेतेमारताहवानेज्यारेतेकुररपक्षिमांसनोत्यागकरिनेएककोरेबेठातारेसुखनेपामतोहवोतेमजोगिपणपरिग्रह
नोत्यागकरेतोसुखीयोथायएविरित्यनीजेशिक्षातेमेकुररपक्षिथकिलिधिछे ॥ ५० ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ग्राम्यगी
तंनशृणुयाद्यतिर्वनचरःक्वचित् ॥ शिक्षेतहरिणाद्बद्धान्मृगयोर्गीतमोहितात् ॥ ५१ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेमृगलाथ
किजेशिक्षालिधिछेतेनेकहेछे ॥ हेराजन्वननेविषेफरतोएवोयतिजेमुनितेजेतेग्राम्यगीतनेक्यारेयनसांभलेअनेजो
सांभलेतोमोहनेपामतोथकोबंधननेपांमे ॥ एजेशिक्षातेनेपराधिनागीतकरिनेमोहनेपांम्योनेबंधायोएवोजेमृगलो

तेथकिशिखे॥५१॥ ॥श्लोकः॥ ॥नृत्यवादित्रगीतानि[illegible]पन्ग्राम्याणियोषिताम्॥ आसांक्रीडा[illegible]वश्य
ऋष्यशृंगोमृगीसुतः॥५२॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेस्त्री[illegible]नाक्रीडामृग[illegible] ग्राम्यएवांजेनृत्यवाजित्रने
गीततेनेसेवताएवामृगलीनापुत्रजे ऋषितेजेतेएस्त्रियुंनाक्रीडामृगथकाएस्त्रीयुंनेवशथईजताहवामाटेयोगितेणेपण
ग्राम्यएवांजे[illegible]त्यगीतनेवाजित्रतेनेजोवांनहिने सांभलवांनहिएविरित्यनीजेशिक्षातेमेमृगीपुत्रजेऋष्यशृंगनामेमु
नितेथकिलिधिछे॥५२॥ ॥ग्रंथांतरेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥मायातेप्रमदं दृष्ट्वासुरांपीत्वाचमाद्यति॥ यस्माद्द
[illegible]रीतस्मात्तंनावलोकयेत्॥५३॥ ॥इतिश्रीविमलैकांतधर्मप्र[illegible]श्री[illegible]शिष्यबलराम
दासमुनिना[illegible]रुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृते श्रीविवेकसारेसाधुलक्षणनिरूपणंनामप्रथमंप्रकरणम्॥ १॥
॥ अर्थः॥ ॥ अनेग्रंथांतरनेविषेपणकह्युंछे जेपुरुषजेतेप्रमदाजेस्त्रितेनेजोईनेमदनेपामेछेनेसुराजेदारुतेनेतो
पानकरिनेमदनेपामेछे [illegible]पणामाटेनारीजेतेपोतानिदृष्टिनेविषेछेमदजेनेएविछेजेकारणपणामाटेत्या
गिसाधुजेतेतेनारीनेक्यारेयजुवेनहि॥५३॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावनाराजेश्रीसहजानं
दस्वामितेमनोशिष्यएवोजेहुं बलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामीनिआज्ञायेकरिनेकर्योजेश्रीविवे
कसार[illegible]थतेनेविषेसाधुनांलक्षणनिरूपणकर्यां एनांमेप्रथमनुप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं॥ १॥ ॥अथोक्त
लक्षणसंपन्नसतांमहिम्नःसत्संगकर्त्तव्यतायाः[illegible]संगत्यागस्यचोपपादनपराःस्मृतयः ॥ तत्रोक्तंकपिलदेवेन ॥ ॥
॥श्लोकः॥ ॥प्र[illegible]गमजरंपाशमात्मनःकवयोविदुः॥ सएवसाधुषुकृतोमोक्षद्वारमपावृतम्॥ १॥ ॥अर्थः॥

हवेपूर्वेकह्यांएवाजेसाधुनांलक्षणतेमणेजुक्तएवाजेसाधुपुरुषतेमनामहिमानाप्रतिपादनकरनारातथासर्वेनेसत्सं
गकरवांने कुसंगनोत्यागकरवांतेनाकेनारातथासत्संगनामहिमानाप्रतिपादकएवाजे श्लोकतेमनेप्राकृतअर्थेसहि
तलखुछुंतेमां ॥ हवेकपिलदेवजिजेतपोतानं मातादेवहूतितिप्रत्येब्रह्मनी पमाडनारीजेभगवाननेविषेभक्तितेजेते
साधुनेसमागमेथायएमकहेछे ॥ हेमातआजजीवात्मातेनस्त्रीपुत्रादिकनेविषेजेअतिशेसंगतेनेविवेकिसंतजेतेअज
रपाशनेकेहेछेकतांजे वनेस्त्रियादिकनोप्रसंगछेते अने [illegible] षेपणटलतोनथिएमनेएमरहेछेनेअतिशेबंधनक
रनारोछेएमकेहेछे अनेतेजप्रसंगजोसाधुनेविषेजीवेकर्योहोयतो मोक्षनुंजेद्वारतेउघाडुंछे केतांतेवोजप्रसंगसाधु
मांजोथायतोएने मोक्षथावामांप्रयासन[illegible]वनोमोक्षथायछे केमजेएज [illegible] जेवोप्रसंगकरेछेतेवोएनोस्व
भावथायछेनेतेविएनिरुचिथायछे॥१॥ ॥श्लोकः॥ ॥सतांप्रसंगान्ममवीर्यसंविदोभवंतिहृत्कर्णरसायनाःकथाः॥
तज्जोषणादाश्वपवर्गवर्त्मनिश्रद्धारतिर्भक्तिरनुक्रमिष्यति॥२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेएवासा[illegible]नाप्रसंगथकिमारिकथा
उंजेतेथायछेकेतांएजीवज्यारेसाधुनोप्रसंगकरतारेएनेमारिकथानुंश्रवणथायछे तेकथाउंकेविछेतोमा[illegible]अवतार
नांजेपराक्रमतेनुंछेसर्वप्रकारेमाहात्म्येसहितज्ञानजेमनेविषेएविछेअनेहृदयने[illegible]नतेनेअतिशेसुखनके[illegible]ते अ
नेतेकथाउं[illegible]जे प्रितियेजुक्तसेवनकेतांसांभलवुं तथकिअप[illegible]र्गजेमोक्षतेछेमार्गनेविषेजजेनाकेतं जेभगवाननेमा
र्गेजीवचालेतोतेनोसेहेजमोक्षथायछे एवाजेभगवानतेनेविषेतत्कालश्रद्धाप्रीतिनेभक्तितेजेतेअनुक्रमेकरिनेथाय
छे॥२॥ ॥प्रथमस्कंधेचोक्तं॥ ॥श्लोकः॥ ॥ येषांसंस्मरणात्पुंसांसद्यःशुद्ध्यंतिवैगृहाः॥ किंपुनर्दर्शनस्पर्शपादशौ

चासनादिन्निः॥३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेशुकदेवजीप्रत्येपरिक्षितराजाजेतेकहेछेतेशुंतोजेमोटापुरुषनेरं न्नास्याथकि
मनुष्यनांघरजेतेतत्कालपवित्रथायछे ॥ माटेतेमोटासंतनांदर्शनकरवांतथाते [illegible] र्शकरवोतथातेमनाचरणार
विंदधोवातथातेसंतनेआसनआप [illegible] एअ।दकेकरिनेपवित्रथवायतेमांशुंकेवुं॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥सान्निध्यात्तेम
हायोगिन्पातकानिमहांत्यपि॥सद्योनश्यंतिवैपुंसांविष्णोरिवसुरेतराः॥४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेमोटायोगिएवाशुक
देवजितमारुजेसमिपपणुंतेथकि [illegible] रुषजेतेमनां मोटांएवांजेपापतेजेतपणतरतनाशपांमीजायछेतेकेनिपेठेतोन्नग
वाननुजेसमिपपणुंतेथकि [illegible] रजेदेवतातेथकिइतरजेअ [illegible] रतेजेतेजेमनाशपांमेछेतेम ॥ ४ ॥ ॥पंचमेचोक्तम्॥
श्लोकः॥ ॥महत्सेवांद्वारमाहुर्विमुक्तेस्तमोद्वारंयोषितांसंगिसंगं ॥ महांतस्तेसमचित्ताःप्रशांताविमन्यवःसुह्रदः
साधवोये॥५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिपंचसमस्कंधनेविषेकह्युंछेजेहेपुत्रोमहतपुरुषनिजेसेवातेनेमोटासाधु
जेतेमुक्तिनुद्वारकहेछे अनेस्त्रीयुंनाजेसंगीतेमनोजेसंगतेनेसंसृतिनुद्वारकहेछे ॥ तेमहत्पुरुषकेवाछेतोसुखदुःखनेवि
षेसमछेचित्तजेमनं एवाछेनेअतिशेशांतछेनेक्रोधेरहितछेनेसर्वजीवप्राणि [illegible] नेरुडांएवांजेआचरण
तेणेजुक्तछे॥५॥ ॥श्लोकः॥ ॥रहूगणैतत्तपर [illegible] नयातिनचेज्यया।निर्वपणाद्गृहाद्वा॥नच्छन्दसानैवजलाग्निसू
र्यैर्विनामहत्पादर [illegible] ऽभिषेकम्॥६॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेहेरहूगणराजाएजेन्नगवानवासुदेवतेनेआजनजेते
[illegible] थिपांमतोअनेवेदसंबंधिकर्मकरिनेनथिपांमतो अनेअन्नादिनुजेयथोचितदानतेणेकरिनेनथीपांमतो
अनेगृहस्थाश्रममांरहिनेपरोपकारकरवोतेणेकरिनेनथिपांमतो अनेवेदनेअन्यासेकरिनेनथीपांमतोअनेजलअ

ग्निनेमूर्यनेनिउपासनायेकरिनेनर्थीपामतो तारेशांणेकरिनेपांमेछेतोमोटापुरुषनाचरणारविंदनारजनोजेअभिषे
कतेणेकरिनेजजनजेतेएवासुदेवभगवाननेपांमेछेपणतेविनाबिजेकोईसाधनेकरिनेनथिपांमतो॥६॥ ॥श्लोकः॥
यत्रोत्तमश्लोकगुणानुवादःप्रस्तूयतेग्राम्यकथाविघातः ॥ निषेव्यमाणेनुदिनंमुमुक्षोर्मतिंसतींयच्छतिवासुदेवे ॥
॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेजेमहत्पुरुषनिसेवाएकरिनेभगवानपमायछेतेमहत्पुरुषकेवाछेतोग्राम्यकथाउंनोछे
विघातजेथकिएवोजेभगवाननागुणनोअनुवादतेजेतेजेमहत्पुरुषनेविषेनिरंतरथायछे जेभगवाननोगुणानुवाद
जेतेदिवसदिवसप्रत्येसेव्योथकोमुमुक्षुजननेवासुदेवभगवाननेविषेअचलमतिनेकरावेछे॥७॥ ॥ ग्रंथांतरेचो
क्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ योमूर्ध्निधारयेद्ब्रह्मन्महत्पादजलंरजः ॥ सस्नातःसर्वतीर्थेषुपुण्यात्मानात्रसंशयः ॥८॥
अर्थः॥ ॥ अनेग्रंथांतरनेविषेपणमोटाएंतनोमहीमाकह्योछे ॥ जेहेब्रह्मन्मोटापुरुषनापगधोयेलुंजेजलतथाते
मनाचरणनीरजतेनेजपोतानामस्तकनेविषेधारणकरेछे तेपुरुषजेतेसर्वतीर्थनेविषेनाह्योछेनेपवित्रछेआत्माजेनो
एवोछेतेमांआंनेविषेकोईसंशयजेतेनथिएमजांणवुं॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥यस्तुभागवतान्दृष्ट्वाभूत्वाभागवतःशु
चिः॥ अभ्युत्थानंनकुर्वीतअर्हंतनापिहिंसितः॥ ९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेजेभगवाननोभक्ततेजतेभगवानना
भक्तएवाजेसाधुतेमनेदखिनेशुचिकेतांशुद्धछे भावजेनो एवोथइने अभ्युत्थानजेसन्मुखउठवुं तेनेनथिकरतोकेतां
भगवाननासंतनेआवतादखिनेतेमनासंमुजावुं तथातेमनेआसनआपवुंतथातेमनेजमाडवातथातेमनिपूजाकर
वीतेनेनथिकरतोतोतेणेहुंजेतेहण्योछुंकेतां जेममनेमारेनेजेमदुखाईजाउतेमसंतनुसन्माननकरतोएवोजेमनुष्यते

[illegible]जोईने दुखाईजावुंछुंएमपोतेभगवानकेहेताहवा ॥ ९ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रीमद्भागवतार्चनंभगवतः[illegible]जावि
धेरुतमंश्रीविष्णोरवमाननं[illegible]रुतरंश्री[illegible]लंघनम्॥तीर्थादच्युतपादजाद्दुरुतरंतीर्थंतदीयांघ्रिजंतस्मान्नित्यमतं
द्रितोभवसतांतेषांसमाराधने॥ १० ॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेशोभायेजुक्तएवाजेभगवाननाभक्तकेतांश[illegible]
[illegible]धनेकरिनेशोभताएवाजे भगवाननासंततेमनुजेपूजनकरवुंतजेतेभगवाननिजेपूजाकरवितेथकिउत्तमछे
नेश्रीविष्णु[illegible]नकरवुंतथकिश्री[illegible]लंघनकरवुंतजेतेअतिशेमोटुंछेकेतांभगवाननोअपराधनुजे
पापतेकरतां पणवैष्नवएवाजेसंततेमनोजेअपराधकरवोतेनुपापजेतेबहुलागेछे ॥ अनेभगवाननाचरणारविंद
मांथिथयुंजेतीर्थंतेथकिपणतेसंतनाचरणमांथिथयुंजेतीर्थतेजतेअतिशेमोटुंछे तेकारणमाटेहेभक्तजनतुंजेतेनिरं
तरतेसंतनुंजेसम्यकप्रकारेआराधनकर[illegible]तेनेवीषेआलसेरहितएवोथा॥ १० ॥ ॥नवमस्कंधेचोक्तन्॥ ॥श्लोकः॥
साधवोन्यासिनःशांताब्रह्मिष्ठालोकपावनाः॥ हरंत्यघंतेंगसंगात्तेष्वास्तेत्यघभिद्धरिः॥ ११ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेनवमस्कंधनेविषेभगिरथजेतेमणेगंगाजिप्रत्येक[illegible]छेजेसर्वनोत्यागकर्योछेजे[illegible]णेएवानेशांतनेब्रह्मनाजांणना
राएवानेलोकनेपवित्रकरनाराएवा[illegible]पुरुषतेजेततमारुजेपापतेनेअंगसंगथकिहरेछे केतांतमारेविषेआविनेना
से[illegible]नेतमारापापनेटालसेतारतमेकेश[illegible]जेतेसंतनेपापन[illegible]हलागेतोत्यांकहुंछुं जेतेसंतनेविषेतोपापनेहरनाराजे
हरितेजतेरत्याछेमाटेतेसंतनेतोप पलागतुंनथि॥ ११॥ ॥पंचमस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्मान्नरोऽसंगसुसं
गजातज्ञानासिनैवेहविवृक्णमोहः॥ हारंतदीहा[illegible]नश्रुतान्यांलब्धस्मृतिर्यात्यतिपारमध्वनः॥ १२ ॥ ॥अर्थः॥

हवेपंचमनेविषेजडभरतजेतेसंतनेसमागमेकरिनेसंसारसमुद्रतरायछेएमराजारहुगणप्रत्येकहे[illegible] ॥ तेकारणपणा
माटेनरजेतेअसंगएवाजेमह[illegible] रुषतेसंघाथेजेरुडोसंगतेणेकरिनेउत्पन्नथयुंजेज्ञानतेरू[illegible]वास्यतेणेकरिनेछेदि
नांख्योछेदेहगेह[illegible]नोमोहतेजेणेएवोथको तथाभगवाननाचरित्रनेजेकेहेवुंनेसांभलवुंतेणेकरिनेपांमिछे
पोतानास्वरूपनिस्मृतितेजेणेएवोथकोसंसारमार्गनापारनेपांमिनेभगवाननेपांमे ॥१२॥ ॥श्लोकः॥ ॥अहोनृज
न्माखिलजन्मशोभनंकिंजन्मभिस्त्वपरैरप्यमुष्मिन॥नयद्धृषीकेशयशःकृतात्मनांमहात्मनांवःप्रचुरःसमागमः॥१३
अर्थः॥ ॥हवेराजारहुगणजेतेजडभर[illegible] अहोइतिआश्चर्येसमग्रएवांजेजन्मतेमनेविषेमनुष्यनुजन्म
जेतेअतिशेरुडुंछे॥अनेएमनुष्यनाजन्मविनाविजाजेजन्मतेणेकरिनेशुंप्रयोजनसिद्ध[illegible]तथास्वर्गनेविषेजेदेवा
दिकनांजन्मते[illegible]णेकरिनेपणशुंप्रयोजनसिद्धथायछे कांइनथिथातुंकेमजेजेबिजाजन्मनेविषेतथास्वर्गनेविषेहृषी
केशजेवासुदेवभगवानतेनोजेजसतेणेकरिनेशुद्धकर्युंछेअंतःकरणजेमणेएवामहात्माजेतमेतेतमारोसमागमजे
तेअतिशेनथि॥१३॥ ॥श्लोकः॥ ॥नत्यद्भुतंत्वच्चरणाब्जरेणुभिर्हतांहसोभक्तिरधोक्षजेऽमला॥मौहूर्तिकाद्यस्यस
मागमाच्चमेदुस्तर्कमूलोपहतोविवेकः॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहब्रह्मन्निरंतरउपास्यांएवांजेतमाराचरणारविंद
नांरजतेमणेकरिनेहणाइगयांछे पापजेनांएवोजेपुरुषतेनेभग[illegible]लएवीभक्तिथायछेएवार्त्ताकांइअद्भु
तनथिजेतमारामुहूर्तमात्रसमागमथकिमारो अविवेकजेतेभुंडतर्केकरिनेबंधांणुंछेमूलजेनुंएवोहतोतोपणहणाइ
जातोहवो॥१४॥ ॥श्लोकः॥ ॥नाहंविशंकसुरराजवज्रान्नत्र्यक्षशूलान्नयमस्यदंडात्॥नाग्न्यर्कसोमाऽनिल

वित्तंपात्राच्छंकेन्नृशंब्रह्मकुलावमानात् ॥ १५॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेहुंजेतइंद्रनुजेवज्रतेथकिशंकानेनथिपांमतोतथा
शिवनात्रि शूलथकिशंकानेनथिपांमतो तथाजमराजानादंडथकिशंकानेनथिपांमतोतथाअग्निसूर्यचंद्रमावायुंने
कुबेरएमनं जेअस्त्रतेथकिशंकानेनथिपांमतो॥पणब्राह्मणकुलनुंजेअपमानतेथकिहुंजेतेअतिशंकानेपांमुछुं॥१५
॥ एकादशेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ मन्येभगवतःसाक्षात्पार्षदान्वोमधुद्विषः॥विष्णोर्भूतानिलोकानांपाव
नायचरंतिहि ॥ १६॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेहे विदेहराजाजेतेमुनियु जेदर्शनतेनिअतिप्रेमेकरिनेप्रशंसाकरता
थकातेनिप्रत्येबोलेछेजेमधुनामेजेदैत्यतेनामारतलएवाजेभगवानतेमनाहुंजेतेतमांनेसाक्षातपार्षदएवामांनुंछु
तारेतमेकहेशोजेपार्षदएवाजेअमेतेजेतेआंईशुंकरवाआवियेतोविष्णुजेतेमनाभूतजेपार्षदतेज तेलोकजेतेमनेप
वित्रकरवानेअर्थेवीचरेछे माटेभगवानन पार्षदएवाजेतमेतेमुनेपवित्रकरवानेअर्थेआंईपधार्याछो ॥ १६॥ ॥
श्लोकः॥ ॥ दुर्लभोमानुषोदेहोदेहिनांक्षणभंगुरः॥ तत्रापिदुर्लभंमन्येवैकुंठप्रियदर्शनं ॥ १७॥ ॥अर्थः॥
अनेक्षण[illegible] पामेएवोजेम[illegible]न देहतेजेतेदेहधारिजेतेमनेदुर्लभएवोछे केतांबहुजन्मनांजेपुण्यतेमणे
करिनेप्राप्तथायछे अनेभगवाननीजेउपा[illegible]नाक वातेनेविषेउपयोगिछेमाटेदुर्लभछे अनेदुर्लभएवोजेआमनु
ष्यनोदेहतेनेविषेपणविकुंठाजेतेना[illegible]त्रजएवाजेहरितेमने प्रियएवाजेतमुसरखासंततेमनुजेदर्शनतेनेजहुंजेतेदुर्लभ
भएवुंमानुंछुं॥ १७॥ ॥श्लोकः॥ ॥ अतआत्यंतिकंक्षेमंपृछामोभवतोऽनघाः॥ संसारेऽस्मिनक्षणार्धोपिस
त्संगःशेवधिर्नृणां॥ १८॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेजेकारणपणामाटेतमसरखानुदर्शनदुर्लभछेतेजकारणपणामा

टभ्रात्यं।नेकण्ं जेकल्य णनेप्रत्ये अमेजेतेनमांनं छीयेछईयेतेश मांटेतोहिदोषराहतएवाहे नियोभ्रासंसारनेविषे
क्षणनुअर्द्धमात्रएवांपणतमांसरखासंननोजेसमागमतेजेतेमनुष्यजेतेमनेशेवधिछे केतांपोतानेइच्छितएं जेफल
तेनेभ्रापेएवोछे॥१८॥ ॥श्लोकौ॥ ॥नरोधयतिमांयोगोनसांख्यंधर्मएवच॥नस्वाध्यायस्तपस्त्यागोनेष्टा तेन
दक्षिणा॥१९॥व्रतानियज्ञश्छंदांसितीर्थानिनियमायमाः॥यथाऽवरुंधेसत्संगःसर्वसंगापहोहिमां॥२०॥ ॥अर्थः
॥हवेश्रीकृष्णभगवानजेतेसत्संगनुजेमाहात्म्यतेनेउद्धवजिप्रत्येकहेछे हेउद्धवजिसर्वेमायिकविषयनेविषेजेआस
क्तितेनेटालेएवोजेसत्संगतेजेविरित्येमुनेवशकरेछे तेविरित्येयोगजेतेमुनेनथिवशकरतोतथासांख्यनेधर्मतेजेतेप
णमुनेनथिवशकरतातथावेदादिकनुभणवुंभणाववुंनेतपकरवुंनेद नदे तेजेतेनथिवशकरतां तथायज्ञ॥द [illegible]
व्यकुवादीककरावववारूपजेकर्मतेजेतेनथिवशकरतुंतथायज्ञादिकमांदक्षणादेवितेजेते नेनथिवशकरति॥तथाव्र
[illegible] नियमतेजेतेपणनिश्चेनथि वशकरताकेतांजेमहुंसत्संगेकरिनेमनुष्यनेवशथावुछुंतेमतेजेसर्वयोगा
दिकतेमणेकरिनेहुंनथिवशथातो॥१९॥२०॥ ॥श्लोकौ॥ ॥सत्संगेनहिदैतेयायातुधानामृगाःखगाः॥ गंधर्वाप्स
रसोनागाःसिद्धाश्चारणगुह्यकाः॥२१॥विद्याधरामनुष्येषुवैश्याःशूद्राःस्त्रियोंत्यजाः॥रजस्तमःप्रकृतयस्तस्मिंस्तस्मि
न्युगेयुगे॥२२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसत्संगेकरिनेजेपोतानेपाम्याछेतेनेकहेछे॥हेउद्धवजिदैत्यराक्षसनेमृगस्रांतथापक्षि
गंधर्वनेअप्सरा तथानागनेसिद्धतथाचारणनेगुह्यकतथाविद्याधरतथामनुष्यनेविषे वैश्यशूद्रस्त्रियोनेअंत्यजएस
र्वेजेतेसतयुगा॥द [illegible] तेसर्वेयुगतेमनेविषेरजोगुणितमोगुणिछे स्वभावजेमनाएवाथकासत्संगेकरिनेजनिश्चेमा

रस्थानकनेप म्याछे॥२१॥२२॥ ॥श्लोकः॥ ॥बहवोमत्पदंप्रामास्त्वाष्ट्रकायाधवादयः॥वृषपर्वाबलिर्बाणोमयश्चा
थबिभीषणः॥२३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवृत्रासुरनेकयाधुनो प्रह्लादएछेआदेजेमांएवाजेघणाकजनतेजेतेसत्सं
गेकरीनेजमारास्थानकनेप म्याछेअनेवृषपर्वाबलिराजाबाणासुरनेमयदानवतथाबिभीषणएसर्वेपणसत्संगेकरि
नेजमारापदनेपांम्याछे केतांवृत्रासुरनेप्रह्लादतेमनेजन्म्यामोहोरथनारदनासमागमरूपसत्संगथयो नेजन्म्यात्यांथ
किजपोतानिमातायेत्यागकर्याएवाजेवृषपर्वातेमनेमुनिनासमागमरूपिसत्संगथयो अनेबलिराजानेप्रह्लादनास
मागमरूपीसत्संगथयोनेबाणासुरनेशिवजेनासमागमरूपसत्संगथयोनेमयदानवनेसभानिर्माणसमयनेविषेपां
डवुंनासमागमरूपसत्संगथयोनेबिभिषणनेहनुमाननासमागमरूपीसत्संगथयोएप्रकारेथयोजेसत्संगतेणेकरिनेए
सर्वेमारापदनेप म्याछे॥२३॥ ॥श्लोकः॥ सुग्रीवोहनुमानृक्षोगजोगृध्रोवणिक्पथः॥व्याधःकुब्जाव्रजेगोप्योयज्ञ
पत्न्यस्तथापरे॥२४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसुग्रीवहनुमाननेजांबुवानतथाजटायुनेतुलाधरः॥ तथाधर्मव्याधनेकुब्जा
तथाव्रजनेविषेगोप्योनेयज्ञनेविषेदीक्षानेपामियुं एविऋषिपत्नीयुंतथाविजिपणघणिकस्त्रीयुंएसर्वेजेतेसत्संगेकरि
नेमारापदनेपांम्याछे ॥ केतांसुग्रीवहनुमाननेजांबुवानतेमनेलक्ष्मणजीनासमागमरूपीसत्संगथयोनेगजेंद्रतेनेपू
र्वजन्मनेविषेनारदजीनासमागमरूपसत्संगथयोनेजटायुजेतेनेगरुडतथादशरथनासमागमरूपसत्संगथयो नेव्र
ह्मराक्षसपणानेपाम्योजेधर्मव्याधतेनेवराहपुराणनेविषेप्रसिद्धजेवैष्णवराजातेनासमागमरूपसत्संगथयो नेगो
पीकायुंयेतोप्रत्यक्षश्रीकृष्णनोसत्संगकर्योनेऋषिपत्नियोनेतोमथुरांनेविषेदहिदुधवेचवाजाति एविजगोपीकायुंते

मनासमागमरूपसत्संगथयो एविरित्येसर्वेनेथयोजेसत्संगतेणेकरिनेजनिश्चेतेसर्वेजेतेमाशपदनेपांम्याछे ॥ २४ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ तनाऽधीतश्रुतिगणानोपासितमहत्तमाः ॥ अव्रतातप्ततपसःसत्संगान्मामुपागताः ॥ २५ ॥ ॥ अर्थः अनेनथीजाण्याश्रुतियोनागणतेजेमणेनेनथि सेव्याअतिमोटा पुरुषतेजेमणेनेनथिकर्यां व्रतनेनथिकर्यांतपतेजे मणेएवाजेए वेतजेतेसाधुपुरुषुंनासमागमरूपजेसत्संगतेथकिमुनेपांमताहवा ॥ २५ ॥ ॥ अन्नियुक्तजनोक्त म् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अघौघंप्राचीनंव्यपनयति पुण्यंप्रथयतिप्रसूतेसद्बुद्धिंनवनवकलाःपल्लवयते ॥ हरत्यज्ञा नांधंदिशतिचपरब्रह्मपदवींसतांसंगःकल्पद्रुमइवचकिंकिंनतनुते ॥ २६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेअनुजवेजुक्तएवा रुडापुरुषजेतेकहेछे ॥ तशुंतोसत्संगजेतेजीवनापूर्वजन्मनोजेपापनोढगलोतेनेटालेछेकेतांचालिनेनाशकरिनांखेछे नेपुण्यजेतेनेविस्तारेछेनेरुडिएवि द्धिजेतेनेउत्पन्नकरेछे अनेवलितेसत्संगजेतेजननाअ नरूपजेअंधकारतेनेह रेछेनेपरब्र ग्निजेपदवीकेतां भगवांननाधाममांजावानोजेमारगतेनेदेखाडेछे सत्संगरूपजेकल्पवृक्षतेजेतेशुं शुंनथि विस्तारतोकेतं जेमकल्पवृक्षतलेजाइनेजेजेइच्छेनेतेसिद्धथायछे तेमसत्ससंगेकरिनेजेजेइच्छेतेतेसिद्धथा यछे ॥ २६ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ जाड्यंधियोहरतिसिंचति चिसत्यंमानोन्नतिंदिशतिपापमपाकरोति ॥ चेतःप्र सादयतिदिक्षुतनोतिकीर्त्तिसत्संगतिःकथयकिंनकरोतिपुंसां ॥ २७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवलिसंतनोसमागम जेतेबुद्धिनुंजेजडपणुंतेनेहरेछेनेवचननेविषेसत्यपणुंजेतेनेसेचनकरेछे नेमाननिउन्नतिजेअधिकपणुंतेनेदेखाडेछे केतांवरावरथसत्संगकरतोनेखरेखरासर्वेसत्संगनानियमपालतो एवोजेमनुष्यतेनुसर्वेजनजेतेसारिपेठेसन्मानक

रेछे ॥ अनेवलितेसत्संगजेतेपापजेतेनेनाशकरेछेनेचित्तजेतेनेशुद्धकरेछे नेसर्वेदिशानेविषेकीर्तिजेतेनेवीस्तारेछे
माटेसत्संगजेते पुरुषजेतेमनेशुंशुंनकरेतेकहोकेतांमनुष्यनेविषेसर्वेरुडागुणजेतेसत्पुरुषनेसमागमेकरीनेआवेछेने
सर्वेदकल्याणमेछे॥ २८॥ ॥स्कांदेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥चातुर्वर्ण्यसतांसंगंकुर्यान्नत्वसतांक्वचित्॥
मुक्तिप्रदोलिसत्संगःकुसंगोनिरयप्रदः॥ २८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसर्वेनेसत्संगकरवोनेकुसंगनोत्यागकरवो
एमवारुदेवमाहात्म्यमांकह्युंछे जेब्राह्मणक्षत्रिवैश्यनेशूद्रएच्यारेयवर्णनाजेमनुष्यतेजेतेसाधुजननोजेसमागमते
नेकरेपणअसतमनुष्यनोजेसंगतेनेतोक्यारेयनकरे॥ केमजेसत्संगजेतेमुक्तिनेपमाडेएवोछे नेकुसंगजेतेनरकनेप
माडेएवोछे केतांसत्पुरुषनेसंगेकरिनेघणाकजीवजन्ममृत्युथिछुटाइनेभगवाननाधामनेपांमेछे नेअसत्पुरुषनेसं
गेकरिनेघणाकजीवजमपुरिमांजायछे॥ २९॥ ॥हंसगीतायांचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥यदिसंतंसेवतेय
द्यसंतंतपस्विनंयदिवास्तेनमेव॥ वासोयथारंगवशंप्रयातितथासतेषांवशमभ्युपैतीति॥३०॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे
जेवामनुष्यनोसंगकरेतेजेवोपोतेरंगनोकरनारोपणथायछे एमहंसगीतामांकह्युंछे जोसंतनेसेवेनेजोअसत्पुरुषने
सेवेनेजोतपस्वीनेसेवेनेजोचोरनेसेवेतोतेसेवाकरनारोमनुष्यजेतेतेमनावशपणानेपांमेछे॥केतांजेसंतनोसमागम
करेछे तेसंतजेवोथायछेनेजेदुर्जननोसमागमकरेछे तेदुर्जनजेवोथायछेनेजेचोरनिसोबत्यकरेछेतेमनुष्यचोरनि
पेठेतोचोरिकरेछेतेकेनिपेठेजेमवस्त्रजेतेरंगनावशपणानेपांमेछेतेम॥केतांजेमधोलुवस्त्रछेतेनेजोगलिनारंगमांबोले
तोकालुथायछेनेजोकसुंबानारंगमांबोलेतोलालथायछे नेजोहलदरमांबोलेतोपिलुथायछेनेजोगुलाबिरंगमांबो

तेतोगुणक्षियुंथायछे तमजेमनुष्यजेवाजननोसंगकरेतेवोपोतेथायछे॥३०॥ ॥ज्ञारतेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥
बुद्धिश्चहीयतेपुंसांनीचैःसहसमागमा ॥मध्यमैर्मध्यतांयातिश्रेष्ठतं यातिचोत्तमैरिति॥३१॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेनीचउंचम ष्यनेसंगेकरिनेमनुष्यनिबुद्धिजेतेनीचउंचपणानेपांमेछे एमज्ञारतमांकह्युछेजेम ष्यनि द्धिजेतेनी
चमनुष्यनिसाथेजेसमागमतेथकिनाशपांमेछे॥ केतांधर्मनियमेजुक्तजेम ष्यनि द्धितनवळामनुष्यनेसंगेकरिने
नाशथैजायछेअनेमध्यम रुषनिसाथेजेसमागमतेथकिमध्यमपणानेपांमेछेनेउत्तममनुष्यनेसंगेकरिनेश्रेष्ठपणा
नेपामेछे॥३१॥ ॥एकादशेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥संगंनकुर्यादसतांशिश्नोदरत [illegible] वत्॥तस्यानुगस्तमस्यंधे
पतत्यंधानुगांधवत्॥३२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेकु गनोत्यागकरवोनेसत्संगकरवोतेवातएकादशस्कंध [illegible]
छेजेदेहा [illegible] विषेआसक्तियेरहितएवोजे क्तपुरुषतेजेतपणशिश्नने उदरतेमनेतृप्तकरनाराजेअसर रुषतेमना
गरूपजे संगतेनेक्यारेयनकरे ॥ [illegible] वर्तिमारहेतोएवोजेजनतेजेतमहाघोरनरकनेविषे
पडेछेजेमअंधजननिकेडेजातोजेअं धळो [illegible] विषेपडेछेतेम॥३२॥ ॥श्लोकः॥
ततोदुःसंगमुत्सृज्यसत्सुसज्जेतबुद्धिमान्॥ तएतस्यच्छिंदंतिमनोव्यासंगमुक्तिभिः॥३३॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेतेहेतुमाटेबुद्धिमानएवोजेपुरुषतेजेतेदुष्टजननोजे समागमतेनोत्यागकरिनेसंतपुरुषनेविषेजोडायकेमजेतोसाधु
जनजेतेसदायुक्तियेजुक्तजेवचनतेमणेकरिनेएपुरुषनामननिजे [illegible] तेनेछेदिनाखेछे॥३३॥ ॥
श्लोकः॥ ॥यथोपश्रयमाणस्यज्ञगवंतंविज्ञावसुं॥शीतंज्ञयंतमोप्येतिसाधून्संसेवतस्तथा॥३४॥ ॥अर्थः॥

॥अनेजेमसमर्थएवाजे अग्नितेनोसारिपेठेआश्रयनेकरतोएवोजेमनुष्यतेनिटाढ्यनेअंधकारजेतेनाशपामेछेतेम साधुनिसेवाकरतोएवोजेपुरुषतेनेजन्ममरण[illegible]मेछे॥ ३४॥ ॥कपिलगीतायांचो[illegible] म्॥ ॥श्लोकः॥ ॥यद्यसद्भिःपथिपुनःशिश्नोदरकृतोद्यमैः॥ आश्रितोरमतेजंतुस्तमोविशतिपूर्ववत्॥ ३५॥ अर्थः॥ ॥अनेवलिकुसंगेकरिनेनरकनिप्राप्तिथायछेनेशुभगुणनोनाशथायछेमाटे[illegible]संगनकरवोएमकपिलगीता मांकह्युंछे जेआजीवजेतेवेदमार्गनेविषेरह्योथकोपणजोशिश्नइंद्रियनेजिव्हाइंद्रियतेनासुखनीप्राप्तीनेअर्थेकरयो छेउद्यमजेमणेएवोजेअधर्मसर्गने विषेरेहेनाराअसत्पुरुषतेनेअलोरहिनेतेअसत्पुरुषेस्थापनकर्योजेइंद्रियोनाविष यसेवनरूप[illegible]थमजेमकह्युंतविरत्येनरकनादुःख[illegible]छे॥ ३५॥ ॥श्लोकः॥ ॥सत्यंशौचंदयामौनंबुद्धिर्ह्रीःश्रीर्यशःक्षमा॥ शमोदमोभगश्चेतियत्संगाद्यातिसंक्षयम्॥ ३६॥ ॥अर्थः॥ ॥केमजेसत्यशौचदयामौनबुद्धिलज्जाशोभाकीर्त्तिक्षमाश[illegible]मदमऐश्वर्य[illegible]एवा सर्वेशुभगुणतेजेतेजेअसत्पुरुषनासंगथकिसर्वेप्रकारेनाशनेपामेछे॥ ३६॥ ॥श्लोकः॥ ॥तेष्वशांतेषुमूढेषुखंडि तात्मस्वसाधुषु॥ संगंनकुर्याच्छोच्येषुयोषि[illegible]डामृगेषुच॥ ३७॥ ॥अर्थः॥ ॥माटेएवाजेतेअसत्पुरुषतेनासंगने मुमुक्षुजेतेनकरेतेअसत्पुरुषकेवाछेतोअशांतकेतांलोलुपछेने मूढकेतांविपरीतछे[illegible]नजेमनेएवानेदेहनेविषेछे आ त्म[illegible]जेमनेएवानेश[illegible]ककरवायोग्यएवानेक्रीडामृगनीपेठेस्त्रीयुंनेआधीनएवाछे॥ ३७॥ ॥श्लोकः॥ ॥नतथा स्यन्नवेन्मोहोबंधश्चान्यप्रसंगतः॥ योषित्संगाद्यथापुंसोयथातत्संगिसंगतः॥ ३८॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्त

कश्रीसहजानंदस्वामि शिष्यब्रह्मरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतंसाधुमाहात्म्यसत्संगकर्त्त
व्यताकुसंगत्यागनिरूपणंनामद्वितीयंप्रकरणम्॥ २॥ ॥ अनेआजेजीवतेनेस्त्रीयुंनाप्रसंगथकितथास्त्रीयुंनासंगिजे
असत्पुरुषतेनाप्रसंगथकिजेवुंबंधनथायछे तेजेवोमोहथायछेतेवोअन्यजेद्रव्यादिकपदार्थतेनाप्रसंगथकिनथिथा
तोकेमजेद्रव्यादिकनोलोभनेउपार्जनतेतोशिखव्यांआवडछेनेस्त्रीनिकामनातोमनुष्यदेहनेविषेतथापशुपक्षिआदि
कनादेहनेविषेशिषव्याविनाउठ्यायछेमाटेएअतिबंधनकारिछे॥३८॥ ॥एविरित्येनिर्मळएवोजेएकांतिकधर्मतेना
प्रवरतावनाराजेश्रीसहजानंदस्वामीतेमनोशिष्यएवोजेहुंब्रह्मरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआ
ज्ञायेकरिनेकर्योजेविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेसंतनुमहात्म्यतथासत्संगकरवो नेकुसंगनकरवोएनिरूपणनामेबि
जुंप्रकारणजेतेथयुं॥२॥ अथदेहस्वरूपनिरूपणपराःस्मृतयः॥ तत्रोक्तंशारीरकसंग्रहे॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ वसाशुक्रम
सृङ्मज्जामूत्रंविट्कर्णत्वङ्मलाः॥ श्लेष्माश्रुदूषिकास्वेदाद्वादशैतेमलानृणामिति॥१॥ ॥ अर्थः॥ ॥हवेदेहनुस्वरूप
निरूपणकरनाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितलखुंछुं ॥ तमांशारीरकसंग्रहनामेजेग्रंथतेमांशरीरनाबारप्रकारनाम
ळकह्याछे तेकियातोएककाळजानुमांसबिजुवीर्यत्रिजुरुधिरचोथिमज्जापांचमुमुत्रछठिविष्टासातमोकांननोमेळ
नेआठमोत्वचानोमळअनेनवमिळिंस्यनेगळफानेदशमांनेत्रनांआंसुनेअगीयारमाचियडानेबारमोपरसेवोएवार
प्रकारनामळजेतेमनुष्यनादेहमांछे ॥ केतांजेदेहनेविषेजीवअतिशेमोहपांम्योछेतेदेहतोएवारप्रकारनाजेमळतेनो
जन्नरेलोछे॥ १ ॥ ॥ग्रंथांतरेचोक्तम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ यदिनामास्यकायस्ययदंतस्तद्वहिर्भवेत्॥ दंडमा

दायसोकोयंशुनःकाकांश्ववारयेत्॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेबिजाग्रंथनेविषेपणदेहनुस्वरूपकत्युंछेजेआशरी
रनेमांहिजेरत्युंछेतेजोबारथसिकोराहोयकेतांजोबारथदेखायतोआमनुष्यसर्वेहाथमांसाकडिकासिनेकुतरांनेकाग
डाजेतेमनेहाकत ॥ केतांदेहनोनखथितेशिखापर्यंतजेमांहिलोआगतेजोबारथकरु[illegible]ततो[illegible]तरांकागडानेमांस्युते
च्यारेकोरफरतांत्रमतांफरततेनेलाकडिसेइनेमारततोयकोयमनुष्यनेतेजंपवाधोतनहि एवोआदेहनकारोछेमाटेते
मांमोहपांमवुंनहि॥ २॥ ॥श्लोकः॥ ॥ सर्वाऽशुचिनिधानस्यकृतघ्नस्यविनाशिनः॥श[illegible]रीरकस्यापिकृतेमूढाःपापा
निकुर्वते॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥ केमजेसर्वेअपवित्रवस्तुनेरेवा[illegible]कनेकरया[illegible]गुणनेनजांणतुनेविशेषपणेकरि
नेनाशपां[illegible]वानोछेस्वभा[illegible]जेनोए[illegible]शरीरतेनेअर्थे[illegible]ढजनजेतेपापजेतेमनेकरेछे॥केतांएवातुच्छशरीरमांमो
हपांमिनेतेनापोषणनेअर्थेपशुपक्षिनिहिंसाकरविनेमद्यमांसनुभक्षणकरवुं नेपरस्त्रीनोसंगकरवोनेचोरिकरविनेम
नुष्यमारवुंएआदिकपापकर्मनेकरेछेएवाजेमनुष्यतेमनेमोटा[illegible]रुषजेतेभणेमहा[illegible]र्खकत्याछे ॥ ३ ॥ ॥ विदुरनी
तौच॥ ॥श्लोकः॥ ॥नवद्वारमिदंवेश्मत्रिस्थूणंपंचभूमिकम्॥क्षेत्रज्ञाधिष्ठितंविद्वान्योवेदसपरःकविः॥ ४॥
अर्थः ॥ ॥ अनेवलिदेहनुजेस्वरूपतेनेविदुरजिजतकेहेताहवाजेहेराजन्नवछेइंद्रियोनांछिद्ररूपद्वारजेनेविषेएवुं
जेआदेहतेगृहतुल्यछे तेकेवुंछेतोअविद्याकामनेकर्मएत्रणयछेथांभलानिपेठ्येधारनारातेजनाएवुंछेअनेशब्दस्पर्श
रूपरसनेगंधएपंचविषयरूपछेपांचभूमिकातेजनेविषेए[illegible]छे अनेक्षेत्र[illegible]जजीवात्मातेणेआशस्युंछेएवुंजेआदेहरूप
गृहतेनेजेविवेकी[illegible]रुषजेतेक्षेत्रपणेजांणेछेनेपोतानेक्षेत्रज्ञपणेजांणेछेतेपुरुषजेतेसर्वथिउत्कृष्टज्ञानिछे॥ ४॥ ॥ए

कादशेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ यदस्थिभिर्निर्मितवंशवंश्यस्थूणंत्वचारोमनखैःपिनद्धम् ॥ क्षरन्नवद्वारमगार मेतद्विण्मूत्रपूर्णंमदुपैतिकान्या ॥ ५॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेएकादशस्कंधमांपणतेकह्युंछेजेअस्थिजेहाडकां तेमणेकरिनेरच्याछे घरडा [illegible] अनेपांसळांरूपीवांस [illegible] नेहाथपगरूपीथांभलाजेनेविषेएवुंनेत्वचारो मनेनखतेमणेकरिनेढांक्युंएवुंनेमलनेक्षरतांछे नवद्वारजेनेविषेएवुंनेविष्ठानेमूत्रेकरिनेपूरणएवुंजेआपुरुषनादेहरू पघरतेनेहुंविनाबिजिकोणस्त्रीजेतेपति [illegible] द्वियेकरिनेसेवेछेहुंजसेवुंछुंमाटेमुनेधिकारछे ॥ ५॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ देहंमनोमात्रमिमंगृहीत्वाममाहमित्यंधधियोमनुष्याः ॥ एषोहमन्यायमितिभ्रमेणदुरंतपारेतमसिभ्रमंति ॥ ६॥ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ [illegible] हुंएप्रकारेआत्मज्ञानेरहितछे बुधियोतेजमनिएवाजेअज्ञानिमनुष्यतेजेतमननासं [illegible] ल्प मात्रेकरिनेथयोजेआदेहते [illegible] ग्रहणकरिने अनेआहुंजेतेराजानेबुद्धिमाननेधनाढ्यएवोछूंनेबिजोजेगुणहीनएवो आदरिद्र [illegible] एविरित्यनोजेभ्रमतेणेकरिनेअतिशेअपारए [illegible] जेजन्ममरणरूपअंधकारतेनेविषेभ्मेछे ॥ ६॥ श्लोकः॥ ॥ क्वायंमलीमसःकायोदौर्गंध्याद्यात्मकोशुचिः ॥ क्वगुणाःसौमनस्याद्यात्त्यध्यासोविघयाकृतः ॥ ७॥ अर्थः ॥ ॥ अनेअतिशेंमलिननेदुर्गंध्यआदिकजेसर्वेअपवित्रवस्तुतेमनेरहेवानुस्थानकनेतेजमाटेअशुचिएवो जेआदे [illegible] तेजतेक्यां अनेदेहनेविषेसुगंधपणुंनेसुकुमारपणुंएआदिकजेरुडागुणतेजतेक्यांथिहोयनजहोयमाटेनिश्चे मलिनएवुंजेआशरीरतेनेविषेसारापणानोजेअध्यासतेजतेअज्ञानजेतेणेकर्योछे ॥ ७॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ त्वङ्मां सरुधिरस्नायुमेदोमज्जास्थिसंहतौ ॥ विण्मूत्रपूयेरमतांक्रिमीणांकियदंतरं ॥ ८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ एविरित्येवि

ष्ठामयजेस्त्रीनोदेहतेनेविषेआसक्तएवोजेपुरुषतेनिनिंदाकरेछे जेत्वकमांसरुधिरनाडियुंमेदमज्जानेहाडकांएसर्वेनो
समूहरूपअनेविष्ठामूत्रनेपाचजेमांभर्युंछे एवोजेस्त्रीनोदेहतेनेविषेआलिंगन [illegible] रमताएवाजे [illegible] रूषतेमांने
वि [illegible] नाजेकिडातेमांशोभेदजेतेछेकांईअंतरायनथि ॥ ८ ॥ ॥ दशमोचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ पुरारथैर्हैमप
रिष्कृतैश्वरन्मतंगजैर्वानरदेवसंज्ञितः ॥ सएवकालेनदुरत्ययेनतेकलेवरोविट्कृमिभस्मसंज्ञितः ॥ ९ ॥ ॥ अर्थः ॥
हवेदेहनुजेतुच्छपणुंतेनेमुचुकुंदराजाकहेछे जेनरदेवछेनामजेनुंकेतांबिजासर्वेनरनेदेवनीपेठेपूजवायोग्यएवोजे
राजाथयोनेसुवर्णेकरिनेशणगार्याजेरथअथवाहाथीतेनीउपरचढवेसीनेफरतोएवोप्रथमहोयनेतेनोतेजजेराजानो
देहतेजेतेदुरत्ययकेतांकोईथीउलंघायनहिएवोजेकालतेणेकरिनेमृत्युंनेपामेछे अनेमृत्युपाम्यापछेजोतेदेहनेजना
वरखाईजायतोविष्ठाथइजायछे नेजोपृथवीउपरज्यपड्योरेहछेतोकिडाथइजायछेनेजोलाकडांनेविषेअग्नियेकरिने
बलेछेतोराखथईजायछे ॥ ९ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ त्वक्श्मश्रुरोमनखकेशपिनद्धमंतर्मांसास्थिरक्तकृमिविट्कफ
पित्तवातम् ॥ जीवच्छवंभजतिकांतमतिर्विमूढायातेपदाब्जमकरंदमजिघ्रतीस्त्रीति ॥ १० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने
वलिहेभगवन्बाहेरथितोत्वचाडाढिमुछमुवालानखनेमाथानाकेशएटलेक [illegible] णानेमांहिलिकोरेतोमांसहाड्य
कांरुधि [illegible] करमिया [illegible] विष्ठा [illegible] त्रकफ [illegible] त्तनेवायुतेणेजुक्तएवोनेजीवतोथको मडातुल्यएवोजेपुरुषतेनेजोईनेआतोमा
रोपतिछे एविरित्यनीछे [illegible] द्विजेनीनेतपतिनेविषेमोहनेपामीएवीजेतमाराचरणारविंदना [illegible] गंधनेनसुंघनारीस्त्रीतेजे
तेतपुरुषनेभजेछे केतांसेवेछेपणजेस्त्रीतमाराचरणारविंदनासुगंधनेसुंघनारीछेनेतमारामहिमानेज [illegible] णनारीछेते

तोएवां [illegible] रुषतेनेनर्थीजजतीततोतमनेजजजेछे माटेहुंपणएविरित्येतमारोमहिमाजांणीनेतमने जजजुंछुं॥१०॥ ॥श्लोकः॥ ॥देवसंज्ञितमप्यंतेकृमिविड्भस्मसंज्ञितं॥ भूतध्रुक्तत्कृतेस्वार्थंकिंवेदनिरयोयतः ॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेंजेदेहने [illegible] छेतोनरदेवभूदेवएरित्यनांछेनांमजेन एवोहोयतोय पणजेदेहतेजेतेमरणसमयमां [illegible] क्षणकरु होयतोविष्टाथ जायछे ॥ नेबाले [illegible] म थोपड्योरहेतोकिडापडिजायएवोदेहछे तेदेहनेअर्थेजेपुरुषभूतप्राणिनाद्रोहनेकरेछेते पुरुषजेतेशुं पोतानाअर्थने जांणेछेनथिजांणतो तेभूतनोद्रोहकेवोछेतोजेद्रोहथकिएपुरुषनेनरकनिप्रामिथायछे॥११॥ ॥श्लोकः॥ ॥ देहःकिमन्नदातुःस्वंनिषेकुर्मातुरेवच॥ मातुःपितुर्वाबलिनःक्रेतुरग्नेःशुनोपिवा॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेआजे देहतेजेतेशुंअन्ननादेनारानोछेकेपितानोछे॥ केमातानोछे॥ केमातानोपिताजेनानोतेनोछे ॥ केकोकबलियोहोय तेनोछे॥ केजेणेवेचातोलिधोहोयतेनोछे॥ केअग्निनोछेकेअथवाश्वाननोछे॥१२॥ ॥श्लोकः॥ ॥एवंसाधा रणंदेहमव्यक्तप्रभवाप्ययं॥ कोविद्वानात्मसात्कृत्वाहंतिजंतूनृतेऽसतः॥१३॥ ॥अर्थः॥ ॥एप्रकारेसाधारणए वोनेमायायेकरिनेछेउत्पतिस्थितिनेनाशजेनोएवोजेआदेहतेनेआत्मानिपेठेमानिनेअसतपुरुषविनाबिजो एवोको ण विवेकिपुरुषजेतेएदेहनेअर्थेजंतूनेमारेछेनथिमारतो॥१३॥ ॥सप्तमेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥इदं शरीरंपुरुषस्यमोहजंयथापृथग्भौतिकमीयतेगृहम् ॥ यथोदकैःपार्थिवतैजसैर्जनःकालेनजातोविकृतो [illegible] ॥१४॥ ॥इतिश्रीविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामि शिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वा

म्याज्ञयाकृतेविवेकसारेदेहस्वरूपनिरूपणंनामतृतीयंप्रकरणम् ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेदेहनुजे [illegible]
पणुंनेनाशपांमवापणुंते [illegible] मस्कंधमांकह्युंछेजेआपुरुषनुंजशरीरतजेतेमोहम थिय [illegible] छेकेतांअनादिकालनुंजेजी
[illegible] दुःख [illegible] तेणेकरिनेपोतेआत्मानिसंघाथेएकपणेकरिनेमांन्युछेनेवस्तुगतेतोजीवात्माथकिजुदुछे ॥ तेकेनिपेठेतो
जेमघरनेविषेरह्योजेमनुष्यतेथकिमृत्तिकादिकेकरिनेरच्युंजेघरतेजेतेजुदु [illegible] यछेतेम ॥ अनेजलनापरमाणुंये
करिनेथयोजेपरपोटोतेजेमनाशपामेछे नेपृथविनापरमाणुयेकरिनेथयोजेघटआ॥दि [illegible] दार्थतेजेमन शपांमेछे
नेसुवर्णनापरमाणुयेकरिनेथयोजेकुंडलआदिकपदार्थतेजेमनाशपांमेछेतेमक लेकरिनेपंचभूतनाविकारमांथिथ
यो एवोजनजेमनुष्यनोदेहतेजेतेविकारनेपांमतोथकोनाशपामिजायछे ॥ केतांजाडोपातलोपुष्टदुबलोकालोगोरो
रूपवानकुरूपवानआंधलोलुलोबेरोबोबडोबालजवाननेवृद्धइत्यादिक विकारनेपांमतोएवोमनुष्यनोदेहजेतकाले
करिनेउत्पन्नथायछे तेनाशपांमेछेनेजीवात्मातोजन्मतोयनथिनेमरतोयनथिएतोसदाअच्छेद्यअभेद्यअजरअमर
नेअविनाशिछे ॥ १४ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तकएवाजेश्रीसहजानंदस्वामितेमनो
शिष्यएवोजेहुंबलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्योजेश्रीविवेकसारनामेग्रंथ
तेनेविषेदेहनुस्वरूपनिरूपणकह्युंतेनामेत्रिजुंप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं॥ ३ ॥ ॥ अथश्रीहरेरेकांतिकभक्तलक्षणप्रति
[illegible]:स्मृतयः॥ ॥ तत्रनवमस्कंधेअंबरीषराजलक्षणान्युक्तानि॥ ॥ श्लोकौ॥ ॥ अंबरीषोमहाभागःसप्त
द्वीपवतींमहीम् ॥ अव्ययांचश्रियंलब्ध्वाविभवंचातुलंभुवि ॥ १ ॥ मेनेऽतिदुर्लभंपुंसांसर्वंतत्स्वप्नसंस्तुतम् ॥ विद्वान्

विभवनिर्वाणंनमोविशनियत्सुमान॥२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीहरिनाजेएकांतिकभक्ततेमनालक्षणनेप्रतिपादन करनाराजेश्लोकतेमनेअर्थसहितलिखुंछुं॥तेमांनवमस्कंधनेविषेअंबरीषराजानांलक्षणकत्यांछेजेमहाभाग्यशा ळिएवाअंबरीपनामेराजाजेतेसातछेद्दीपजेनाएविजेपृथवीतेनेपांमिने ॥अनेपृथवीनेविपेनाशनपांमेएविजेनांना प्रकारनिराजसमर्द्धितेनेपांमिनेनेकोयनिउपमानदेवाय एवुंजेऐश्वर्यतेनेपांमिनेनेपुरुषनेअतिशेदुर्लभएवुजेतेसर्वे तेनेस्वप्नतुल्य[illegible]॥ केमजेविभवजेऐश्वर्यतेनानाशनेजांणतोएवोजेपुरुषतेजतेऐश्वर्येकरिनेअथवाजेऐश्व र्यनेनाशेकरिनेमोहनेपांमेछे॥ केतांनांनाप्रकारनिजेराज्यादिकसमर्द्धितेनेनाशवंतजांणतोथकोपणपुरुषजेतेसम र्द्धियुंनिप्रामियेकरिनेमोहनेपांम्योथकोउन्मतथैनेकांइनेगणतोनथिअथवातेसमर्द्धियुंनाशपांमेतोतेनिवांशेमुकाइ नेमरेछे॥ ॥१॥२॥ ॥श्लोकः॥ ॥वासुदेवेभगवतितद्भक्तेषुचसाधुषु॥ प्राप्तोभावंपरंविश्वंयेनेदंलोष्टवत्स्मृत म्॥३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेअंबरीषराजातोवासुदेवभगवानेनेविषेनेतेभगवानेनाभक्तएवाजेसाधुपुरुषतेम नेविषेपरमभावनेपांमताहवा॥ केतांभगवाननेभगवानेनासाधुनि[illegible]रनेसेवाकरताहवा॥नेजेभावेक रिनेकेतंभगवाननेसाधुनेविषेजेअतिशेभावतेणेकरिनेतेअंबरीषराजाजेतेणेआसर्वे विश्वजेतेअतिशेजतुच्छमां नीतुंहवुं॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥सवैमनःकृष्णपद[illegible]सिवैकुंठगुणानुवर्णने॥करौहरेर्मंदिरमार्जनादि षुश्रुतिं[illegible]थोदये॥४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेअंबरीषराजाजेतपोतानुजेमनतेनेभगवाननाचरणारविं दनेविषेकरताहवानेपोतानांजेवचनतेमनेभगवाननागुणनुजेवर्णनकरवुंतेनेविषेकरताहवा॥ अनेपोतानाहस्तने

भग ।ननामंदिरनेविषेपुंजोवालवोतथालिपवुंएआदिकक्रियानेविषे करताहवाकेतांपोता नासेवकजनतोघणाक
छे तोयपणहरिनामंदिरमाजेपुंजोकाढवोतथालिपनादिकक्रियातेने पोतेजकरताहवा श्रुतिजेपोतानाकांनतेनेभग
वाननिक ।ना उदयजेभगवाननिकथावुंथातिहोयतेसांभलवितेनेविषेकरताहवा॥४॥ ॥श्लोकः॥ ॥मुकुंदलिं
गालयदर्शनेदृश ।तद्भृत्यगात्रस्पर्शेऽगसंगमम्॥घ्राणंचतत्पादसरोजसौरभेश्रीमत्तुलस्यारसनांतदर्पिते॥५॥ ॥अर्थः॥
॥ अनेतेअंबरीषराजाजेतेभगवाननिमूर्त्तियोनेरेवानांजेमंदिरतेमनादर्शननेविषेनेत्रनेकरताहवाकेतांपोतानीआं
ख्युंयेकरिनेभगवाननांमदिरनेतेमंदिरनेविषेरहिजेभगवाननिमूर्त्तियुं तेमनांदर्शनकरताहवानेभगवाननाजेभक्त
तेमन ग।त्रनास्पर्शनेविषेपोतानाशरीरनोसंगजेतेनेकरताहवा केतांभक्तजननेअतिशेहेतेकरिनेमलताहवा ॥ अने
नारि क।जेतेनेशोभायेजुक्तजेतुलसितेनोतेभगवाननाचरणारविंदनेविषेजेसुगंधतेनेविषेकरताहवा केतांपोतानि
नारि का येकरिनेभगवाननाचरणारविंदनेकंठनेविषेचढ्यां एवांजेतुलसिनेपुष्पनाहारतेनासुगंधनेलेताहवानेभग
वानेअर्पणकर्युंजेअन्नतेनेविषेरसनानेकरताहवाकेतांभगवाननेजमाड्युं एवुंजेअन्नफलादिकतेजजमः
ताहवापणभगवा नेधर्यां विनाकांई खातुनहोताहवा ॥५॥ ॥श्लोकः॥ ॥पादौहरेःक्षेत्रपदानुसर्पणेशिरोहृषी
केशपदाभिवंदने॥ कामंचदास्येनतुकामकाम्ययायथोत्तमश्लोकजनाश्रयारतिः॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलितें
अंबरीषराजाजेतेपोतानाजेपगतेमनेभगवाननाक्षेत्ररूपजेस्थानकतेप्रत्येचालिनेजावु तेनेविषेकरताहवानेपोता
नुजेमस्तकतेनेऋषिकजेइंद्रियुंतेमनानियंताएवाजेभगवानतेमनाचरणारविंदनेवंदनाकरवितेनेविषेकरताहवा॥

कामजेपुष्पचंदनादिकेकरिनेन्भगवाननिसेवाकरवितेनेन्भगवाननेराजिकरवानेअर्थेकरताहवा पणविषयन्भोग नेपांमवानिइच्छायेकरिनेनकरताहवाकेमजेतोउत्तमश्लोकजेन्भगवानतेमनान्भक्तजननेआश्रिनेरहिएविप्रीतिजे तेजप्रकारेथायतेमकरताहवा कतांन्भगवाननाएकांतिकन्भक्तजनजेतेजेमसेवायेन्भगवाननेराजिकरिनेजपोतेरा जिथायछेपणविषयन्भोगनेपांमिनेराजिथातानथितेमअंबरीषराजापणसेवानाफलरूपजेन्भगवाननिप्रसन्नताते णेकरिनेपोतेप्रसन्नथाताहवापणविषयन्भोगनिप्राप्तियेकरिनेप्रसन्ननथाताहवा॥६॥ ॥श्लोकः॥ ॥गृहेषु दारेषुसुतेषुबंधुषुद्विपोत्तमस्यंदनवाजिपत्तिषु॥ अक्षय्यरत्नान्भरणायुधादिष्वनंतकोशेष्वकरोदसन्मतिम्॥७॥ ॥ अर्थः॥ ॥अनेतअंबरीषराजाजेतेपोतानांघरस्त्रीयुंनेपुत्रतेमनेविषेअसत्यपणानिबुद्धिकरताहवानेश्रेष्ठएवाजेहाथि रथघोडानेपाळातेमनेविषेपणअसत्यपणानिमतिकरताहवा॥अनेकोइदिवसनाशनपांमेएवांजेरत्नघरांणांनेआयु धएआदिकअपारएवाजेद्रव्यनान्भंडारतेमनेविषेपणअसत्यपणानिबुद्धिकरताहवाकेतांएसर्वेनाशवंतनेतुच्छछेए मजांणताहवा॥७॥ ॥सप्तमेनृसिंहंप्रतिप्रह्लादवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥मामांप्रलोभयोत्पत्त्यासक्तंकामेषुतैर्वरैः॥ तत्संगभीतोनिर्विण्णोमुमुक्षुस्त्वामुपाश्रितः॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥भागवतनासप्तमस्कंधनेविषेनृसिंहजिप्रत्ये प्रह्लादकहेछेहेभगवन्पंचविषयनाजेभोगतेमनेविषेस्वभावेकरिनेआसक्तएवोजेहुंतेमुनेविषयभोगरूपएवाजेव रतेणेकरिनेतमेलोभावोमांअनेहुंतोतेपंचविषयनासंगथकिभयनेपांम्योछुंअनेतेविषयनेविषेदोषदृष्टियेकरिनेतेथ किवैराग्यनेपांम्योछूंअनेतेविषयनासंगथकिमुकावानेइच्छूंछुंनेएवोथकोतमाराशरणनेपांम्योछुं॥८॥ ॥श्लोकः॥

भृत्यलक्षणजिज्ञासुर्भक्तंकामेष्वनोदयत्॥ भवान्संसारबीजेपुहृदयग्रंथिषुप्रभुः॥ ९॥ ॥अर्थः॥ ॥तारेतमेके
शाजेशुंहुं भक्तनेलोभावुंएवोछूंतोएवातोतमेनथितारेकवाछोतोवरनेमाग्यएविरित्येकेहताएवाजेतमेतेतमारोतो
बिजोअभिप्रायछे तेपोतानाभक्तनुंजेलक्षणतेनेजांणवानेइच्छताथकातेभक्तनेपंचविषयनेविषेप्रेरताहवातेविष
यतोकेवाछेतोसंसारनाबीजरूपछेकेतांचोराशिलाखजात्यनादेहनेविषेजन्ममृत्युनापमाडनाराछे॥ अनेवलिकेवा
छेतोजिवनाहृदयनेग्रंथीनीपेठेबांधनाराछे॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥नान्यथातेऽखिलगुरोघटेतकरुणात्मनः॥ यस्तु
आशिषआशास्तेनभृत्यःसतुवैवणिक्॥ १०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेसमग्रनागुरुएवाभगवानकरुण[illegible]मूर्ति
जेनिएवाजेतमेतेतमारेभक्तनेपंचविषयनाभोगनेविषे प्रवरतावववुंघटेनहिकेतांतमेअतिशेदयालुछोमाटेपोताना
भक्तनुंअवलुथायएमतोतमेकरोजनहितथापिजेतमेएमकहोछोतेतोपोतानाभक्तनुंजेनिष्कामपणुंनेसकामपणुंते
नेजांणवासारुंकहोछोअनेवरमाग्यएविरित्येज्यारेतमेभक्तप्रत्येकहोछो तारेजेभक्ततमथकिपंचविषयनाभोगरू
पिमनोरथनेइच्छेछेतेतमारोभक्तनथितेतोवांणियाजेवोछे जेमवाणीयोहोयतेवेपारकरेछेतेलाभपांमव[illegible]रुकरे
छेतेमतेभक्तजेतमनेभजेछेतेतमथ[illegible]जेविषयसुखतेनेपांमवानेभजेछेमाटेएतोविषयनोभक्तछेपणतमारो
नथी॥ १०॥ ॥श्लोकः॥ ॥आशासानोनवैभृत्यःस्वामिन्याशिषआत्मनः॥ नस्वामीभृत्यतःस्वाम्यमिच्छ[illegible]योरा
तिचाशिषः॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेप्रभोपोतानेअर्थेजेपंचविषयभोगसंबंधिमनोरथतेनेजेभक्तपोतानास्वामि
पासेथिइच्छेछेतेभक्तनकेवायअनेपोतानाभक्तथकिपोतानास्वामिपणानेइच्छतोथकोजेस्वामिते भक्तनामनोर

थनेआपछेतेनेस्वामिपणनकेवाय॥११॥ ॥श्लोकः॥ ॥अहंत्वकामस्त्वद्भक्तस्त्वंचस्वाम्यनपाश्रयः॥नान्यथेहाव
योरर्थोराजसेवकयोरिव॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेभगवन् हुंतोनिष्कामएवोतमारोभक्तछुं॥अनेतमेजेमारास्वा
मितेनेपणकोइनिअपेक्षानथिअनेजमराजानेराजानाचा॰रनेपरस्परएकेकनिअपेक्षाछेतेममारेनेतमारेनथिकेता
जेमराजानाचाकरराजानिचाकरीकरेछेतेधनादिकपदार्थनेअर्थेकरेछेअनेतराजापणएमजांणेछे जेआचाकरहो
यतोमारिमोटपरहेएमजांणिनेतेचाकरनेराखेछे नेतेनेधनादिकपदार्थ[illegible]हुंतोत[illegible]कांइ
तमपासेइच्छतोनथिअनेतमारिपणएमनथीजेप्रह्लादजेवामोटामोटामुंनेभजेछे तेणेकरिनेमारिमोटाईथायएम
नथीकेमजेतमोतोपूर्णकामछोअनेभक्तनिउपरदयायेकरिनेतेतनिसेवानुंअंगीकारकरोछोनेतेनेप्रसन्नथाओछो॥
॥१२॥ ॥श्लोकः॥ ॥यदिरासीशमे[illegible]स्त्वंवरदर्षभ॥कामानांहृद्यसंरोहंभवतस्तुवृणेवरम्॥१३॥ ॥अर्थः
हेवरनादेवावालामध्येश्रेष्ठहेसमर्थजोतमेमुंनेविषयभोगरूपएवामनवांछितवरनेआपताहोतोतमथकिहुंएवरमा
गुंछुं[illegible]हृदयनेविषेएपंचविषयनाभोगनिईच्छाजउपजेनहिएवरमागुछूंततमेकृपाकरिनेमुनेआपो ॥ १३ ॥
श्लोकः ॥ ॥ इंद्रियाणिमनःप्राणआत्माधर्मोधृतिर्मतिः ॥ श्रीर्ह्रीस्तेजःस्मृतिःसत्यंयस्यनश्यंतिजन्मना ॥ १४ ॥
अर्थः॥ ॥ अनेहृद[illegible] नेविषेपंचविषयनाभोगनिईछानेउपजवेकरिने जीवनीइं[illegible]शपांमेछेतथामनतथाप्रा
णतथादेहतथाधर्मतथाधीरज्यतथाबुद्धितथाशोभातथालज्जातथातेजतथास्मृति तथासत्यएसर्वेनाश पांमेछेकेतां
हृदयमांविषयभोगनी इच्छाउपज[illegible]द्रियुंआदिकसर्वेविषयभोगनिप्राप्तिनाजतनमां प्रवरतेतारेतएनेनाश

थयांजांणवाअनेविषयभोगनीप्राप्तिनाजतननोत्यागकरिनेतमारिभक्तिनेविषेप्रवरतेतारेएनेसुफलथयांजांणवां ॥१४॥ ॥श्लोकः॥ ॥विमुंचतियदाकामान्मानवोमनसिस्थितान्॥तर्ह्येवपुंडरीकाक्षभगवत्त्वायकल्पते॥१५॥ अर्थः॥ ॥हेपुंडरीकाक्षकेतांकमलसरखांछेनेत्रजेनांएवाहेभगवन्मननेविषेरहिएविजेपंचविषयभोगनिइच्छा ओतेमनेज्यारेतमारोभक्तसर्वेप्रकारेत्यागकरेछे तारेजभगवद्भावनेअर्थेकलपायछेकेतांतमारासाधर्म्यपणानेपां मेछेअनेतमेजेमपूर्णकामछोतेमतेभक्तपणपोतानेपूर्णकाममांनतोथकोअखंडतमारिसेवानेविषेवरतेछे ॥१५॥ चतुर्थेभगवदितरश्रेष्ठपदेच्छयास्वमनसिखिन्नोध्रुवोवक्ति॥ ॥श्लोकः॥ ॥समाधिनानैकभवेनयत्पदं दुःसनं दादयऊर्ध्वरेतसः॥मासैरहंषड्भिरमुष्यपादयोश्छायामुपेत्यापगतःपृथङ्मतिः॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेभागवतना चतुर्थस्कंधनेविषेभ[illegible]नाविजाश्रेष्ठपदनिइच्छायेकरिने पोतानामनमांखेदपांमताथकाध्रुवजीजेतेकहेछेजे नैष्ठिकब्रह्मचारिएवा[illegible]नक।।दकजेतेअनेकजन्मेकरिनेथयुंजे भगवाननिमूर्तिनेविषेपोतानाचित्तनुएकाग्रपणुंतेणे करीनेभगवाननापदनेपांमताहवाएवाजेआभगवानतमनाचरणकमलनिछायाकेतां गरुडजिउपरथबेसिनेमुने दर्शनदेवानें पधार्यातेसमयमांमाराउपरथपडिजेतेभगवाननाचरणारविंदनिछांयातेनेछमासेकरिनेहुंजेतेपांमि नेप्रथकछेमतिजेनिएवोथकोप[illegible]तोहवोकेतांआलो[illegible]निइच्छायेकरिनेभगवानथिविमुखथयोजेहुंतेमुने धिकारछे॥१६॥ ॥श्लोकः॥ ॥अहोबतममानात्म्यंमंदभाग्यस्यपश्यत॥भवच्छिदःपादमूलंगत्वायाचेयदं तवत्॥१७॥ ॥अर्थः॥ ॥केमजेअहोइतिआश्चर्येनेबतइतिखेदमंदभाग्यवालोजेहुंतेमारुंअज्ञानिपणुतोतमे

जुवोनेकियुंतोजन्ममरणनाछेदनाराजेभगवाननेमनाचरणकमलनासमिपनेपांमिनेनाशवंतनेतुच्छएवुंजेआलो
कनुविषयसुखतेनेमागतोहवो ॥ १७ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ मयैतत्प्रार्थितंव्यर्थंचिकित्सेवगतायुषि ॥ प्रसाद्य
जगदात्मानंतपसादुष्प्रसादनम् ॥ १८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवलिभगवानपासेजेमेमायिकसुखमाग्युंतेमु
नेमागतांपणनआवड्युंमाटेमारुमागवुंतेखोटुंछेएमध्रुवजिकहेछेजेसर्वजगतनाआत्माएवानेदुःखेकरिनेपणराजि
नथायएवाजेभगवानतमनेमेजेतेणेतपेकरिनेप्रसन्नकरिने एजमाग्युंकेतांहमाराकुलमांकोयजेपदनेनपांम्योहोय
एवुंजेमायिकपदतेनेमारेपांमवुंछेएविइच्छायेकरिनेजेमेतपकर्युनेतेतपेकरिनेप्रसन्नथयानेभक्त[illegible]ए
थिरहितकरिनेपोतानिसेवारूपमहासुखनाआपनाराजेभगवानतमनेपांमिने पणमाग्[illegible]मोटप्यनिमनमांइच्छा
रूपजेमारिप्रार्थनातेजेतेव्यर्थछे तेकेनिपेठ्येतोजेमआविरयुंछेआवरदाजेनुएवोजेमनुष्यतेनुसारावैद्यपासेऔस
धकराववुंतेम ॥ १८ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ भवच्छिदमयाचेहंभवंभाग्यविवर्जितः ॥ स्वाराज्यंयच्छतोमौढ्या
न्मानोमेभिक्षितोबत ॥ ईश्वरात्क्षीणपुण्येनफलीकारानिवाधनः ॥ १९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेभाग्येरहितए
वोहुंजेतेजन्ममरणनाकापनाराएवाजेभगवानतमनापासेजन्ममरणनेमागतोहवो ॥ अनेपोतानाभक्तजननेपो
तानास्वरूपनुजेसुखतेनेआपताएवाजेभगवानतेपासेथिमारुंजेमूर्खपणुतेहेतु माटेमानजेआलोकनिमोटाइतेजेते
वतइतिखेदेमेजेतेणेमागितिहवि ॥ तेकेनिपेठ्येतोजेमनिर्धनएवोमनुष्यजेतेपोताउपरस्थराजिथयोएवोजेचक्रवर्ति
राजातेपासेथिनाशपणानेपांम्युंजेपोतानुभाग्यतेणेकरिनेकुसकियेसहितएविजेकणचितेनेमागेतेम ॥ १९ ॥ ॥

श्लोकः॥ ॥नूनंविमुष्टमतयस्तवमाययातेयेत्वांभवाप्ययविमोक्षणमन्यहेतोः॥अर्चंतिकल्पकतरुंकुणपोपभो
ग्यमिच्छंतियत्स्पर्शजंनिरयेऽपिनृणाम्॥ २० ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजीवनेजन्ममृत्युथिमुकावनारानेकल्पवृक्ष
रूपएवाजेतमेतेतमनेजेजनअन्यजेविषयसुखतेहेु माटेपूजेछेने अतिशेनकाराजेदेहतेणेकरिनेभोगवायएवुंजे
विषयसुखतेनेइच्छेछे माटेनिश्चेजतेमनुष्यजेतेतमारिमायायेकरिनेचोरायिगइछेबुद्धियोजेमनिएवाछेकेमजेपंच
विषयनासंबंधेकरिनेथयुंजेसुखतेतोजीवनेनरकनेविषेपणमलेछे॥ २० ॥ ॥श्लोकः॥ ॥यानिर्वृतिस्तनुभृ
तांतवपादपद्मध्यानाद्भवज्जनकथाश्रवणेनवास्यात्॥ साब्रह्मणिस्वमहिमन्यपिनाथमाभूत्किंत्वंतकासिलुलितात्प
ततांविमानात्॥ २१ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसकामभावेकरिनेभजनाराजेमनुष्यतेमनेस्वर्गादिसुखनिप्राप्तिथा
यछेनेनिष्कामिजननेतोतेसुखनिप्राप्तिथातिनथि एमजोतमेकेहेताहोतोहेभगवानत्यांहुंकहुंछुंहेनाथदेहधारिजेते
मनेतमाराचरणारविंदनुजेध्यानकरवुंतेमांथिजेसुखथायछे नेतमाराभक्तजननिकथानुजेसांभलवुतेणेकरिनेजे
सुखथायछे तेसुखजेतेपोतानोछेमहिमाजेमांएवुंजेब्रह्मतेमनेविषेपणनथितारकालरूपिजेखडगतेणेकरिनेछेदि
नांख्युंजेविमानतेथकिहेठेपडताएवाजेस्वर्गादिकलोकमांरेनारासकामजनतेमनेतेसुखनहोयतेमांशुकेवुं॥ २१ ॥
श्लोकः॥ ॥भक्तिंमुहुःप्रवहतांत्वयिमेप्रसंगोभूयादनंतमहतामभलाशयानाम्॥ येनांजसोल्वणमुरुव्यसनंभ
वाब्धिंनेष्येभवद्गुणकथाऽमृतपानमत्तः॥ २२॥ ॥अर्थः॥ ॥तेमाटेहेअनंततमारेविषेभक्तिजेतेनवारंवारक
रतानेनिर्मलछे अंतःकरणतेजेमनांएवाजेमोटासाधुपुरुषतेमनोखरेखरोसमागमजेतेथावो ॥ केमजेजेमोटापुरु

पनेप्रसंगकरिनेतमारागुणनिकथारूपिजेअमृततेनेपानकरिने मत्तकेतांतमारागुणनेचरित्रनिकथारूपजेअमृततेनुं
कांनकरिनेजेपानकरवुंतमांअतिशेअसक्तएवाहुंजेतेवहुंछेदुःखजेमांनेअतिभयंकरएवोजेसंसाररूपिसमुद्रतेनेअ
नायासेकरिनेतरिजायिश॥ २२॥ ॥तत्रविदुरंप्रतिमैत्रेयवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नवैमुकुंदस्यपदारविंद
योरजोजुषस्तातभवादृश ।जनाः॥ वांछंति[illegible]र्थमात्मनोयदृच्छयालब्धमनःसमर्द्धयः॥ २३॥ ॥अर्थः॥
हवेमैत्रेयमुनिजेतेविदुरजिप्रत्येकहेछे हेतातकेतं हविदुरभगवाननाचरणारविंदनुजेरजतेनेसेवताएवाजेतमसर
खाजनतेजेतेभगवाननुजेदासपणुकेतांदासभावेकरिनेभगवाननिसेवाकरवितेविनाबिजोकांईपोतानोअर्थजेप्र
योजनतेनेइछतानथिकेतांईश्वर[illegible]मल्युंतेणेकरिनेछेमननेविषेसमर्द्धिजेमनेएवाछे केतांजेवुंतेवुंमल्युं
तेणेकरिनेपोतानामनमांसंतोषराखिनेदेहनिरवाहकरताथकाभगवाननिएकांतिकभक्तिकरेछेएवातमसरखाभग
वाननाएकांतिकभक्तछेमाटेध्रुवजिपणअन्यपदार्थ[illegible]तुछमांनिनेभगवाननिभक्तिनेभगवाननाएकांतिक
भक्तनोसमागममागताहवा॥ २३॥ ॥वासुदेवमाहात्म्येमरुतदेववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥भक्ताएकांतिकास्ते
ऽक्षरपरमपदेसेवयातेतुहीनंवासैश्वर्यादिनेछंत्यतिशयितसुखंनापिकैवल्यमोक्षं ॥ तद्युक्तंत्वात्मनोपिश्वपचकुलज
नुर्मानयंत्युत्तमंवैतंत्वामेकांतधर्माश्रयणमुपगताःश्रीमहापूरूषंस्मः॥ २४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेवासुदेवमाहात्म्यने
विषे॥मरुतदेवजेतेनारायणजेतेमनिस्तुतिकरेछे हेभगवनतमाराएकांतिकएवाजेभक्ततेजेतेतोतमारुअक्षरछेना
मजेनुंनेसर्वथकिश्रेष्ठएवुंजेधामतेनेविषेतमारिसेवायेकरिनेरहितएविसालोक्यमुक्तितथासार्ष्टिमुक्तितथासारूप्यमु

क्तितेमनेनथिइच्छतातथाअतिशेछेसुखजेनेविषेएवोजेकैवल्यमोक्षतेनेयपणनथिइछताअनेतमारिजेसेवातेणेजु
क्तएवुतोपोतानुअपचनाकुलनेविषेजेजन्मतेनेयपणश्रेष्ठमानेछेमाटेएकांतिकएवोजेधर्मतेनाआधारनेलक्ष्मीजित
मणेजुक्तनेमहापुरुषएवाजेतमेतेतम नेअमेजेतेनिश्चेपांम्याछइये॥२४॥ ॥श्लोकः॥ ॥प्रियतयाधिकयात्वदिचिं
तनंविदधतेतवयेन्नुवितेविभो॥नपरमेष्ठिसुखंनदिवःसुखंनकमयंतिधरैकनरेशताम्॥२५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेदुर्गा
जेतेस्तवनकरेछेहेविभोभ्नुविनेविषे अधिकएविजेतमारेविषेप्रियतातेणेयेकरिनेजेजनपोतानात्दयनेविषेतमारुं
चिंतवनकरेछे तेजेतेब्रह्मानास्थानकनुजेसुखतेनेनथिइछतातथादेवलोकनुजेसुखने प्रथविनुचक्रवर्त्तिजेराज्यतेने
नथिइच्छता॥२५॥ ॥षष्ठेइंद्रंप्रतिवृत्रासुरवचनं॥ ॥श्लोकः॥ ॥पुंसांकिलेकांतधियांस्वकानांयाःसंपदोदिवि
भूमौरसायाम्॥नरातियद्वेषउद्वेगआधिर्मदःकलिर्व्यसनंसंप्रयासः॥२६॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेभागवतनाछठास्कंध
नेविषेइंद्रप्रत्येवृत्रासुरकहेछेहेइंद्रहमारास्वामीजे भगवानतेजेतेजेसमर्द्धियुंस्वर्गलोकनेविषेछेनेजेसमर्द्धियुंपृथवि
लोकमांछेनेजेसमर्द्धियुंरसातलमांछेतेसमर्द्धियुंनेपोतानाएकं तिकभक्तजननेनथिआपता॥कमजेजेसमर्द्धियेक
रिनेपरस्परवेरजेतेथायछेनेजेसमर्द्धिनेनाशेकरिने मननेविषेउद्वेगनेपिडाजेतेथायछेनेजेसमर्द्धिनेजोगेकरिनेमोटा
पुरुषनेपणनगणवापणुजेतेथायछे नेजेसमर्द्धिनेअर्थेपरस्परकलहजेतेथायछेनेजेसमर्द्धियेकरिनेव्यसनजेतेजुग
टुरमवुंतथामृगयाकरवि तथापरस्त्रिनासंगकरवातथादारुमद्यनेभांग्यतेमनुपानकरवुतथामांसखावुएआदिकना
नाप्रकारनांफलथायछे नेजेसमर्द्धियुंनेपांमवानेअर्थेसंप्रयासजेरात्यदिवसदेशपरदेशआथडवुंनेकोइकनिचाकरि

करविइत्यादिकदाखडांथायछे मांटेअपारदुःखेजुक्तजेतेसमांद्दियुंतमनेसुखदायकएवाजेभगवानतेपोतानाएकां तिकभक्तनेदतानथि॥ २६॥ ॥श्लोकः॥ ॥त्रैवर्गिकायामविघातमस्मत्पतिर्विधत्तेपुरुषस्यशक्र ॥ ततोऽनुमेयोभगवत्प्रसादोयोदुर्लभोऽकिंचनगोचरोऽन्यैः ॥ २७॥ ॥अर्थः॥ ॥ तारेपोतानाएकांतिकभक्तनेभगवानसुंआपेछेएमजोतुंकेहतोहोयतोहेइंद्रत्यांहुंकहुंछुंहेशक्रहेमारापतिजेतेपोतानापुरुषनेकतांपोतानाएकांतिकभक्तजननेधर्मअर्थनेकामनेअर्थजेप्रयासतेनुंजेनाशकरवापणुंतेनेआपेछे ॥ अनेतेधर्मअर्थनेकामपांमवानेअर्थेजेप्रयासतेमं थिजेनिवर्त्तिपांमवितेणेकरिनेभगवाननिप्रसन्नताजेतेअनुमानकरवाजोग्यछेकेतां धर्मअर्थनेकामपांमवामाटेज्यारेभक्तजनप्रयासनकरे तारेतेनाउपरस्यभगवानराजिथयाएमजाणवुंकेमजेएविजेएभगवाननिप्रसन्नतातेजेतेनिष्कामिएवाजेभक्तजनतेमनेजपांमवाजोग्यछे नेअन्यजेसकामिजनतेमणेतोतेप्रसन्नतापांमविघणिदुर्लभछे ॥ २७॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अहंहरेतवपादैकमूलदासानुदासोभवितास्मिभूयः ॥ मनः स्मरेतासुपतेर्गुणांस्तेगृणीतवा[illegible]र्मकरोतुकायः ॥ २८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेतेवत्रासुरजेतेएविरित्येइंद्रनेपोतानोअभि[illegible]हेनेभगवाननिप्रार्थनाकरेछे हेहरेहुंजेतेतमारांचरणकमलछेआश्रयकरवारूपजेमनेए[illegible] जेतमाराएकंतिकदासजनतेमनो दासजेतेथायिशकेतांतमाराचरणकमलनिसेव[illegible]यांथिमन्नेपणतमाराचरणारविंदनासेवकएवाजेएकांतिकभ[illegible]नोदासमुनेकृपाकरिनेकरो॥ अनेमारुंमनजेतेप्राणनानाथएवाजेतमेतेतमारागुणेनजनिरंतरसंभार[illegible]रेवांणिजेतेतमारागुणनुजनिरंतरगानकरोनेमारुशरीरजेतेतमारीसेवाने

करो ॥२८॥ ॥श्लोक॥ ॥ननाकपृष्ठंनचपारमेष्ठ्यंनसार्वभौमंनरसाऽधिपत्यम् ॥ नयोगसिद्धीरपुनर्भवंवासमंज सत्वाविरहय्यकांक्षे ॥ २९ ॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेतमे ःजेतारेदासपणानुसुंप्रयोजनछेविजांमोटांस्थानरूपफल हुंतुनेआपिसएमजोतमेकेताहोतोत्य कहुंछुं ॥हेसमंजसकेतांसर्वसौभाग्यनाभंडारतमांनेमुकिनेस्वर्गलोकउपरस्थर ह्युंजेध्रुवपदतेनेहुंजेतेनथिइछतोनेब्रह्मान लोकनेनथि छतोनेसर्वपृथविनुचक्रवर्तिराजापणुतेनेनथिइछतोनेरसा तललोकनुअधिपतिपणुंतेनेपणनथिइच्छतो॥ अनेनानाप्रकारनिअष्टांगयोगेकरिनेपमायएविजेसिद्धियुंतेमनेपण नथि छतोनेच्यारप्रकारनोजेमोक्षतेनेपणनथिइछतो ॥ २९ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥अजातपक्षाइवमातरंखगाःस्तन्यं यथावत्सतराःक्षुधार्ताः ॥ प्रियंप्रियेवव्युषितंविषण्णामनोऽरविंदाक्षदिदृक्षतेत्वाम् ॥ ३० ॥ ॥अर्थः॥ ॥तारेशुंइ च्छेछेतोहेकमलनयननथि आविपांखुंजेमनेएवांजेपक्षिनांनांनांबच्यांतेजेतेपरतंत्रनेघुडआदिकविजांपक्षियेपिडा नेपमाड्यांथकांजेमपोतानिमातानेइच्छेछे तेमत्रिविधितापेकरिनेबलतुंएवुंमारुमनजेतेतमारिमूर्तिनांदर्शनकरवा ने च्छेछेनेदामणेकरिनेबांध्यांनेभुखेकरिनेपिडातांएवांजेअतिशेनांनांवाछडां तेजेमपोतानिमानाआंचलमांथि निसरयुंजेदुधतेनेइछेछेतेमकर्मेकरिनेबंधननेपांम्युएवुंमारुंमनजेतेतमारांदर्शननेइछेछे अनेपोतानापतिनेवियोगे करिनेपीडानेपांमतिएविजेपतिव्रतास्त्रीतेजेतेजेमपरदेशगयोजेपोतानोपतितेनेपामवानेइच्छेछे तेमतमारेवियोगे करिनेखेदनेपांमतुंजेमारुंमनतेतमनेजोवानेइच्छेछे ॥ ३० ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ममोत्तमश्लोकजने पुसख्यंसंसारचक्रेभ्रमतःस्वकर्मभिः ॥ त्वन्माययात्मात्मजदारगेहेष्वासक्तचित्तस्यननाथभूयात् ॥ ३१ ॥ ॥

॥ अर्थः ॥ ॥ अनेपोतानानेकर्मेकरिनेसंसाररूपिच्छ्नेविदेन्ननतोएवोजेहुंतेमारेउत्तमछेकीर्त्तिजेमनिएवाजेत
मेतेतमाराएकांतिकभक्तजननेविषेसखापणुंजेतथावोपणहेनाथतमारिमायायेकरिनेदेहपुत्रस्त्रीने घरनेविषेआस
क्तछेचितजेजनुंएवोजेहुंतेमारेपाछिफरिनेतेदेहादिकनेविषेआसक्तिजेतेनथावो ॥ ३१ ॥ ॥ एकादशेजनकंप्रति
योगेश्वरवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ शृण्वन्सुभद्राणिरथांगपाणेर्जन्मानिकर्म्माणिचयानिलोके ॥ गीतानि
नामानितदर्थकानिगायन्विलज्जोविचरेदसंगः ॥ ३२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेभागवतनाएकादशस्कंधनेविषेजन
कराजाप्रत्येयोगेश्वरजेतेकहेछे जेमायिकपदार्थनेविषेआसक्तियेरहितअनेगछेलोकनिलाजतेजेथकिएवोजेभा
गवतिपुरुषतेजेतेशास्त्रजेतेनेविषेगानकर्यां एवातथाअत्यंतरुडांएवांजेभगवाननं जन्मतथाकर्मतथातेभगवान
जछेप्रतिपादनकरवाजोग्यअर्थतेजेमनो एवाजेनांमतेमनेसांभलतोथकोतथागांनकरतोथको लोकनेविषेवि
चरे ॥ ३२ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ एवंव्रतःस्वप्रियनामकीर्त्याजातानुरागोद्रुतचित्तउच्चैः ॥ हसत्यथोरोदितिरौतिगाय
त्युन्मादवन्नृत्यतिलोकबाह्यः ॥ ३३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेएप्रकारनुछेव्रतांतेतेजनुएवोअनेपोतानेवालाएवाजे
नारायणतेमनुंजेनामतेनुंजेगांनकरवुं तेणेकरिनेतेभगवाननेविषेउत्पन्नथयोछे अनुरागतेजनेएवोनेद्रविजा छे
चित्ततेजेनुं एवोजेएप्रेमिभक्तजनतेजेतपोतानासमीपेआवताएवाजेभगवानतेमनेदेखिनेहर्षेकरिने मोटेस्वरेनेहसेछेअने
एटलाथकिअनंतरपोताछेटजाताएवाजेभगवानतेमनेजोइनेउचेस्वरेकरिनेरुदनकरेछे तथातेहरिनेबोलावेछेतथा
तेमनुगानकरेछेतथाकोइकगांडानिपेठेलोकथकिबाह्यएवोथकोअतिनृत्यकरेछे॥ ३३॥ ॥ श्लोकः॥ ॥नकामकर्म्म

बीजानांयस्यचेतसिसंभवः॥ वासुदेवैकनिलयःसवैभागवतोत्तमः॥ ३४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेभक्तनाचित्त
नेविषेकामजेविषयअनेतेविषयनेअर्थेजेकर्मकरवांतमनिजेवासनायुं तेमनीजेउत्पत्तितेजेतजेभक्तनाचितनेविषे
नथिफ्रो अनेवासुदेवतेजछेएकध्यानेकरिनेपांमवानुंस्थानकतेजनेएवोजेभक्ततेजेतेभगवाननाजेभक्ततेमने
ध्येनिश्चेउत्तमभक्तछे॥ ३४॥ ॥ श्लोकः॥ ॥त्रिभुवनविभवहेतवेऽप्यकुंठस्मृतिरजितात्मसुरादिभिर्विमृग्या
त्॥ नचलतिभगवत्पदारविंदाल्लवनिमिषार्द्धमपिसवैष्णवाग्र्यः॥ ३५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनथिकुंठितथईस्मृ
तिजेनिएवे अनेअजितजेहरितेमनेविषेछेमनतेजेमनांएवाजेदेवतातथाऋषिआदिकतेमणेपणखोलवाजोग्यए
वुंजेभगवानचरणकमलतेथकि त्रिभुवनजेस्वर्गमृत्युनेपातालतेनाविभवजेखांनपांनादिकभोगतेमनेअर्थेपण
लवनेनिमिषजेअर्धएटलिवारपणचलतोनथि एवोजेभक्ततेजेतेवैष्णव जेतेमनेमध्येमुख्यछे॥ ३५॥ ॥श्लोकः॥
भगवतउरुविक्रमांघ्रिशाखानखमणिचंद्रिकयानिरस्ततापे ॥ हृदिकथमुपसीदतांपुनःसप्रभवतिचंद्रइवोदितेऽर्क
तापः॥ ३६॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेअध्यात्मअधिभूतनेअधिदेवएजेत्रणतापतजेमांथिउपजेलाएसंसारतेने
विषेरेतोएवोजेभक्ततेजेतेभगवाननाचरणारविंदथकिकेमनचलायमानथाय एमजातमेकेहताहोताहेराजनतम
नेत्यांहुंजेतेकहुंछूंतेसुंतोभगवानजेतेमनांमोटांछे विक्रमतेजनांएवांजे चरणतेमनिशाखारूपजेआंगलियुतेमना
नखरूपियाजेमणितेमनिजेशीतलकांतितेणिपेटाल्याछेतापतेजनाएवुंजेपोतानेपांम्याएवाजेभक्तजनतेमनुंहृदय
तेनेविषेतेभगवाननेपांम्याएवाजेभक्तजनतेमनेजेसंसारनातापतेजेतपाछोकेमथायछेशुंनथिजथातातेम॥ ३६॥

श्लोकः॥ ॥विसृजतिहृदयंनयस्यसाक्षाद्धरिरवशाभिहितोप्यघौघनाशः॥ प्रणयरशनयाधृतांघ्रिपद्मःसभवति
भागवतप्रधानउक्तः॥ ३७ ॥ ॥अर्थः॥ ॥ एप्रकारेभागवतभक्तनांजेसमग्रलक्षणतेनुंजेकेवुंतेणेकरिनेजन
कराजानेजेप्रश्नतेनोजेउत्तरतेनेकहिनेहवेतेउत्तमएवोजेभक्ततेनुंजेअसाधारणलक्षणतेनेकहेछे तेसुतोकोईकज
नजेतेणेपरवशपणेकरिनेहेनारायणइत्यादिकजेनामतेमणेकरिनेबोलाव्याथकापणपापनाजेसमूहतेनानाशनाक
रनाराएवानेभक्तजनजेतेणेप्रेमरूपिजेदोरडितेणेकरिनेधारणकर्याछे चरणकमलतेजेमनांएवाजेप्रत्यक्षभगवा
नतेनेजेतेजेभक्तनुंहृदयजेतेनेनथिमुकताएवाजेभ[illegible]तजेतेभगवांननाजेभक्ततेमनेमध्येमुख्यकह्याछे ॥ ३७ ॥ वि
ष्णुपुराणेचोक्तम्॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ नसुखंदेवराजस्यनसुखंचक्रवर्तिनः ॥ यादृशंवीतरागस्यमुनेरेकांतवा
सिनः॥ ३८ ॥ ॥अर्थः॥ ॥ हवेएकांतिकभक्तनेसमजवानिरीत्यविष्णुपुराणनेविषेकेहेछेजेभगवानविनास
र्वपदार्थनेविषेप्रीतियेरहितनेएकांतनेविषेछेनिवासजेनेकेतांएकांत्यमांवेसिनेश्रीहरिनुध्यानकरतो एवोजेवैराग्य
वानमुनितेनेजेप्रकारनुसुखछेतेवुसुखतोसर्वदेवनोराजाजेइंद्रतेनेयनथिनेसर्वपृथविनोजेचक्रवर्तिराजातेनेपणन
थितारेविजादेवमनुष्यनेतोक्यांथिजहोय॥ ३८॥ ॥श्लोकः॥ ॥ गर्भेव्याधौश्मशानेचपुराणेजायतेमतिः॥ साचैव
चेत्सदातिष्ठेत्कोनमुच्येतबंधनात्॥ ३९ ॥ ॥अर्थः॥ ॥ माटेगर्भवासनांदुःखजोईनेजेविगर्भनेविषेजीवनेबुद्धिथा
यछेनेदेहनेविषेरोगकरिनेथैइजेपीडातेनेविषे जेविबुद्धिथायछेनेमृदावलतांजोइनेमशांणमांजेविवैराग्येजुक्तमनु
ष्यनिबुद्धिथायछेनेपुराणनेविषेकेतांकथाकेछेसांभलेछे तेसमयमांजेविज्ञानवैराग्यधर्मनेभक्तियेजुक्तबुद्धिथाय

छे ॥ तेविनेतेविजतेशुद्धिजेतेजोसदाकालरहेतोकोणमनुष्यजन्ममरणनाबंधनथकिनमुकायसर्वेमुकाय ॥ ३९ ॥
श्लोकः॥ ॥बंधमोक्षविभागज्ञोबुद्ध्याचेन्मोक्षणेच्छया॥उपायान्वेषणेयुक्तःकोनमुच्येतबंधनात्॥४०॥ ॥अर्थः॥
॥अनेबंधनेमोक्षनाविभागनेजांणनारोकेतांएमकर्‍याथि जन्ममरणथाशेनेएमकर्‍येजन्ममरणथिमुकावाशेएम
जांणतो एवोजेमनुष्यतेजेतेबंधमोक्षनाविभागनेजांणिनेमोक्षनिइच्छायेकरिनेतेजन्ममरणथिमुकायानाउपाय
नुजेखोळवुंतेनेविषेयुक्तकेतांतजन्ममरणनाबंधनथिछुट्यानाउपायनेकरतो एवोजेमनुष्यतेजेतेबंधनथकिकोणन
मुकाय॥४०॥ ॥श्लोकः॥ ॥तत्कर्मयन्नबंधायसाविद्यायाविमुक्तये॥आयासायाऽपरंकर्मविद्याऽन्याशि
ल्पनैपुणम्॥४१॥ ॥अर्थः॥ ॥माटेतेजकर्मजेतेजांणवुं तकियुंताजीवनाबंधननेअर्थेनथायतेकेतांजेकर्मक
र्‍याथिजीवनेबंधननथाय तेनुजनामकर्मजेतेजांणवुंनेमुक्तिनेअर्थेजेविद्यातेजविद्याकेतांजेविद्याभणिनेजीवज
न्ममरणथिमुक्तथैनेभगवाननाधामनेपांमेतेनुजनामविद्याजेतेजांणवि॥अनेआ लोकनिजेमांटप्यनेपंचविषयनुं
सुखपांमवानेअर्थेजेबिजुकर्मकरवुंतेतोकेवळप्रयासनेअर्थेछे केतांभगवाननिभक्तिविनाजेबिजुकर्मतेतोकेवळ
कुसकाकुट्यजेवुव्यर्थछेनेपोतानिमुक्तिनाउपजोगमांनआवि एविजेबिजिविद्यातेजेतेशिल्पजेपोतानिचातुरितेनु
डापणजांणवुं॥४१॥ ॥श्लोकः॥ ॥नात्यक्त्वासुखमाप्नोतिनात्यक्त्वाविंदतेपरम्॥नात्यक्त्वाचाभयःशेतेस
र्वंत्यक्त्वासुखीभवेत्॥४२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपंचविषयनोत्यागकर्‍याविनाजीवजेतेसुखनेपांमतोनथिनेत्या
गकर्‍यांविनापरमात्मानास्वरूपनेजांणतोनथि॥अनेत्यागकर्‍याविनानिर्भयसुतोनथि माटेसर्वनोत्यागकरिनेजी

वर्जेतसुखीथायछे॥४२॥ ॥पंचमेऋषभदेववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नायंदेहोदेहभाजांनृलोकेकष्टान्कामानर्हते विड्भुजांये॥तपोदिव्यंपुत्रकायेनसत्वंशुद्ध्येद्यस्माद्ब्रह्मसौख्यंत्वनंतम्॥४३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीऋषभदेवभगवानजे तेपोताना पुत्रप्रत्येकहेछे हेपुत्रोआनरलोकनेविषे जेदेहधारिजीवनेआमनुष्यदेहप्राप्तथयोछेतेदेहजेतेआतेकष्टनादे नारानेविष्टानाखानाराजेभुंडतेमनेपणछेएवाजेविषयभोगतेमनेभोगववाजोग्यनथि॥नेआमनुष्यदेहतोउत्कृष्टए वुंजेतपतेकरवाजोग्यछे जेतपेकरिनेंआजीवनुंअंतःकरणजेतेशुद्धथायछे नेजेशुद्धअंतःकरणथयाथकिअनंतएवुं जब्रह्मसुखतेजेतपमायछे॥४३॥ ॥पंचमेजडभरतवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नतस्य तत्वग्रहणायसाक्षाद्वरी यसीरपिवाचःसमासन्॥स्वप्नेनिरुक्त्यागृहमेधिसौख्यंनयस्यहेयानुमितंस्वयंस्यात्॥४४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेपं चमनेविषेजडभरतजिजेतेरहूगणराजाप्रत्येकहेछेहेराजारहूगणजेउपनिषदछे तेनेविषेतोहिंसानोरागद्वेषादिकेरहि तएवाजेतत्ववादतेजेतेसम्यक्प्रकारछे तोयपणजेपुरुषनेगृहस्थाश्रमसंबंधिजेसुखतेजेतेस्वप्ननेदृष्टांतकरिनेंपोताने जांणेजत्यागकरवाजोग्यनथि एवुंतेपुरुषनेश्रुतिशे श्रेष्टएविजेतेउपनिषदरूपवांणितेजेतेसाक्षात्कारतत्वनुंग्रहणक रवानेअर्थेनथिथाति॥केतांजेपुरुषनेपंचविषयनासुखनेविषेवैराग्यनथितेपुरुषजेतेउपनिषदनेसांभलेछेनेभणेछे तोपणतेनेआत्मस्वरूपनुंसाक्षात्कारज्ञाननथिथातुं॥४४॥ ॥तत्रप्रह्लादवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥हरिर्हिसाक्षा द्भगवान्शरीरिणामात्माझषाणामिवतोयमीप्सितं॥हित्वामहांस्तंयदिसज्जतेगृहेतदामहत्त्वंवयसादंपतीनां॥४५॥ अर्थः॥ ॥हवेप्रह्लादजिकहेछे जेभक्तजननिपीडानाहरनाराएवाजेसाक्षातभगवानतेजेतेदेहधारिमात्रनाआ

त्माछे केतांजीवनरूपछेजेमऋषजेमीनतेमनेवांछितएवुंजेजलतेजलजेतेआत्माछे तेमएवाजेभगवानतेनोत्याग
करिनेजोगृहनेविषेआसक्तथायछे॥ तोतेपुरुषअतिशेमाटोकेवातोहोयतोपणतेनिजेमोट्यपतजेतेअवस्थायेका ने
जछेपणज्ञानादिकेकरिनेनथि॥ जेमदंपतिजेस्त्रीने पुरुषतेमनिजेमोट्यपतेअवस्थायेकरिनेजकेहेवायछेतेम ॥४५॥
श्लोकः॥ ॥ यथैहका ष्मिककामलंपटःसुतेषुदारेषुधनेषुचिंतयन्॥शंकतविद्वान्कुकलेवरात्ययाघस्तस्ययत्नः
श्रमएवकेवलं॥४६॥ ॥अर्थः॥ ॥हेभगवन्आलोकनेपरलोकसंबंधिजेकांमसुखतेनेविषेलंपटएवोजेअज्ञा
निजनतेजेतपुत्रस्त्रिनेधनतेने षेजोगक्षेमनेविचारतोथकोजेमभुंडोएवोजेआदेहतेनामृत्युंथकिशंकानेपांमेछे॥ते
मज्ञानिथकोपणजोशंकानेपांमेतोतेनोजेजत्नतेजेतेकेवलश्रमजछे॥४६॥ ॥श्लोकः॥ ॥तन्नःप्रभोत्वं कले
वरार्पितांत्वन्मायाहंममतामधोक्षज॥ भिद्यामयेनाशुवयंसुदुर्भिदांविधेहियोगंत्वयिनःस्वभावमिति ॥४७॥
अर्थः॥ ॥तेकारणपणामाटेहेप्रभोहेअधोक्षजतमारेविषेसहजवासनारूपएवोजेयोगतेनेतमेजेतेजअमनेआपो॥
जेयोगेकरिनेअमेजेतेतमारिमायातेणेअमाराकुत्सितदेहनेविषेअर्पणकरिएविजेअहंममतातेनोतत्कालत्यागकरि
ये॥तेअहंममताकेविछेतोतमारेविषेजेयोगकलातेविनाजेबिजाउपायतेमणेकरिनेसर्वप्रकारत्यागकरवानेअर्थेअ
शक्यएविछे॥४७॥ ॥ग्रंथांतरेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥लब्धानीष्टानिवस्तूनिप्रदातुंहरयेमुदा॥तूर्णंयस्यमनोत्क
ष्ठंसभक्तोज्ञानिनांवरः॥४८॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गु
रुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारएकांतिकभक्तलक्षणनिरूपणंनामचतुर्थंप्रकरणम्॥ ॥अर्थः॥

हवेग्रंथांतरनेविषेज्ञानिभक्तनुलक्षणकेहेछे जेपोतानेप्राप्तथयांएव [illegible] कनि नेतल्का
लउता लांभगवाननेआपवानेअर्थ जेभक्त मनजेतेराजिथायछेतेभक्तजेतेज्ञानिभक्तनेमध्येश्रेष्ठजांणवो ॥ ॥
॥ ४८ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तकएवाजेश्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजेहुंबल
रा [illegible] मुनितेणेसद्गुरुश्री [illegible] एवोजेविवेकसारनामेग्रंथतमएकांतिकभ
क्तनांलक्षणनिरूपणकर्स्यांएनामेचो प्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं ॥ ४ ॥ ॥ अथमनुष्यदेहस्यभगवद्भजनोपयोगित
यातच्छ्रेष्ठत्वाभिवाचिकाःस्मृतयः ॥ तत्रपंचमेदेवतावचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अहोअमाषं किमकारि शोभनं
प्रसन्नएषांस्विदु [illegible] हरिः ॥ [illegible] लब्धंनृषु भारताजिरे [illegible] हाहिनः ॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥हवेमनु
ष्यदेहजेतेनुभगवाननिभ [illegible] नेविषेउपयोगम आववापणुंछे माटेतेमनुष्यदेहनाश्रेष्ठपणानाकेहेनाराजेश्लोकतेम
नेअर्थेसहितलखुंछुं ॥ तेमांभागवतनापंचमनेविषेदे [illegible] जेतेकेहेछे ॥ अहो [illegible] तेआश्चर्यभगवाननीसेवानाउपजो
गम आवे एवुंजम [illegible] ष्यनेविषेजन्मतेजेतेआभरतखंडरूपआंगणमांजेजा [illegible] पाम्युंछे ॥ ए [illegible]
शुंपुण्यकर [illegible] हशेजे एयेकरिनेअमनेमनु [illegible] जन्मप्राप्तथ अथवाशुं एमनेसाधनविनानाजपोतेभगवानप्रसन्न
थाताहवाजेएमनेमनुष्यनुंजन्मप्राप्तथयुं ॥ केमजेएप्रकारनुंजेपुण्यतेनुंदुष्करप णुंछे माटेभगवानप्रसन्नथयाविना
मनुष्यनुंजन्मप्राप्तथायनहि ॥ अनेजेभरतखंडनेविषेमनुष्यनाजन्मनिअमनेतोकवलस्पृहावर्तेछे पणप्राप्तनथिथा
तुं ॥ १ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ किंदुष्करैर्नःक्रतुभिस्तपोव्रतैर्दानादिभिर्वाद्युजयेनफल्गुना ॥ नयत्रनारायणपादपंक

जस्मृतिःप्रमुष्टातिशयैंर्द्रयोत्सवा ॥ २ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेंदुष्करएवाजे [illegible] तनेदांनादिकतेमणेकरिनेजे
अमनेतुच्छएवास्वर्गनिप्राप्तिथईतेमणेकरिनेपणशुंफलथयुंकांइनथिथयुं॥ केमजेजेस्वर्गनिविषेनारायणनाचरणक
मलनि [illegible] तिजेतेनाथिकांजेअतिशे [illegible] द्रयोनाजेविषयभोगतेथाकेते [illegible] तिजेतेनाशपा[illegible] हवि॥२॥ ॥श्लोकः॥
कल्पा [illegible] षांस्थानजयाद् नर्भवान्क्षणा [illegible] षांभारतभूजयोवरः॥ क्षणेनमर्त्येनकृतंमनस्विनःसंन्यस्यसंय त्यभयंपदं
हरेः॥ ३ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अने [illegible] जन्ममृत्युथायतो
तेथा [illegible] अल्पछे आवरदाजेमानेए [illegible] ष्यतेमनेभारतखंडरूपपृथविनिप्राप्तिथईतेजेतेश्रेष्ठछे॥ शाहेतुमाटेतो
मरणधर्मेजुक्तए पणजेभारत [illegible] नोवषेम ष्यनुंदेहतेणेकारनें धारएवाजे [illegible] रुषतेजेतेक्षणमात्रकालमांजअसं
ल्यजनमनांजेकर्मतेमनोत्याग [illegible] नेअभयए जेहारेनुंधांमतेनेसम्यक्प्रकारेपांमेछे॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥नयत्रवै
कुंठकथासुधापगानसाधवोभागवतास्तदाश्रयाः॥ नयत्रयज्ञेशमखामहोत्सवाःसुरेशलोकोपिनवैससेव्यतां॥ ४ ॥
॥अर्थः॥ ॥ अनेवैकुंठएवाजेवा [illegible] देवभगवांनतेनिकथा [illegible] पजेअमृताननदि [illegible] तेजतेजेनेविषेनथितथातेकथारूप
अमृतनिनदियुंनोछे आश्रयजेमनेएवाजेभगवाननासाधुतेजेतेजेनेविषेनथि तथामोटाछेउच्छवजेमनेविषेएवि
जेभगवानाने [illegible] जाउंतेजेतेजेनेविषेनथि तेवोजेब्रह्मानोलोकहोयतोतेपणनसेववोकेत तलोकनेविषेनरेहवुं॥ ४ ॥
श्लोकः॥ ॥प्राप्तानृ[illegible] त्विहये[illegible] व्यकलापसंभृतां॥ नवैयतेरन्नपुनर्भतायतेभूयोवनौका
इवयांतिबंधनं॥५॥ ॥अर्थः॥ अनेज्ञाननेते [illegible] ननेंअर्थेजेक्रियाउंअनेतेक्रियाउंनेअर्थेजेद्रव्यतेमणेकरिनेपूर

णएविजेमनुष्यनिजातितेनेआत्मरतखंडनेविषेजेजीवपाम्याछे ॥ अनेतेजोमोक्षनेअर्थेजतननथिकरतातोतेजतेव लिबंधननेपामेछे ॥ जेमवननारिनाराजेपक्षितेजेतपारधिथकिमुकांणाथका जे लितेनातवृक्षनेविषेजअसावधां नपणेरमेछेतोवलिबंधननेपामेछेतेम ॥ ५ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ यद्यत्रनःस्वर्गसुखावशेषितंस्विष्टस्यसूक्तस्यकृत स्यशोभनं ॥ तेनाजनाभेस्मृतिमज्जन्मनःस्याद्वर्षेहरिर्यद्भजतांशंतनोति ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ तेकारणपणामाटे अमेनेमणेजेरुडिरितेयज्ञकर्याहोयतथारुडिरितेवेदशास्त्रनोअभ्यासकर्योहोय ॥ तथाविजुजेकांईपुण्यकर्मक र्युंहोयतेमनुंजेफलतेजतेजोस्वर्गनासुखनाभोगथकिआसमयनेविषेकांईकवांकिरह्युंहोयतो तेफलेकरिनेआत्मर तखंडनेविषेभगवाननिस्मृतियेजुक्तएवुंअमारुजन्मजतेथाओ ॥ जेकारणपणामाटेआत्मरतखंडनेविषेपोतानेभ जताएवाजेजनतेमनासुखनेहरिजेतेविस्तारेछे ॥ ६ ॥ ॥ एकादशेयदुराजंप्रतिदत्तात्रेयवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ सृष्ट्वापुराणिविविधान्यजयात्मशक्त्यावृक्षान्सरीसृपपशून्खगदंशमत्स्यान् ॥ तैस्तैरतुष्टहृदयःपुरुषंविधायब्रह्माव लोकधिषणंमुदमापदेवः ॥ ७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेएकादशनेविषेयदुराजाप्रत्येदत्तात्रेयस्वामीजतेआमनुष्यनोजेदे हतेनेमोक्षनुसाधनछेमाटेवखांणताथकाचेश्लोककरिनेकहेछे ॥ हेराजन्देवजेनारायणतेजेतेपोतानिशक्तिएविजे मायातेणेकरिनेवृक्षतथासर्वनेपशुपक्षिडांशनेमत्सएआदिकजेनानाप्रकारनादेहतेमनेसृजिने ॥ अनेतेतेदेहेयेक रिनेनथिप्रसन्नथयुं हृदयतेजेनुएवाथकाब्रह्मनेजेसाक्षातदेखवातेमांउपयोगिछे बुद्धिजेमांएवोजेआमनुष्यनोदेह तेनेरचिनेपोतेराजिथाताहवा ॥ ७ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ लब्ध्वासुदुर्लभमिदंबहुसंभवांते मानुष्यमर्थदमनित्यमपीहधी

रः॥तूर्णंयतेतनपतेदनुमृत्युयावन्निःश्रेयसायविषयःखलुसर्वतःस्यात्॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेधीरएवोजेपुरुषतेजे
तेअतिदुर्लभएवोनेनाशवंतएवोथकोपणपोतानेइच्छितएवोजे पुरुषार्थतेनेपमाडेएवोजेआमनुष्यदेहतेनेबहुजन्म
नेअंतेपामिने॥ अनेसमीपछेमृत्युजेहनेएवुंजेआमनुष्यनुशरीरतेजेटलामांनाशनपामेतेटलामांजतत्क्षणपोतानाक
ल्याणनेअर्थेयत्ननेकरेपणविषयनेअर्थेप्रयासनकरेकेमजेतेमायिकविषयतोएजीवात्माजेजेयोनिनेपामेछे त्यांत्यां
सर्वत्रनिश्चेप्राप्तथायछे॥८॥ ॥एकादशेउद्धवंप्रतिभगवद्वचनं॥ ॥श्लोकः॥ ॥स्वर्गिणोप्येनमिच्छंतिलोकंनिर
यिणस्तथा॥साधकंज्ञानभक्तिभ्यामुभयंतदसाधकम्॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेज्ञाननेभक्तिनुसाधनएवोजेमनुष्यदे
हतेनेवखाणताथकाश्रीकृष्णभगवानजेतेउद्धवजीप्रत्येकछे॥ हेउद्धवजिस्वर्गलोकन जेजनतथानरकलोकनेविषेरे
हेनाराजेजनएसर्वेजेतेआमनुष्यलोकनेइच्छेछे॥ केमजेतोएमनुष्यलोकजेतेज्ञाननेभक्तिजेतेनोसिद्धकरनारोछेने
स्वर्गनेनरकएबेयलोकजेतेज्ञाननेभक्तितेनेसिद्धकरेएवानथिमाटे॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥यःप्राप्यमानुषंलोकंमुक्तिद्वार
मपावृतम्॥ गृहेषुखगवत्सक्तस्तमारूढच्युतंविदुः॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलियदुराजाप्रत्येदत्तात्रेयमुनिकेछे॥हेरा
जनउघाडुंमुक्तिनुंद्वारएवुंजेमनुष्यनुदेहतेनेपामिनेजेमनुष्यजेतेएकपोतपक्षिनिपठ्येघरनेविषेआसक्तथायछे तेमनु
ष्यनेमोटासाधुजेतेभगवाननाधामनेपामिनेपाछोपड्योएवानेजाणेछे॥१०॥ ॥श्लोकः॥ ॥नृदेहमाद्यंसुलभंसुदु
र्लभंप्लवंसुकल्पंगुरुकर्णधारम्॥मयानुकूलेननभस्वतेरितंपुमान्भवाब्धिनतरेत्सआत्महा॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे
अतिदुर्लभमनुष्यदेहपामिनेजेमनुष्यपोतानामोक्षनोउपायनथिकरतोतेनेआत्महत्यारोकेहेछे॥ हेउद्धवजिनावरूप

जेमनुष्यदेहतेनेपामिनेजेपुरुषजन्ममरणरूपीजेसमुद्रतेनेनतरेतेपुरुषजेतेआत्महत्यारोछेतेमनुष्यदेहकेवोछेतोघणे
कउपायेकरीनेनप्रमायएवोछेतोपणईश्वरकृपायेकरिनेप्राप्तथयोछे नेकल्याणनांजेसर्वेसाधनतेमनुमूलछेकेतांआ
मनुष्यदेहकरिनेसर्वेकल्याणनांसाधन[illegible]वोजेदेहसर्वे[illegible]संपूर्णदेपुरुषार्थ[illegible]खेवा[illegible]जे[illegible]तेमनुकूल[illegible]प
जेहुंतेमेतेणेचालवारूपाक्रियानेविषेप्रेर्योएवोछे॥११॥ ॥योगेश्वराख्यप्रतिजनकवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥दुर्ल
भोमानुषोदेहोदेहिनांक्षणभंगुरः॥ तत्रापिदुर्लभंमन्येवैकुंठप्रियदर्शनम्॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेनवयोगेश्वरप्र
त्येजनकराजाजेतेकहेछे॥ जक्षणमात्रमांनाशपामेएवोजेमनुष्यनोदेहतेजेतेदेहधारीजेतेमनेदुर्लभएवोछे[illegible]ता
वहुजन्मनांजेपुण्यतेमणेकरिनेप्राप्तथायछे॥ अनेभगवाननिजउपासनाकरवितेनेविषेउपयोगीछेमाटेदुर्लभछे॥
अनेदुर्लभएवोजेआमनुष्यदेहतेने विषेपणविकुंठाजेतेनापुत्रएवाजेहरितेमनेप्रियगणएवाजेतमसरखासंततेमनुजेदर्श
नतेनेजहुंजेतेदुर्लभएवुंमानुंछुं॥१२॥ ॥दशमेआक्रूरस्तुतिमुचुकुंदवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥लब्ध्वाजनोदुर्लभम
त्रमानुषंकथंचिदव्यंगमयत्नतोनघ॥पादारविंदंनभजत्यसन्मतिर्गृहांधकूपेपतितोयथापशुः॥१३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेद
शमनेविषेमुचुकुंदराजाजेतेश्रीकृष्णभगवानप्रत्येकहेछे॥ हेअनघकेतांनिर्दोषमूर्तिएवाभगवन्आजनजेतेआत्र
लोकदेहविषेदुर्लभनेसर्वेअंगेसंपन्नएवुंजेआमनुष्यदेहतेनेप्रयत्नकर्याविनाकोईकरीत्येतमारीकृपायेकरिनेपामीने
तमाराचरणारविंदनेनथिभजतोकेमजेअसत्यएवुजेपंचविषयसंबंधिमायिकसुखतेनेविषेछेबुद्धिजेनीएवोएजन
थयोछेमाटेतमाराचरणारविंदनेनथीभजतो॥ अनेतेविषयसुखनेपामवासारुघररूपजेअंधकूपतेनेविषेपडेछेनेम

हादुःखनेपांमेछेकेनीपेठतोजेमपशुजेतेतृणमांलोभाइनेअंधकूपनेविषेपडेछेनेमहादुःखनेपांमेछे तेमएज- नीपण
संस्याथायछे॥ ॥१३॥ ॥श्रीकृष्णंप्रतिशिववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥देवदत्तमिमंलब्ध्वानृलोकमजितेंद्रियः॥
योनाद्रियेतत्वत्पादौसशोच्योत्यात्मवंचकः॥१४॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरा
मदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारेमनुष्यदेहदुर्लभतानिरूपणंनामपंचमंप्रकरणम्
॥५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीकृष्णभगवानप्रत्येशि वजिजेतकहेछे॥हेदयालोसर्वजीवनेयथायोग्यकर्मफलनाआपना
राएवा॥देव्य- तिंजेतमेतेतमेतेणेआप्योजेआनरनोदेहतेनेपांमिने पणजेपुरुषजेतेनथिजित्यांपोतानाइंद्रियोजेणेए
वोथकोतमाराचरणकमलनेनथी आदरकरतोकेतांइंद्रियोसंबंधिमायीकपंचविषयनासुखनेइच्छतोथकोधर्मेसहि
ततमारीभक्तिनेनथिकरतोतेपुरुषजेतेमोटापुरुषनेशोककरवायोग्यछेनेपोतानाजीवनाभुंडानोकरनारोछे॥१४॥
एप्रकारे [illegible] तिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावन राएवाजेश्रीसहज [illegible] ष्यएवोजे [illegible]
मुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्योएवोजे आविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेमनुष्यदेहनुश्रे
ष्ठपणुनेरूपणकर्युं एनामेपांचमुप्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं॥५॥ ॥विप्राणांधर्ममहिमारन्निवाचिकाःस्मृतयः॥त
त्रनवमेपरशुरामंप्रतिजमदग्निवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥वयंहिब्राह्मणास्तातक्षमयार्हणतांगताः॥ययालोक
गुरुर्देवःपारमेष्ठ्यमगात्पदम्॥१॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेब्राह्मणपनोजेधर्मनेमाहमातेनाकेहेनारछे श्लोकतेमनेअ
र्थेसहितकहुंछुं॥तेमांनवमस्कंधनेविषेपरशुरामजिप्रत्येजमदग्निजेतेकहेछे॥हेतातब्राह्मणएवाजेआपणतेआ

पणजेनेक्षमायेकरिनेनिश्चेजसर्वलोकनेविषेपूज्यपणानेपांम्याछइयें ॥ अनेजेक्षमायेकरिनेलोकनागुरुएवादेवजे ब्रह्मातेजेतसर्वथिश्रेष्ठएवुंजेब्रह्मलोकरूपिस्थानतेनेपांमताहवा॥ १ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥क्षमयारोचतेलक्ष्मीर्ब्राह्मीसौरीयथाप्रभा॥क्षमिणामाशुभगवांस्तुष्यतेहरिरीश्वरः ॥ २ ॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेक्षमायेकरिनेब्रह्मानिलक्ष्मीजेतेशोभेछेतेकनिपेठेतोजेमसूर्यनिकांतिजेतेशोभेछेतेम॥ अनेसर्वजननांदुःखनाहरनारानेसर्वनेनियममंराखनाराएवाजेभगवानतेजेतपणक्षमावालाजेजनतेमनाउपरस्यतल्कालराजिथायछे॥ २ ॥ ॥ समनेनारदवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ संतुष्टस्यनिरीहस्यस्वात्मारामस्ययत्सुखम्॥कुतस्तल्कामलोभेनधावतोऽर्थेहयादिशः ॥ ३ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेभागवतनासममनेविषेनारदमुनिजेतेकेहेछे ॥ जेसदाकालसंतोषेजुक्तछे मनजेनुएवोजेविप्रतेनेसर्वेदिशायोजेतसुखरूपथायछे कतांसंतोषवालामनुष्यज्यांजायत्यांनिरंतरमहासुखपामेछे ॥ तेकेनिपेठेतोजेमपगरखांपेरिनेचालतोजेजनतेनेकांकरानेकांटाआदिकथिसुखजेतवर्तेछेकतां तेनेकांकरानेकांटावागतानथि माटेतेसुखिरहेछेतेम ॥ ३ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ असंतुष्टस्यविप्रस्यतेजोविद्यातपोयशः ॥ स्रवंतींद्रियलौल्येनज्ञानंचैवावकीर्यते ॥ ४ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेनथिसंतोषजेनेएवोजेब्राह्मणतेनुजेतेजविद्यातपनेयशतेजेतेविषयनेविषेजेइंद्रियोनुअतिशेलोलुपपणुतेणेकरिनेस्रविजायछे नेज्ञानजेतेवेराईजायछेकेतांवीषयनेविषेजेअतिशेआसक्तितेणेकरिनेअसंतोषिएवोजेब्राह्मणतेनुतेजआदिकसर्वेनाशथैजायछे॥ ४॥ ॥अष्टमेशुकदेववचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ पुंसोऽयंसंसृतेर्हेतुरसंतोषोऽर्थकामयोः ॥ यदृच्छयोपपन्नेनसंतोषोमुक्तयेस्मृतः ॥ ५ ॥

अर्थः॥ ॥हवेअष्टमस्कंधनेविषेश्रीशुकदेवजिजेतकहेछेजलोभनेकामनेविषेजेपुरुषनेआसंतोषेरहितपणुतेजेते
जन्ममरणनुंहेतुछे॥अनेईश्वरईछायेकरिनेजेमळ्युंतेणेकरिनेजपुरुषनेसंतोषतेजतेमुक्तिनेअर्थेकह्योछे॥५॥ ॥
श्लोकः॥ ॥यदृच्छालाभतुष्टस्यतेजोविप्रस्यवर्द्धते॥तत्प्रशाम्यत्यसंतोषादंभसेवाशुशुक्षणिः॥६॥ ॥अर्थः॥
केमजेईश्वरइछायेकरिनेमळ्युतेणेकरिनेसंतोषेजुक्तएवोजेब्राह्मणतेनुतेजजेतेदिवसदिवसप्रत्येवधिनेपामेछे ॥अ
नेतेतेजजेतेअसंतोषपणाथकीतत्कालशमिजायछे तेकेनिपेठतोजेमअग्निजेतेजलेकरिनेओलाईजायछेतेम ॥६॥
एकादशेश्रीकृष्णवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ब्राह्मणस्यहिदेहोयंक्षुद्रकामायनेष्यते॥कृच्छ्रायतपसेचेहप्रेत्यानंतसु
खायच ॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीकृष्णभगवानजेतेउद्धवजिप्रत्येकेछे ॥हेउद्धवजिब्राह्मणनोजेआदेहतेजेते
आलोकनेविषेतुछएवाजेकामभोगतेनेअर्थेनथि इछ्यो तारेशांने अर्थेइछ्योछेतोआलोकनेविषेतोकृच्छ्नामेजेतप
करवुं तेनेअर्थेनेमरिनेपरलोकनेविषेअनंतप्रकारनांजेसुखभोगववांतेनेअर्थेइछ्योछे॥७॥ ॥मोक्षधर्मेपुचोक्त
म्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नक्रुध्येत्संप्रहृष्येच्चमानितोऽमानितश्चयः॥सर्वभूतेष्वभयदस्तंदेवाब्राह्मणंविदुः॥८॥ ॥अर्थः॥
अनेमोक्षधर्मनेविषेपणब्राह्मणनुलक्षणकह्युंछे जेकोइयेपूज्योअथवाअपमाननेकर्योएवोथकोजेक्रोधनकरेनेरा
जिपणनथायकेत जेअपमानेकरिनेक्रोधनेनपामेनेसन्मानेकरिनेराजिपणनथाय॥अनेसर्वभूतप्राणिमात्रनेविषे
जेनिर्भयपणुंजेतेनोदेनारोएवोजेजनतेनेदेवताजेतेब्राह्मणएवोनेजांणेछे ॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥जीवितंयस्य
धर्मार्थंधर्मोहर्यर्थमेवच॥अहोरात्राश्चपुण्यार्थंतंदेवाब्राह्मणंविदुः॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेनुंजीववापणुंजेते

धर्मपालवानेअर्थेछेनेधर्मनुंजेपालवापणुंतेजेतेभगवाननेअ[illegible]नकरवानेअथछे ॥ अनेरात्रिदिवसजेते[illegible]एयनेअ
र्थेछेकेत रात्रिद्दिवसमांजेनिरंतरपुण्यकर्याकरेछेतेनेदे[illegible]ताजेतेब्राह्मणएवानेजांणेछे ॥ ९ ॥ ॥ सनत्सुजातीयेचो
क्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ धर्मश्चसत्यंचदमस्तपश्चत्यमात्सर्यंह्रीस्तितिक्षानसूया ॥ यज्ञश्चदानंचधृतिःश्रुतंचम
हाव्रताद्वादशब्राह्मणस्य ॥ १० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेसनत्सुजातनामेऋषियेकरेलोजेग्रंथतेमांक[illegible]छेजेधर्म
तथाकोइ[illegible]दुःखनथायएवुं सत्यवचन[illegible]पणुतथा[illegible]पणुतथा[illegible]भोगेनेविषेसंको
चकरवापणुतथामत्सरेरहितपणुं तथाभुंडाकाममांलाजपांमवापणुतथासुखदुःख[illegible]पणुतथागु
णनेविषेदोष[illegible]नआरोपणकरवापणु तथायज्ञकरवापणुतथादानदेवापणुतथाध[illegible]वापणु[illegible]शास्त्रजाण
[illegible]तेकह्यं ॥ १० ॥ ॥ विप्रस्यषण्नित्य[illegible]र्माण्युक्तानि ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ स्नानंसं
ध्याजपोहोमःस्वाध्यायःपितृतर्पणम् ॥ देवतापूजनंचेतिषट्कर्माणिदिनेदिने ॥ ११ ॥ ॥ अर्थः ॥ अनेपराशरमु
नियेब्राह्मणनांछोनित्यकर्मजेतेकह्यांछे ॥ जेस्नानकरवुंतथासंध्यानोजपकरवोतथाहोमकरवोतथाभणवुंभणाववुं
तथापित्रिनुतर्पणकरवुं ॥ तथादेवतानिपूजाकरवीएछोकर्मजेतेब्राह्मणनेदिवसेदिवसेकरवानांछे ॥ ११ ॥ ॥ आ
चारम[illegible]खेसंध्याप्रकारश्चोक्तः ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ उत्तमातारकोपेतामध्यमालुप्ततारका ॥ अ[illegible]तःसं
ध्यात्रिधामता ॥ १२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेआचारमयूखग्रंथनेविषेविप्रनेसंध्याकरवानोप्रकारजेतेकह्योछेजेता
रायेजुक्तकेतांत[illegible]ध्याकरिनेपर[illegible]जेसंध्याते संध्य[illegible]नेछेनेलोपायाछेताराजेम

केतांतारात्र्राग[illegible]तां[illegible]ध्याकार[illegible]जेसंध्यातेजेतेमध्यमकहिछे ॥ अनेसूर्यैसहितकेतांसूर्यउग्याकेडेसंध्याक रिपरवारेण[illegible]ध्यातेजेतेअधममानिछेएवरीरित्येप्रातःकालनिसंध्याजेतेत्रणप्रकारनिमानि[illegible] ॥ १२ ॥ ॥ स्कां देनारदंप्रतिनारायणवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अध्यापनंयाजनंचविशुद्धाच्चप्रतिग्रहः ॥ विप्रस्यजीविकाप्रो कातत्र स्यात्वापदि[illegible]ता ॥ १३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेस्कंद[illegible]णनेविषेब्राह्मणनिजेजीविका[illegible]जिप्रत्ये नारायणजेतेकहेछे ॥ जेभणाववुंतथायज्ञकराववोतथाविशेषपणेकरिनेपवित्रएवोजेमनुष्यतेथकिदानलेवुंएत्रणय [illegible]णनेजीववानिजे[illegible]तेजेतेकहिछे तेमांपवित्रजनथकिप्रतिग्रहकरवोएजेछेसिवृत्तितेतोआपत्कालमां कहिछे ॥ १३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ याजनेऽध्यापनेवापिदोषद[illegible] ॥ यस्तस्यान्यापिविहितावृत्तिरस्तिचतु र्विधा ॥ १४ ॥ ॥ अर्थः ॥ अनेयज्ञकराववोनेभणाव[illegible]तेनेविषेपणजेदोषनोजोनारोकेतांयज्ञकराव्याथितथा भणाव्याथिजेपेढा[illegible]थायतेणेकरिनेजेदेहनिर्वाहनेकरतोएवोजेब्राह्मणनेमध्येश्रेष्ठब्राह्मणतेनिविजिपणच्यारप्रकार निवृत्तिजेतेकहिछे ॥ १४ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ शिलोंछंनित्ययाञ्चाचशालीनंचोचिताकृषिः ॥ श्रेयसीपूर्वपूर्वा त्वज्ञातव्याद्द्विजसत्तमैः ॥ १५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ तेकईतोक्षेत्रमां[illegible]थिदाणाविणिलाववात थापोतानेजोयेएटलुंनित्यमागिलाव[illegible]तथापोताने घटितखेड[illegible]च्या[illegible]रप्रकारनिवृत्तिजेतेउत्तमएवाजेब्राह्मणते मनिछे ॥ अ[illegible]पणब्राह्म[illegible]नेमध्यश्रेष्ठएवाजेब्राह्मणतेमणेएकबिजाथि[illegible]र्वनिवृत्तिजेतेश्रेष्ठजाणवि ॥ १५ ॥ ॥ ग्रंथांतरेचोक्तम् ॥ ॥ देवोमुनिर्द्विजोराजावैश्यशूद्रविडालकाः ॥ पशुर्म्लेछश्चचांडालोविप्रादशविधाःस्मृताः ॥

॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥मारेग्रंथांतरनेविषेस्मृतिनेअनेदकरिनेविप्रपणदशप्रकारनाकह्याछेतेकियातोएकदेवतथामु
नितथाद्विजतथाराजातथावैश्यतथाशूद्रतथाबिडालक ॥ तथापशुतथाम्लेछतथाचांडालएदशप्रकारनाब्राह्मणजे
तेकह्याछे॥१६॥ ॥पंचमेस्वपुत्रान्प्रतिकपिलदेववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नब्राह्मणैस्तुलयेभूतमन्यत्प
श्यामिविप्राःकिमतःपरंच॥यस्मिन्नृभिःप्रहुतंश्रद्धयाहमश्नामिकामंनतथाग्निहोत्रे ॥१७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवे
पंचमनेविषेपोतानेलक्षणेसहितजेब्राह्मणतेनुमाहात्म्यतेनपे तानापुत्रजेतेमनेऋषभदेवभगवानजेतेकहेछे ॥ हेपु
त्रो हुंजेतेब्राह्मणतेणेतुल्यएवाबिजाकोईनेनथिजोतोतोतेब्राह्मणथकिश्रेष्ठएवानेतोशुंदेखुंनदेखुं॥केमजेजेब्राह्मणने
विषेमनुष्यतेमणेश्रद्धायेकरिनेहोम्युंएवुंजेअन्नादिकतेने हुंजेतेजमयथेष्टपणेजमुछुंतमअग्निहोत्रनेविषेहोम्युंजेअ
न्नादिकतेनेनथिजमतो॥१७॥ ॥श्लोकः॥ ॥धृतातनूरुशतीमेपुराणीयेनेहसत्वंपरमंपवित्रम्॥शमोदमःस
त्यमनुग्रहश्चतपस्तितिक्षानुभवश्चयत्र॥१८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसुंदरनेसनातनएविजेवेदरूपमारिमूर्तितेजेते
आलोकनेविषेब्राह्मणतेमणेधारिछेअनेपरमपवित्रएवोजेसत्वगुणने शमदमसत्यअनुग्रहतपतितिक्षानेअनुभ
वएजेआठगुणतेजेतेजेब्राह्मणनेविषेरह्याछे॥१८॥ ॥श्लोकः॥ ॥मत्तोप्यनंतात्परतःपरस्मात्स्वर्गापवर्गाधिपतेर्न
किंचित्॥येषांकिमुस्यादितरेणतेषामकिंचनानांमयिभक्तिभाजां॥१९॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजा
नंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृते श्रीविवेकसारेब्राह्मणलक्षणमाहात्म्य
निरूपणंनामषष्ठंप्रकरणम्॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस्वर्गनेमोक्षतेनोअधिपतिनेपरजेअक्षरतेथकिपणपरनेअ

नंतएवोजेपुरुषोत्तमहुंतेमुंथकिपणजेब्राह्मणुंनेकांईमागवाजोग्यनथि॥ तोतेब्राह्मणुंनेबिजुंजेराज्यादिकतेणे वडे
१, प्रयोजनछेकांईपणनथितेब्राह्मणकेवाछेतानथिहुंविनाबिजुंकांईधनजेमनेएवानेमारेविषेभक्तिनाकरनाराएवा
छे एवाजेब्रह्मणतेथकिबिजुंकांईअतिशेश्रेष्ठएवुंहुंजेतनथिदेखतो ॥ १९ ॥ ॥एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिक
धर्मतेनाप्रवर्तकएवाजेश्रीसहजानंदस्वामीतेमनाशिष्यएवोजेहुंबलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामि
निआज्ञायेकरिनेकर्योएवोजेविवेकसारनामेग्रंथतनेविषे ब्राह्मणनांलक्षणनेमाहात्म्यनिरूपणकर्युंएनामेछठुंप्रक
रणजेतेसंपूर्णथयुं ॥ ६ ॥ ॥अथधर्मज्ञानस्वरूपादिप्रतिपादिकाःस्मृतयः॥ तत्रधर्ममूलसदाचारलक्षणमुक्तंका
शीखंडे॥ ॥श्लोकः॥ ॥ विद्वेषरागरहिताअनुतिष्ठंतियंमुने॥ विद्वांसस्तंसदाचारंधर्ममूलंविदुर्बुधाः॥ १ ॥
॥ अर्थः॥ ॥ हवेधर्मनुजेस्वरूपतेनेप्रतिपादनकरनाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितलिखुंछुं ॥ तेमांधर्मछेमूलजेनु
एवोजेसदाचारतेनुलक्षणजेतेकाशीखंडनेविषेकह्युंछे॥ जेपरस्परवैरनेपदार्थनेविषेजेआसक्तितेणेरहितएवाजेज्ञा
नवानपुरुषतेजेतेजनेपालेछेकेतांजेधर्मनुआचरणकरेछे ॥ तनेडायापुरुषजेतेधर्मछेमूलजेनुअथवाधर्मनुमूलए
वोसदाचारजेतेनेजांणेछेकेतांकेहेछे ॥ १ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥प्रथमंधर्मसर्वस्वंप्रोक्तायन्नियमायमाः॥ अ
तस्तेष्वेववैयत्नःकर्तव्योधर्ममिच्छता ॥ २॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेजेकारणपणामाटेनियमनेयमजेतेधर्मतेज
छेसर्वद्रव्यरूपजेमांएविरीत्येप्रथमथिजकह्याछेतेकारणपणामाटेधर्मनेइच्छताएवोजेमनुष्यतेणेतेनियमनेयमपा
लवातेनेविषेयत्नजेतेकरवो॥ २ ॥ ॥तेचोक्ताएकादशेभगवतोद्धवंप्रति॥ ॥ श्लोकः॥ ॥अहिंसास

त्यमस्तेयमसंगोह्रीरसंचयः॥ आस्तिक्यंब्रह्मचर्यंचमौनंस्थैर्यंक्षमाभयम् ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेतेअहिं
सादिकजेबारयमनेशौचादिकजेबारनियमतेजेतएकादशनेविषेभगवानेउद्धवजिप्रत्येकह्या॥ जेहेउद्धवजि[illegible]क
मवचनेकरिनेकोई जिवनिहिंसाजेतेनकरविनेपोतानोतथापारकेद्रोहेरहितएवुंसत्यबोलवुंनेचोरिनकरविनेमायिक
पदार्थनेविषेआसक्तिनराखवी नेअकार्यनेविषेलज्जा नेपदार्थनोसंचयनकरवो॥ अनेसतशास्त्रनावचननेविषेआस्ता
पणुनेपोतानाधर्मप्रमाणेब्रह्मचर्यराखवुं नेमौनपणुनेस्थिरतापणुंनेसमर्थथकाक्षमाराखविनेमारिउपासनायेकरि
नेनियमपणुंएवारजेतयमकह्याछे॥ ३ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ शौचंजपस्तपोहोमःश्रद्धातिथ्यंमदर्चनम्॥ तीर्था
टनंपरार्थेहातुष्टिराचार्यसेवनम्॥ ४ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेदेहकरिनेनेमनेकरिनेपवित्ररेहवुं एवप्रकारनुशौच
नेजपकरवोतथातपकरवुं नेहोमकरवोनेसतशास्त्रनेविषेश्रद्धाराखविनेअतिथिनिसेवाकरविनेमारुपूजनकरवुं ॥ त
थातीर्थप्रत्येजावुंनपरनेअर्थेक्रियाकरविनेसंतोषराखवो नेपोतान आचार्यजेतमनिसेवाकरविएवारजेतेनियमक
ह्याछे॥ ४ ॥ ॥ ग्रंथांतरेचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ सुखमभिप्सितंलोकेसर्वेषामपिदेहिनाम् ॥ तन्मूलंतुस्मृतो
धर्मस्तंरक्षेद्यत्नतस्ततः॥ ५ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेग्रंथांतरनेविषेपणधर्मपालवानुकह्युं छेजेआलोकनेविषेसर्वेजे
देहधारिप्राणिमात्रतेमनेसुखजजेतेवांछितछे ॥ अनेतेसुखनुमूलतोधर्मजेतेकह्योछेतेमाटेदाखडेकरिनेमनुष्यजेते
मनेतेधर्मजेतेनिरक्षाकरवि ॥ ५ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ नजातुकामान्नभयान्नलोभाद्धर्मंजह्याज्जीवितस्यापिहेतोः॥ ६
अर्थः॥ ॥ अनेविषयभोगनिइच्छाहेतु माटेपणक्यारेयधर्मनोत्यागनकरवो नेभयहेतुंमाटेकेतांतुंतारोधर्ममुकिदेने

हितोमारिनांखिश [illegible] ।बेवरावेतोयपणतेबिककरि [illegible] नोधर्मनमुकवोनेलोन्हेतुमाटेकेतांतुधर्मनेमुकिदेतो
आटलारूपैयातुनेआपिये एमकोइककहेतोतेरुपैयाआदिकनेलोन्केकरिनपणधर्मनोत्यागन [illegible] अनेपोतानेजाव
वामाटेपणधर्मनोत्यागन [illegible]वो॥६॥ ॥पराशरगीतायांचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥धर्मादपेतंयत्कर्मय [illegible] ।पेस्यान्म
हाफल [illegible] ॥नतत्सेवेतमेधा [illegible] मिहोच्यते॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपराशरगीतानेविषेकह्युंछेजेधर्मथकिप
ड्युएवुजेकर्मतेकर्मजेतेजोपणमोटुछेफलजेमांएवुहोयतोयपणतेकर्मनेडायोपुरुषजेतेनकरे,केमजेआलोकनेविषे
धर्मेरहितजेकर्मकरवुंतेनेपोतानुरु [illegible] करेए [illegible] नथिकेता॥७॥ ॥दशमेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥अन्योपिधर्मरक्षायैदेहः
संभ्रियतेमया॥ विरामायाप्यधर्मस्यकालेप्रभवतःक्वचित्॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेदशमस्कंधनेविषेक [illegible] छेजेकोइ
कसमयनेविषेउत्पन्नथातोजेअधर्मतेनानाशनेअर्थे तथाधर्मनीरक्षाकरवानेअर्थेहुंजेतेविजोअवतारपणधारणक
रु [illegible] नेअवतारधारणकरिनेअधर्मनोनाशकरु [illegible] धर्मनिरक्षाकरुछुं॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥ब्रह्मन् [illegible] क्ताऽहंकर्ता
तदनुमोदिता॥तच्छिक्षयन्लोकमिममास्थितःपुत्रमाखिदः॥९॥ ॥अर्थः॥हवेना [illegible] दर्जीप्रत्येश्रीकृष्णभगवानकेहेछेहे
ब्रह्मन्हेपुत्रहेनारदहुंजेतेवर्णाश्रमसंबंधिजेधर्मतेनो [illegible] क्ताछुंनेतेनाआचरणनोकरनारोछुंनेतेधर्मनुंजेआचरणकरेते
नेजो [illegible] नेजेप्रसन्नथाउंएवोछुंतेम [illegible] आलोकनेजेधर्मशीखाववो तेनेअर्थेहुंजेतेतेधर्मनेआश [illegible] त्यतमेजां
णिनेमनमांखेदनेनप [illegible] मे॥९॥ ॥हारितस्मृतौच॥ ॥श्लोकः॥ ॥अपहायनिजं [illegible] ॥तेहरे
र्द्वेषिणोज्ञेयाधर्मार्थंजन्मयद्धरेः॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेधर्मनथिपालताएवाजेजनतेतोभगवाननाद्वेषिछेएमहा

रितस्मृतिमांकह्युंछे ॥ जेपोतानाजेधर्मनेनोत्यागकरिनेहकृष्णहेकृष्णएविरित्येकनाराछेकेतं परस्त्रिनोसंगनकरवो इत्यादिकजेपोतानाधर्मतेननतोपाळतानथिनेमुखेकरिनेतोहेकृष्णहेकृष्णएमभजनकरेछेएवाजेमनुष्यतेनेतोभगवाननाशत्रुजांणवापणभक्तनजांणवाकमजेतोजेकारणपणामाटे धर्मनुजेस्थापनकरवुंतेनेअर्थेभगवाननोजन्मजेतेछेकेतांधर्मपाळवोएजभगवाननुगमतुतेनेनोकरतानथि नेउपरथिठालिभक्तिकरेछेमाटेतेभगवाननाशत्रुजांणवा॥१०॥ ॥तत्वनिर्बंधच॥ ॥श्लोकः॥ ॥स्वधर्माचरणंशक्त्याविधर्माच्चनिवर्त्तनम्॥इंद्रियाश्वविनिग्राहःसर्वथानत्रयंत्यजेत्॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतत्वनिर्बंधनेविषेगोस्वामियेपणत्रणवानांनोक्यारेयत्यागनकरवोएमकह्युंछे तेकियांतोएकपोतानासामर्थ्यप्रमाणे करिनेवर्णनेआश्रमनेघटितएवोजेपोतानोधर्मतेनुआचरणकरवापणुनेबिजुंपरस्त्रियुंनासंगकरवातथामद्यमांसनुंभक्षणकरवुं तथाजुगटुंरमवुंएआदिकजेअधर्मतेथकिनिवर्त्तिपांमवापणुंनेत्रिजुइंद्रियोरूपिजेघोडातेमनेपंचविषयमांथिनियममांराखवापणुंएजेत्रणवानां तेनोसर्वप्रकारेकरीनेक्यारेयत्यागनकरेकेतांअमाराआश्रितजेतेपोतानाधर्मनेपाळेअधर्ममार्गेक्यारेयनचालेने इंद्रियोरूपिघोडानेनियममांराखेपणविषयमांछुटानमुके॥११॥प्रथमेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥तपःशौचंदयासत्यमितिपादाःप्रकीर्तिताः॥अधर्मांशैस्त्रयोभग्नाःस्मयसंगमदैस्तव॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेप्रथमस्कंधनेविषेधर्मनेअधर्मनुस्वरूपजेतेनेपरिक्षितराजाजेतेधर्मप्रत्येकहेछे॥जेतपशौचदयानेसत्यएच्यारधर्मनापगजेतेकह्याछेतेमांहेधर्मतपशौचनेदयाएजेतमारात्रणपगतेजेतेतोविस्मयतथाविषयनेविषे जेआसक्तितथामदएजेत्रणअधर्मनापगतेमणेभांगिनांख्या

छे॥ १२॥ ॥श्लोकः॥ ॥इदानींधर्मपादस्तेसत्यंनिर्वर्तयेद्यतः॥ तंजिघृक्षत्यधर्मोऽयमनृतेनैधितःकलिः॥१३॥ अर्थः॥ ॥अनेहेधर्महमणांकलियुगनेविषेतमारोसत्यरूपजे गतेजेतेवर्तेछे नेजेसत्यरूपिजेपगतेणेकरि [illegible] रात्र्यात्मानेधारिरह्याछोअथवाधर्मवालापुरुषजेतेतमनेधारेछे॥ तेजेतमारोसत्यरूपिपगतेनेजुठुबोलवुंतेणेकरिने वर्धिपांमतोएवोजेकलिरूपअधर्मतेजेतेग्रहणकरवानेइच्छेछे॥१३॥ ॥एकादशेजनकंप्रतियोगेश्वरवचनम्॥ श्लोकः॥ ॥धनंचधर्मैकफलंयतोवैज्ञानंसविज्ञानमनुप्रशांति॥ गृहेषुयुंजंतिकलेवरस्यमृत्युंनपश्यंतिदुरंतवीर्यम् ॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेएकादशनेविषेजनकराजाप्रत्येयोगेश्वरजेतेधनजेतेनेधर्मनेअर्थेनथिवावरताएवाजेपु रुषतेमनेकालनिबिकछेएमकेछेजेधर्मथकिविज्ञानेसहितएवुज्ञानजेतेनिश्चेथायछेअनेतेजेज्ञानतेनिकेडेआतिशशां तिजेतेथायछे एविरित्येज्ञानादिकनुकारणएवोजेधर्मतेजछेमुख्यफलतेजेनुएवुंजेधनतेनेजेघरांनेविषेजोडेछेकेतां भगवानतथाभगवाननाभक्ततेमनेअर्थेवावरवाजोग्यएवुंजेद्रव्यतेनेपोतानिलोकनेविषे आवरुवधारवानेअर्थे नात्यजात्यनेविषेखरचेछेनेभगवाननेअर्थेनथिवावरताएवाजेअज्ञानिपुरुषतजेतेअतिशेछे सामर्थ्यतेजेनुएवोजे पोतानाकलेवरनोमृत्युतेनेनथिजोताकेतांतेमनुष्यएमनथिजांणताजेअमेमरिजासुं॥१४॥ ॥एकादशेज्ञानस्वरूपा दिकमुद्धवंप्रतिभगवान्वक्ति॥ ॥श्लोकः॥ ॥कैवल्यंसात्विकंज्ञानंरजोवैकल्पिकंतुयत्॥प्राकृतंतामसंज्ञानंमन्निष्ठं निर्गुणंस्मृतम्॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेज्ञाननुंजेस्वरूपादिकतेनेएकादशनेविषेभगवानजेतेउद्धवजिप्रत्येकहेछे॥हेउ द्धवजिशुद्धएवुंजेजीवनुस्वरूपजांणवुं तेजेतेसात्विकज्ञानकह्युंछेनेमायिकएवाजेदेवमनुष्यादिकभेदतेमनुजेपृथक

जांणवुंतजेतेतोराजसिज्ञानछे ॥ अनेप्राकृतजेम[illegible]ष्यनाव्यवहारसंबंधिज्ञानतजेतेतामसिज्ञानकह्युंछेनेमारेविषेछे निष्ठाजेनिए[illegible]जे[illegible]ानतेजेतनिर्गुणकह्युंछे॥ १५॥ ॥श्लोकः॥ ॥नवैकादशपंचत्रीन्भावान्भूतेषुयेनवै॥ईक्षेताऽथैक मप्येपुतज्ज्ञानंममनिश्चितम्॥ १६॥ ॥अर्थः॥ ॥ए[illegible]रित्ये[illegible] [illegible] हेछे ॥हेउद्धवजिज्ञानिजेते[illegible]रुषप्रकृतिमहत्तत्वनेअहंकारएअग्यारनेपंचमहाभूतएनवनेदशइंद्रियोनेएकमनएअगिया रनेशब्दादिपंचविषयनेसत्[illegible] [illegible]शतत्वतेमनेस[illegible]भूत[illegible]॥ए[illegible]ने[illegible]देखे ॥ अनेतेके डसर्वेने[illegible]अंतरय[illegible]मिपणेकार[illegible]जे हुंतेमुनेपणजेणेक[illegible] [illegible]श्रमेजेतेणेज्ञानकह्युछेकेतांमायायेक रिनेबद्धएवाजेजीवतेमनेविपेरत्यां जेअठ्याविशतत्वतेमनेजांणवांनेतेसर्वेनेवि षेअंतर्या मिपणेकार[illegible]हुंते[illegible] नेजांणवोते[illegible] नामहेउद्धवजितमेजेतेज्ञानजांणो ॥ १६ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ एतदेवहिवि[illegible]ानंनतथैकेनयेनयत् ॥ स्थि त्युत्पत्त्यप्ययान्पश्येद्भावानांत्रिगु[illegible]॥ १७॥ ॥अर्थः॥ ॥ह[illegible]वि[illegible] [illegible]हेछे ॥ हेउद्धवजे[illegible]ज्ञानि[illegible]रु षजेतेत्रिगुणात्मकजेदेवम[illegible]ष्यादिकभावतेमनास्थितिउत्पत्तिनेनाशतेमनेजेप्रकारेजे एकएवारपरमेश्वरतेवडेकरि नेदेखेतेप्रकारेब्रह्मादिकवडे[illegible]नदेखेएजजेतमजेतेणे निश्चेविज्ञानमान्युछे॥केतांअनेकब्रह्मांडनांजेउत्पत्तिस्थिति नेनाशतेमनेएकएवाजेपरमात्मातेजेतेपोतेस्वतंत्रथकालिलामात्रेकरिनेकरवानेसमर्थछे पणविजोको स्वतंत्रपणे करिनेकरवासमर्थनथि एमजेजांण[illegible]तेनेतमेविज्ञानजांणो ॥ १७॥ ॥श्लोकः॥ ॥ आदावंतेचमध्येचसृज्या त्सृज्यंयदन्[illegible]यात् ॥पुनस्तत्प्रतिसंक्रामेयच्छिष्येततदेवसत्॥ १८॥ ॥अर्थः॥ ॥एविरित्येसर्वनाकारणपणेकरि

नेपोतानास्वरूपनुविज्ञानकहिनेहवेपोतानुसर्वनेविषेअन्वयव्यतिरेकपणेकरिनेवर्तवारूपजेविज्ञानतेनेकेहेछे ॥ हेउ
द्धवजिआजगतनिउत्पत्तिथ [illegible]मोहो [illegible]नेजगतन [illegible]शथाशे तेसमयनेवि[illegible]तिरेक[illegible]णेकरिनेर[illegible]छे नेआज
गतनिस्थिति[illegible] मयनेविषेस्त्रज्यजेवैराजपुरुषतेथकिस्त्रज्यजेब्रह्मादिकविश्वतेप्रत्येजेअंतर्यामिपणेकरिनेअन्वयपणा
नेपांमेछे अनेपाछोफरिनेतेजगतनोप्रलयथयेसतेजेव्यतिरेकपणेकरिनेशेषरहेछेतेजस्वरूपजेतेसतछेकेतांआजग
तनिस्थि[illegible]तेसमयने[illegible]षेअन्वयपणे[illegible]प्याथकापरमात्माजेतेपोतानाधाममां व्यतिरेकपणेकरिनेदिव्यमूर्त्ति
मानरेहेछेनेजगतनोप्रलयथयाके[illegible]पणपोतानाधाममां[illegible]जे[illegible]नेअन्वयव्य[illegible]तिरेक[illegible]णेसमजवोतेनेपणतमेजे
[illegible]णो॥ १८ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ योविद्याश्रुतसंपन्नआत्म[illegible]न्नानुमानिकः॥ मायामात्रमिदंज्ञात्वाज्ञानंच
मयिसंन्यसेत् ॥ १९ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हेउद्धवजिज्ञाननेशास्त्रतेमणेसंपन्न एवोजेआत्माज्ञानिपुरुषतेजेतपरोक्ष
ज्ञानेरहितथकोआजगतजेतेनेमायामात्रएवुंजांणिनेज्ञानजेतेनेसम्यकप्रका[illegible]मारेविषेमुकेकेतांज्ञानेकारनेमारोअ
नुभवकरेपणनाशवंतएवुंजेजगततेनोअनुभवकरेनहि ॥ १९ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ ज्ञानिनस्त्वहमेवेष्टःस्वार्थोहेतु
श्वसंमतः॥ स्वर्गश्चैवापवर्गश्च नान्योर्थोमद[illegible]ः ॥ २० ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ केमजे[illegible]निभ[illegible]जेतेनेतोपोतानेइ
छितएवोजेस्वार्थनेहेतुतेरूपजेतेहुंजमानवाजोग्यछूं ॥ अने[illegible]क्षतेरूपपणहुंजमानवाजोग्यछूंपणमाराव
नातेज्ञानिभ[illegible]जेतेनेबिजोपदार्थजेतेप्रियनथि॥ २० ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ ज्ञानवि[illegible]द्धाःपदंश्रेष्ठंविदुर्मम ॥
ज्ञानीप्रियतमोऽतोमेज्ञानेनासौबिभर्तिमां ॥ २१ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेज्ञाननेविज्ञानेकरिनेसारिपेठेसिद्धथया

एवाजेमाराएकांतिकज्न ्ञतेजेतेमारुंश्रेष्ठएवुंपदजेमारुब्रह्मपुरधामतेनेपांमेछे ॥ अनेअज्ञानिज्नक्तजेतेज्ञानेकरिने मुनेधारणकरेछेमाटेज्ञानिज्नक्तजेतेमुनेअतिशेवाल्होछे॥ २१॥ ॥श्लोकः॥ ॥तपस्तीर्थंजपोदानंपवित्राणीतराणिच॥नालंकुर्वंतितांशुद्धिंयाज्ञानकलयाकृता॥ २२॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेज्ञानजेतेनुश्रेष्ठपणुकेहेछे ॥ हेउद्धवजितपतीर्थजपनेदांनअनेविज पणजेपवित्रवस्तुतेसर्वेजेतेमारास्वरूपनुजेज्ञानतेनो लेशतेणेकरिएविजेशुद्धितेशुद्धिजेतेनेसंपूरणनथिकरतांकेत मारास्वरूपनाज्ञाननोलेशतेणेकरिनेजेमोक्षरूपीसिद्धिथायछे तेसिद्धिनेतोततपआदिकएकेयकरवानथिसमर्थथातां ॥ २२॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्माज्ज्ञानेनसहितंज्ञात्वास्वात्मानमुद्धवः॥ज्ञानविज्ञानसंपन्नोञ्जजमांज्नक्तिज्नावितः॥ २३॥ ॥अर्थः॥ ॥तेकारणपणामाटेहेउद्धवजिज्ञाननेविज्ञानतेमणेजुक्तनेमारिज्नक्तियेकरिनेशुद्धथयाएवातमे जेतपोतानोअंतर्यामिएवोजेहुंतेमुनेज्ञानेसहितजांणिनेज्नजो॥ २३॥ ॥श्लोकः॥ ज्ञानविज्ञानयज्ञेनमामिष्ट्वात्मानमात्मनि॥सर्वयज्ञपतिंमांवैसंसिद्धिंमुनयोगमन्॥ २४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसर्वेमुनिजेतेपणज्ञानजेप्रकृतिपुरुषादिकनारूपनेजांणवं नेविज्ञानजेमारास्वरूपनेयथार्थपणेसमजवुं तेरूपीजेजज्ञतेणेकरिनेसर्वेयज्ञनोपतिनेजीवनेविषेअंतर्यामिथयेलोतेतो एवोजेहुंतेमुनेयजिनेसंसिद्धिजेसर्वप्रकारेकरिनेपांमवाजोग्यजेहुंतेमुनेपांमताहवा॥ २४॥ ॥चतुर्थरुद्रवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रेयसामिहसर्वेषांज्ञानंनिःश्रेयसंपरं॥सुखंतरतिदुष्पारंज्ञाननौर्व्यसनार्णवम्॥ २५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेचतुर्थनेविषेज्ञानं जेश्रेष्ठपणुतेनेरुद्रजेतेकेहेछे ॥ हेराजन्आलोकनेविषेरे वेकल्याणनांजेसाधनतेमनेमध्येज्ञानजेतेसर्वोपरिश्रेष्ठकल्याणनुसा

धनछे॥ केमजेआसंसाररूपिसमुद्रतरवानेअर्थेज्ञानरूपछे नावजेनेएवोजेपुरुषतेजेतेदुखेकरिनेनतरायएवोजेना
नाप्रकारनांछेदुःखजेमांएवोजेसंसाररूपीसमुद्रतेनेसुखेकरिनेतरेछे॥ २४॥ ॥ सममेवासकानप्रतिप्रह्लादवचं
नम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ ज्ञानंतदेतदमलंदुरवापमाहनारायणोनरसखःकिलनारदाय॥ एकांतिनांभगवतस्तद
किंचनानंपादारविंदरजसाप्लुतदेहिनांस्यात्॥ २५॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेसममनेविषेबालकप्रत्येप्र[illegible]ादजिजेते
ज्ञान[illegible]रंपराकेहेछे॥ हेबालकोतमेएमकेहेताहोजेअज्ञानतमेक्यांथिपांम्यातोत्यांहुंतमनेकहुंछुं जेदुःखेकरिने
पणनवमायनेनिर्मलएवुंजेएज्ञानतेज्ञानजेतेनेनरनासखाएवाजेनारायणतेजेतेनिश्चेनारदजिनेकेताहवानेतेनारद
जियेमुनेकह्युंछेतेमेतमनेकह्युं॥ अनेतमेएमनज[illegible]णशोजेअज्ञानसर्वेनेक्यांथिथायकेमजेतेज्ञानजेतेतोअकिंचन
एवाजेभगवाननाएक[illegible]तिकभ[illegible]तेमनाचरणारविंद[illegible]रजतेनेविषेजेनायाकेतंभगवाननाएकांतिकभक्तनिसे
वाकरताएवाजेदेहधारिजीवतेमनेथायछे॥ २५॥ ॥ ग्रंथांतरेच॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ज्ञानंधर्मोद्भवंसाक्षाज्ज्ञा
[illegible]भवः॥ वैराग्यात्परमंज्ञानंपरमार्थप्रकाशकम्॥ ज्ञानवैराग्ययुक्तस्ययोगसिद्धिर्द्विजोत्तमाः॥ २६॥ ॥
अर्थः॥ ॥ अनेवलि[illegible]ाननिउत्पत्तिनेज्ञाननिप्राप्तिग्रंथांतरनेविषेकहिछे जेज्ञानजेतेकेवुंछेतोधर्मपालवाथकिछेउ
त्पत्तितेजेनिएवुंछेनेसाक्षातएवुंजेएज्ञानतेथकिवैराग्यनिउत्पत्तिजेतेछे अ[illegible]राग्यथिपणश्रेष्ठनेपरमअर्थनुप्रकाश
करना[illegible] एज्ञानजेतेछे माटेहेब्राह्मणनेविषेश्रेष्ठएवाब्राह्मणोज्ञाननेवैराग्येजुक्तएवोजेम[illegible]जे
तेथायछे॥ २६॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ ना[illegible] नाज्ञानविज्ञानेमोक्षस्याधिगमोभवेत्॥ नविनागुरुसंबंधाज्ज्ञानस्याधिगम

स्तथा ॥ २७॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानं
दस्वाम्याज्ञयाकृतेविवेकसारेधर्मज्ञानस्वरूपादिनिरूपणंनामसप्तमंप्रकरणम् ॥ ७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेज्ञान
नेविज्ञानविनाजीवनेमोक्षनिप्राप्तिजेतेजेमनथिथाति तेमगुरुनासंबंधविनाकेतांसाराज्ञानिगुरुकर्याविनाज्ञाननि
प्राप्तिजेतथातिनथि माटेज्ञानप्रमवानेअर्थेगुरुजेतेसाराज्ञानवालाकरवा॥ २७॥ ॥एविरितिनिर्मलएवोजेएकां
तिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावनाराजेश्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजे हुंबलरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंद
स्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्यो एवोजेविवेकसारतेनामेग्रंथतेनेविषेधर्मनेज्ञाननं स्वरूपादिकनिरूपणकर्यां तेनामे
सातमुंप्रकरणजेतसंपूर्णथयुं॥ ७॥ ॥अथवैराग्यप्रतिपादिकाःस्मृतयः॥ तत्रोक्तंप्रथमेविदुरेण॥ ॥श्लोकः॥
यःस्वकात्परतोवेहजातनिर्वेदआत्मवान्॥ हृदिकृत्वाहरिंगेहात्प्रव्रजेत्सनरोत्तमः॥ १॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेवैराग्य
नेप्रतिपादनकरणाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलखुंछुं ॥ तेमांप्रथमस्कंधनेविषेविदुरजियेधृतराष्ट्रप्रत्येकह्युं
छे ॥ हेराजन् आत्मज्ञानिएवोजे पुरुषतेजेतपोतानिमेलेअथवाकोइकनेउपदेशेकरिनेआलोकनेविषेउपज्योछेवैरा
ग्यतेजेनेएवोथकोजेपोतानाहृदयनेविषेभगवाननेधारिनेपोतानाघरथकिचालिनिकलेतेपुरुषजेतेनरनेमध्येउत्तम
जांणवो॥ १॥ ॥स्कांदेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥इत्थंप्रभोःकालशक्त्यालयैरेतैश्चतुर्विधैः॥ असद्बुद्ध्वाऽखिलं
तत्राहुर्विवैराग्यमुच्यते॥ २॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस्कंदपुराणनेविषेवैराग्यनुलक्षणकह्युंछेजेएप्रकारेभगवाननि
कालशक्तियेकरिनेथयाएवाजे नित्यप्रलयनैमित्तिकप्रलयप्राकृतप्रलयनेआत्यंतिकप्रलयएच्यारप्रकारनाजेप्रलय

तेमणेकरिने समग्रअसत्यजांणिनेकेतांसर्वेमायिकएवाजेलोकभोगादिकतेमनेनाशवंतनेकाकविष्टातुल्यतुच्छस
मजिनेसर्वेलोकभोगादिकमांजेअरुचितेजतेवैराग्यकहियेछये॥ २ ॥ ॥ विदुरनीतौचोक्तम्॥ ॥ श्लोकः॥
महाबलान्पश्यमहानुभावान्प्रशास्यभूमिंधनधान्यपूर्णाम्॥ राज्यानिहित्वाविपुलांश्चभोगान्गतान्नरेंद्रान्वशमंत
कस्य॥३॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेविदुरने[illegible]षविदुरजियेजीवने[illegible]राग्यपांमवानेअर्थेकह्युंछे॥ हेराज[illegible] मोटुंछे
बलजेमनुंनेमोटोछेमहिमाजेमनोएवाजेमोटाराजातेजेतेधने करिनेधान्येकरिनेपूर्णएवीजेपृथवीतेनिशिक्षाकरिने
नेपछेतेपृथवीनाराज्यनोत्यागकरिनेतथामोटाजेभोगतेमनोत्यागकरिनेकालनेवशथैजाताहवातेनेतुजेतेजो॥ ३ ॥
॥ श्लोकः॥ ॥ मृतंपुत्रंदुःखपुष्टंमनुष्याउत्क्षिप्यराजन्स्वगृहान्निर्हरंति॥तंमुक्तकेशाःकरुणंरुदंतश्चितामध्येकाष्ठमि
वक्षिपंति॥ ४॥ ॥अर्थः॥ ॥हेराजन्दुःखेकरिनेप[illegible]षणकर्योएवोजेपुत्रतेजारेमरिजायछेतारेतेनेमनुष्यजेतेपो
तानाघरथकिछेटेश्मशानमांबालवालेईजायछेने तेमनुष्यजेते[illegible]शजेमनानेकरुणायेसहितजेमहोयतेमरो
ताथकातेपुत्रनेचित[illegible]ना॥मध्यनेविषेकाष्टनिपेठेनांखिदेईनेबालिदेछे॥ ४॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ अन्योधनंप्रेतगतस्य
भुंक्तेवासांसिचाग्निश्चशरीरधातून्॥ द्वाभ्यामयंसहगच्छत्यमुत्रपुण्येनपापेनचवेष्ट्यमानः॥ ५ ॥ ॥ अर्थः॥
अनेमारगयोएवोजेपुरुषते[illegible]जेधनतथावस्त्रतेनेबिजाभोगवेछे अनेतेनाश[illegible]रीरनाजेत्वचामं[illegible]स॥देकधातुंतेनेअग्नि
अथवापक्षितेभोगवेछेअनेएजे[illegible]रुषतेपुण्यनेपापतेणेकरिनेवीटांणोथकोतेपुण्यपापेसहितपरलोकनेविषेजायछे॥
॥५॥ ॥एकादशेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्यानिर्विण्णचित्तायागीतंश्रृणुयथामम॥ निर्वेदआशापाशानांपुरुष

स्यथात्यसिः॥ नत्यंगाजातनिर्वेदोदेहबंधंजिहासति॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेएकादशनेविषेकहुंछेहेराजाजदुवै
राग्येजुक्तछेचित्तजेनुंएवीजेतेपिंगलातेनुंजेगीततेनेहुंजेतमुथकियथार्थपणेसांभल्याअनेपुरुषनेआशारूपजेपाश
तेनेछेदवानेविषेवैराग्यजेतेतरवारछेकेमजेनथिउत्पन्नथयोवैराग्यजेनेएवोजेपुरुषतेजेतदेहनाबंधननेत्या
गकरवानेनथीइच्छतो॥६॥ ॥श्लोकः॥ ॥ नूनंमेभगवान्प्रीतोविष्णुःकेनापिकर्मणा॥ निर्वेदोयंदुराशायायन्मे
जातःसुखावहः॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेशुभएवुंजेकोईककर्मतेणेकरिनेविष्णुएवाभगवानजेतेमुनंनिश्चेप्रसन्न
थयाजेकारणपणामाटेदुष्टछेआशाजेनेएवीजेहुंतेमुनेसुखनोआपनारोएवोजेआवैराग्यजेतेउत्पन्नथयोछेमाटे
मारुमांदुभाग्यछे॥७॥ ॥श्लोकः॥ ॥मैवस्युर्मंदभाग्यायाःक्लेशानिर्वेदहेतवः॥ येनानुबंधंनिर्हृत्यपुरुषःशममृच्छ
ति॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजोहुंभाग्यहीनहउंतोवैराग्यनाहेतुएवाजेक्लेशतेजेतमुनेनहायअनेजेवैराग्येकरिनेपुरुष
जेतेदेहगेहादिकरूपजेबंधनतेनोत्यागकरिनेशांतिनेपांमेछे॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥तेनोपाकृतमादायशिरसाग्राम्यसं
गताः॥त्यक्त्वादुराशाःशरणंव्रजामितमधीश्वरम्॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥एकारणपणामाटेतेभगवानतेणेकस्योएवोजे
वैराग्यरूपउपगारतेनेमस्तकवतेग्रहणकरिनेहुंजेतेग्राम्यएवाजेनरनेविषयतेनेविषे रहिएविजेदुष्टआशातेमनोत्या
गकरिनेसर्वनानियंताएवाजेभगवानतेनाशरणनेपांमिछूं॥९॥ ॥वृद्धचाणक्योवदति॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रुतंयन्न
विरागाय धर्मायनशांतये॥ किंतेनपठितेनापिकाकवाशितमेवतद्दिति॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेचाणाक्यऋषिजे
तेवैराग्यरहितजेभणेलातेमनिनिंदाकरेछे ॥ जेशास्त्रनुजेभणवापणुतेजेतेजेभणनारानेवैराग्यपांमवानेअर्थेतथा

धर्मपालवानेअर्थेतथाशांतिपांमवानेअर्थेनथिथातुं केतांशास्त्रपुराणनेआरतादिकग्रंथतेमनेजाणिनेपणजेनाअंत
रमांवैराग्यधर्मनेशांतिआदिकसारागुणनथि आवताते तेजजाणवापणुतेणेकरिनेतेजाणनारानेशोलानथयोकांइ
नथयो तारेतेचातुरिकरिनेरुडुबोलवाशिख्यातेशुंलाननहि तोतेजजाणवापणुतेजेतेतोकाकनुजे बोलवापणुतेजेवु
जछेकेत जाणिनेवैराग्यादिकसारागुणतोशि खानाहि नेउपरथिचतुरायेकरिनेबोलवाशिख्यातेतोकेवलकाकचा
रिजांणवि॥ १०॥ ॥ग्रंथांतरेषुचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ दोषदर्शीअवेत्तत्रयत्ररागःप्रवर्त्तते ॥ अनिष्टबुद्धि
तंपश्येत्तथाक्षिप्रंविरज्यते॥ ११॥ ॥अर्थः॥ ॥ माटेग्रंथांतरनेविषेपणवैराग्यपांमवानिरितिजेतेकहिछे ॥ जेप
दार्थने षेपोतानेअतिशे आसक्तिजेतेथायतेपदार्थनेविषे राग्यनेपांमवानेइच्छतो एवोजेपुरुषतेजेतेदोषनोजो ।
रोथाय॥ अनेतेजेपदार्थतेनेनिश्चेकेवलदुःखरूपनेतुच्छएवुंजुवे॥ तारेतेप्रकारेजोनारोजेपुरुषतेजेतेतेपदार्थमांथित
त्कालवैराग्यनेपांमेछे॥ ११॥ ॥श्लोकः॥ ॥नास्तिविद्यासमंचक्षुर्नास्तिसत्यसमंतपः॥ नास्तिरागसमंदुःखं
नास्तित्यागसमंसुखम्॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥माटेविद्यासमानबिजुनेत्रजेतेनथिनेपोतानोनेपारकोद्रो नथायए
वुंजेसत्यवचनबोल तेसमानबिजुतपजेतेनथि॥ अनेपदार्थनेविषेजेप्रीतितेसमानबिजुदुःखजेतेनथिनेबंधनकारि
सर्वपदार्थनोत्यागकरवे तेस नाबेजुसुखजेतेनथि॥ १२॥ ॥श्लोकः॥ ॥ भोगेरोगभयंसुखेक्षयभयंवित्तेऽग्नि
भूभृद्भयंदास्येस्वामिभयंजयेरिपुभयंवंशे य्योषिद्भयम्॥ मानेम्लानिभयंगुणेखलभयंकायेकृतांताद्भयंसर्वंनाम
भयंसखेभजततोवैराग्यमे भय॥ १३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेवैराग्यनुंजेनिर्भयपणुतेनेवैराग्यवानएवोजेपुरु

पतेपोतानामित्रप्रत्येकेहछेहेमित्रनानाप्रकार[illegible]जेभोगतेनेविषेरागनेआयजेतेरह्योछेनेसुखनेविषेनाशपणानिबि
कछेकेतांजे[illegible]छेतेरखेनाशनपांमेएमसुखमांपणआयछे नेधननेविषेअग्निनोतथार[illegible]
नेदासपणानेविषेस्वामिनिबिकजेतछेनेजयनेविषेहांमावलियाशत्रुनिबिकजेतेछे नेसाराकुलनेविषेव्यभिचारादि
कदोषवालिजेस्रीयोतेथ[illegible] ॥ अनेमोटपणनेविषेपणको कपोतानुमानभंगकरेतेणेक नेपोतानामन
मांखेदपांमवापणुतेनिबिकजेतेछेनेसारागुणनेविषेखलपुरुषनोभयजेतेछे नेदेहनेविषेकालथकिभयजेतेछेहवेके
टलांकगणावुसर्वेनामरूपनेलोकनेभोगसर्वेठेकांणेभयजेतेछे माटेहेसखेअभयएवोजेवैराग्यतेनेजतमेजेतसेवो
केतांसर्वेमायिकसुखनोत्यागकरिनेभगवाननासुखनेअर्थेनिर्भयएवोजेवैराग्यतेनेतमेपांमोतोमहासुखियाथाशो
॥१३॥ ॥दशमेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नेहचात्यंतसंवासःकर्हिचित्केनचित्सह ॥राजन्स्वेनापिदेहेनकिमु
जायात्मजादिभिः॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेदशमनेविषेपणवैराग्यपां[illegible]हिछेहेराजनधृ[illegible]
संसारनेविषेजीवनेक्यारेयकोयसंघातेनित्येभेलुरेवापणुजतेरहेतुनथि ॥ अनेवलिपोतानोजेदेहतेसंघातेपणनित्ये
भेलुरेवापणुनथितोरतुतोस्त्रीपुत्रादिकसंघातेनरहेएम तेशुंकवुंछे॥१४॥ ॥श्लोकः॥ ॥एकःप्रसूयतेजंतुरेकएवप्र
लीयते॥एकोनु[illegible]॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेधृतर[illegible]जजन्मेछे॥
नेएकलोजमरीजायछे॥अनेपोतेकरयुंजेपुन्यतेनेएकलोजभोगवेछे॥ नेपोतेकरयुंजेपापतेनेपणपोतेएकलोजभो
गवेछे॥१५॥ ॥श्लोकः॥ ॥अधर्मोपचितंवित्तंहरंत्यन्येऽल्पमेधसः॥संभोजनीयापदेशैर्जलानीवजलौ

कसः॥ ॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेअल्पछेबुद्धिजेनिएवांजेमूढपुरुषतेनुंअधर्मकरिनेजेसुंकरयुंएवुंजेधनते तेविजाजे [illegible] तेजेंतेअरणपोषणकरवायोग्यछेएरित्यनेमिशेकरिनेहरिजायछे॥जेमज [illegible] तेनुजीवनरूपजेजलतेनेतेमत्स्यनापुत्रहरिलेछेतेम॥१६॥ ॥श्लोकः॥ ॥[illegible]ञ्जातियानधर्म्मेणस्वबुद्ध्यात मपंडितं॥तेऽकृतार्थंप्रहिएवंतिप्राणारायःसुतादयः॥१७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेधृतराष्ट्रआजीवजेतेजेनेएतो मारोछेएविबुद्धियेकरिनेअधर्मवतेपोषणकरेछेए [illegible] धननेपुत्रादिकतेजेतेअवि [illegible] जेए[illegible]रुषतनेअकृ तार्थएवानेजतजांदेछे॥१७॥ ॥श्लोकः॥ ॥स्वयंकिल्विषमादायतैस्त्यक्तोनार्थकोविदः॥असिद्धार्थोविश त्यंधंस्वधर्मवि[illegible]खस्तमः॥१८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपे तानास्वार्थनेनजांणताएवो॥नेपोतानोजेधर्मतेयकिवि मुखएवो॥नेअपूर्णछे [illegible] थजेनोएवोजेएपुरुषतेजेतपुत्रादिकनापोषणेकरिनेथयुजेपापतेनेपोतेजग्रहणकरीनेते पुत्रादिकेत्यागक[illegible]सतोअंधतामस्रनर[illegible]शकरेछे॥१८॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्माल्लोकमिमंराजन्स्वप्नमा यामनोरथं॥वीक्ष्याऽऽ[illegible]मःशांतोभवप्रभो॥१९॥ ॥अर्थः॥ ॥तेकारणपणामाटेहेराज[illegible] हेधृतराष्ट्रआजेलोकतेनेस्वप्नमायानेमनोरथतुल्यजोइनेनेपोतानुंजेमनतेनेपोतानिबुद्धियेकरिने नियममांराखिनेहे समर्थसमथाओनेशांतथाओ॥१९॥ ॥श्लोकः॥ ॥सुतामहिष्योभवतोज्ञातयो[illegible]त्यमंत्रिणः॥प्रजाश्वतु कालीयानाधुनासंतिकांक्षिताः॥२०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेराजन्तमेराज्यकरतातेसमयमांथयाजेतमारापुत्र नेतमारिपटरांणियोनेज्ञातीनेप्रधांननेमिंत्रिनेप्रजाएसर्वेजेतकालतेणेज्यांत्यांचलविनांस्यामाटेतेसर्वेहमणांकोइये

नथि ॥२०॥ ॥श्लोकः॥ ॥कालोबलीयान्बलिनांभगवानीश्वरोऽव्ययः॥ प्रजाःकालयतेक्रीडन्पशुपालोयथा पशून्॥२१॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेकालतोबलीयामध्येअतिशेबलीयोछेनेभगवाननीश[illegible]श्वरकेतांसर्वने नियममांराखेएवोसमर्थछे नेअविनाशिछेतेकालजेतेसर्वजननेज्यांत्यांचलविनं खेछेकेनापेठेतोपशुपालजेगोवा लतेजेमपशुनेज्यांत्यांचलविनांखेछेतेमकालपणसर्वेनेज्यांत्यांविखीनांखेछे॥२१॥ ॥श्लोकः॥ ॥ मन्येम मानुग्रहईशतेकृतोराज्यानुबंधापगमोयदृच्छया॥ यःप्रार्थ्यतेसाधुभिरे[illegible]ः॥२२॥ अर्थः॥ ॥हेईशहे[illegible] आराज्यरूपबंधननिनिवृत्तिथईतेतोतमेमारेउपरमोटोअ[illegible] ग्रहकर[illegible]एमहुंमांनुछुं अनेसा[illegible]कतांसतअसतनाविवेकजुक्तनेवैराग्यपामिनेएकाएकिपणेवनप्रत्येप्रवेशकरवा नेइच्छताएवाजेमोटाचक्रवर्त्तिराजातेपणजेतमाराएअ[illegible]ग्रहनीप्रार्थनाकरेछे॥२२॥ ॥श्लोकः॥ ॥वायुर्य थाघनानीकंतृणंतूलंरजांसिच॥[illegible]योज्याक्षिपतेभूयस्तथाभूतानिभूतकृत्॥२३॥ ॥अर्थः॥ ॥ हवेसगांकुटं बिनोसंबंधजीवनेनिरंतररेतोनथिएमकेहेछे॥ जेमवायुजेतेवादलांनोजेसमूहतेनेभेलांकरिनेजुदांकरेछे नेजे[illegible]त्र णांनेभेगांकरिनेपाछांजुदांकरेछे ने[illegible]दुजेदूलतेनेभेगुकारेनेपाछु[illegible]ल्यजेतेने[illegible] नेजुदिकरेछे तेनिपेठ्येसर्वभूतनाकरनाराजेईश्वरतेजेतसर्वेभूतप्राणिमात्रनेभेलांकरिनेपाछांजुदांकरिनांखेछे॥ ॥२३॥ ॥समाप्तमेव॥ ॥श्लोकः॥ ॥भूतानामिहसंवासःप्रपायामिवसुव्रते॥ दैवेनैकत्रनीतानां[illegible]त्रीतानां स्वकर्मभिः॥२४॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रव[illegible]कश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यसाधुबलरामदास[illegible]निनास[illegible]रुश्रीगु

ए तातानंदस्वाम्यात् याकृतेश्रीविवेकसारेवैराग्यनिरूपणंनामअष्टमंप्रकरणम् ॥ ८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवलि
सप्तमनेविषे [illegible] वर्तेईश्वरजेतेमणेपोतपोतानाकर्मेकरिनेएकठेकांणेभेलांकरयांनेपाछांजुदांकरिनांख्यांए
वांजेभूतप्राणिमात्रतेम [illegible] आलोकनेविषेजेभलुरेवापणुतेजेतेतोजेमपरवनेविषेपाणिपिवानेभेलांथयांजेम [illegible] ष्यते
मनाजेवुंछेकेतांजेमपरवनेविषेभेलांथयांजेमनुष्यतेपाणिपियनेजुदांजुदांचाल्यं [illegible] नेभेलाथया
जेस्त्रीपुत्रादिकसर्वेसंबंधितेजेतेनाशपांमिजायछेपणकोईनिरंतरभेलांरेतांनथिमाटेतेम अतिशेहेतराख [illegible] नाहं ॥ ॥
॥ २४ ॥ ॥ एविरा [illegible] एवोजेएक तिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावनाराजेश्री [illegible] ष्यएवोजे [illegible] ब
लरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातातानंद [illegible] आज्ञायेकरिनेकरयो जेआविवेकसारनामेग्रंथतेमांवैराग्यनुनि
रूपणकर [illegible] प्रकरणजेतेसंपूर्णथयुं ॥ ८ ॥ ॥ अथश्रीहरेर्न [illegible] :स्मृतयः ॥ तत्रोक्तंसप्त
मे ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ श्रवणंकीर्त्तनंविष्णोःस्मरणंपादसेवनम् ॥ अर्चनं [illegible] दनंदास्यंसख्यमात्मनिवेदनम् ॥
॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेम [illegible] ष्यमात्रनेपोतानाकल्याणनेअर्थेकरवाजोग्यएविजेश्रीहरिनिभ [illegible] तेनाप्रतिपा
दनकरनाराजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलिखुंछुं ॥ तेमांभागवतनासप्तमनेविषेनवप्रकारनाभक्तिनाभेदजेते
ल्याछे जेभगवाननीकथास भलवितथाभगवानन कथाकीर्त्तनकेवां तथाभगवाननिमूर्त्तिनुंस्मरणकरवुंतथाभ
गवाननाचरणारविंदनिसेवाकरवी ॥ तथाभगवाननि [illegible] जाकरवितथाभगवाननेवंदनाकरवित [illegible]
पणुकरवुं तथाभगवाननुसखापणुकरवुं तथाभगवाननेपोतानोदेहअर्पण [illegible] ॥ १ ॥ ॥ अन्नि [illegible] क्तजनोव

क्ति॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रीविष्णोःश्रवणेपरिक्षिदभवद्वैयासकिःकीर्त्तनेप्रह्लादःस्मरणेतदंघ्रिभजनेलक्ष्मीःपृथुःपूजने ॥ अक्रूरस्त्वभिवंदनेकपिपतिर्दास्येचसख्येऽर्जुनःसर्वस्वात्मसमर्पणेबलिरभूत्कैवल्यमेतेविदुः ॥ २ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेतेनवप्रकारनिजेभक्तितनाजेनवमुख्यअधिकारितेमनेअभियुक्तजनजेतेकेहछेजेभगवाननिकथासांभलवितेमांपरीक्षितराजाजेतेमुख्यअधिकारिहोताहवा नेभगवाननिकीर्त्तनभक्तिनेविषे शुकदेवजिजेतेमुख्यअधिकारिहोताहवा नेभगवाननिस्मरणभक्तिनेविषेप्रह्लादजिजेतेमुख्यअधिकारिहोताहवा नेभगवाननाचरणारविंदनिसेवाकरवितेनेविषेलक्ष्मीजीजेतेमुख्यअधिकारिहोताहवां नेभगवाननिअर्चनभक्तिनेविषेपृथुजेतेमुख्यहोताहवा॥ अनेनमस्कारादिवंदनभक्तिनेविषेअक्रुरजिजेतेमुख्यहोताहवानेहारेनिदासत्वभक्तिनेविषेहनुमानजिजेतेमुख्यभक्तहोताहवा नेभगवाननिसख्यभक्तिनेविषेअर्जुनजेतेमुख्यहोताहवा नेभगवाननेसर्वेपोतानुधनादिकतथादेहअर्पणकरवुएजेभगवाननिआत्मनिवेदनभक्तितेनेविषेबलिराजाजेतेमुख्यअधिकारिहोताहवाएजेसर्वेभक्ततेजेतेभगवानजेशुद्धस्वरूपतेनेजाणताहवा अथवाभगवाननाधामनेपामताहवा॥२॥ ॥नारायणेनोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥धर्मोज्ञानंचवैराग्यंभक्तेर्वैद्यानितत्त्वतः॥ अंगानित्रीणिमुक्तत्वाद्गत्पादाख्यान्यनुक्रमात् ॥ ३ ॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनारायणमुनिजेतेगाणेनारायणगीतानेविषेभक्तिनांत्रणअंगजेतेकह्यांछेतेकियांतोधर्मज्ञाननेवैराग्यएत्रणजेतेभक्तिजेतेनांमस्तकहृदयनेपगछेनामजेमनांएवांत्रणअंगजेतेयथार्थपणेकरिने अनुक्रमथकिजाणवांकेतांधर्मजेतेभक्तिनुमस्तकछेनेज्ञानजेतेभक्तिनुहृदयछेनेवैराग्यजेतेभक्तिनापगछे ॥४॥ ॥दशमेब्रह्मावद

ति ॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रेयःस्रुतिंभक्तिमुदस्यतेविभोक्लिश्यंतियेकेवलबोधलब्धये॥तेषामसौक्लेशलएवशिष्य
तेनान्ययथास्थूलतुषावघातिनाम्॥ ४ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेदशमनेविषेभक्तिनुजेश्रेष्ठपणुतेनेब्र[illegible]
छे ॥ हेविभोकेतं समर्थजेममोटातलावथकीनिझरणांनीसरेछे ॥ तेमधर्मअर्थकामनेचारप्रकारनिमुक्तिनेज्ञान
नेब्रह्म[illegible]वेछेनिझरणांजेथकिएविजे तमारिभक्तितेनोत्यागकरिनेनेजे[illegible]रुषकेवलब्रह्मज्ञाननिप्राप्तिनेअर्थे
जक्लेशनेकरेछे॥ते[illegible]रुषनेब्रह्मज्ञाननिप्राप्तिथातीनथी॥नेकेवलक्लेशजप्राप्तथायछे॥ जेमस्थूलएवांजेशाल्यनांफो
तरांतेनाखांडनाराजेपुरुषतेमनेचोखानिप्राप्तिनथीथाती ॥ नेकेवलक्लेशजथायछे॥ तेमतमारिभक्तिनोत्यागकरि
नेब्रह्म[illegible] तेमनेकेवलक्लेश जप्राप्तथायछे॥४॥ ॥तृतीयेश्रीकपिलदेवोमातरंप्र
तिवक्ति॥ ॥श्लोकौ॥ मद्गुणश्रुतिमात्रेणमयिसर्वगुहाशये॥मनोगतिरविच्छिन्नायथागंगांभसोंबुधौ
॥५॥ लक्षणंभक्तियोगस्यनिर्गुणस्य[illegible]दाहृतम्॥ अहैतुक्यव्यवहितायाभक्तिःपुरुषोत्तमे॥ ६ ॥ ॥अर्थः॥
हवेभागवतनात्रीजास्कंधमांकपिलदेवजिभगवानजेतेभक्तिनुजेलक्षणतेनेपोतानीमाताप्रत्येकेहेछे॥हेमातसर्व
नोअंतर्यामिएवोपुरुषोत्तमवा[illegible]देवजेहुंतेमारेविषेमारागुणजेअवतारचरित्रतेने श्रवणमात्रेकरिनेसर्वक्रियाकरते
सतेमननिगातजेतेनि[illegible]तररेहेजेमगंगानाजलनिगतिसमुद्रनेविषेअखंडरेहेछे तेममारेविषेनिरंतरममनीवृत्तिरहेतेजे
तेनिर्गुणभक्तियोगनुंलक्षणकह्युंछे तेनिर्गुणभक्तिकेवीछेतोअहैतुकीकेतांनिष्कामछे अव्यवहिताकेतांसिद्धि
ऐश्वर्यादिकरूपजेअंतरायतेजेनेविषेआडोआवेनहिएवीछे अनेएविरित्यनीभक्तिजेनेहोयतेमारानिर्गुणभक्तकेहे

वाय॥५॥६॥ ॥श्लोकः॥ ॥सालोक्य सार्ष्टि सामीप्य सारूप्यैकत्वमप्युत ॥ दायमानंन गृह्णंतिविना मत्सेवनं जनाः॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेमारानिर्गुणएकांतिकभक्तजनके छेतोसालोक्यजेहुंजेलोकमांरेहेतोहउंते लोकमांरेहेवुंकेतांवैकुंठलोकमांरेहेवुं पणमाराजवाऐश्वर्यनीप्राप्तिनहि ॥ अनेसार्ष्टिजेवैकुंठलोकमांरेहेवुं नेमाराजे वुंऐश्वर्यपांमवुंकेतांमाहाराजाधिराजएवोजेहुंतेमाराआगलयुवराजनीपेठेरेहेवुं अनेसामीप्यजेवैकुंठलोकनेवि षेमारेसमीपेरेहेवुंकेतांमहाराजाधिराजएवोजेहुंतेमारेसमीपेसभासदथैनेबेसवुं अनेसारूप्यजेवैकुंठनेविषेरेहेवुंने मारासरखुंरूपपांमवुंनेतरूपनेपांम्यानुंजेसुखतेनेमदेहुंक्तवरत अनेएकत्व जेवैकुंठनेविषेजेमारमूर्त्तितेनेविषेप्रवे शकारनेरेहेवुंएपांचप्रकारनिमुक्तिरूपजेब्रह्मादिकसर्वने दुर्लभएवुं सुखनएैश्वर्यतेनेहुंजेतेमाराएकांतिकानेर्गुणभक्त नेदेउछूंतोपणजोएपांचप्रकारनीमुक्तिनेविषेलक्ष्मीनिपेठमारिसेवानहोयतोतेनेमारानिर्गुणएकांतिकभक्तजेतेनथि ग्रहणकरताकेमजेतेभक्तअतिविचक्षणछेमाटेएमजाणेछे जेएपांचप्रकारनामुक्तिछेतेजेतेपूर्वेसाधनका लनेविषेभगवाननिनवधाभक्तियेकरिनेजेसेवातेणेकरिनेथयुंछे माटेसेवाविनाएमुक्तिनेनथिइच्छताअनेएसे वाजेछेतेफलरूपमानेछेनेपरमसुखरूपमांनेछे॥७॥ ॥एकादशेचोक्तंभगवतोद्धवंप्रातै॥ ॥श्लोकः॥ ॥यंन योगेनसांख्येनदानव्रततपोध्वरैः॥व्याख्यास्वाध्यायसंन्यासैःप्राप्नुयाद्यत्नवानपि॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेएकादशने विषेभक्तिनोमहिमातथाप्रेमलक्षणाभक्तिनुस्वरूपजेतेभगवानेउद्धवप्रत्येकत्युंछे॥ हेउद्धवजिजेकारणतोमारि भक्तिविनातोअष्टांगयोगकरवोनेतत्वनोविचारकरवोने दानव्रततपनेयज्ञकरवानेग्रंथुनिटीकाकरावेनेभगवुने

नणाव ंनेसंन्यासग्रहणकरवोएसर्वेयवडेकरिने प्रयासनेकरतोएवोजेजनतेजेतेपणजेमुनेनथिपांमतोतेमुनेगोपी
कादे [illegible] नेजनिश्रेपांमतांहवां ॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥रामेणसार्द्धंमथुरांप्रणीते [illegible] ।फा [illegible]
मय्यनुरक्तचित्ताः॥ विगाढभावेननमेवियोगतीव्राधयोऽन्यंददृशुःसुखाय॥ ९॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेतेगोपीका
युंनिप्रेमलक्षणाभक्तितेनेकेहेछे॥ हेउद्धवजिअक्रुरजेतेमणेबलदेवजियेसहितमुनेमथुरांप्रत्येपमाड्येसतेमारेविषेजे
अतिदृढप्रेमते [illegible] करिनेमारेविषेप्रीतियें [illegible] कछेचितजेमनं ॥ अनेमारेवियोगेकरिनेतीव्रछेमननिपीडातेजेमनेएवि
जेगोपाका [illegible] तेजेतेपोतानापति [illegible] आदिकतेने [illegible] खनेअर्थेनदेखतिहवियुं॥ ९॥ ॥श्लोकः॥ ॥ताना [illegible]
षंगब [illegible] धियःस्वमात्मानमदस्तथेदं॥ यथासमाधौमुनयोब्धितोयेनद्यःप्रविष्टाइवनामरूपे॥ १०॥ ॥ अर्थः॥ ॥अ
नेतेगोपीका [illegible] विषेअतिस्नेहेक [illegible] कथईछे बुधि [illegible]
थाछेटेरत्याएवाजेसंबंधितेमनेनेसमीपेरत्याजेपतिपुत्रादिकतेमनेपणनजांणतिहवियुं॥ जेम [illegible] म॥धेनेविषेगयाए
वाजेमुनितेपोतानादेहनेनथिजांणताने स [illegible] द्रनाजलनेविषेप्रवेशथइएविजेनदी [illegible]
तानु [illegible] तेनेनथिजांणतियुंतेम॥ १०॥ ॥श्लोकः॥ ॥कथंविनारोमहर्षद्रवताचेतसाविना॥ विनानंदा [illegible]
कलयाशुध्येद्भक्त्याविनाऽऽशयः॥ ११॥ ॥अर्थः॥ ॥ अने [illegible] रुषनुअंतःकर [illegible]
मनुजेप्रफुल्लितथवापणुतेविनाकेमशुद्धथायनेगदगदचितथयाविनाकेम [illegible] द्धथाय ॥ अ [illegible] तिनोजेआनंदते
णेकरिनेनेत्रनेविषे [illegible] नेमशुद्धथायने एसर्वेभक्तिनांलक्षणतेणे [illegible] कएविजेभ [illegible] विः

नाकंमशृद्धथाय॥ ११॥ ॥श्लोकः॥ ॥वाग्गद्गदाद्रवतेयस्यचित्तंरुदत्यभीक्ष्णंहसतिक्वचिच्च॥ विलज्जउद्गाय
तिनृत्यतेचमद्भक्तियुक्तोभुवनंपुनाति॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥ हवेपोतानेविषेभक्तियेजुक्तएवोजेपुरुषतेनुंलक्षणे
[illegible] त्यकेहेछे॥ हेउद्धवजिमारेविषेहेतेकरिनेजिनिवांणिजेतेगदगदथायछेनेजेनुचितजेतेद्रवि[illegible]
[illegible]त्तिनोवियोगथायतोवारंवाररुदनकरेछेनेक्यारेकमारिमूर्त्तिनेदर्शनकरिनेहसेछे ॥ अनेक्यारेकलोकनिलाजेरहि
त[illegible]रेभक्तियेजुक्तपुरुषतेजेतेआभुवननेपवित्रकरेछे॥ १२॥ ॥श्लोकः॥
यथाग्निनाहेममलंजहातिध्मातंपुनःस्वंभजतेचरूपं ॥ आत्माचकर्म्मा[illegible]शयंविधूयमद्भक्तियोगेनभजत्यथोमां ॥
॥ १३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेभक्तिव[illegible]करिनेजआत्मानिशु[illegible] ॥हेउद्धवजिजेमअग्निनेविषेतपायमानकर्युं
जेसुवर्णतेजेतेतेअग्नियेकरिनेमलजेलोहादिकनोसंसर्गतेनोत्यागकरेछेनेपछेपोतानुजेशुद्धस्वरूपतेनेपांमेछे ॥ तेम
जीवात्माजेतेमारिभक्तिरूपीजेयोगतेणेकरिनेकर्मजनेविषेरह्यांछे एवुंजेवासनालिंगशरीरतेनेटालिनेशुद्धएवुजे
पोतानुस्वरूपतेनेपांमेछेनेतेकेडेमुनेभजेछे केतांसर्वजीवप्राणिमात्रनोनियंतानेदिव्यछे[illegible]र्त्तियुंजेमानिएवांजे[illegible]क
नांवंदतमणेसेवानेकरयोएवोजेसाक्षा[illegible]रुषोत्तमहुंतेमुनेपांमेछे ॥ १३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ भक्त्याऽहमेक
याग्राह्यःश्रद्धयात्माप्रियःसतां ॥ भक्तिःपुनातिमन्निष्ठाश्वपाकानपिसंभवात्॥ १४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसंतजे
तेमनेवाहालोएवोजे[illegible]तेजेतेश्रद्धायेकरि[illegible]थइएविजेमारिअनन्यभक्तितेणेकरिनेग्रहणकरवाजोग्यछुं॥ अने
मारेविषेछे निष्टाजेनिएविजेतेभ[illegible]जातिथकिथयोजेदोषतेथकिपणचांडालजेतेमनेपणपवित्रकरे

छे ॥ १४ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ प्रोक्तेनभक्तियोगेनभजतोमाऽसकृन्मुनेः ॥ कामाहृदय्यानश्यंतिसर्वेमयिहृदिस्थि
ते ॥ १५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेमेकह्योजेभक्तियोगतेणेकरिनेमुनेवारंवारभजतोएवोजे मुनितेनाहृदयनेवि
षे जेतप्रत्य [illegible] मेछे ॥ १५ ॥ ॥ श्लोकः ॥
भिद्यतेहृदयग्रंथिश्छिद्यंतेसर्वसंशयाः ॥ क्षीयंतेचास्यकर्माणिमयिदृष्टेऽखिलात्मनि ॥ १६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने
सर्वेनोअंतर्यामिएवोजेहुंजेतेदेखायेसतेआमुनिजेतेनांकर्मजेतेक्षयपांमेछे नेसर्वेसंशयजेतेभगवाननास्वरूपनेवि
षेनास्तिकभ वतेजतछेदायिजायछे नेहृदयनोग्रंथिजेतेदेहाभिमानतेजेतेभेदायिजायछे ॥ १६ ॥ ॥ श्लोकः ॥
तस्मान्मद्भक्तियुक्तस्ययोगिनोवैमदात्मनः ॥ नज्ञानंनचवैराग्यंप्रायःश्रेयोभवेदिह ॥ १७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने
तेजकारणपणामाटेमहात्म्येसहितमारिभक्तियेजुक्तने मारेविषेछेमनतेजेनुं एवोजे आलोकनेविषे योगितेनेकेवल
ज्ञानजेतेकल्यांणनेकरेएवुंब [illegible] धाहोयनहिनेएकलोवैराग्यजेतेपणकल्यांण [illegible] हि ॥ १७ ॥ ॥ श्लो
को ॥ ॥ यत्कर्मभिर्यत्तपसाज्ञानवैराग्यतश्चयत् ॥ योगेनदानधर्मेणश्रेयोभि [illegible] ॥ १८ ॥ सर्वंमद्भक्तियोगेनम
द्भक्तोलभतेंज [illegible] ॥ स्वर्गापवर्गम [illegible] मकथंचिद्यदिवांछति ॥ १९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेयोगि [illegible] रुषजेतेनेजे
कर्मेकरिनेप मवाजोग्यछेतथातपज्ञानवैराग्यतेमणेकरिनेजेप मवाजोग्यछे ॥ तथायोगद ननेधर्मतेमणेकरिनेजे
पांमवाजोग्यछेअनेबिजांपणजेकल्यांणनांसाधनतेमणेकरिनेजेपामवाजोग्यछे ॥ तेसर्वेनेमारोभक्तजेतेसुखेमा
रिभक्तिरूपीजेयोगतेणेकरिनेपांमेछे ॥ अनेस्वर्गमोक्षनेमारुंधामतेमनेप गजोकोइकप्रकारेकरिनेइछेछेतोमाराभ

[illegible]रिनेजपामेछे ॥ १८ ॥ १९ ॥ ॥ पंचरात्रेचकं [illegible] ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ स्वधर्म [illegible]न्यन्नूषा जुष्टां तुयेऽच्युते ॥ अनन्यन्नक्तिसाध्वीवत्कुर्युरेकांतिकाहिते ॥ २० ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ [illegible]वेषे धर्मा[illegible]न्नक्तिजेतेकरवा[illegible]जेमपतिव्रता[illegible]जेतेपोतानापतिनेजमनक्रमवचनेकरिनेसेवेछेपण [illegible]रुपनेविषेहेत[illegible]खतिनथि ॥ तेमजेन्नक्तन्नगवाननेविषेज[illegible]धर्मज्ञाननेवैराग्यरूपजेधर[illegible]कएवि जेएकन्नगवाननिजन्न[illegible]तेनेकरेछेएवोजेन्नक्ततेजेतेन्नगवाननाएक[illegible]तेकन्नक्तकत्याछे ॥ २० ॥ ॥ श्लोकः ॥ सुरूपापियथानारीवस्त्रालंकार[illegible] ॥ नशोन्नतेतथान्नक्तिर्धर्मादिरहितानृणाम् ॥ २१ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ के मजे[illegible]एजेनारीछेतेजेते पणजोवस्त्रनेअलंकाररहितछेतोजेमनथि[illegible]न्नातेतेमधर्मज्ञाननेवैरा ग्यतेमणेर[illegible]हतएविजेम[illegible]व्यनिन्नक्तितेजेतेनथिशोन्नति ॥ २१ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ देशकालस्वन्नावादेःक्वचिद्दे षम्यसंन्नवे ॥ धर्मा[illegible]स्तिरोधत्तेतडिद्यथा ॥ २२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेदेशकालनेपोतानोजे स्वन्नावएआदिकजेतेमनो[illegible]परेकविषयपणानोसंन्नवसतेकेतांज्यांरेसारादेश कालादिकनोजोगनहोयतारेधर्मज्ञा ननेवैरागेर[illegible]जेन्नक्तितेन शपामिजायछेकेनिपेळ्येतो जेमविजळिजेतेळबकारोकरिनेवादळामांतिरोधानथै जायछेतेम ॥ २२ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ युक्ताधर्मादिन्निःसा[illegible]क्वापिविघ्नैर्महापदि ॥ अचलानान्नि[illegible] [illegible] ॥ २३ ॥ ॥ इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्री[illegible]हजानंदस्वामिशिष्यबलरामदास[illegible]निनास[illegible]रुगुणातातानं दस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारेन्नक्तिनिरूपणंनामनवमंप्रकरणम् ॥ ९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेधमज्ञाननेवैरागेस

हितए [illegible] तेजेतेतोमहाआपत्काळनेविषेपणअचळएविथकिविघने करिनेक्यारेयनाशपांमतिनथिकेनिपेठे
ते जेममोटोपर्वतजेतेवर्षातानेधारायेकारेनेखोदाइ [illegible] ॥ २३ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मळएवोजेएकांतिकध
[illegible] शिष्यएवोजे [illegible] बळरामदासमुनितेणेसद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामि
निआ [illegible] येकरिनेकर्योजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेभक्ति [illegible] नि [illegible] कर्युंएनामेनव [illegible] प्रकरणजेतेथयुं ॥ ९ ॥
॥ अथचौर्यपर [illegible] गनासंगानेषेधविषयाःस्मृतयः ॥ ॥ [illegible] ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ब्रह्महत्या [illegible] रापानंस्ते
यं [illegible] गनागमः ॥ महांतिपातकान्याहुःसंप्रयोगंचतैःसह ॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेचोरिकरवितथापरस्त्रीनोसंग
कर [illegible] षेधनाजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलखुंछुं ॥ तेमांपंचमहापापनेलांचोरिनेगुरुस्त्रीनोसंगतेनेमनुजे
तेकेहेछे ॥ जेब्राह्मणनिहत्याकरवितथासुरापानकरवुंतथाचोरि [illegible] नांजेतेछे ॥
तेमनेधर्म [illegible] षिजेते महापापएवांनेकेहेछेनेतेचारमहापापनाकर [illegible] जेम [illegible] तेमनिसंघाथे
सम्यकप्रकारेमेळापराखवोतेनेपांचमुमाहापापकेहेछे केतांब्रह्महत्यासुरापानचोरिनेगुरुस्त्रीनोसंगएचारमहापाप
नाक [illegible] नाराजेम [illegible] तेमनोमनक्रमवचनेकारनेजेखरेखरोसंगकरवोतेनेपांच [illegible] महापापकहेछे ॥ १ ॥ ॥ यमस्मृ
तौच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अपहृत्यप स्यार्थंदानंय [illegible] यच्छाते ॥ सदातानरकंयातियस्यार्थस्तस्यतत्फल [illegible] ॥ २ ॥
॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवळिचो [illegible] जेतेयम [illegible] तिनेविषेकह्योछे ॥ जेजे [illegible] रुषजेतेपारकुंधनचोरिलावितेद [illegible]
[illegible] आपेछे ॥ [illegible] रुषतेजेतेतोनरकलोकजेतेनेप [illegible] मेछे ॥ अनेतेपारकुधनचोरिलावेनेजेदानकरे

तेदाननुजेफलतेतोजेनुधनजेतं तेनेथायछे॥ २॥ ॥ गौतमेचोक्तम्॥ ॥ श्लोकः॥ तृणंवायदिवाकाष्ठंपुष्पं वायदिवाफलं॥ अनापृच्छन्हिगृह्णानोहस्तच्छेदनमर्हति॥ ३॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेगौतमऋषियेतोतृणादि कनिचोरिनुपणहस्तकापवारूपप्रायश्चित्तकह्युंछे जेमनुष्यतेनाधणिनेनपुछतोथकोजोतृणजेतेनेग्रहणकरेछेतथा जोकाष्टजेतेनेग्रहणकरेछेतथाजोपुष्पजेतेनेग्रहणकरेछे तथाजे फलजेतेनेग्रहणकरेछेतोतेपुछ्याविनातृणादिकने लेनारोमनुष्यजेतेपोतानाहस्तने जेछेदवापणुतेनेयोग्यथायछे॥ केतांतृणकाष्टपुष्पनेफलतेमनोपणजेचोरनारोतेना हाथकापवाएदंडकह्योछे॥ ३॥ ॥ श्रीशंकरेणचोक्तम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ अरण्येविजनेन्यस्तंपरस्वंदृश्यतेय दा॥ मनसापिनगृह्णंतितेनराःस्वर्गगामिनः॥ ४॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेशंकराचार्यजेतेमणेपणकह्युंछे जेनथिको इजनजेनेविषेएवुंजेअरण्यतेनेविषेपडेलुंएवुंजोपारकुंधनदेखायछे॥ तोतेधननेमनेकरिनेपणजेमनुष्यनथिग्रह णकरतातेमनुष्यजेतेस्वर्गलोकनेपामनाराथायछे॥ ४॥ ॥ विदुरनीतौच॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ हरणंचपरस्वानां परदाराभिमर्शनम्॥ सुहृदांचपरित्यागस्त्रयोदोषाःक्षयावहाः॥ ५॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेविदुरनीतिनेविषेविदुर जीयेपणकह्युंछे॥ एकपारकुंजेधनतेनेचोरिलेवुंअथवाबलेकरिनेहरिलेवुंनेबिजोपरस्त्रीनोसंगकरवोनेत्रिजोपोता नाहितकारिजेमित्रतेनोत्यागकरवो एत्रणएदोषजेतेमनुष्यनाउमरदाकीर्त्तिशोभाइत्यादिकगुणनेनाशपमाडएवाछे॥ ५॥ ॥ म हाभारतेव्यभिचारनिषेधश्लोकः॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ परदारानगंतव्याःसर्ववर्णेषुकर्हिचित्॥ नहीदृशमनायुष्यंलो केकिंचनविद्यते॥ यादृशंपुरुषस्येहपरदारोपसेवनं॥ ६॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेमहाभारतनेवीषेव्यभिच्यारनोनिषे

धजेतेकह्योछे जे सर्व रणनेविषेक्यारेपणपरस्त्रीनोसंगनकरवो शाम टेतोआलोकनेविषपर [illegible] जेपापते
जे पुरुषनाआवरदानेघटाडीनांखेछे तेवुंबीजुंकोइपापनथि घटाडतुकेतांपरस्त्रीसंगनोकरनाराजेपुरुषतेचोराशि
लाखजात्यनीयोनिमं ज्यांज्यांजन्मनेधरेछे त्यांत्यांजनमिनेतत्कालमरिजायछे नेकवल्लमातानाउदर [illegible]
रकष्टनेपांमेछे पणएनिआवरदातोकांईपणपुरिथातीनथी॥६॥ ॥श्लोकः॥ ॥यावंतोरोमकूपाःस्युःस्त्रीणांगा
त्रेषुनिर्मिताः॥तावद्वर्षसहस्राणिनरकंपर्युपासते॥७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस्त्रीनादेहनेविषेजटलांरुंवाडांनांछिद्र
निरम्याछे तेएकएकछिद्रप्रत्येएकएकहजारवरसपरजंततेपरस्त्रीसंगनेकरनारो पुरुषजेतेनरकनेभोगवेछे ॥७॥ ॥
श्लोकः॥ ॥परदारेषुयेमूढाश्चक्षुर्दुष्टंप्रयुंजते॥तेनदुष्टस्वभावेनजात्यंधास्तेभवंतिहि॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेजे मूर्खपुरुषजेतेपरस्त्रीनेविषेदुष्टभावेजुक्तजेनेत्रतेनेजोडेछे॥ केतांकामभावनि [illegible] परस्त्रीनेजुवेछेनेपछे
तेदुष्टस्वभावेकरिनेजोनारापुरुषजेतेजेजेयोनिनेविषेजन्मेछे तेजन्मतांवांतजआंधलाथायछे॥८॥ ॥श्लोकः॥
मनसापिप्रदुष्टेनयेपश्यंतिपरस्त्रियम्॥रोगार्तास्तेभवंतीहनरादुष्कृतकारिणः॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेपुरुषजेते
अतिशेकामभावेजुक्तजेमनतेणेकरिनेपरस्त्रिनेजुवेछे॥ एवादुष्टकर्मनाकरनाराजे पुरुषतेजनेमरिनेजेजेयोनिने
पांमेछेत्यांत्यांनिरंतर [illegible] थायछे॥ एविरित्येपरस्त्रीसंगनुंनेपरस्त्रीनेकामभावे जोवानुंमोटुं
पापछे माटेएवास्वभावनोसर्वप्रकारेत्यागकरवो॥९॥ ॥मनुस्मृतौच॥ ॥श्लोकः॥ ॥व्यभिचारात्तुभर्तुःस्त्रीलो
केप्राप्नोतिनिंद्यतां॥शृगालयोनिमाप्नोतिपापरोगैश्चपीड्यते॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेव्यभिचार [illegible] षधमनुस्मृति

नेविषेपणकह्योछे॥ जेस्त्रीजेतेपोतानापतिनेमुकिनेपरपुरुषनोसंगकरेछेतेस्त्रीजेतेआलोकनेविषेनिंदाकरवाजोग्यप णानेपामेछेनेमरिनेशियालनिजोनिनेपामेछेनेपापरूपजेअनेकप्रकारनारोगतेणेकरिनेबहुंपीडानेपामेछेमाटेस्त्रीने परपुरुषनोसंगक्यारेयनकरवो॥ १० ॥ ॥तथादेवलस्मृतौ॥ ॥श्लोकः॥ ॥याकामेनान्यपुरुषंयोषाभिसरतिक्वचि त्॥ खरीसप्तजन्मानिनिरयांतेऽतिरुग्भवेत्॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेमजदेवलऋषिनिस्मृतिनेविषेकह्युंछे॥ जे स्त्रीजेतेकामेकरिनेजोएकवारपणपरपुरुषनोसंगकरेछे तोतेस्त्रीजेतेमरिनेघणाकवरससुधीतोनरकनेभोगवेछेनेन रकनेभोगव्यापछीसाततजन्मसुधितोअतिशेरोगवालिगधेडीथायछे॥ एविरीत्येस्त्रीनेपरपुरुषनासंगनुं मोटुपापछे मा टेस्त्रीनेपरपुरुषनासंगनोसर्वप्रकारेत्यागकरवो ॥ ११ ॥ ॥ पंचमेपरीक्षितंप्रतिशुकदेववचनम्॥ ॥ गद्यश्लोकः॥ यस्त्विहवाऽगम्यां स्त्रियमगम्यंवापुरुषंयोषिदभिगच्छतितावमुत्रकशयाताडयंतस्तिग्मयासूर्म्या लोहमय्यापुरुषमा लिंगयंतिस्त्रियंचपुरुषमय्यासूर्म्या॥१२ ॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेभागवतनापंचमस्कंधनेविषेपरीक्षित राजाप्रत्ये शुकदेवजीनुवचनछे ॥ हेराजापरीक्षितआलोकनेविषेजेपुरुषजेतेपरस्त्रीनासंगनेकरेछेअथवाजेस्त्रीजेतेपरपुरुषना संगनेकरेछे तेपुरुषनेनेस्त्रिनेजमनादूतजेतेकोरडेकरिनेमारताथकाजमपुरीनेविषेलेइजइनेअग्नियेकरिनेतपाविने रातिचोलकरिएवीजेलोटानिस्त्रीनिमूर्तितेसंघाथेतेपुरुषनेआलिंगनकरावेछे तथाअग्नियेकरि तपाविनेरातिचोलक रिएविजेलोढानापुरुषनिमूर्तितेसंघाथे तेस्त्रीनेआलिंगनकरावेछे एविरित्येपुरुषनेस्त्रीएबेयनेव्यभिचारनुमोटुपापछे नेतेपापनुं महादुःखरूपफलछे तेमाटेपुरुषनेनेस्त्रीनेव्यभिचारनकरवोएसर्वशास्त्रनोसिद्धांतछे॥१२॥ ॥वासुदेवमा

ह[illegible]॥ ॥श्लोकः॥ ॥कामन्नावेननेक्षेतपरयोषांतुकर्हिचित्॥श्राद्धपर्वव्रताहादौनोपेयाच्चस्वयोषितम्॥१३

अर्थः॥ ॥अनेवळिवासुदेवमाहात्म्यनेविषेतोपोतानिस्त्रिनासंगनोपणसंकोचकर्योछे॥ जेधर्मवाळो [illegible]रुषजेतेपार

कित्रियुंजेतेमनेतोकामन्नावेकरिनेक्यारेयनजुवे॥ अनेश्राद्धपर्वनेएकादश्यादिकव्रतनाजेदिवसतेमनेविषेतोपोता

निस्त्रिनोपण[illegible]॥१३॥ ॥धर्मसंग्रहेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नगायेत्सहनारीभिर्नस्वपेन्नाध्वनिव्रजेत्॥ता

न्यःकथानशृणुयाछ्रावयेत्तानचैकलाः॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेधर्मसंग्रहनेविषेतोपुरुषनेस्त्रीयुंसंघाथेगांनआ

दिकक्रियाकरवानिषेणना[illegible] जेपुरुषजेतेबायुसंघाथेगांननकरेनेसहजन्नावेकरिनेपणस्त्रियुन्नेगोसुवेनहिनेमा

र्गनेविषेन्नेगोचालेप[illegible]नहि॥ अनेतेस्त्रीयुंथकिन्नगवाननीकथावार्त्तानस[illegible]न्नळेनेएकलीएंविजेस्त्रियुतेमनेन्नगवान

निकथावार्त्ताजेतेनेन[illegible]न्नळावेकेतां[illegible]रुषविनाएकलिस्त्रीनिजसन्नावेठिहोयत्यांपुरुषजेतेन्नगवाननिकथावार्त्ताकरे

नहि॥१४॥ ॥सप्तमेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥नन्वग्निःप्रमदानामघृतकुंन्नमयःपुमान्॥[illegible]तामपिरहोजत्यादन्यदायाव

वदर्थकृत्॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेन्नागवतना[illegible]प्तमस्कंधनेविषेतोपोतानिदिकरिसंघाथेपणएकांतमांरेवानिना

कहिछे॥जे[illegible]श्वेप्रसिद्धअग्निछेने[illegible]रुषजेतोघनाघ[illegible]रूपछे॥ माटेपुरुषजेतेएकांतनेविषेतोपोतानिदिकरिजेते

नोपणत्यागकरेकेतांएकांतेतोपोतानिदिकरिपासेपणनउन्नोरहे॥ [illegible]टलीवारअवश्यप्रयोजनहो

यतेटलेवारउन्ने रहे॥१५॥ ॥श्लोकः॥ ॥मात्रास्वस्रादु[illegible]विक्तासनोन्नवेत्॥बलवानिंद्र[illegible]

द्वांसमपिकर्षति॥१६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेविद्वानएवोजेपुरुषतेजेतेपणपोतानिमाबोननेदिकरितसंघाथएकांतने

विपडेछेआसनजेनेएवांनथाय ॥ केमजेबलवानएवाजेइंद्रियोनोस हतेजेतेज्ञानि रुपनेपणविषयप्रत्येताणिजाय छे॥ १६॥ ॥हारितस्मृतौच॥ ॥ श्लोकः॥ ॥परस्त्रियाश्चवस्त्रांतंयदिस्पर्शेच्चकामतः॥ब्रह्महत्यासमंपापं निः कात्यायनोऽब्रवीत्॥ १७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवलिहारितस्मृतिनेविषेतापरस्त्रियेपरनुंजेवस्त्रतेनेछेडेअ ानोपणदो पकल्योछे ॥ जेपारकिजेस्त्रीतेनापेरलावस्त्रनोजेछेडोतेनजेपुरुषका भावकरिनेजोझालेछेतोतेपुरुषनेब्रह्महत्याक र्यातुल्यपापजेतेथायछेएमकात्यायनमुनिजेतेकेहताह ा॥ १७॥ ॥श्लोकः॥ ॥यावंतितस्यसूत्राणितावद्व र्षश ा च॥ अंतेसनरकेवासंप्रकरोतिनराधमः॥ १८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेटलातेवस्त्रनादोराछेतेटलाशो वर्षपर्यंतनरकनेमध्येअधमएवोतेपुरुपजेतेमरिनेनरकनेविषेनिवासकरेछे ॥ १८ ॥ ॥ कपिलगीतायांचोक्तम्॥ श्लोकः॥ ॥ ष्टस्तैषुकोन्नखंडितधीःपुमान्॥ षिंनारायणमृतेयोषिन्मय्येहमायया॥ १९॥ ॥अ र्थः॥ ॥अनेकपिलगीतानेविषेतोस्त्रीरूपीजेमायातेसर्वेनीबुद्धिनेमोहपमाडेएविछेएमकह्युंछे॥हेमातस्त्रीनारूपनेजो इनेब्रह्मानीबुद्धितेमोहनेपांमिगई तोतेब्रह्मानासर्जेलाजेशि मरिच्यादिकअनेतेमरिच्यादिकनासरजेलाजेकश्य पआदिक ॥ सरजेला जेदेवमनुष्यआदिकसर्वेतेनेविषेएकनारायणऋषिविनाबिजाएवोकियोपुरु षछेजेजेनिस्त्रीरूपमायायेकरिनेबुद्धिखंडितनथायकेतांएकनारायणऋषिविनाबिजाशिवब्रह्माआदिकसर्वेनीबुद्धि जेतस्त्रीनास्वरूपनेजोइनेमोहनेपांमेछे नेएकनारायणऋषिनीजबुद्धिमोहनथिपांमति॥ १९॥ ॥श्लोकः॥ ॥बलं मेपश्यमायायाःस्त्रीमय्याजयिनोदिशाम्॥ याकरोतिपदाक्रांतानभ्रूविजृंभणेकवलम्॥ २०॥ ॥इतिविमर्लेकां

तधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्याज्ञयाकृतं श्रीविवेकसारे
चौर्यपरांगनासंगनिषेधनिरूपणंनामदशमंप्रकरणम्॥ १०॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हेमातस्त्रीरूपजेमारिमायातेनाबलने
तोतमेजुवोजेस्त्रीरूपमायाजेतेदशदिशानेजीतिनेवशकरनारा जेपुरुरवाययातिदशरथनेरावणआदिकमोटाशूर
विर ।जातेमनेपणकेवलभ्रूकुटिनेविलासे[illegible]करिनेकचरिनांख्याएवानेकरेछे॥ कर्तां[illegible]र्थ
नेपणपगेकरिनेकचरेएवुंस्त्रीरूपमायानुबलछे माटे [illegible]रुषमात्रनेपरस्त्रीनोसंगकरवोनहिनेपोतानिस्त्रीजेतेनोपणउत्स
वनादिवसेतथापुरणमासिअमावास्यादिकपर्वनेविषेतथाएकादशिआदिकव्रतनेदीवसेत्यागराखवोनेस्त्रीयुनेविषे
[illegible]धावुंनहिएसर्वशास्त्रनोसिद्धांतछे॥ २०॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजएक तिकधर्मतेनाप्रवर्त्ताव
नाराएवाजे श्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजेहुंबलरामदासनामेमुनितेणेस[illegible]रुश्रीगुणातीतानंदस्वामीतेम
निआज्ञायेकरिनेकर्योएवोजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषे चोरिनेपरस्त्रिनोसंगतेमनानिषेधनुनिरूपणकर्युंए
नामेदश[illegible] प्रकरणजेतेथयुं॥१०॥ ॥ अथप्राणिमात्रहिंसानिषेधनामिषाशननिषेधनविषया[illegible]तयः॥तत्रआरतद
वाग्रतिमहर्षिवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥बीजैर्यज्ञेषुयष्टव्यमितिवैवैदिकीश्रुतिः॥ अजसंज्ञानिबीजानिछागंनोहंतु
मर्हथ॥१॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेको[illegible]जीवप्राणि[illegible]हिंसानकरावितथाम सन्भक्षणनकरवुंतेनाप्रतिपादनकरनारा
जेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलिखुंछुं तेमांआरतनेविषेदेवताप्रत्येमहर्षि[illegible] वचनछे॥ हेदेवोयज्ञनाविषेधान्यनावी
जेकरि[illegible]रित्यवेदनिश्रुतिजेतेछे॥ अनेअजकारनेयज्ञने[illegible]षेहोमकरवोएमजेवेदमांकर्युंछेतेअजएवे

नामेजेनउगेएवांजेधान्यनांबीजनेनेजाणवांपणअजशब्देकरिनेयज्ञनेविषेहोमवानेअर्थेबकरामारवानेतमेजोग्य नथिअनेहद्देवांजेयज्ञरूपधर्मनेविषेबकराआदिकपशुनोवधथायएधर्मसाधुपुरुषनोनथि॥ १ ॥ ॥वायुमत्स्यपुराणयोर्देवेंद्रंप्रतिमहर्षिवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥[illegible]ःसुरश्रेष्ठयेषुहिंसानविद्यते॥ त्रिवर्षपरमंकालमुषितैरप्ररोहिभिः॥२॥ ॥अर्थः॥ ॥वायुपुराणतथामच्छपुराणनेविषे[illegible]महर्षिनुं वचनछेजेदेवतानेविषेश्रेष्ठएवाहेइंद्रत्रणयवरसपरजंतरहिनेजुनांथयांनेवावियेतोउगेनहिएवांजेधान्यनांबीजते[illegible]करिने यज्ञकरवोकेमजेएवाधान्यनेवि[illegible]अनेएविरित्येउगेएवेधान्येकरिनेपणयज्ञनोनिषेधकर्यातोपशुमारिनेतोयज्ञथायजकेम माटेजेहिंसामययज्ञकरवोएजवेदनोमतछे॥ २॥ ॥श्रीमद्भागवतचतुर्थस्कंधेप्राचीनबर्हिषंप्रतिनारदवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ भोभोप्रजापते राजन्पशून्पश्यत्वयाऽध्वरे॥ संज्ञापितान्जीवसंघान्निर्घृणेनसहस्रशः॥३॥ ॥अर्थः॥ ॥श्रीमद्भागवतनाचतुर्थस्कंधनेविषेप्राचीनबर्हिर[illegible]रदजीनुवचनछे हेप्रज[illegible] वांजेतेतुंतेणेयज्ञनेविषेमार्या जेहजारोपशुतथातुंतेणेयज्ञनेविषेमार्याएवाजेत्रिजाकेटलीकजात्यनाजीवनासमूहतेमनेतुंजेतेजो॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥एतेत्वांसंप्रतीक्षंतेस्मरंतोवैशसंतव॥संपरेतमयःकूटैश्छिदंत्युत्थितमन्यवः ॥ ४ अर्थः॥ ॥अनेयज्ञनेविषेतेमार्याएवाजेपशुतथाजिवनासमूहतेजेतेतारुवेरनेसंभारतायकाता[illegible] अने[illegible]रिनेपरलोकनेपाम्योएवोजतुंततुंनेदेखिनेउतपन्नथयोछे अतिशेक्रोधतेजेमनेएवाजेएपशुतथाजीवनासमूहतेजेतेलोढानेकोदाळेकरिनेतुनेछेदसे॥४॥ ॥श्लोकः॥ ॥तंयज्ञपशवोऽनेनसंज्ञप्तायेऽदयालुना॥कु

ठारेभिचिछ्दुःकुद्धाःस्मरंतोऽमीवमस्यतत् ॥ ५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हेप्राचीनबर्हिराजातारिपेठेपशुनिहिंसायेजुक्तजेप
तेमोकरनारोनेदयाथेसाहेतएवोजेएपुरंजननामेराजातेणेयज्ञनेविषे मारयाएवाजेपशुतेजेतए रंजनराजानावेर
नेसंभारताथ तेक्रोधेजुक्तथकाकोवाढेकरिने तेपुरंजनराजानेछेदताहवातेमाटेयज्ञनेविषेपणजोपशुनीहिंसाकरे
तोदुःखरूपफलनेभोगवे अनेयज्ञनेविषेप गजोपशुनीहिंसाकरावीतोपोतानेअर्थेतोकोईरित्येकोईजीवनीहिंसान
जकरवीएसर्वशास्त्रनोसिद्धांतछे ॥ ५ ॥ ॥ नारदपंचरात्रवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ श्रुतिर्वदतिविश्वस्यजननी
वाहितंसद ॥ कस्यापिद्रोहजनकंवचनं नुतत्व ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेवळिनारदपंचरात्रनुंवचनछेश्र
नुकेतांसमर्थनेपरमदयाळुश्रुतिएवाजेश्रीपुरुषोत्तमनारायणतेनाप्रतिपादननेकरती एवीजेश्रुतितेजेतेमातानिपेठे
निरंतरविश्वनाहितनेजकहेछे पणकोईजीवनाद्रोहनेउपजावेए जेवचनतेनेश्रुतिजेतेनथिकेतीमाटेवेदनेविषेहिंसा
मयय नुंप्रतिपादननथी ॥ ६ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ नतच्छास्त्रं यच्छास्त्रंवदतिहिंसामनर्थदाम् ॥ यतोभवतिसं
सारःसर्वानर्थपरंपरः ॥ ७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेअनर्थनेपमाडेएविजेहिंसातेनेजेशास्त्रकेहेतुहोयकेतांजीवहिंसा
नुप्रतिपादनकरतुहोय एवुंजेशास्त्रतेनेतोशास्त्रजनमांनवुंशामाटेतोसमग्रदुःखनिछेपरंपराकेतांनिरंतर प्राप्तिजेनावे
षेएवोसंसारजेचोराशिलाखजातिनेविषेवारंवारजन्ममृत्युनोप्रवाहतेजेतेजजीवनीहिंसाथकिथायछे एविरित्येम
हादुःखरूपफलनिपमाडनारिजेहिंसातेनुंजेशास्त्रप्रतिपादनकरतुंहोयतेनेतोशास्त्रजनमांनवुं ॥ ७ ॥ ॥ भारतेभी
ष्मवचनं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ सर्वकर्मस्वहिंसांवैधर्मात्मामनुरब्रवीत् ॥ कामाकाराद्विहिंसंतिबहिर्वेद्यांपशून्न

रा:॥८॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेभारतनेविषेभीष्मपितानुवचनछेजेधर्मरूपछेआत्माजेनोए जेमनुतेसर्वकर्म नेविषेअहिंसाजेतनजकहेताह ॥ कतांकोइकर्मनेविषेकोइ मात्रनिहिंसातोक्यारेयकरविनहिएमधर्म मूर्त्तिएवाजेमनुतेकहेताहवा ॥ तारेयज्ञनेविषेयज्ञनाकरनारापशु नेकेममारेछेएमकहेताहोतोत्यांकहुंछुंजेयज्ञनेमि षेकरिनेमांसनाखान रजेतेके समांसखाधा माटेजय शालानियारूयलिवेदिकानेविषेपशुजे तमनेमारेछे॥८॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्मात्प्रम णतःकार्योधर्मःसूक्ष्मोविजानता॥ अहिंसासर्वभूतेभ्योधर्मेभ्यो ज्यायसीमता॥ ९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥तेकारणमाटेविशेषेकरिनेसर्वश स्त्रना सिद्धांत णनाराजे रुषतेणेसर्व शास्त्रनाप्रमाणथकिअहिंसारूपजेसूक्ष्मधर्मतेजेतेकरवो॥ केमजेसर्वेभूतनिजेअहिंसातेसर्वधर्मथकिश्रेष्टमानिछे॥ कतांकोइजीवप्राणिमात्रनिहिंसानकरवितेजसर्वेधर्मशास्त्रनाकरनाराजेमोटाऋषितेमणेसर्वधर्म करतांमोटोधर्म मांन्योछे॥९॥ ॥वृद्धपराशरेणोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥यस्तुप्राणिवधंकृत्वापितृन्मांसेनतर्पयेत्॥सोऽविद्वांश्चंदनं दग्ध्वाकुर्यादंगारलेपनम्॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवृद्धएवाजेपराशरमुनितेमणेक छेजेपुरुषप्राणिनिहिंसाकरिने जेतेमनेमांसकरिनेतृप्तकरेछे॥ ते रुपजेततोमूर्खथकोसारुसुगंधिमानजेचंदनतनेबालिनेतेनिराखजेतेनु पोतानेशरीरेलेपनकरेछे तसारुथ नेविषेतथाश्राद्धनेविषेकोइ जीवनिक्यारेयहिंसानकरवि एरित्येसर्वशास्त्रनोसि द्धांतछे॥१०॥ ॥महाभारतेयुधिष्ठिरंप्रतिभीष्मवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥प्रोक्षितांभ्युक्षितंमांसंतथाब्राह्मणकाम्य या॥निर्दोषंसर्वथामां भूपते॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेमांसभक्षणनानिषेधनाश्लोकतेमनेअर्थेसहितलखुं

छुंतेमां भारतने विषे युधिष्ठिरराजाप्रत्ये भीष्मपितानुं वचनछे ॥ हेराजायुधिष्ठिरदेवतानेनिवेदनकरयुंतथापितरनेनि वेदनकरयुंएवुं जेमांसतेनाभक्षणनेविषेपणदोषछेतथाब्राह्मणनिआज्ञायेकरिनेजेमांसनुंभक्षणकरवुंतेनेविषेपण दोषछे॥पणकोईप्रकारेमं सजेतेनिर्दोषनथितेमाटेमांसनुंभक्षणक्यारेयनकरवुं॥ ११ ॥ ॥श्लोकः॥ ॥योयजेताश्व मेधेनमासिमासियतव्रतः॥ वर्जयेन्मधुमांसंच समेतद्युधिष्ठिर ॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥हेराजायुधिष्ठिरएकतो नियमे [illegible] क्तपोतानावर्णाश्रमनाधर्मनेपाळतोसतोमहिनामहिनानेविषेअश्वमेधयज्ञेकरिनेयजेछेनेएकतोमद्यमांसनोत्या गकरेछेएबेजणानेतुल्यपुन्यथायछेएवुंजाणिनेमांसभक्षणनोत्यागकरवो॥ १२॥ ॥श्लोकः॥ ॥सप्तर्षयोवाल खिल्य [illegible] पाः॥अमांसभक्षणंराजन्प्रशंसंतिमनीषिणः॥ १३॥ ॥अर्थः॥ ॥हेराज [illegible] अहिंसा [illegible] रुडियुक्तिजेमनिएवाजेवसिष्ठआदिकसप्तऋषितथा [illegible] र्यनाकिरणनेपिनारानेसूर्यनामंडळनेविषेरह्या एवाजेसाठ्य हजारवालखिल्यनामेऋषिएसर्वेजेतेमांसभक्षणकरवुंतेने [illegible] खाणेछेनेमांसभक्षणकरवुं तेनींनिंद [illegible] सभक्षणनकरवुं॥ १३॥ ॥श्लोकः॥ ॥पूर्वं [illegible] मनसात्यक्त्वातथावाचाथकर्मणा॥ नभक्षयातेयोमांसंत्रिविधंसवि मुच्यते॥ १४॥ ॥अर्थः॥ ॥हेराज [illegible] रुषप्रथमतोमनेकरिनेमां [illegible] ग करे [illegible] देहकरिनेमांसनोत्यागकरे ए [illegible] सनुंभक्षणनथिकरतोतेपुरुषजेतेअ नेकप्रकारनासंसारनाकष्टथकिमुकायछेनेपरमसुखनेपांमेछेतेमाटेमांसभक्षणनकरवुंः॥ १४ ॥ ॥श्लोकः॥ नहिमांसंतृणात्काष्ठादुपलाद्वापिजायते॥ जंतुघाताद्भवेन्मांसंतस्माद्दोषोस्तिभक्षणे ॥ १५ ॥ ॥अर्थः ॥ ॥हे

राजन्मांसर्जेतेतरणाथकिनथि थातुंतथाकाष्टथकिनथिथातुतथापाशाणथकिनथिथातुंमांसतोजंतुनाघातथकि जथायछे तेमाटेमांसन्नक्षणने॰ षेमोटोदोषछे ॥ १५ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ऋषिन्निःसंशयंपृष्टोवसुश्चेदिपतिः पुरा॥ अन्नक्ष्यमपिमांसंसप्राहन्न॰ चमितप्रन्नो॥१६॥आकाशात्पतितःसद्योन्नूमौसनृपतिस्तदा॥ एतदेवपुनश्चो क्त्वाविवेशधरणीतलम् ॥ १७॥ ॥ अर्थो ॥ ॥ हेसमर्थएवाराजायुधिष्ठिरपूर्वेविश्वजितनामेइंद्रथयोतेणे पशुनिर्हिंसायेज् कएवायज्ञकरवानोआरंन्नकर्यो पछेमोटाऋषिजेतेफरताफरतातेयज्ञनेविषेआव्यातारेतेऋषिये इंद्रादिकदेवनेकह्युं जो॰ ॰ ॰ कयज्ञ करव।नेतोवेदनेविषेनापडिछेमाटेतमेदेवताथईनेजेआहिंसामयजज्ञकरि नेमांसन्नक्षणकरोछोतेकर्मतमनेघटतुंनथिएविरित्येतेऋषिनेदेवत॰ ॰ केवादविवादथयो तेसमयमांचेदिदेश नोपतिर॰ ॰ सुनामेमह धर्मवालोतेत्यांआवतोह॰ तेनेतेऋषियेएसंशय॰ छोतारेतेवसुराजाये द्रनेप क्षपातेकरानेक॰ जेवेदम॰ ॰मयजज्ञकारेनेम॰ ॰न्नक्षणकरवानुकह्युंछे ॥ एवुंजेपक्षपातनुअसत्यवचनतेने तव॰ राजाबोल्योएटलेतत्कालआकाशथकिपृथवीनेविषेपडतोहवो तारेवलीतेऋषियेतेवसुराजानेकह्युंजेतुंसा ॰बोल्यतारेपाछोतेराजातोप्रथमनिपेठेजथोलतोहवोपछे तोपृथवीफाटितेपातलमांप्रवेशकरतोहवोनेतव॰ राजा महाकष्टनेपामतोहवो ॥ एविरित्येकेवलमांसखाधानुवचनकह्युंतेणेकरिनेपणएवडुपापलागुतारेजेमांसखायनेते ने॰ पलागेतेमांतेशुंकेवुंतेमांसखानारानेतोनिश्चेजमोटुंपापलागेमाटेकोईप्रकारेमांसन्नक्षणनकरवुं॥ १६॥ ॥ ॥१७॥ ॥धर्मोपदेशोपोकम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥आर्द्रावल्लास्तथाऽऽढक्योन्नृष्टाःस्युर्यवनिस्तुषाः॥पुंन्निःस्त्री

भिर्नभक्ष्यास्तेसूक्ष्मजीवांतसंभवात् ॥ १८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेधर्मोपदेशनेविषेतोमांसभक्षणनोदोषछेमाटे
वालआदिकनिजेलीलिफलीयोतेनेफोल्याविनाबाफिखाधानिनाकहिछे जेलिलिएविवालनिपापडियोतथातुवेर
निफलियोतेजेतजोफोल्याविनाछोडांयेसहितबाफेलीहोयतोतेपुरुषतथास्त्रियुंतेमणेन[illegible]योनेविषे
किण[illegible]वाजेजीवतेमनोसंभवछेकेतांतेफलियोनिमांहिइयेल्योहोयतेपण[illegible]लिवफायछे [illegible]टेतेफाले[illegible]योमांपणमां
सभक्षणनोसंबंधआव्योमाटेनखावि ॥ १८ ॥ ॥ [illegible]त्यंतरेचागालितजल[illegible]कः ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ म
त्स्यग्रा[illegible]स्ययत्प[illegible]भ्यंतरेभवेत् ॥ एकाहेतत्समंज्ञेयंत्य[illegible]तंयोजलंपिबेत् ॥ १९ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अ
नेस्मृत्यंतरनेविषेतोगाल्याविनानुजलपियेतोकिणजंतुपिधामांआवे माटेगाल्याविनाजलनपिवुनेगालिनेपिवुंए
मकल्युंछे ॥ जेमांछलांनोजेमारानारोतेनेछोमहिनानिमहिलिकोराजेटलुंपापथायछेतेनिबरोबरजेमनुष्यगाल्या
विना[illegible] जलजेतेनेपियेछेतेनेएकदिवसनेविषेथायछेएमज[illegible]ण[illegible] माटेगाल्यविनाजलपानकरवुंनहि ॥ १९ ॥ ॥
श्लोकः ॥ ॥ अ[illegible] तजलपानेहिमांसभक्षणसंभवात् ॥ पुराणेदोषइत्युक्तःपेयंतद्गालितंजलम् ॥ २० ॥ ॥ अर्थः ॥
अनेगाल्याविनानुंजेजलतेनुजेपानकरवुंतेनेविषेनिश्चेमांसभक्षणनोसंभवथायछे ॥ माटेम[illegible] सभक्षणकरेनेजेटलु
पापलागेएटलुजेगाल्याविनानुजलपियेतनेपापथायछेएप्रकारेपुराणनेविषेदोषेजेतकल्योछे तेकारणपणमाटेगा
लेलुपाणिजेतेपिवु ॥ २० ॥ ॥ श्लोकौ ॥ ॥ अगालितंचपानीयंदुग्धंलवणयुक्तथा ॥ गोछागीमहिषीदु
ग्धादन्यदुग्धादिकंचयत् ॥ २१ ॥ तत्सर्वमामिषंप्रोक्तंमांसंचप्राणिसंभवम् ॥ एतत्सर्वंसदाप्राज्ञैश्चातुर्मास्येविशेषतः

॥ २२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेगाय्यविनादुजेण।एतथादुधतथासवणेजुक्तएवुंजेदुध ॥ तथागायबकरिनेजेंस नुजेदुधदहितेविनाबिजुजेदुधआदिकतेसर्वेजेतेम सकरवुंछेनेप्राणिथकिछेसंभवजेनोएवुमांसजेतेकरवुंछे माटे एसर्वेजेतेडायाएवाजेमनुष्यतेमणेसर्वकालनेविषेवर्जवुंनेचोमासानेविषेतोविशेषपणेकरिनेवरजवुं ॥ २१ ॥ ॥ ॥ २२ ॥ ॥ मनुस्मृतौचोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अनुमंताविशसितानिहंताक्रयविक्रयी॥संस्कर्ताचोपहर्त्ताचखा दकश्चेतिघातकः॥ २३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेमनुस्मृतिनेविषेकह्युंछेजेएकतोबिजाकोईकनेजीवनीहिंसाकरवा निआज्ञानोकरनारोनेबिजोकापनारोनेत्रिजोमारनारोनेचोथोमांसनेवेचाथुंलाविनेबिजानेवेचातुआपनारोनेपां चमोमांसनेरांधनारो नेछठोमांसनेउपाडीलावनारो नेसातमोखानारोएजेसातप्रकारना पुरुषतेसर्वेजंतुनामारना राजछे माटेमांसखावुंनहि ॥ २३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ नाऽकृत्वाप्राणिनांहिंसांमांसमुत्पद्यतेक्कचित् ॥ नचप्राणिव धःस्वर्ग्यस्तस्मान्मांसंनभक्षयेत्॥ २४ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥अनेप्राणिनिहिंसाकर्याविनामांसजेतेक्यारेपणउत्पन्नथाथुंन थिप्राणिनिहिंसाकरतारेजमांसथायछेअनेप्राणिनोजेवधतेजेतेक्यारेयपणस्वर्गनोपमाडनारोनथिथातोप्राणिनो वधतोनरकनेपमाडनारोथायछेमाटेमांसनुंभक्षणनकरवुं ॥ २४ ॥ ॥ एकादशेचोक्तं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥लोकेव्यवा यामिषमद्यसेवानित्यास्तुजंतोर्नहितत्रचोदना॥व्यवस्थितिस्तेषुविवाहयज्ञसुराग्रहैरासुनिवृत्तिरिष्टा ॥ २५ ॥ ॥अर्थः अनेएकादशनेविषेकह्युंछेजे॥एविरित्येहिंसामयजेयज्ञतेमनाकरनाराजेजनतेमनेज्यारेमूर्खकहोछोतारेवेदनेविषे यज्ञनुशिष्टएवुजेमांसादिकतेनुभक्षणकेमकरवुंछेएमजोतमेकताहोतोकहियेछइयेजेलोकनेविषेमिथुनतथामांसत

थामघतेमनांजेसेवनकरवांतेतोजंतुजेजीवप्राणिमात्रतेमनेनित्यछे केतांअ॰॥[illegible]थिजीवप्राणिमात्रनेविषय
नेविषेरागछेतेणेकरिनेतेजीवप्राणिमात्रपोतानिमेले मांसादिकनुंभक्षणकरेछेपणकांइतेविषयनां[illegible]वांतेने
विषे[illegible]थितारेसुकरवाकेछेतोतेतोविषयादिकने विषेअतिशेआसक्तएवाजेजनतेजेतेतेमांसा[illegible]दक॰ नि
त्यसेवनकरेछे तेननेतेमांथिनियमेकरिनेसंकोचकरवानेअर्थेकेछेपणकांइमांसादिकनुंभक्षणकराववुएवुएवेदनोअ
भिप्रायनथिए[illegible]विवाहकरवोतथायज्ञनेविषेसुरानुग्रहणकरवुतमणेकरिनेतेविषयादिकनांजेभोगववांतेम
नेविषेतेवेद[illegible]तांतेविषया दिकनोसंकोचकर्योछेपणतेविषयादिकनिजेसेवायुंतेमांथि
जेनिवृत्ति[illegible]तेजेतेवेदजेतेनेइष्टएविछेकेतां[illegible]नोसंगतथामांसभक्षणतथासुरापानते सर्वेथकिनिवृत्तिपमाड
वुएवेदनोअभिप्रायछे॥२५॥ ॥षष्ठस्कंधेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नो[illegible]कान्नंचसामिषंवृषलाहृतम्॥
भुंजीतोदक्ययादृष्टं[illegible]नात्वपः॥२६॥ ॥इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलराम
दासमुनिनास[illegible]रुश्रीगुणातीतानंदस्वाम्या[illegible]कृते श्रीविवेकसारेहिंसामांसभक्षणनिषे[illegible]णंनामैकादशमं
प्रकरणम्॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेषष्ठस्कंधनेविषेतोमांसेजुक्तजेअन्नतेनोपणनिषेधकर्योछेजेचं[illegible]कादेवीने
नैवेद्यकरे[illegible] जेअन्नतेनेडायोमनुष्यजेतेनज[illegible] तथामांसेसहितएवुंजेअन्नतेने[illegible]जमेतथाशूद्रनुलावेलुजेअन्नतेनेनज
मेनेरजस्वला[illegible]येदे[illegible]लुजेअन्नतेनेनजमेतथापोसेकरिनेपांणिजेतेनेनपियेएविरित्येसर्व[illegible]मांमांसभक्षणनिना
कहिछेमाटेमनुष्यमात्रनेमांसनुंभक्षणक्यारे[illegible]करवुं[illegible]वेमोटाऋषिनोसिद्धांतछे॥२६॥ ॥एविरित्येनिर्मल

एवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्तावनाराएवांजे श्रीसहजानंदस्वामितेमनाशिष्यएवोजेहुंबलरामदासमुनितेणेसद्गुरु श्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्यो एवोजेआविवेकसारतेनेविषेहिंसानेमांसभक्षणनोनिषेधकर्योएएनामेअगियारमुंप्रकरणजेतथयुं॥ ११ ॥ ॥अथसुरामद्यपाननिषेधनपराःस्मृतयः॥ तत्रप्रचेतःस्मृतिवचनम्॥ श्लोकः॥ ॥सुरापगुरुतल्पगौचीरवल्कलवाससौद्वादशाब्दंब्रह्महत्याव्रतंचरेयातां॥१॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसुरापाननेमद्यपानानानिषेधकरनाजेश्लोकतेमनेअर्थेसहितहुंजेतेलिखुछुं॥ तेमांसुरापानानिनाकहेनारुप्रचेतानीस्मृतिनुवचनछे ॥ जेसुरापाननोकरनारोजेपुरुष तथागुरुस्त्रीनासंगनोकरनारोजेपुरुषतेबेयजणाजेतेफाटांचींथरांतथावल्कलतेनेपेरतासताबारवरससुधीब्रह्महत्यानाव्रतनुंआचरकरे तारेतेपापथकिमुकायएविरित्येसुरापाननुपापतेब्रह्महत्यावरोवरकह्युंछे माटेसुरापानकरवुंनहि॥१॥ ॥धर्मशास्त्रवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥सुरांपीत्वाद्विजोमोहादग्निवर्णांसुरांपिबेत् ॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेअजांणेजेसुरापानथयुंतेनाप्रायश्चित्तनेअर्थेधर्मशास्त्रनुवचनछे ॥ जेद्विजजेत्रणवर्णनोमनुष्यतेजेतेजोअजांण्यमांपणसुरानुपानकरेतोअग्नियेकरिनेसुरानेतपावीनेअग्निनाजेवोरातोवर्णथायतारेतेसुरानेपियेपछेतेसुरापाननापापथकामुकाइजेखरएवरितेअजांण्यमांसुरापानकर्युंहोय तेनोदोषछेमाटेसुरापाननकरवु॥ २॥ ॥मनुस्मृतिवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥सुरावैमलमन्नानांपाप्माचमलमुच्यते॥ तस्माद्ब्राह्मणराजन्यौवैश्यश्चनसुरांपिबेत् ॥३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसुरापाननिषेधनेअर्थेमनुस्मृतिनुवचनछे॥ जेसुराजेतेसर्वेअन्ननोमलछेमाटेतेसुराजेतेधर्मशास्त्रनाकरनारायेकेवलपापरूपतेमलरूपक

हिछे॥ तेकारणमाटेब्राह्मणक्षत्रिनेवैश्यजेतेसुराजेतेनेनपिये॥३॥ ॥श्लोकः॥ ॥ गौडीमाध्वीतथापैष्टीविज्ञेया त्रिविधासुरा॥ यथैवैकातथासर्वानपातव्याद्विजोत्तमैः॥ ४॥ ॥अर्थ॥ ॥ अनेगेळनितथामौडानीतथाल्लोट नाएत्रण प्रकारनी [illegible] राजेते।द्विजजेब्राह्मणक्षत्रिनेवैश्यएत्रणवर्णनामनुष्यतेमां जेउत्तमजनतेमणेजांणविनेजेमए कल्लोटनि [illegible] राजेतेनापेवितेजप्रकारेतेम गेगोळनी तथामौडानिएसर्वेसुराजेतेनपिवि॥ ४॥ ॥श्लोकः॥ ॥अ ज्ञानात्प्राश्यविएमूत्रंसुरासंस्पृष्टमेववा॥ पुनःसंस्कारमर्हंतित्रयोवर्णाद्विजातयः॥ ५॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेब्राह्म णक्षत्रिने [illegible] श्यएत्रणवर्णनामनुष्यजेतेविष्टजेतेनेतथामूत्रजे तेनेतथा [illegible] रायेमळेलुएवुबीजुजेकांइपदार्थतेनेअजा णयेर [illegible] पाछोसंस्कारजेकरवोतेनेयोग्यथायछे केतांजोविष्टामूत्रनेसुरावाळुजेवस्तुतेमनेत्रणवर्णनोज नजेतेजोअजांणेपणखाय तोतेनोफरिनेपाछोसंस्कारकरे तारेतेशुद्धथाय॥ ५॥ ॥ पराशरमुनिवचनम्॥ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ अज्ञानाज्ज्ञानतोवापिसुरांस्पृष्ट्वात्रिवर्णजः॥ प्रयातिनरकंघोरंयावच्चंद्रदिवाकरौ॥ ६॥ ॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेसु [illegible] नास्पर्शनोनिषेधकेनारुप [illegible] शरमुनिनुवचनजेते [illegible] ॥ त्रणवर्णनोजनजेतेअज्ञानथकिअ थवाज्ञानथकिकेत [illegible] जांणयेअजांण्येपणजोसुरानेअडेतोतेजन [illegible] रानेअडिने महाघोरनरकमांपडेछेतेक्यांसुधितो ज्यांसुधिचंद्रमानेसूरजतपेत्यांसुधिएविरित्येसुरापाननेविषेघणांकदुःखरह्यांछे तथादोषरह्योछे माटेक्यारेयकोई मनुष्यनेसुरापाननकरवुं॥ ६॥ ॥ बृहस्पतिस्मृतिवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ प [illegible] मादतोमधम [illegible] चरेद्विजः॥ कारयेत्तस्यसंस्कारंराजाविप्रांश्चभोजयेत्॥ ७॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेमद्यपानानानिषेधनेविषेबृह

स्पतिनिस्मृतिनुवचनछे॥ जेत्रणवर्णनोमनुष्यजेतेजोत्र्प्रजाण्यमांपणमद्यनुपानकरेतोत्र्प्रतिकृच्छ्रनामेजेव्रततेनुत्र्प्रा
चरणकरेत्र्प्रनेतपछेराजाजेतेतेनोसंस्कारकरावेनेतेनिपासेब्राह्मणभोजनकरावे तारेतेमद्यपानपापथकिमुकायछे
॥टेत्र्प्रगीयारप्रकारनुंमद्यछे तेमांथिकोइमद्यनुपाननकरवुं॥७॥ ॥मनुस्मृतौचोक्तं॥ ॥श्लोकः॥ ॥जा
न्वधःस्नानमात्रंस्यादानाभेरेकरात्रकं॥नाभेरूर्ध्वं त्रिरात्रंस्यान्मद्यस्पर्शउपोषणं॥८॥ ॥त्र्प्रर्थः॥ ॥त्र्प्रने
मनुस्मृतिनेविषेकह्युंछे जेमनुष्यनेढींचणथकिहेठेजोमद्यनोस्पर्शथइजाय तोस्नानमात्रेकरिनेशुद्धिथायत्र्प्रनेढीं
चणथिनाभिसुधिजोमद्यनोस्पर्शथइजायतोएकदिवसरात्रिउपवासकरेतारेशुद्धिथाय त्र्प्रनेनाभिथकिउंचे
जोमद्यनोस्पर्शथाय तोत्रएयदिवसरात्रिउपवासकरे तारेशुद्धिथायएविरित्येमद्यनास्पर्शनेविषेपणपापकह्निनेते
निवारणकह्युंछे तोमद्यनेपिवानुतोमोठुंपापछे नेतेनुनिवारणबहुकठणकह्युंछे माटेकोईप्रकारेमद्यपाननकरवुं॥
॥८॥ ॥पौलस्त्येनोक्तम्॥ ॥श्लोकौ॥ ॥पानसंद्राक्षमाधूकंखार्जूरंतालमैक्षवम्॥माधूत्थंसैरमारिष्टंमैरे
यंनालिकेरजं ॥९॥ समानानिविजानीयान्मद्यान्येकादशैवतु॥ द्वादशंतुसुरामद्यंसर्वेषामधमंस्मृतम्॥१०॥
॥९॥१०॥ ॥त्र्प्रर्थ॥ ॥त्र्प्रनेपौलस्त्यऋषिजेतेमणेत्र्प्रगियारप्रकारनांमद्यकह्यांछेनेबारमुसुरारूपएसर्वमां
त्र्प्रधममद्यकह्युंछे जेपनसुनुमद्यतथाधराकनुमद्यतथामौटानुमद्यतथाखजूरनुं मद्यतथाताडनुं मद्यतथासेलडिनार
सनुंमद्यतथामधनेउकालिनेकरेलुमद्यतथासिंधणियोनुमद्यतथात्र्प्ररिठानुमद्यतथात्र्प्रांमलिधावडिनेगोलनुपांणिए
त्रएयनेउकालिनेकरेतेनेमैरेयनामेमद्यकह्युंछे तथानालियेरमांथिथयुंएवुमद्यएत्र्प्रगीयारेप्रकारनुमद्यजेतेसरोवस्य

जांणवां ॥ अनेयारमुजेसुरारूपिमद्यतेजेतेतोतेसर्वेनेमधेअतिशेअधमछे ॥ ९ ॥ १० ॥ ॥ स्कांदेचोक्तम् ॥ ॥
श्लोकः ॥ ॥ एकादशविधंमद्यंत्रिविधांचसुरामपि ॥ नाजिघ्रदपिकोपीहतस्मिन्राज्यंप्रशासति ॥ ११ ॥ ॥ इति
विमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिना [illegible] श्रीगु[illegible]
वेकसारे [illegible] रामद्यपानानेषेधनिरूपणंनामद्वादशंप्रकरणं ॥ १२ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेस्कंद [illegible] राणना [illegible] खंडने
विषेतोसुरामद्यनेकोइमनुष्यसुंघतापणनहवा एमक[illegible]छे ॥ जेतेउपरिचरव[illegible] राजाराज्यकरतेसतेतेराजानाराज्यने
विषेकोइम[illegible]ष्यजेतेपणअगियारप्रकारनुजेमद्यतेने[illegible]घतोपणनहवोने त्रणप्रकारनिजे[illegible]रातेनेपणकोइ[illegible] घतोन
हवोतारेतेसुरानेमद्यतेनुंपानतोक्यांथिजकरे [illegible] सर्वेधर्मवालामनुष्यनिरितिछे नेसर्वेधर्मशास्त्रनाकरनाराजेमोटा
ऋषितेमने [illegible] रामद्यनुपानक्यारेयनकर[illegible] ॥ ११ ॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेए[illegible]धर्मते
नाप्रवर्त्तावनाराजेश्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजे हुंबलरामदास[illegible]नेतेणेस[illegible]रुश्रीगु[illegible]
अज्ञायेकरिनेकर्योएवोजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषे सुरामद्यपाननानिषेध[illegible] निरूपणक[illegible] एनामेबारमुप्रक
रणजेतेसंपूर्णथयु ॥ १२ ॥ ॥ अथतम[illegible]द्रासचंद्रकोर्ध्व[illegible]तिलककुल[illegible]द्विमालिकाधारणप्रतिपादिकाःस्मृतयः ॥ त
त्रपद्मपुराणेउक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अ[illegible]त्रंचधृत्वावैवा[illegible]लयोः ॥ त्यक्त्वायमपुरंघोरंयातिविष्णोःपरंपद
म् ॥ १ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेतम[illegible]द्राधारणकर[illegible]दे[illegible] ऊर्ध्वपुंड्रतिलक[illegible]तयाकंठनेविषेतुलसीनाक
[illegible]कंठीधा[illegible]श्लोकतेमनेअर्थेसहित[illegible]जेतेलखुं ॥ तेमांब्रह्मां[illegible]राणनेविषेत

तमुद्रालेवानिकहिछे ॥ जेअग्नियेकरिनेतपावेलुनेपवित्रएवुजेतम[illegible]द्रारूपीचिह्नतेनेत्रिवर्णिकजनजेतेपोतानाबेबा
हुनामूलनेविषेधारणकरिनेमहाघे रएवुंजेजमराजानुपुरतेनोत्यागकरिनेभगवाननुजेपरमधामतेनेपामेछे॥ १ ॥
रामार्चनचंद्रि[illegible] वचन[illegible] ॥ ॥श्लोकः॥ ॥अग्निहोत्रंयथानित्यंवेदस्याध्ययनंतथ[illegible] ॥ब्राह्मणस्यतथैवेदंतप्त
मुद्रादिधारणम्॥ २॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेब्राह्मणजेतेनेत[illegible] ावेलिछापोतथाचांदलेसहितऊर्ध्वपुंड्रतिलकतथातुलसी
निबेवडि[illegible]वानांअवश्यपणेकरिनेधारणकरवांतेनेअर्थेराम[illegible]र्चनचं[illegible]विषेपद्मपुराण[illegible] ॥ जेब्रा
ह्मणजेतेनेजेमअग्निहोत्रजेतेनित्यकरवानुछे तथावेदनुअध्ययनजेकरवुंतेजेम[illegible]नेत्य[illegible]ह्मणनेआतप्त[illegible]द्रा
नुधारणकरवुतथाचांदलेसहितऊर्ध्वपुंड्रतिलकधारणकरवुंतथातुलसीनिबेवडिकंठिधारवीएजेतेनित्यकरवानांछे॥
॥२॥ ॥ब्रह्मपुराणेब्रह्मवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥शंखांकिततनुर्विप्रोभुं[illegible]यस्येहवेश्मनि॥ तदन्नंस्वयमश्नातिपित
भिःसहकेशवः॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेब्रह्मपुराणनेविषेब्रह्मानुवचनछेजेशंखचक्रगदानेपद्मतेमणेकरिनेअंकितछे
शरीरजेनुएवोजेब्राह्मणतेजेतेआलोकमांजेनाघरनेविषेजमेछे॥ तेपुरुषनुजेअन्नतेनेपितरदेवजेतेमणेसहितएवा
भगवानजेतेपोतेराजिथईनेजमेछे॥ ३ ॥ ॥सारसंग्रहेपराशरवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥व[illegible]याहुमू
लेतुलांछिताः॥ सर्वपापानिसंतीर्यभविष्यंतिसुरोपमाः॥ ४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसारसंग्रनेविषेपराशर[illegible]निनुव
चनछे॥ जेअग्नियेकरिनेतपावेलांजेश[illegible]खचक्रगदानेपद्मतेमणेकार[illegible]ङ्कितथयाछेकेतांजेमणेछ पोलिधिछेएवा
जेब्राह्मणदि[illegible]जेतेसर्वपापनेतरिनेकेतांसर्वपापथकिमुकाईनेदेवजेवाथायछे॥ ४॥ ॥श्लोकः॥ ॥च

क्रांकितायविप्रायस्वन्नोज्यान्नंददातियः॥ तदन्नंमेरुतुल्यंस्याद्भुतेदिविदेववत्॥ ५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेछापो
लिधेलोजेब्राह्मणते[illegible]तानेजमवानुजेअन्नतेनेआपे ॥ तेअन्नजेतेलाखजोजनउंचोएव[illegible]नानोमे
रुपर्वत[illegible]जेतेतेअन्नजेतेनेदेवलोकनेविषेदेवतानिपेठेजमेछे॥ ५॥ ॥सारसंग्रहे हारी
तवचनं॥ ॥श्लोकः॥ ॥चक्रांकितस्यविप्रस्यपादप्रक्षालितंजलं॥ पात्वाप तकसाहस्रै[illegible]व्यतेनात्रसंशयः॥
॥६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसारसंग्रहनेविषेहारितऋषिनुंवचनछेजेछापलिधेलोजेब्राह्मणतेनापगधोयलुंजेजल
तेनेजेम[illegible]व्यपियेछेतेपिनारोजेतेतेजलनुपानकरिनेहजारुप्रकार[illegible] जेप[illegible]जायछेतेनविषेलगा
रेयसंदेहजेतेनथिएविरित्येभगवाननिछापोजेणेलिधिछेएवोजेब्राह्मणतेनोमोटोमहि[illegible]टेब्राह्मणादिक
सर्ववर्णनेअवश्यपणेकरिनेछापोलेविएमसर्वग्रंथनोसिद्धांतछे॥ ६॥ ॥ब्रह्मांडपुराणेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥
शंखचक्रोर्ध्वपुंड्रादिधारयेद्ब्राह्मणोयदि॥ श्राद्धादिसर्वकर्मार्हइत्येषापरमाश्रुतिः॥ ७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेब्रह्मांड[illegible]रा
णनेविषेतोछापउर्ध्वपुंड्रतिलक[illegible]तुलसीनि[illegible] जेणेधार्याहोयतेजब्राह्म[illegible]कर्मकराववा
नेयोग्यथायछेएमक[illegible]छे जेब्राह्मणजेतेजोशंखचक्रगदानेपद्मतथाऊर्ध्वपुंड्रतिलकतथातुल[illegible]निजबेवडिकंठिते
मनेधारणकरेतोतेब्राह्मणजेते श्राद्धतथायज्ञतथाविवाहादिकसर्वेकर्मकरवांतेमनेअर्थेयोग्यएवोथायछेएप्रकार
निएसर्वोपरिश्रेष्ठएवीवेदनीश्रुतिजेतेछे॥ ७॥ ॥वाराहेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥चक्रां[illegible]त्रयत्र
वसंतिहि॥ योजन नितत[illegible]णिममक्षेत्रंवसुंधरे॥ ८॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवाराह[illegible]राणनेविषेवराहाजेपृथ

विप्रत्येकरुं छेजेहेवसुंधरेचक्रेकरिनेअंकितछे तुजजेमनाएवाजेब्रा . तेजेतेजेजेठेकांणेवसेछेतेतेठेकांणेथिफर तुअएयअएयजोजनमारेरेवानुक्षेत्रजेतेछे॥ ८॥ ॥श्लोकः॥ ॥अश्वमेधसहस्रैश्ववाजपेयशतैश्वयत्॥ तत्फ लंश्रूयतेतनमदीयायुधधारणात्॥ ९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेअश्वमेधयज्ञनांजेहजारोहजारतेमणेकारनेजेट . लजेतेसंन्नल . . . वाजपेयजज्ञनांजेशोयेशोतेमणेकारनेजेटलुं . लसंन्नलायछेकेतांब्राह्मण॥ कज . जनते मनेजेटलुंएसर्वेयज्ञकरयाथकिफलथायछे॥ तेटलुंफलजेतेतपावेलांएवांजेशंखचक्रगदानेपद्मएजेमारांआयुधतेम नुंजेधारणकरवुतेथकिथायछे॥ ९॥ ॥सारसंग्रहेभविष्योत्तर . राणवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥य . . नंत पोहोमोभोजनंपितृतर्पणम्॥ चक्रलां . . . . . प्रस्य।ने . . चतत्॥ १०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतम . द्रारहित जेविप्रतेनिंनिंदा . केनारुसारसंग्रहनेविषेभविष्योत्तरपुराण . वचनछे जेयज्ञकरवोतथादानदेवुंतथातपकरवुतथा होमकरवोतथाब्राह्मणजमाडवातथापितरिनुतर्पणकरवुं एसर्वेयजेतेतम . द्रानेचिह्नेरहितएवोजेविप्रते . निष्फल थायछे॥ १०॥ ॥पराशरस्मृतौचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥शंखचक्रोर्ध्व . . ॥दरहितोब्राह्मणाधमः॥ . जीवन्ने वचांडालःसर्वधर्मबहिष्कृतः॥ ११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेपराशरस्मृतिनेविषेपण . . छेजेशंखचक्रगदानेपद्मत थाऊर्ध्वपुंड्रतिलकतथातुलसीनिकंठितेम . रहितएवोजेब्राह्मणनेमध्ये अध . . . . ल जांणवोतथायज्ञदानादिकजेसर्वेधर्मतेथकिबात्यकरेलोजांणवो॥ ११॥ ॥श्लोकः॥ ॥अचक्रधारिणंवि प्रंयःश्राद्धेभोजयिष्यति॥ तो . त्रपुराष . . . . तन्न्यःप्रयच्छति॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेछापधारया

विनानोजेब्राह्मणतेनेजेपुरुषश्राद्धनेविषेजमाडछे तेजमाडनारोपुरुषजेतेपोतानापितरिजेतेमनेवारंजं अनेविष्टा नेआपेछे ॥ एविरित्येहरिभक्तिविलासतथापद्मपुराणतथाब्राह्मीसंहितातथाप्रपन्नामृततापराशरस्मृतितथाहारित स्मृतितथाद्वारिकामाहात्म्य [illegible]दिकजेघणाकग्रंथतेमनेविषे [illegible]सर्वेवर्णनेछापोलेवानिनेजेछा[illegible]नखेते निनिंदातेघ[illegible]विस्तारेकरिनेकहिछेतेमांथीआतो लगारेकलख्युंछेएमसर्वडायामनुष्यनेजाणवुं॥१२॥ ॥अथो र्ध्वपुंड्रधारणवचनानिलिख्यन्ते।तत्र[illegible]रिभक्तिविलासे[illegible]पद्मपुराणवचनं ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ऊर्ध्वपुंड्रविहीनस्तु किंचित्कर्मकरोतियः॥ इष्टापूर्त्तादिकंसर्वंनिष्फलंस्यान्नसंशयः॥ १३ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥हवेऊर्ध्वपुंड्रतिलकधार णकरवानांजेवचनतेमनेलख्युंछुंतेमांहरिभक्तिविलासनेविषेपद्मपुराणनुवचनछे॥ जेकपालनेविषेऊर्ध्वपुंड्रतिल केर[illegible]जेमनुष्यतेजतेयज्ञकरवोतथावाव्यं[illegible]वाकरावववाएआदिकजेकंईकर्मतेनेकरेछे तेसर्वेकर्मजतेतेनुनि ष्फलथायछेतेमांकांईसंशयजेतेनथि ॥ १३ ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ऊर्ध्वपुंड्रधरो।विप्रोन्सदा[illegible]ण्वेणवैदिकः॥ नतिर्य क्[illegible] ॥ १४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥अनेगोपिचंदनेकरिनेपोतानाललाटादिकनेविषेऊर्ध्वपुं ड्रतिलकनोधारणकरनारोएवोजेवेदनोभणेलोएवोजेविद्वानब्राह्मणतेजतेआपत्कालनेविषेपणक्यारेयआडुएवुजे त्रि[illegible]तिलकतेनेनधारे॥ १४ ॥ ॥स्कंदपुराणेचोक्तम् ॥ ॥श्लोकः॥ ॥ हारिद्रेणतुचूर्णेनकुंकुमेनसुगंधि ना॥ ऊर्ध्वपुंड्रस्यमध्येतुलक्ष्मीस्थानंप्रकल्पयेत् ॥ १५ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेस्कंदपुराणनेविषेतोचांदलेसहितऊ र्ध्वपुंड्रतिलककरवानुकह्युंछे जेवैष्णवजनजेतेहलदरनेखारमांपलाविनेतेनुं करेलुएवुनेझिणुचुरणनेसुगंधिमानए

वुंजकुंकुमतेणेकरिनेऊर्ध्वपुंड्रतिलकनामध्यनेविषेलक्ष्मीजिनास्थानकरूपजेचांदलोतेनेकरे ॥ १५ ॥ ॥ विष्णुधर्मोत्तरेचोक्तं ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ ऊर्ध्वपुंड्रस्यमध्ये तु हरिद्राचूर्णकुंकुमं ॥ धारयेद्वैष्णवोनित्यंकमलाप्रीतये प्र ॥ ॥ १६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने वलीविष्णुधर्मोत्तरनेविषेपणतेमजकह्युंछेजेवैष्णवजनजेतेलक्ष्मीजनेप्रसन्नकरवानेअर्थेऊर्ध्वपुंड्रतिलकनामध्यनेविषेनिरंतर हलदरनुंकेणकुंकुमतेनेधारणकरे केतांऊर्ध्वपुंड्रतिलकनेमध्येसललाटनेविषेसाराहलदलकेणकुंकुमनोचांदलो[illegible] ॥ १६ ॥ ॥ पाद्मेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ [illegible]छिद्रान्वितं पुंड्रंमध्यच्छिद्रेणसंयुतम् ॥ चंद्राकाररमायुक्तंतद्विद्धिहरिमंदिरम् ॥ १७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ वलीपद्मपुराणनेविषेकह्युंछे जेतेकारणपणामाटेअवकाशेजुक्तएवुंजेऊर्ध्वपुंड्रतिलकतेनेमध्येअवकाशेजुक्तनेकुंकुमनाचांदलानेआकारेजेलक्ष्मीजितेमणेजुक्तएवुंहरिनुमंदिरजाणवुंकेतांजेममंदिरनेविषेलक्ष्मीजीनेपधरावेछे तेमऊर्ध्वपुंड्रतिलकनेमध्येकुंकुमनोघालेचांदलो[illegible] ॥ १७ ॥ ॥ स्कांदे[illegible]तुलसीमालाधारणंक्कम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ निवेद्य[illegible]वेमालांतुलसीकाष्ठसंभवां ॥ वहतेयोनरोभक्त्यातस्यनैव[illegible] ॥ १८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ प्रमेवैष्णवजननेकंठनेविषेतुलसीनिवेवडीकंठिधारवानुस्कंदपुराणनेविषे[illegible]त्म्यनेविषेकह्युंछे जेजेमनुष्यतुलसीनाकाष्ठनंथियईएविमालाकेतांतुलसीनिवेवडिकंठितेनेभगवाननिप्रसादिनिकराविनेपोतानाकंठनेविषेधारणकरेछेतेमनुष्यनेकोइजात्यनुपापजेतेनथिजरेहेतुकेतांतेनांसर्वेपापजेतेनाशपांमेछे॥ १८ ॥ ॥ अधारणेदोषउक्तःपाद्मे श्लोकः ॥ ॥ नधारयंतियेमालांहैतुकाःपापबुद्धयः ॥ पतंतितेतुनरकेदग्धाःकोपाऽग्निनाहरेः ॥ १९ ॥ ॥ अर्थः ॥

अनेतुलसीनिकंठिनधारवितेनेविषेदोषजेतेपद्मपुराणनेविषेकह्योछेजेपापरूपछेबुद्धियोजेमनिनेतुलसीनिकंठिबां
ध्येसुंथायएमहे नेजोताएवाथकाजेमनुष्यतुलसीनिबेवडीकंठिनथिधारतातेमनुष्यजेतेतो हरिनाकोपरूपजेअग्नि
तेणेकरी नेबलिगयाथकानरकनेविषेपडेछे॥१९॥ ॥श्लोकः॥ ॥नरस्यनपशोःकंठे तुलसीमालिकानचेत् ॥तस्या
न्नंमांसस शंजलंचमदिरासमं ॥२०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेपशुरूप पुरुषनाकंठनेविषेतुलसीनिकंठीनहोयतो
तेनुजेअन्नतेजेतेमांसबरोबरछे एवुंनेतेनुजेजलतेजेतेमदिरायरोबरजाणवुं॥२०॥ ॥श्लोकः॥ ॥शयनेभोज
नेस्नानेतथाचोत्सर्गकर्मणि॥नत्यजेत्तुलसीमालांत्यजंस्तांदोषभाग्भवेत्॥२१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवैष्णवजन
जेतेशयनकरवुं तथाभोजनकरवुंतथास्नानकरवुं तथामलमूत्रकरवाजावुं एसर्वेक्रियानेविषे तुलसीनिकंठीनोत्या
गत्य [illegible] जेतेसर्वेक्रियानेविषे पणतेतुलसीनिमालानेत्यागकरतासतोते रुपजेतदोषनेभजनारोथायछे
केतांआकंठि टिजासेतथ [illegible] अथासेएमज णिने कर्म यिकंठिनेकादमेलछे तोतेम अनेपापल छेमाटेसर्व
यकालनेविषेवैष्णवजननेकंठीजेते मांधारवि॥२१॥ ॥गरुड राणेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥तुलसींकंठसंभ
वांविसर्गाद्येऽपिनत्यजे ॥नाशौचंधारणेतस्यायतःसाब्रह्मरूपिणी॥२२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेगरुड राणनेविषे
पणतेमजकह्युंछे वैष्णवजनजेतेप [illegible] कंठे विषेपेरलिएविजे तुलसीनीकंठितेनोमलमूत्रादेक क्रियानेविषेपण
क्यारेयतत्यागकरे॥केमजेतेतुलसीनीकंठिनुजेधार तेनेविषेअपवित्रपणुनाथेशाहेतुमाटेतोते तुलसीनिकंठिजेते
साक्षातब्रह्मरूपछे॥२२॥ ॥मालाधारणमंत्रोविष्णुपुराणउक्तः॥ ॥श्लोकः॥ ॥तुलसीकाष्ठसंभूते [illegible]

ष्णवेविष्णुजनप्रिये ॥ विभर्मित्वामहंकंठेकुरुमांकृष्ण वल्लभम् ॥ २३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेतुलसीनिकंठिपेरवानो जेमंत्रतविष्णुधर्मनामेजग्रंथतेनेविषे कह्योछे जेतुलसीनाकाष्ठमांथियएलीहेबलजेमाळातेमतेवाल एवांहतुलसी निमाळातमनेहुंजेतेमाराकंठनेविषेधारणकरुंछुं माटेतमेजेतेश्रीकृष्णभगवाननेवाहालोहुंएवोमनेकरो ॥ २३ ॥ स्कंदपुराणेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ संनिवेद्यार्थहरये तुलसीकाष्ठसंभवाम् ॥ मालांपश्चात्स्वयंधत्तेसवैभागवतोत्तमः ॥ २४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेस्कंदपुराणनेविषेपणतुलसीनिमाळापेहेरवानोमंत्रकह्योछे तथातेमाळानिप्रार्थना करवानिपणकहिछे जेजेवैष्णवजनजेतेतुलसीनाकाष्ठमांथिथएलीजेमाळातेनेश्रीहरिनेसमर्पीनेपछीतेमाळाप्रत्ये विनेपछेपोतेपोतानाकंठनेविषेपेहेरेछे तेवैष्णवजनजेतेभगवाननाभक्तनेमध्येउत्तमभक्तजाणवो ॥ २४ ॥ ॥ श्लोकः यथात्वंवल्लभाविष्णोर्नित्यंविष्णुजनप्रिया ॥ तथामांकुरुदेवेशिनित्यंविष्णुजनप्रियं ॥ २५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अ नेवैष्णवजनजेतेनेतुलसीनिमाळानी आविरित्येप्रार्थनाकरविजेहेतुलसीजिनांमाळाजेमतमेनिरंतरविष्णुनेवाहालां छोनेजेमवैष्णवजनजेतमनेवाहालछो ॥ तेममनेपणहेसर्वदेवनांनियंताएवतुलसीनीमाळातमजेतेमनेपणविष्णुत थाविष्णुनाजननेवाहालोएवोकरो ॥ २५ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ एवंसंप्रार्थ्यविधिवन्मालांकृष्णगलेऽर्पितां ॥ धारये द्वैष्णवोयोवैसगच्छेद्वैष्णवंपदं ॥ २६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेजेवैष्णवजनजेतेश्रीकृष्णभगवानना कंठनेविषेअर्पणकरी एविजेतुलसीनिमाळातेनेएविरित्येशास्त्रप्रमाणेप्रार्थनाकरिनेपोतानाकंठनेविषेधारेछे तेवैष्णवजनजेतेश्रीभगवा ननुजेधामतेनेपांमेछे ॥ २६ ॥ ॥ नारदीयेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ येकंठलग्नतुलसीनलिनाक्षमालाधेबाहुमूल

रिचिह्नितशंखचक्राः ॥ यैर्वैललाटफलकेलसदूर्ध्वपुंड्रास्ते [illegible] भुवनमाशुप[illegible] त्रयांत ॥ २७॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने
नारदा[illegible]रा[illegible]नेविषेतोभगवाननांचिह्नेकरिनेसोभ्रताएवाजेवैष्णवजनतेजेतेसर्वलोकनेपवित्र[illegible] छे एम[illegible] छे
जेकंठनेविषेलग्नछे तुलसीनेकमलनामणकानिमालाजेमनेएवाने वलिजे[illegible]बाहुनामूलनाविषेला
रिपे[illegible]रूपछे शंखचक्रगदानेपद्मतेजेमनेएवाअनेललाटरुपजेफलककेतां पे[illegible]लनेविषेकु[illegible]मनेचांद
लेका[illegible]एवाजेवैष्णवजनतेजेते निश्चेसर्वलोकनेततकालपवित्रकरेछे केताएवा
वैष्णवजनजेजेलोकमांफ छे तेनेलोकनासर्वेजनजेतेतेमनेदर्शनेकरिनेतुरतपवित्रथायछे ॥ २७॥ ॥ श्लोकः॥
भुज[illegible]गमपिचिह्नैरं[illegible]स्यविष्णोःपरम[illegible]रुपनाम्नांकीर्त्तनंयस्यवाचि ॥ ऋजुतरमपिपुंड्रंभालगंयस्यकंठेसरसिज
मणिमालायस्यतस्यास्मदा[illegible]ः॥ २८॥ ॥ इतिविमलैकांतधर्मप्रवर्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनि
नासद्गुरु[illegible] शंखचक्रा[illegible]कवि[illegible] चिह्न[illegible]नामत्रयो[illegible] ध्यक
रणंसंपूर्णम् ॥ १३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेजेवैष्णवजन[illegible]भुजनुजेजोड[illegible] संखचक्र[illegible] कजे
चिह्नतेम[illegible]करिनेअंकितछेनेजेभक्तानिव[illegible]णिनेविषेपरम[illegible]रुपएवाजेनारायणतेमननानाम[illegible] वर्त्तेछेके
तांजेजनपोताने[illegible]खेकारनेहेश्रीहरि[illegible]महाराजश्रीनारायणमुनेइत्यादिकनामनुगानकरेछे ॥ अनेजेभक्तनाभा
लनेपा[illegible]अतिशेसरल ऊर्ध्वपुं[illegible]तिलकजेतेछेनेजेनाकंठनाविषे कमलनाबीजनामणकानिमालाजेलेछेतेभगवा
ननाभक्तनाहुंजेतेदास[illegible]एमनारदजाकेहताहवा ॥ २८॥ ॥ एविरित्येनिर्मलएवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्र[illegible]

जेश्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजेवलरामदासनामेमुनितेणे सद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिने करयोजेविवेकसारनामेआग्रंथतेनेविषेछापुलेवि तथाचांदलेसहितऊर्ध्वपुंड्रतिलककर तथातुलसी[illegible]कंठि धारणकरवितेमनुनिरूपणकर्युंएनामेतेरमुप्रकरणजेतेसं[illegible]र्णथयुं॥ १३॥ ॥अथश्रीहरिकृष्णस्यभगवतःस्वभक्ता नामक्षयलोकभोगप्रदातृत्वस्यसकलब्रह्मांडोद्भवास्थितिलयकर्तृत्वस्यसर्वदेवमनुष्येप्सित[illegible]तृत्वस्यसर्वनिया मकतायाःसकलाधारतायाःसर्वदेवस्वारामधीरमुक्तनिकराक्षर[illegible]रुषोपास्यतायाःसकलदिव्यगुणगणदिव्यपादोद रादिसकलावयवविलसितदिव्यमनोहरमूर्ति[illegible]ताया श्चप्रतिपादनायसार्थाःस्मृतीर्लिखामि तत्रस्कंदपुराणविष्णुखं डस्थश्रीवासुदेवमाहात्म्येब्रह्मादिदेवकृतस्तुतिप्रकरणंसार्थंलिखामितत्रब्रह्मोवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥विचार्याहं वेदान्मुहुरुपगतोनिश्चयमिमंरमारामेभक्तिस्त्वयिदृढतरायत्स्यं[illegible]भृता[illegible]॥भवेत्तत्स्यैवैषांक्षयविरहितान्भोगनिकराल्ल थास्युर्लोकावैपरमपुरुषात्यंतिकगतिः॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेश्रीहरिकृष्णभग[illegible]नजेतेमनेपोतानाभक्तजननेना शेरहितएवाजेलोकभोगनेआ[illegible]त्यं।तेकमोक्षतेमनुंजेदेवापणुतेनाप्रतिपादननेअ[illegible]निउत्पतिस्थितिने नाशतेमनुजेकरवापणुतथासर्वदेवमनुष्यतेमणे माग्याजेवरतेमनुदेवापणुतथासर्वजीवईश्वरकालमायानेअक्षर पुरुषतेमनेनियमम शखवापणुनेतेसर्वेयनुआधारपणुतथासर्वदेवनेपोतानास्वरूपनोछे आनंदजेमनेनेधीरजता येजुक्तएवाजे[illegible]क्तनासमूहनेमूलअक्षर[illegible]रुषतेमनेउपासनाकरवापणुतथा दिव्यएवाजेसर्वे[illegible]णनासमुदायनेदिव्य एवाजेचरणकमलनेउदर[illegible]तेम[illegible]करिनेशोभतिएविजेदिव्यमनोहर[illegible]र्तिमतातेमनाप्रातेप[illegible]न

नेअर्थेजे श्लोकतेमनेअर्थेसहितलखुछुं ॥ तेमांस्कंदपुराणनोजेविष्णुखंडतेनोविषेरेजेवार देवमाहात्म्यतेनोविषेस
र्वदेवतातेम णेकरिजेन्नगन्नातिस्तुतितेनुजेष्टकरणतेनेअर्थेसहित जेतेलखुछुं ॥ [illegible]
तेजेतेश्रीलक्ष्मीजीयेकृ क्रनेसर्वेनादुःखनानाशकरनारा[illegible]तेमनिम्प्रतिप्रसन्नथयाथकाप्रथमस्तुतिकरे
छेजेहेपरम पुरुषलक्ष्मीजीजनेआनंदन[illegible]एवाजेतमेतेतमारेविषेप्रमेध॥ जेजीवतेमनेज्यारेअतिहित गवेन्न
क्तिजेतेथायकेतांतेप्राणधारिजेतेदेशकालादिकका नेनाशनपामेए[illegible]रेकरेछे तारेजएमनाक्ष
यरहितएवाजेतेन्नोगनार हितजेतेथायछे तथाक्षयेरहितएवालोकजेतेथायछेतथाएकांतिकीएवमुक्तिजेतेतारे
जथायछे अनेवेदजेतेमनेत्रणवारविचारिनेअतिनिश्चयजेतेनेहुंजेतेपाम्योछुं ॥ केतांतमारिन्नक्तिकरविजेतेजसर्व
कारणछेएविरित्येमेजेतेणेनिर्धारकर्योछे॥ १ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अजानंतस्त्वित्थंन्नृतरजतमस्कानपिहरेन्न
जंत्यस्मान्देवान्बहुविधतपोन्नासरणिन्निः ॥ तएवोक्तामूढाःक्षयरहितसौख्यंनकुहचिल्लन्नंते तत्त्वांवैनिजहृदिद
केश वमहम् ॥ २ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने[illegible]यिजाणताएवाजेम[illegible]
ज[illegible]णेकरिनेरजो णनेतमोगुण नान्नरेलानेदेवताएवाजेअमेतेन्प्रमांनेजे न्नजेछेतेमनेजअज्ञानेन्[illegible]
छे ॥ अज्ञानेएवाजेतेमनुष्यतेजेतेकोयलो विषेक्षयेरहितए जेसुखतेनेनथिपांमता ॥ तेकारणपणामाटेहुंजेते
मारालृदयनेविषेकेशवकेतांपरमेश्वरएवाजतमेतेतमारुध्यानकरुछुं॥ २ ॥ ॥शंकरउवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥
त्रयीसांख्यवेदांतयोगाःपुराणंतथापंचरात्रंप्रन्नोधर्मशास्त्रम्॥ तवैवातिमाहात्म्यमेकम् नित्यंप्रकारैरनेकैर्हिगायंति

नक्या ॥ ३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेशि वजेतेनारायणजेतेमनिस्तुतिकरेछेहप्रत्नोजेत्रेणवेदतथासांख्यश ास्रतथावेदांतजेउपनिषदतथायोगशास्त्रनेपुराणतथानारदपंचरात्रतथाधर्मशास्त्रते सर्वेयशास्त्रतथापुराणतेजेतेए [illegible] जेतमेतेतमारुजजेअतिमाहात्म्यतेनुअनेकएवाजे प्रकारकेतांहियज्ञपुरुषहेनारायणएआदिकजनामतेम मेकरिनेनिरंतरगांनकरेछे ॥ ३॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ त्वमेवेश [illegible] ाणिचैत ानेनूनोवनूवुस्त्वदेकाश्रय [illegible] ॥ देकल्पे ॥ रमासेव्यपादांबुजंश ास्रयोनंतमाद्यंभ [illegible] वा [illegible] देवम् ॥ ४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेहेईशतमेज [illegible] एकआश्रयकेतं निवास [illegible] स्थानकतेजेमनेएवाजेएवेदआदिकसर्वशास्त्रतेजेतेमोटाएवाजे तमेतेतमाराथाकेजप्र [illegible] मकल्पनेविषेथातांहवां ॥ एविरीत्येश [illegible] लक्ष्मी [illegible] जोग्यछे चरणकमलतेजेमन एवानेवा [illegible] देवएवाजेतमेआदिपुरुषतेतमने [illegible] केतांतमारुभजनकरुंछुं ॥ ४ ॥ ॥ धर्मउवाच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ [illegible] नवपाशमोचना [illegible] धैवतापत्रयतमदेहिनाम् ॥ अनेकजन्माघचयापहारिणीतनोतिभक्तिंव [illegible] नंतवांजसा ॥५॥ ॥ अर्थः ॥ हवेधर्मजे [illegible] नकरेछेहे शसंसार [illegible] तेथाके [illegible] कावनारिनेअध्यात्मअधिभूत आधदैवएजेत्रेणतापतेणेकरिनेतापे [illegible] कथाताएवाजेजावतेमने [illegible] धारुपकेतां एत्रणेयतापनेटाळेएविनेअनेकजन्मनांजेपापतेमनाजे [illegible] तेमनानाशकरनारिए [illegible] थातेजेतेतमारिभक्तितथाज्ञानतेनेअना यासेका नेविस्तारेछे ॥ ५ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ सदेवसाकर्णपथेनर [illegible] नंतान्निधसन्मुखोद्गता ॥ ममत्वदन्याहरताघवासमादयाध्यपेतप्रभ [illegible] भवेनमः ॥६॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ [illegible] जेभक्तिने [illegible] नतेनाविस्तारनिकरनारिएविजेतमारिकथातेजकथा

जेतेसद्पुरुषनांजेमुखतेथकिनिसरिकेतांसाधुपुरुषजेतेमणेपोतानेमुखेकरिनेकहि एविसतिकर्णरूषजेमार्गतेमाने
करिनेमारित्हदयरूपिजेगु[illegible]षेप्रवेशकरो॥ अनेहेअनंतछेनामजेमनांएवाहेभगवनूतमाराथकिअन्यएविजे
मारेवासन योतेमनोनाशकरोनेदयानास[illegible]करणएवाजेतमेतेतमोनेहुंजेतेनमस्कारकरुंछुं॥६॥ ॥
प्रजापतयऊचुः॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ धन्याएतेकल्पवृक्षायदीयांछायामेतामाश्रितस्त्वंसहश्रीः॥ धन्यःकर्त्तामंड
पस्यास्यते धन्यैषाभूर्य्यत्रपीठंतवेश॥ ७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेप्रजापतिजेतेस्तुतिकरेछेजेहेईशकेतांब्रह्मादिकजे
सर्वेलोकतेमनानियंताएवाहेभगवनूलक्ष्मीजियेसहितएवाजेतमेतेजेतेजेकल्पवृक्षनिछायाजेतेनेआसास्योछे के
तांजेकल्पतरुनिछायानेविषेतमोविराजोछोएवाजेआकल्पवृक्षतेजेतेधन्यछे॥ अनेआजेमं[illegible]पतेनाकरनाराजेवि
श्वकर्मातेधन्यछेनेहेईजेप्रथ[illegible]नेबिषेतमारोबाजटरस्योछेएविजेआभूमितेजेतेधन्यछे॥ ७॥ ॥ श्लोकः॥ ॥
॥ धन्योलोकेनूनमेषोंबुराशिःसाक्षात्तुभ्यंयेनदत्तास्वकन्या ॥ धन्याश्चैतेत्वांवयंवीक्षमाणाधन्येशानंश्रीपतिंत्वांनं
ताःस्मः॥ ८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेपोतान कन्याजेलक्ष्मीजीतेजेतसाक्षातूकेतांअमांनेजोतेसतेतमांनेजेणे
परणाव्यांएवाजेआस[illegible]द्रतेजेतेआलो[illegible]श्रेधन्यछे॥अनेएसर्वेधन्यजेतेमनानियंतानेलक्ष्मीजिनापतिएवा
जेतमेतेतम नेनमस्कारनेकरतानेतमारुंदर्शनकरताएवाजेआअमेप्रजापतितेजेतेधन्यछईयेकेतांतमारुंदर्शनकरा
नेधन्यभाग्य[illegible]लार्थैयाछइये॥ ८॥ ॥मनवऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥धर्मःस[illegible]रमोधर्मभ्योमाधवस
कलेभ्योपि॥ त्क्तिर्भवतियतोवैधर्मभुवित्वयिनिरवद्या॥ ९॥ ॥अर्थः॥ ॥ [illegible]धव

धर्मजेतेनेनारायणादिकरूपकरिने धारणकरनाराएवाजेतमेतेतमारेविषेदोषेरहितएवीजेभक्तितेजेतेजेधर्मेकरिने
थायछे॥एवोजेधर्मतेजधर्मजेतेसमग्रएवाजेवर्णनेआश्रमनाधर्मतेथकिनिश्चेश्रेष्ठछे॥ ९॥ ॥श्लोकः॥ ॥ध
र्मात्मानंभगवन् धर्मधुरीणंचधर्म्यपातारम् ॥सर्वातिप्रियधर्मनूमस्त्वांधर्मसंभूतिम् ॥ १०॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेहेभगवन् धर्मरूपछे मूर्त्तितेजेमनिएवा नेधर्मनिजेधुरतेनेधारणकरता नेधर्मजेतेमनिरक्षानाकरनाराएवानेज्ञान
वैराग्यादिकथकिअतिव्हालाछे धर्मतेजेमनेएवानेधर्मजेतेनिछेसम्यकप्रकारेकरिनेवृधितेजेथकिएवाजेतमेतेतमा
नेअमेजेतेनमस्कारकरियेछइये॥ १०॥ ॥ऋषयऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥भक्त्याहीनस्त्वद्विनृखोवयुनार्थी
श्राम्यन्भूयोप्यस्यनसिद्धिंसमुपैति ॥ तद्व्यारक्तःकर्मणिकाम्येतुकुतोऽसौसौख्यंयायादक्षयमानंदमहाब्धेः॥ ११॥
अर्थः॥ ॥हवेऋषिजेतेस्तुतिकरेछेतमाराथकिविमुखनेतमारिजेभक्तितेणेरहितनेज्ञानरूपछेप्रयोजनतेजेनेएवोजे
पुरुषतेजेतेज्ञाननेअर्थेवारंवारप्रयत्ननेकरेछे॥तोयपणआजेतमारिमूर्त्तिसंबंधिएवुजेज्ञानतेनिजेसिद्धितेनेनथिपा
मतो तारेहेआनंदजे तेनामहासमुद्ररूपकाम्यकर्मनेविषेआसक्तकेतांपुत्रादिकनिजेप्राप्तितेनेअर्थेयज्ञादिककर्मकर
तोएवोजेआलोकतेजेतेक्षयेरहितएवुं जेसुखतेनेकियेप्रकारेकरिनेपांमेपामेजनहि॥ ११॥ ॥श्लोकः॥ ॥भ
क्त्यानित्यंत्वामतएववयंवैश्रद्धायुक्ताधर्मतपोभिनिंगमाद्यैः ॥ मायातीतंकालनियंतारमुदारंध्यायामःश्रीकांतपरात्पर
मेकम्॥ १२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहेलक्ष्मीकांतजेकारणपणामाटेतमारिभक्तियेरहितएवोजेलोकतेजेतेक्षयेरहि
तएवुंजेसुखतेनेनथि पामतोतेकारणपणामाटेजश्रद्धाजेतेणेयुक्तएवाजेअमेऋषितेजे तेधर्मनेतपजेकृच्छ्रचांद्राय

ए[illegible]थानिगमजेवेदतेछेआदीजेमां एवांजेश [illegible]तेमणेकारनेथयिएविजेतमारिभक्तितेणेकर्[illegible]नेमायाथीकेपर
नेकाल[illegible]उद[illegible]नेपरजेअक्षरपुरुषतेथकिपणपर[illegible]आ[illegible]तेतमारूप्य नकारियेछे ये
॥१२॥ ॥इंद्रउवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥भगवन्गुरुदुःखितावयंननुदुर्वाससएवहेलनात्॥नभवंतमृतेऽवितुंहिनोविधि
रुद्रप्र[illegible]खाइमेऽशकन्॥१३॥ ॥अर्थः॥ ॥ [illegible]भगवनदुर्वासाजेतेमनोमेजेतेणेअपराधक
रयोतेथाकिजअमे[illegible]वेंजेतेबहुदुःखेजुक्तनिश्चेथाताहवाअनेजब्रह्माशिवतेछे[illegible]स्यतेजेमांएवाजेआसर्वेतेजेतेतमारा
विनाअमारिरक्षाकरवानेअर्थेनसमर्थथाताहवा॥१३॥ ॥श्लोकः॥ ॥ विगताखिलसंपदोनिरन्नाःसमभ्रा
व[illegible]भवतैव यद्गतापदःस्मःसपदिश्रीहरयेनमोस्तुतुभ्यम्॥१४॥ ॥अर्थः॥ ॥[illegible]
णेकरिनेगईछे समग्रसंपा[illegible]छे अन्नतेजेथकिनेप्रथविनेविषेपामरजनानिसंघाथे[illegible]जे
भावतेनेपामताहवाएवाजेअ[illegible]षेतमेजेतेम[illegible]जटाल्य छे दुःखजेमनांएवाथयासतालक्ष्मीजि
येजुक्तनेअमारांजेकष्टतेमनाहरनाराएवाजेतमेतेतमांनेनमस्कारकरियेछइये॥१४॥ ॥अग्निरुवाच॥ ॥श्लोकः
गीर्वाणदानवनराद्युपजीवनान्नंयन्निर्मितंहिभवतैवततोबुधास्तु ॥ यज्ञेषुतेनयजनंतवकुर्वतेऽ[illegible]त्वच्छेषमन्यदिवि
षद्भ्यउपानयंति॥१५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेअग्निदेवजेतेभगवानतेमनिस्तुतिकरेछेहेभगवनदेवतादानवनेमनुष्यआ
दिकतेमने[illegible]रूपएवुं जेअन्नतेजेतेजेकारणपणामाटेतमेजेतेमणेजानेर्माणकरु छे तेजकारणमाटेज्ञानिएवा
जे पुरुषतेजेतेतोपोतानाजी[illegible]रूपएवुजेतेअन्नतेणेकरिनेयज्ञनेविषेतमारुयजनकरेछे अनेतेकेडेषिजाजेदेवतेम

नेतमारुयजनकरतांशेपरयुंएवुजेहविषरूपअन्नतेनुअर्पणकरेछे नेनेकेडेपातेपण[illegible]रूपएवुजेअन्नतेने जमेछे॥ १५॥ ॥श्लोकः॥ ॥काम्यपुकर्मसुरताअपियाज्ञिकास्तेतत्कर्मबंधनतआशुविमुच्ययांति॥ ब्राह्मींगतिं तदितरेतुभवंतिचोराःश्रीयज्ञपूरुषमहंप्रणमामितंत्वाम्॥ १६॥ ॥अर्थः॥ ॥एरित्येतमांनेनिवेदनकरतांशेषरह्युं एवुंजहविषान्नतेणेकरिनेअन्यदेव[illegible]जेयजनकरेछे एवाजेयज्ञनाकरनारातेजेतकाम्यएवांजेकर्मतेमनेविषेप्रीतिव लाछेतोयपणतकाम्यकर्मनुजेबंधनतेथकितेतकालमुकायिनेतमारुब्रह्मपुरएवुजेधामतेनेपामेछे॥ अनेतमांनेजेज [illegible]ज्या विनाज[illegible]छेनेअन्यएवाजेदेवतेम[illegible]जेयजनकरेछेतेतोच रथायछे तेमाटेलक्ष्मीजियेजुक्तनेयज्ञनाराय णएवाजेतमेतेतम नेहुंजेतेअतिशयपणेकरिनेप्रणामकरुंछुं॥ १६॥ ॥मरुतऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥भक्ता एकांतिकास्तेऽक्षरपरमपदेसेवयातेतुहीनंवासैश्वर्यादिनेच्छंत्यतिशयितसुखंनापिकैवल्यमोक्षं॥ तद्युं[illegible] श्वपचकुलजनुर्मानयंत्युत्तमंवैतंत्वामेकांतधर्माश्रयणमुपगताःश्रीमहा[illegible]रुषंस्मः॥ १७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेमरु तदेवजेतेनारायणजेतेमनिस्तुतिकरेछे हेभगवन्‌तमाराएकांतिकए[illegible]जेभक्ततेजेतेतोतमारुअक्षरछेनामजेनुनेस र्वथकिश्रेष्ठएवुजेधामतेनेविषेतमारिसेवायेकरिनेरहित एविसालोक्यमुक्तितथासार्ष्टिमुक्तितथासारूप्यमुक्तितेमने नथिईच्छतातथाअतिशेछे सुखजेनेविषेएवोजेकैवल्यमोक्षतेनेयपणनथिईच्छताअनेतमा[illegible]तेणेजुक्तएवु तोपोतानुश्वपचना[illegible]कुलनेविषेजजन्मतेनेयपणश्रेष्ठमानेछे माटेएकांतिकएवोजेधर्मतेनाआधारनेलक्ष्मीजीतेमणे जुक्तनेमहा[illegible]रुषएवाजेतमेतेतमांनेअमेजेतेनिश्चेपांम्याछईये॥ १७॥ ॥सिद्धाऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥नैक

ब्रह्मांडसर्गादिकारणंत्वामकारणम् ॥ तत्स्थंतद्व्यतिरिक्तंचनियंतारंनमामहे ॥ १८ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसिद्धजेतेभ
[illegible] हेभगवन्अनेकएवांजेब्रह्मांडतेमनिजेउत्पत्तिस्थितिनेप्रलयतेमनाकारणएवानेनथिकारणते
जेमनुएवानेते[illegible]यजेब्रह्मांडतेमनेविषेअंतर्यामिरूपेकरिनेरह्या नेतेसर्वेब्रह्मांडुथकिव्यतिरकपणेकरिनेपोतानाधा
मनेविषेरह्यानेकालमायादिकजेस[illegible]तेमना।नियंताएवाजेतमेतेतम[illegible]नेअमेजेतेनमस्कारकरियेछइये ॥ १८ ॥ ॥रु
द्राऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥मायायाःसर्वमोहिन्यामोहनंमोहवर्ज्जितम् ॥ महाकालस्यापिकालंत्वांनुमःपुरुषोत्त
मम् ॥ १९ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेरुद्रजेतेभगवाननिस्तुतिकरेछेहेस्वामिन्ब्रह्माआदिकजेअमेसर्वेतेअमांनेमोहजेतेनेक
रतिएविजेमायातेनेमोहजेतेनाकरनाराएवानेमोहजेतेणेरहितने प्रकृतिनेपुरुषतेमनोजेनिरोधतेनोकरनाराएवोजे
कालतेनापणकालरूपएवानेमहा[illegible]रुषएवाजेतमेतेतम[illegible]नेअमेजेतेनमस्कारकरियेछइये ॥ १९ ॥ ॥आदित्याऊचुः
श्लोकः॥ ॥प्रकाशितायेनवयंजगंतिप्रकाशयामोभवतारमेश ॥ स्वयंप्रकाशंतमुरुप्रकाशंप्रकाशमूर्तिप्रणता
भवंतम् ॥ २० ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेआदित्यजेतेभगवाननिस्तुतिकरेछे हेलक्ष्मीजिनास्वामिन्तमोजेतमणेप्रकाशने
कर्या एवाजेअ[illegible]तजेतेस[illegible]जग[illegible]शवालांकरियेछइये ॥ अनेपोतानिमेलेसर्वेनेप्रकाशकरतानेबहुछे
प्रकाशतेजेमने[illegible]षेनेतेजोमयछे मूर्[illegible]तेजेमानेएवाजेतमेतेतमांनेअमेजे[illegible]रयेछइये ॥ २० ॥ ॥सा
ध्याऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥शास्तानृपाणांचमहोरगाणांदैत्याधिपानांचसुराधिपानां ॥ त्वंवैमनूनांचप्रजाप
तीनांराजाधिराजायनमोस्तुतुभ्यम् ॥ २१ ॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसाध्यदेवजेतेभगवानेनेनमस्कारकरेछे हेभ

गवन्मनुष्यनिरक्षानाकरनाराएवाजेराजातेमनेशिक्षानाकरनार ॥ अनेमोटाएवाजेसर्वनागणतथादैत्यनाअधिपजेहिरण्यकशिपु ॥ अधिपजे ॥ देकदेवतेमनेशिक्षाकरनाराएवा अनेमनुतथाप्रजापतितेमनेशिक्षानाकर ... धर ... नमस्कारकरियेछइये २१

वसवऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥भवतिभुवियदायदाऽसुरांशैःप्रथितसनातनधर्मधार्मिकाणां॥ कदन ... तदातदास्वयंतत्यवतरतेप्रणमामधर्मगं ... ॥२२॥ ॥अर्थः॥ ॥हे ... जेतेभगवानजेतेमनेनमस्कारकरेछेहे ... नातनएवोजेधर्मनेतेधर्मजेमछे एवाजेसा ... तेमनेअसुरनाअंश एवाजेअधर्मि ... एकरुंएवुंजेघणु ... खतेजेतजेजेसमयनेविषेथायछे तेते ... समयनेविषेपोतेप्रथविनेविषेअवतारजेतेनेधरताएवानेधर्मजेतेनिरक्षानेकरताएवाजेतमेतेतमांनेनमस्कारकरियेछइये॥ २२॥ ॥चारणाऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥चरित्रंशुभ्रंते ... तानेकमूर्त्तेःप्रबंधैरनेकैर्हिगायंतिभक्ताः॥ यदुश्रोत्रवकृन्नात्येवसद्योवयंतंनताःपुण्यकीर्त्तिभवंतम्॥ २३॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेचारणबोलेछेहेभगवन्धारणकरिछे अनेक ... त्तियोतेजेमणेएवाजेतमेतेतमारुशुभ्रएवु जेचारेत्रतेनेभ ... जनजेतेअनेकएवाजेप्रबंधतेमणेकरिनेगानकरेछे तेचरित्रकेवुंछेतेसांभलनार ... तमनेतुरतकालपावित्रकरेछे॥ अनेपवित्रछेकीर्त्तितेजेमनिएवाजेतमेतेतमांनेअमेजेते नमस्कारकरियेछईये॥ २३॥ ॥गंधर्वाऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ येकथास्तेविहायान्यगाथाःप्रभोकीर्त्तयंतेथऽश्रृण्वंतिवातेजनाः॥दुःखिताःस्युश्चसंसारपाशैःसितास्त्वंनताःस्मःशरण्यंभवंतंवय ... ॥२४॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेगंधर्व जेतेबोलेछेहेप्रभोजेजनतमारिजेकथा ... तेमनोत्यागकरिनेअन्यजेदेवा

दिकतेमनिजेग्राम्यकथा तेमनेजेकहेछे अथवाजेसांभळे[illegible]जेतेसंसार रूपिजेपाशतातेमणेकरिनेबं
धननेपांम्यासताढुःखेजुक्तथायछे॥ तेकारणपणामाटेशरणेआववालायकएवाजेतमेतेतमं नेअमेजेतेनमस्कारक
रियेछ ये॥२४॥ ॥समुद्राऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥अजिततवायतावकजनस्यमुदाल्पमपिद्रविणजलान्नवसनम
नान्यतमेनसक्त ॥चरतिहसेवनंसपदवींमहतींमहतांव्रजतिजनोऽल्पकोऽपितमहंप्रणतःकरुणम्॥२५॥ ॥अर्थः॥
हवेस[illegible]जेतेबोलेछेहेअजितअल्पएवोजेजनतेजेतेपणमाएयकमोतितथा[illegible] अथवा
अन्नअथवानमस्कारएजेसघलांपदार्थतेमनेमध्येजेकोयएकपदार्थतेणेकरिनें तमेअथवातमाराजेएकांतिकभक्त
जनतेमनिएकवारपणहेते[illegible]तिकएवाजेभक्तजनतेमनिमोटिपदविजेतमारुब्रह्मपु
रए[illegible]नेजेधामतेनेनिश्चेपामेछेएवाजेतमेअतिदयालुतेतमांनेहुंजेतेनमस्कारकरुंछुं॥२५॥ ॥पार्षदाऊचुः
॥श्लोकः॥ ॥पितस्त्वमसि[illegible] जनस्त्वमसित्वमसीष्टगुरुः[illegible]सुहृदात्मपतिः ॥त्वमसीश्वरए[illegible]
सकलंत्वमसि॥२६॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेपार्षदजेतेजग[illegible]श्वरअमारेतो[illegible]जेतेतमो
छोतथास्वजनजेतेतमेछोतथा[illegible]गुरुजेतेतमे[illegible] तथासुहृदआत्मानेपतितेजेतेत[illegible]अनेपरमएवातेईश्वर
[illegible]जेतेतमेछोतथासमग्रद्रव्यमात्रतेजेतेतमेछोकेत[illegible]रतेमणेकरिने अमेजेतेतमारेविषेजो
डायाछइये॥२६॥ ॥मूर्त्तिरुवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥यत्संबंधतएवयांतिपदवीमुच्चांमहद्भिर्नुतांस्त्रीशूद्रासुरनीच
क्षिपशवःपापात्मजीवाअपि ॥यद्दीनाविबुधेश्वराअपिभवंत्यर्चोज्झितास्तल्लक्ष्मणंगोलोकाधिपतिंतमेवहृदयेनित्यं

नजेत्वामह ॥ २७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेमूर्त्ति[illegible] भगवन्जेमनेसंबंधेकारनेजस[illegible] तथाशुद्धतेजतेतथादे वतातथ [illegible] एवाजेजिवतथापशु पक्षितेजेते थापाप पछे देहजेमनाएवाजेजावतेजेतप एसर्वेजेतेजेमनेसंबंधेकरिनेजमोटापुरुषजे तेमणेस्तुतिनेकरिएविजेउंचिपदवीतेनेपामेछे ॥ अनेजेनेसंबंधेकरिने [illegible] नेमध्येमोटेराएवाजेदेवतेजेतपणतत्काल जाजेतेणेत्यागक याएवा [illegible] कर्ता जाकर वाजोग्यथातानि तेमाटेगोलोकधामनापतिएवाजेतमेतेतमांनेमाराहृदयनेविषेधारिने [illegible] भजनकरुंछुं ॥ २७॥ ॥ साविञ्युवाच ॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ त्वंसर्गकालेप्र [illegible]तिच रुषंदृष्ट्वा [illegible]योत्थाप्यततस्तदात्म ना॥ [illegible]दिमानितैर्नैकान्विराजोव धाससर्जिथ॥ २८ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेसाविञ्जीजेतत् तिकरेछे हेईशतमेजेतेसृष्टिस मयनो पोतानिजेदृष्टितेणेकरिनेप्रकृतिने रुषतेमनेउठाडिनेतेकेडते रुषरूपेकरिने महत्तत्वछे आदितेजेमांएवांजेआचा [illegible] जिनेने तेजेतत्वतेम केकारनेव प्रकारना [illegible] डरूपएवाजेवैराज रुषनाजेदेहतेमनेसरजताहवा॥ २८॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ वैराजरूपेणजग [illegible]स्वी कृत्यदेवासुरमा षोरगान्॥ त्वंस्थावरंजंगममीशनिर्ममेत्वामा [illegible]कर्त्तार पाश्रितोस्म्यहम्॥ २९॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेतेवैराजपुरुषरूपेकरिनेजगतजेतेमनुविशेषपणेकरिने जेधारणकरवुतेनेस्वीकारकरिनेदेवतथाअसुरतथा मनुष्यतथाउ गतेमनेनिर्माणकरताहवा तथास्थावरजंगमरूपजेसर्व [illegible] तमेजेतेनिर्माणकरताहवा एवेप्रका [illegible] नेहुंजेतेआश्रीछुं ॥ २९॥ ॥ दुर्गोवाच॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ प्रियतय

धिकयात्त चिंतनंविदधतेतवयेच्युतितेविन्नो॥ नपरमेष्ठिसुखंनदिवः खंनकमयंतिधरैकनरेशताम्॥३०॥ ॥
अर्थः॥ ॥हवेदुर्गाजेतेस्तवनकरेछे विन्नोच्युतिनेविषेअधिकएविजे तमारेविषेप्रियतातेणियेकरिनेजेजनपोता
नात्हृदयनेविषेतमारुंचिंतवनक छे तेज जेतब्रह्मानास्थानकनुजेसु नाथेईछतातथादेवलो जेसुखनेप्रथ
वि चक्रवर्त्तिजेराजतेनेनथिईच्छतानथि च्छता॥ ॥श्लोकः॥ ॥प्रसन्नमर्पितमप्य त्वयासुखमिदंस
मवाप्यचतत्रते॥ तद साकेकृतःक्षणंतमुनमामिचसात्वतनायकम्॥३१॥ ॥अर्थः॥ । अनेतमोजेतेम
णेवखातक करिनेआ नेनथिकोयनितुस्रनातेजेनेए जेआब्रह्मानास्थानकआदिकनुजे सुखतेनेशत्रुयेरहितजे
क्रिय विषेहोयतेमप।मिनेप गतमारुजेचिंतवनतेनोत्यागकरिनेते तमा । नक्तजनजेतक्ष मात्रपणतेसुखनेविषे
आसक्तनथिथाताएवाजेतमे खनासागरनेसात्वतजे नक्तजनतेमनाईश्वरएवाजेतमेतेतमांनेअतिआनं ने
हुंजेतेनमस्कारकरुंछुं॥३१॥ ॥नद्यऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥वरदनमनमात्रंनामसंकीर्त्तनंवाविदधतितव
येवैज्ञानतोऽज्ञानतोवा॥ जनिमृतियमभीतेस्तानपित्रायमाणंनरसख पयाताःस्मोघनारायणंत्वाम्॥३२॥ ॥
॥अर्थः॥ ॥हवेनद्योजेतेस्तवनकरेछे ॥ हेवरदजेतमांनेजाणिनेअथवाअजाणेकेवलनमस्कारमात्रकरेछेअथ
वातमारुजेनामतेनुसम्यकप्रकारेकरिनेकीर्त्तनजेतेनेकरेछे एवाजेजनतेम णतथायमराजनिजेबि
कतेथकिनिश्चेजरक्ष जेतेनेकरताएवाननं जेतेमनारायणएवाजे तमेतेतम नेअमेजेतेआसमयनेविषे
पामियुंछईये॥३२॥ ॥देवपत्यऊचुः॥ ॥श्लोकः॥ ॥च्युविधृताकृतेर्जन्ममंगलंचारतम तंलोकपा

वनम् ॥ भवतिनिर्गुणंसर्वमेवतन्भवसिनिर्गुणंब्रह्मयत्परम् ॥ ३३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेदेवपत्नीयुं जेतेस्तुतिक रछेहेप्रभोप्रथविनेविषेधारणकरिछे सुंदरमूर्त्तितेजमणेएवाजेतमेतेतमारुअ श्वर्यकारिनेलोकुनेपावनकरनारुने निर्गुणएवुंजेतमारुजन्मतथासर्वेजचरित्रतेजतेमंगलआरंभछे अनेवेदजेतेम यिकगुणरहितनेपरब्रह्मएवुंजेस्वरू पनुनिरूपणकरेछेतेजतमेछो ॥ ३३ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ तवसमाश्रयात्तामसाजनाअपिचराजसाःसात्त्विका श्रय ॥ ननुभवंतितेनिर्गुणास्ततोवयमुपास्महेत्वांहिनिर्गुणम् ॥ ३४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेतमारोजेसम्यक प्रकारेआश्रयकरवोतेथकिसात्विकतथाराजसिकनेतामसिकए ।जेजनतेजेते गुणनिश्चेनिर्गुणएवाथायेछे तेज कारणपणामाटेनिर्गुणएवाजेतमेतेतमांनेअमेजेतेनिश्चेउपासियेछईये केतांतमारिमनकर्मवचनेकरिनेअमेजेते सेवाकरियेछईये ॥ ३४ ॥ ॥ ऋषिपत्न्यऊचुः ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ आर्त्तानांरुद्रजिनैस्त्रिधाचतापैःसर्वापत्त्व शमनमेकमेवविष्णोः ॥ पादाब्जंतवभवतीतितद्वयंवैप्रामाःस्मःशरणमनंतदेवदेव ॥ ३५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने ऋषिपत्नीयुंजेतेस्तुतिकरेछेहेदेवदेवबहुप्रकारनं जेपोतानं पापतथाअध्यात्मअधिभूतनेअधिदैवएवाजेत्रणप्रका रनातापतेमणेकरिनेपिडातांएव जेसंसारिजनतेमनां सर्वेजकष्टतेमनुनाशकरनारुतांतमा चरणरूपेकरिनेथयुंए वुजेकमलतेजएकछे तेकारणपणामाटेहेअनंतविष्णुएवाजेतमेतेतम रुशरणरूपएवुजेतेचरणसरोजतेनेजअमे जे तेपामियुंछईये ॥ ३५ ॥ ॥ पृथिव्युवाच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ पूर्णशारदसुधाकराननंशारदाब्जदलदीर्घलोचनम् ॥ श्रीवियोगबलधार्त्तिमोचनंवासुदेवमहमेकमाश्रये ॥ ३६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेप्रथविजेतेस्तवनकरेछेहे ...

पूर्णएवोनेशरदऋतुनेविषेथयोएवोजेचंद्रमातेसरखुंछेमुखतेजमनुनेशरदऋतुनेविषेथयुएवुंजे कमलतेनाजेदलते
सरखांछेविशाललोचनतेजेमनांएवानेलक्ष्मीजिनोजेवियोगतेणेकरिनेबहुप्रका थाति एविजेपाड तेथकिश्रम ने
मुकावनाराएवाजेतमेवासुदेवतेतमांनेजहुंजेतेआश्रीछुं॥ ३६॥ ॥सरस्वत्युवाच॥ ॥श्लोकः॥ ॥नयने
ममाच्यु[illegible]सुं[illegible]रमुखश ीतरोचिषिचकोरतांगते ॥ नहिगच्छतोन्यतइतीयमेवमेहृदि[illegible]र्त्तिरस्तुसततंनहीतरा ॥
॥३७॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेसरस्वतिजेतेस्तु[illegible]अच्युत[illegible]नेत्रजेतेसुंदरएवोजेतमारामुखरूपचंद्रमातेनेवि
षेअतिस्नेहेकरिनेचकोरपणानेपांम्यांछे [illegible]मूर्त्तिनेमुकिनेअन्यएवांजेरूपतेप्रत्येगतिकरतांनथिएप्रकारनिजे
आतमारिमूर्त्तितेजमाराहृदयनेविषेरहोनेईतरएविजे[illegible]॥ ३७॥ ॥स्कंदउवाच ॥ ॥श्लोकः॥
इतिस्तुतोऽखिलैर्देवैःसोग्निनंघदृशैवतान्॥ प्राहश्रियंशुन्नेपश्यदेवादीं[illegible]॥ ३८ ॥ ॥ अर्थः॥ ॥हवे
स्कंदजेतेसावर्णिप्रत्येकहेछेजेएप्रकारेसमग्रएवाजेदेवतेमणेस्तुतिनिकरयाएवाजे नारायणतेजेतेपोतानिजेदृष्टिते
णियेकरिनेजतेजसर्वेदेवताजेतेमनेआनंदेजुक्तकरिनेलक्ष्मीजिजेतमन प्रत्येकहे[illegible]ने
देवछेआदितेजेमांएवाजेआसर्वेतमनाप्रत्येतमेजेतेजुवोएरित्येलक्ष्मीजिजेनेमनेपोतेकेहेताहवा॥ ३८॥ ॥श्लो
कः॥ ॥ततःसमीक्षिताःप्रीत्यातयामधुरयादृशा॥ त्रिलोकीवासिनःसर्वे[illegible]द्धाआसन्यथापुरा॥ ३८॥ ॥ अर्थः
अनेतेवारपछेतेलक्ष्मीजिजेतमणेप्रीतियेका[illegible]निअमृतेभरि एविजेदृष्टितेणियेकरिनेसम्यकप्रकारकरिनेजो
याएवानेस्वर्गमृत्युनेपातालएत्रिलोकिनेविषेरह्याएवाजे देवदानवनेमनुष्यादिकएसर्वेजतेदुर्वासाऋषिनोजेशाप

थयोतेथकिप्रथ[illegible]हवा॥३९॥ ॥श्लोकः॥ ॥[illegible]
[illegible]तगृहिणस्त्यागिनोपिच॥धर्मादयश्चसानंदंप्रचरंतिस्मपूर्ववत्॥४०॥ ॥अर्थः॥ ॥अने[illegible]
[illegible]॥ नेधर्मादिकतजेते[illegible]वंनिपेठेआनंदसहितजेक्रियानेविषेहोयतेमविचरताह
वा॥४०॥ ॥श्लोकः॥ ॥तस्याःश्रियश्चभगवान्ददौस्थान[illegible]रःस्वकम्॥[illegible]संपदात्मना
॥४१॥ ॥अर्थः॥ ॥अने[illegible]तेलक्ष्मीजिजेतमनेपण[illegible]
[illegible]॥ अने तेलक्ष्मीजिजेतेतेभगवान[illegible]जेहृदयस्थलतेनेविषेरहिमेसंपत्तिरूपेकरी[illegible]
व्यापतांहवां॥४१॥ ॥श्लोकः॥ ॥ततोरत्नाकरःस्वस्माच्छ्रीजनेरनुभावतः॥बभूवान्वर्थसंज्ञोवैसंपूर्णाक्षयरत्नवा[illegible]
॥४२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेथाकेअनंत[illegible]त्नाकरजेतेपोताथकिलक्ष्मीजिनिजेउत्पत्तितेनेमहिमायेकरिनेसं[illegible]र्णएवांने
नथिक्षयजेमनोएवं जेरत्न[illegible]रत्नाकरए[illegible]नामतजे[illegible]नेश्चेथातोहवो॥४२
श्लोकः॥ ॥चतुर्विधैर्बहुरसैःसदन्नैरमृतोपमैः॥सर्वान्समागतांस्तत्रतर्पयामाससादरं॥४३॥ ॥अर्थः॥ ॥ह
वेचारश्लोकेकरिनेरत्नाकरवर्णन[illegible]जेफलतेनेकेहेछे[illegible]नेब[illegible]रसतेजेमां
एवांजेभक्ष्यभोज्यनेलेह्यच्योष्यएचारप्रकारनांअन्नतेमणे करि[illegible]आव्याएवाजेदेवआदिक
सर्वतेमनेआदरेसहितजेक्रियानेविषेजेमहोयतेमतर्पतकरताहवा॥४३॥ ॥श्लोकः॥ ॥अनर्घ्याणिचवस्त्राणि
रत्नभूषाःप[illegible]रच्छदान्॥देवादिभ्योददौप्रीत्यासर्वेभ्योपिपृथक्पृथक्॥४४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेतेवारपछेदेवजे

सदृश नारायणतेछे आदितेजेमनेएवाजेएसर्वेतेमनेपृथकपृथकपणेकरिनेअमुल्यएवांजेवस्त्रतथारत्नतेमणेकरिनेज
डितएवांजेआभूषणएरूपजेपेहेरामणितेनेप्रितियेकरिनेआपताहवा॥ ४४ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ जामात्रे तुष्टये
स्वस्यतद्देन्यस्तदांबुधः॥ नासीत्किमप्यदेयंवैघनवद्धनवर्षिणः॥ ४५॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेमेघजेमजळनिवृ
ष्टिजेतेनेकरेछे तेमद्रव्यजेतेनेआपताएवाजेएअंबुधितेमनेपोतानाजामात्रएवाजेभगवानतेमानेजेप्रसन्नताते
अर्थेतेभगवाननाएवाजेएदेव॥ तेमनेनआपवाजोग्यएवुंकांयनहोतुहवुसर्वेयआपवालायकजहोतुहवु॥ ४५॥
श्लोकः॥ ॥ भगवानपितद्दत्तंयौतकंचधनंबहु॥ ब्राह्मणेभ्यःप्रदायैवश्रियासहतिरोदधे ॥ ४६॥ ॥ अर्थः॥ ॥
अनेभगवानजेनारायणतेरत्नाकरतेणेआप्युं एवुंनेवरकन्यानेआपवाजोग्यएवुजेपारिबर्हरूपजेबहुधनतेनेब्राह्म
णजेतेमनेआपिनेलक्ष्मीजिजेतेमणेसहिततिरोधानथाताहवा॥ ४६॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ लक्ष्मीनारायणान्वांते
[illegible]शमानंदताःसुराः॥ इंद्रादयोदिवंजग्मुःस्वंस्वंधामाऽपरेययुः॥ ४७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ [illegible]
णतेणेआनंद[illegible] अनेअप[illegible]शिव आदिकस
र्वेतेजेतेपोतपोतानाधामप्रत्येजाताहवा॥ ४७॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ अधिक[illegible]वसंप्राप्य[illegible]र्वेनिजंनिजम्॥ स
र्वेपि[illegible]खिनोजाताःप्रसादात्कमलापतेः॥ ४८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेते[illegible]सर्वे[illegible]पतिजेनाराय[illegible]ते
मानेजेप[illegible]तातेथके[illegible]र्वनेअतिक्रमणनर्का नेपोतपोतानाअधिकारनेपामिनेसुखेजुकथा[illegible] ॥
॥ ४८॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ मंदरंचगिरिंतार्क्ष्यःपुनर्भगवद[illegible]या॥ स्वस्थानंस[illegible]पानीयस्थ पय[illegible]मासलाया॥ ४९॥

अर्थः ॥ ॥ अनेताक्ष्यजेगरुडजितंजेतेविजिवारनिजंन्भगवाननिआज्ञातेणियेकरिनेमंद्राचलएवेनामेकरिनेजे
गिरितेलिलामात्रेकरिनेपोतानुजेस्थानकतेप्रत्येपमाडितस्थानकतोपेतेमंद्राचलपर्वतजेते स्थापनकरताहवा
॥४९॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ एवमिंद्रेणब्रह्मर्षेनष्ट[illegible]शापतः॥ उपलभ्यापुनःसंपन्नारायणप्रसादतः ॥५०॥
अर्थः॥ ॥ हेसावर्णिमुनेदुर्वासानोजेशापतेणेकरिनेनाशजेतेनेपामिएविजेसंपत्तितेजेतेनारायणनीजेप्रसन्नता
तेणेकरिनेइंद्रजेतेणेपाछिआविरित्येपामतिहवि॥५०॥ ॥पंचम[illegible]धेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥ नतस्यकश्चित्त
पसाविद्ययावानयोगवीर्येणमनीषयावा॥ नैवार्थधर्मैःपरतःस्वतोवाकृतंविहंतुंतनुभृद्विभूयात्॥५१॥ ॥अर्थः॥
हवेपंचमस्कंधनेविषेब्रह्माजेतेप्रियव्रतराजाप्रत्येकहेछे जेहेप्रियव्रतएजेभगवानश्रीकृष्णतेणेजेकरवानुधार्युंहोय
तनेकोइदेहधारिजीवजेतेतपेकरिने विद्यायेकरिनेयोगैश्वर्येकरिनेबुद्धिबलेकरिनेधने[illegible]र्मेकरिनेनेकोइकथ
लवाननेआशरेकरिनेपोतानेपुरुषप्रयत्नेकरिने विजिरित्येकरवानेअर्थेसमर्थनथिथातोजेमभगवानेधार्युंहोयतेम
जथायछेमाटेतमारिपासेभगवाननेराज्यकरावववुंछेतेअन्यथाथावानुनथि॥५१॥ ॥श्लोकः॥ ॥ईशाभि
सृष्टंह्यवरुंध्महेंगदुःखंसुखंवागुणकर्मसंगात्॥ आस्थायतत्तद्यदयुंक्तनाथश्चक्षुष्मतांधाइवनीयमानाः॥५२॥ ॥
॥ अर्थः॥ ॥ हेप्रियव्रतजीवुंनेकर्मनाफलनेआपनाराएवाजेश्रीकृष्णभगवानतेजेतेसत्वादिकगुणनेअनुसरतां
एवांजेकर्मतेनासंगथकि जेदेवमनुष्यादिकनादेहप्रत्येआपणनेजोडताहवा तेतेदेहनोस्वीकारकरिनेआपणसर्वेजे
तेभगवानेआप्युंएवुं जेसुखरूपफलअथवादुःखरूपफलतेनेभोगवियेछइये जेमबलधियानेतेनोधणि[illegible]

जलआपेतेटदं जखवायछे पणपोतानिमेलेवधुओछुखवातुनथितेम ॥ अनेवलिजेमनेत्रवालो [illegible] रुषजेतेणेछायाप्र
त्येअथवातडकाप्रत्येपमाड्याजेआंधलाजनतेजेतेनेत्रवालामनुष्यनिइछायेकरिने [illegible] खदुःखनेपांमेछेतेम ॥ ५२ ॥
दशमेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ मर्त्योमृ[illegible] व्यालभीतःपलायन्सर्वांल्लोकान्निर्भयंनाध्यगच्छत् ॥ त्वत्पादाब्जंप्राप्यय
दृच्छयाद्यस्वस्थःशेतेमृत्युरस्मादपैति ॥ ५३ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेदशमस्कंधनेविषेपोतानापुत्रपणानेपांम्याएवाजे
[illegible] जेहेआद्यकेतांसर्वनाकारणमृत्युरूपजेसर्पतेथ[illegible] ए
वोजेमनुष्यतजेतेपोतानेकर्मेकरिनेसर्वलोकप्रत्येफरतोथको निर्भयस्थानकनेनपांमतोहवो पछेतेपुरुषजेतेईश्वरइ
[illegible] कोईकपोतानारुड[illegible]गेकारनेतमाराचरणारविंदनेपांमिनेनिर्भयथकोसुवेछे केमजेतमा
राचरणारविंदनेपांम्योएवोजेपुरुषतेथकिमृत्युजेतपाछोवलिजायछे केतांमृत्युनोएनेकांईभयरेतोनथि माटेसुखेक
रिनेसुवेछेएवाजेतमेतेतमनेकंसथकिभयकेमहोय ॥ ५२ ॥ ॥ दशमस्कंधेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ [illegible] म
हदहंखचराग्निवार्भूसंवेष्टितांडघटसप्तवितस्तिकायः ॥ क्वेदृग्विध[illegible]णितांडपराणुचर्यावाताध्व[illegible]मविवरस्यचते
[illegible] ॥ ॥ इतिश्रीविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यब्रह्मरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानं
दस्वाम्याज्ञयाकृतेश्रीविवेकसारेभगवन्माहात्म्योपपादनंनामचतुर्दशंप्रकरणम् ॥ १४ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ हवेदश
मस्कंधनेविषेब्रह्माजे तेश्रीकृष्णभगवानप्रत्येकहेछे जेहेभगव[illegible]जलपृ
थीविएजेअष्टआवरणतेणेकरिनेंवीटांणोएवो जेअंडकटाहतेनेवि[illegible]मानेकारेनेसातवैंत्यनोछे देहजेनोएवो

जेहुंतेहुंक्यांनेतम रोजेमा [illegible] तेक्यां तेतमेकेवाछोतोएविरित्येअष्टआवरणेजुक्तएवांजेअगणितब्रह्मांडरूपजेपरमा
णुतेमनुजेअमवुतेनेअर्थेजाणि [illegible] ठेछे रोमनांछिद्रतेजेनांएवाछोकेतांजेतमाराएकएकरोमनेविषेअग
णितब्रह्मांडछडताफ छेएवाजेतमेक्य नेहुंतेक्यां॥५३॥ ॥एविरित्येशो [illegible] कए [illegible] तेना
प्रवर्त्तकएवाजेश्री [illegible] हजानंदस्वामितेमनाशि ष्यएवोजे [illegible] बलरामदासमुनितेणे स [illegible]
ज्ञायेकरिनेकर्यो एवोजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेभगवाननामहिमानुवर्णनकर्युंएनामेवाद [illegible] प्रकरणजेते
संपूर्णथयुं॥१४॥ ॥अथविविधवार्त्तोपयोगिकाःश्लोकाः॥ तत्र [illegible] चंप्र्वांवालका [illegible] प्रतिप्र [illegible] दवचनम्॥१॥
श्लोकः॥ ॥ [illegible] पितोजनकस्तथापिमेनविरामोहारे [illegible] कीर्त्तने॥ मशकोपनिपातशंकयास [illegible] नं [illegible] त्यातिकिंमहाजनः
अर्थः॥ ॥ [illegible] वेनानाप्रकारनिवार्त्ताकरवितेमांउपयोगिकएवाजेश्लोकतेमनेअर्थेसाहतहुंजेतेलि [illegible] ॥ तेमांभग
वाननिभक्तिकरतां कोईदुर्जनदुःखदेतोयपणतेनिविकेकरिनेभक्तिनोत्यागनकरवोतेनेअर्थेनृसिंहपं नामेग्रंथने
विषेबालकप्रत्येप्रह्लादजि [illegible] वचनछे जेहेबालकोमारोपिताजेहिरण्यकशिपुतेजेतमा [illegible] उपरकोपनेकरता [illegible] वो केता
मनेनानाप्रकारनांबहुदुः [illegible] मेजेतेणेहरिनानामनुजेकीर्त्तनकर [illegible] तेनेविषेविरामजेतनकर्योकेत
एनिमिकेकारने [illegible] भग [illegible] ननाभजनस्मरणनोत्यागनकरतोहवो॥ तेकाने [illegible] ठेतोजेममछरजेते [illegible] कोपकरिनेपडवुंतेनि
[illegible] कायकारनेकेत को मोटामांणसेज [illegible] [illegible]
तेहवालिने [illegible] किदेछेनथि [illegible] कतोतोनेपेठे॥१॥ ॥विष्णुधर्मोत्तरेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥यस्यत्र ताचक्रपाणि जनत्वं

कोतिर्ति॥ ततोनतद्भयाद्वर्जि जत्याद्दिष्णोर्नरःसुधीः॥ २॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेविष्णुधर्मोत्तरनामेग्रंथनेविषेएतो
मजकर छेजेचक्रजेमनाहाथमांछे एवाजे भग नितेजेतेभक्तजनानिरक्षाकरनाराछेतेहरिभक्तने जनजेतेशुंकरे
छेकेतोकांईदुःखदईसकतानथि॥ तेकारणप मामाटेरुडाछे द्विजेनिएवोजेमनुष्यतेजेतेते जनानिवंकेकारनेअग
नानजेआ तनोक्याद्रत्यापनके॥ २॥ ॥ग्रंथांतरेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्वःकार्यमद्यकुर्वीत पूर्वाह्णेचाप
राह्णिकं॥ न प्रतीक्षतेमृत्युःकृतवास्यनवाकृतं॥ ३॥ ॥अर्थः॥ ॥अने धर्मसंबंधिकामजेतेतत्कालकर
एमवाजाग्रंथमां कह्युंछेजेआवतादि जेधर्मसंबंधिकामतेजेतेअद्यकेतांप्रथमनेदिवसजकरवं नेदिव
सनापाछल्यापोरनेविषेकरवानुजेकामतेजेतेआगल्याप्रहरनेविषेकरिये केतां धर्मकरवानोमन थायाथतेसम
यमांजधर्मसंबंधिकामजेतेतरतकरिलेवुंपणस जेकरशुंकेसवारेकरशुं एवोमनसुबोराखवोना केमजेमृत्युजेतेआ
पुरुषेआटलुकामकर्युंछेनेआटलुनथिकर एमवाटजोतोनथिकेतांआपुरुषनेआटलुंक करवानुछेतपुरुषाशेतारे
एवुं लेईजाइशएमवारकरतोनथि॥ ३॥ ॥श्लोकः॥ ॥चंदनंशीतलंलोकेचंदनादपिचंद्रमाः॥ चंद्रचंदनयोर्मध्ये
शीतलासाधुसंगतिः॥ ४॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसंतनासमागमनेविषेअतिशेसुखशांतिछेएमकह्युछेजेआलोक
नेवि चंदनपणजेतेअतिशीतल तानेकरेएवुंछे नेतेचंदनथकिपणचंद्रमाजेतेअतिशीतलपणानेकरेएवोछे॥
अनेतेचंदननेचंद्रमानेमध्येपणसाधु जननोसमागमजेतेअतिशेशीतलतानेकरे एवोछे केतांचंदननेचंद्रमातोआदेह
ने वेउपर जकां कशीतलताने करेएवाछेनेसाधुनेसमागमेकरिने तोजीवनांअध्यात्मअधिदैवनेअधिभूतएत्र

णप्रकारन [illegible]ट्लिजायछेनेअपारएव जेजन्ममरणनां दुःखतेपणनाश पामेछेनेभगवाननाधामनिप्राप्तिथा यछेमाटेसर्वोपरिसुखशांतिनेकरेएवोसंतनोसमागमछेतेसर्वेजीवप्राणिमात्रनेनिरंतर करवो ॥ ४ ॥ ॥ तृतीयेस्कंधमा तरंप्रतिकपिलदेववचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ प्रसंगमजरं [illegible] मात्मनःकवयोविदुः ॥ [illegible] कृतोमोक्षद्वा रमपावृतम् ॥ ५ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेतृतीयस्कंधनेविषेपोतानं मातापत्येकपिलदेवजीनुवचनछेजेहेमातम्रा जेजिवात्मातेनेस्त्रीपुत्रादिकनेविषेजे अतिशेसंगतेनेविवेकिसंतजेतेअजरपाशने केहेछेकेतांजीवनेस्त्रीयादिकनोप्र संगछेतेअनेकजन्मनेनिषेपण[illegible] एमनेएमरहेछेनेअतिशेबंधनकरनाराछेएम केहेछे ॥ अनेतेजप्रसंगजोसा धुनेविषेजीवकरयोहोयतोमोक्षनुजेद्वारतेउघाडुंछे केतांस्त्रीपुत्रादिकमांजेवुंजावनेहेतछेते जोसाधुनेविषेथायतो एनेमोक्षथावामांमेनत्यनथि[illegible]क्षथायछे ॥ ५ ॥ ॥ प्रथमेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ [illegible]याम लवेनापिनस्वर्गंना[illegible] नर्भवम् ॥ भगवत्संगिसंगस्यमर्त्यानांकिमुताशिषः ॥ ६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अने[illegible] स्कंधनेविषेसूतपुराणिप्रत्येशौनकादिकऋषि[illegible] वचनछेजेभगवाननोछे संगजेमनेकेल भगवाननेमसेलाएवाजे तमस[illegible] ततेमनोजेसमागमतेनोजे लवमात्रतेनिसंघातेस्वर्गलोकतथामोक्षतेमनितुलनानाथिक तांकेतां लवमात्रजेसंतनोसमागमतेनिबरोबरयस्वर्गलोक जेसुख[illegible]क्षतेमनेनथिगणता तारेम[illegible]ष्यनांजेभोग[illegible] खते मनेनगणियेतेमांशुंकेवुं ॥ ६ ॥ ॥ रसगंगाधरेच ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ [illegible]मतिंविमलीकरोतिचंत श्चिरंतनमघंचुलुकीकरोति ॥ भूतेषुकिंचकरुणांबहुलीकरो[illegible]सतांकिं[illegible] नमंगलमातनोति ॥ ७ ॥ ॥ अर्थः ॥

अनेरसगंगाध नामेजेग्रंथतेनेविषेपणसर्वपापनेटाळनारोनेकल्याणनोकरनारोएवोसत्संगछेएमक हुंछे ॥ जेसंत गुरुपदोसमागमजेतेजीवनेपाप रुवादिजेबुद्धितेदूरकरेछे केतांसत्संगेकरिनेमनुष्यनिबुद्धिपापनोत्यागकरिनेध र्मकरवामां प्रवर्त्तेछेनेवळि, जेतेनेनिर्मळकरेछेनेपूर्वनांजेबहुकाळनाजेपापतेनेआचमनकरिजायछेकेतांजीवनाअ नतजन्मनाजेपापना गळातेनेनाशकरेछे ॥ अनेसर्वभूतप्राणिमात्रनेविषेकरुणाजेतेनेव करेछे [illegible] सर्वजीवप्राणिमात्रनाउपरअत्यंतदयावेछे [illegible] रुषनोसंगजेतशाशामंगळनेनथिविस्तारतोकेतांसत्संग तो[illegible]छे ॥ ७ ॥ ॥ अन्नियुक्तजनेनोक्तम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ कोर्थान् प्राप्यनगर्वितोविषयि[illegible]: कस्यापदोऽस्तंगताःस्त्रीभिःकस्यनखंडितंभुविमनःकोनामराज्ञांप्रियः ॥ कःकालस्यनगोचरांतरगतःकोर्थीगतोगौर वंकोवादु[illegible]तिःक्षेमेणयातःपथा ॥ ८ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेअनुभवेजुक्तजेविवेकिमनुष्यतेमणेक ह्युंछेजेद्रव्यनेपामिने गर्वेजुक्तनथयोएवोकोणमनुष्यजेतेछेकेतांद्रव्यादिकसम्रृद्धियेकरिनेतो भगवाननाएकांति कभक्तविना [illegible] थईजायछेनेकोणविषयिजननेआपदायुनथिप्रामथईकेतांपंचविषयनेवि षेअतिशेआस एवाजे जनतेतोनिरंतरदुःखेकरिनेसडेलाकुतरानिपेठेहरेणथाताफरेछेनेप्रथविनेविषेस्त्रियुंजेतेम णेकोणपुरुष मननथिखंडनकर्युंकेतां स्त्रीरूपाजेभगवाननिमायाते करिनेजेनामनमांमोहनथिउपज्योएवोकों ण रुषछेए [illegible] तेविनाबिजोकोईनथिनेराजाजेतेमनेकोणजनवाल्लोछेकेतांराजाकोइ नामित्रनथि ॥ अनेकाळनाचारामांनआवेएवोकोंणजनछेकोईनथिनेगौरवपणे कएवोजेजनतेनेकोईअर्थम

ह्यांछेनथिमह्योंकतां कोईनुआर्ज पणनकरेनेअतिअनघपणेरेतोएवोजेजनतेनेकोइपदार्थनिसिद्धिथातिनथिने दुर्जनरूपजेचांमडानिवाधरडितेमां पड्योकेतां संगिजननेविषेहेतकरिनेबंधायोएवोकोणमनुष्यजेतकल्यांणनेक रएवोजेमार्गतेणेकरिनेचालेछेकोइनथिचालतो॥८॥ ॥विश्वेश्वरपद्धतौच॥ ॥श्लोकः॥ ॥द्वावेवसमवीर्यौ तुसुरातांबूलमेवच॥तस्मात्सर्वप्रयत्नेनतं बूलंवर्जयेद्यतिः॥९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेहवेविश्वेश्वरपद्धतिनेविषेसं न्यासिनेवर्त्तवानिरित्यकहेछेजेदारुनेतांबूलएवेजवस्तुजेतेजीवनेनरकमांपोचा वानेविषेबरोबरछेसामर्थ्यजेम नेएवांछे॥तेकारणपणमाटेसंन्यासिजेतेसर्वप्रकारेकरिनेतांबूलजेनागरवेलिनांपांनतेनोत्यागकरेकेतांसंन्यासिने तोदारुपिधावरे पापलागेछेमाटेओषधमांपणपानंनखावुं॥९॥ ॥श्लोकः॥ ॥वराटकेपियतिनासंगृहितेदिने दिने॥गोसहस्रवधंपापंश्रुतिरेषासनातनी॥१०॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसन्यासिजेतेणेवराटकजेफुटलीकोडीतेजेते पणग्रहणकरे तेसंन्यासिजेतेमनेदिवसदिवसनेविषे हजारगायुंमार्यानुपापलागेछेएजेवेदनिश्रुतितेजेतेसना तनछे॥१०॥ ॥श्लोकः॥ ॥यस्तुप्रव्रजितोभूत्वापुनःसेवेतमैथुनम्॥षष्टिवर्षसहस्राणिविष्टायांजायतेकृमिः ॥११॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेजेपुरुषसंन्यासिथैनेपाछोमैथुननेसेवेछेकेतांप्रथमतोस्त्रीनाविषयसुखनोत्यागकरिनेसं न्यासिथयोनेपाछोतेविषयनेभोगवेछेतथातेविषयभोगनिमनमं लालच्यराखेछे॥एवोजेसंन्यासितेजेतेतोमरीने साठहजारवर्षसुधिविष्टानेविषेकृमिजेतेथायछे॥११॥ ॥नारायणेनोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥जातेपिसाक्षात्का तुस्वपरब्रह्मरूपयोः॥लोभ्यव्यंमामकैर्नै शब्दादिविषयेक्कचित्॥१२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनारायणजेतेमणेतोब्रह्मभाव

नेपांम्योजे क्तपुरुषतेनेपणपंचविषयथिछेटेरे पणआपणतोसिद्धथयाछइये माटेएपंचविषयआपणनेशुंबाधक रनाराछेएमजांणिनेतो सोन्नावुंनहिएमकह्युंछे जेपोतानुंस्वरूपनेपरब्रह्मनुंजेस्वरूपतेनोसाक्षात्कारथैनेम तेपणकेतां तानोजावात्मा साक्षातकारे थातोहोयनेपरमात्मापणसाक्षात्का जेजन जनतेमणेशब्दस्पर्शरूपरसनेगंधएजेपंचवि षयतेमनेविषेक्यारेयसोन्नावुंनहि॥ १२॥ ॥ग्रंथांतरेच॥ ॥श्लोकः॥ पंडितोपिवरंशत्रुर्नमूर्खोहितकारकः॥ वानरेणहतोराजाविप्रचोरेणरक्षितः॥ १३॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेबिजाग्रंथने विषेसारानरतामध्यनाजेगुणदोषतेजेतेकह्याछे जेपंडितजनजेतेपोतानोशत्रुहोयतोयपणतेश्रेष्ठछेने र्खजनजेते पोतानो हितकारिहोयकेतांपोतानोमित्रथैनेपासेरयोहोयतोपणतेसारोनथि॥केमजेएक नेमित्र करिनेपोतापासेचोकिमांराख्योहतो तेवानरेराजानेमारितोहवोकेतांते जानेमारवातरवारथयोता रेविप्ररूपजेचोरतेणेतेराजाजेतेरक्षानेकरयो केतांतेराजानापासेचोरनेरांभेकरिनेचोरिकरवाप्रतेजेचोर एतेणेतेराजानिरक्षाकरि॥ १३॥ ॥श्लोकः॥ ॥यतीनांकांचनंदद्यात्तांबूलंब्रह्मचारिणाम्॥दस्यूनामभयंदद्यात्दा तापिनरकंव्रजेत्॥ १४॥ ॥अर्थः॥ ॥ अनेसंन्यासिनेजेसोनानुंदानआपेछेतथा रिनेजेपानबिडुंआपेछेने चोरजेतेमनेजेनिर्भयपणुंआपेछे केतांचोरपासेचोरिकरावेछेतेचोरनिरक्षाकरेछेएवोजेदातारमनुष्यतेजेतेनरक प्रत्येजायछे केतांतेदाननादेनारोनरकमांपडेछेतारेतेसंन्यासिब्रह्मचारिनेचोरतेमनितोशिगतिथाशेतेकांईजणातुन थि॥ १४॥ ॥श्लोकः॥ ॥उद्यमेनास्तिदारिद्र्यंजपतोनास्तिपातकं॥ मौनेनकलहोनास्तिनास्तिवै

म्॥ १५॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अ[illegible] जेतेनेउद्यमकरतेसतेदारिद्रपणुजेतेनाशपामेछेनेजपनेकरतोएवोजेमनुष्यतेनेपापजेतेरेतुनथिनेमौनपणुजेराखवुंतेणेकरिनेकलहजेतेथातोनथि नेजपनेकरतोएवोजेजनतेनेक्यारेयबि[illegible] जेतेरेतिनथि ॥ १५ ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ धनेषुजीवितव्येषुयोषासुभोजनेषुच ॥ असंतुशाजनाःसर्वेयातायास्यंतियं तिच॥ १६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेध[illegible] नेविषेतथाजमवानेविषे॥ असंतोषेजुक्तएवाजे[illegible] वेंजनतेजेतेनाशपामताहवानेकेटलाकनाशपामेछेने[illegible]टलाकनाशपामशे॥ १६॥ ॥भागवतेच॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ सर्वेवेदाश्चयज्ञाश्चतपोदानानिचानघ॥ जीवा[illegible] ॥ १७॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेभागवतनेविषेविदुरजा[illegible] त्रेय[illegible] निप्रत्येकेहेछेजेहेअनघकेतांनिर्दोषएवामैत्रेयमुनेसर्वेवेदभणवातथायज्ञकरवातथातपकरवुं तथादानदेवांएसर्वेजेतेजीवनेअभयदान[illegible] केतांजा[illegible] नेजन्ममरणथकि[illegible] काविनेभगवानना धाममांलेईजावातेनिकलाजेशोलमोभागतेनेपणनकरतांहवां केतांजीवुंनेधर्मज्ञाननेवैर[illegible] भगवाननिभक्तिकरविने[illegible] वेंपापमार्गनोत्यागकरवोएवो[illegible] करिनेभगवानसन्मुखकरवारूपजेपरोपकारतेनिबरोबरस्यकोई[illegible] न्यथातुंनथि॥ १७॥ ॥ एकादशेयोगेश्वरान्प्रतिजनकवचनम्॥ ॥ श्लोकः॥ दुर्लभोमानुषोदेहोदेहिनांक्षणभंगुरः॥ तथापिदुर्लभंमन्येवै[illegible]ठप्रियदर्शनम्॥ १८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ हवेएकादशनेविषेनवयोगेश्वरप्रत्येजनक[illegible]ाजाजेतक[illegible]छे॥ जेक्षणमात्रमांनाशपामेएवोजेम[illegible]ष्यनोदेहतेजतेदेहधारिजेतेमनेदुर्लभछेएवोछेकेतांबहुजन्मनांजेपुण्यतेमणेकरिनेप्राप्तथायछे ॥ अनेभगवाननिउपासनाक[illegible] वितम[illegible] उपयोगि

कछेमाटेदुर्लभछे ॥ अनेदुर्लभएवोजेआमनुष्यदेहतेनेविषेपणवैकुंठनाथजेहरितेमनेप्रियएवाजेतमसरखासंतते
मनुजेदर्शनतेनेज जेतेदुर्लभएवुमांनुछुं॥१८॥ ॥दशमेश्रीकृष्णंप्रतेमुचुकुंदवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥लब्ध्वा
जनोदुर्लभमत्रमानुषंकथंचिदव्यंगमयत्नतोनघ ॥ पादारविंदंनभजत्यसन्मतिर्गृहांधकूपेपतितोयथापशुः॥१९॥
॥अर्थः॥ ॥अनेदशमस्कंधविषेश्रीकृष्णभगवानप्रत्येमुचुकुंदराजानुवचनछे॥जेहेअनघकेतांनेदोषरहितएवाभग
वानअ जनजेतेआ संसारनेविषेदुर्लभनेसर्वेअंगेसंपन्नएवुंजे आमनुष्यदेहतेनेप्रयत्नकर्याविनाकोईकरीत्येत
मारिकृपायेकरिनेपांमिनेतमाराचरणारविंदनेनथीभजतो केमजेअसत्यएवुंजेपंचविषयसंबंधेमायेकरिनेतेने
विषेछेबुद्धिजेनाएवोएजनथयोछेमाटेतमाराचरणारविंदनेनथीभजतो ॥ अनेतेविषयसुखनेपांमवासारुघररूप
जेअंधकूपतेनेविषेपडेछेनेमहादुःखनेपांमेछेकेनीपेठेतोजेमपशुजेतेतृणमांलोभाईनेअंधकूपनेविषेपडेछेनेमहादुः
खनेपांमेछेतेमएजननीपदसंस्थाथायछे॥१९॥ ॥पंचमेऋषभदेववचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥नायंदेहोदे
हभाजांनृलोकेकष्टान्कामानर्हतेविड्भुजांये॥ तपोदिव्यंपुत्रकायेनसत्वंशुद्ध्येद्यस्माद्ब्रह्मसौख्यंत्वनंतम्॥२०॥ ॥अ
र्थः॥ ॥अनेपंचमनेविषेपोतानापुत्रप्रत्येऋषभदेवभगवाननुवचनछे॥ जेहेपुत्रोआनरलोकनेविषेजेदेहधारिजी
वनेआमनुष्यदेहप्राप्तथयोछे तेदेहजेतेअतिकष्टनादेनारानेविष्ठानाखानाराजेभुंडतेमनेपणछेएवाजेविषयभोगते
मनेभोगवाजोग्यनथि॥नेआमनुष्यदेहतोउत्कृष्टएवुंजेतपतेकरवाजोग्यछे जेतपेकरिनेआजीवनुअंतःकरणजेते
शुद्धथायछेनेजेअंतःकरणशुद्धथयाथकिअनंतएवुंजेब्रह्मसुखतेजेतपमायछे॥२०॥ ॥चतुर्थेविदुरंप्रतिमैत्रेयमुनि

वचनम् ॥ ॥श्लोकः॥ ॥नवैमुकुंदस्यपदारविंदयोरजोजुषस्तातभवादृशाजनाः॥ वांछंतितद्दास्यमृतेर्यमात्म नोयदृच्छयालब्धमनःसमर्द्धयः॥२१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेचतुर्थस्कंधनेविषेविदुरजीप्रत्येमैत्रेयमुनिनुं वचनछे जेहेतातकेतांहेविदुरभगवाननाचरणारविंदनुंजेरजतेनेसेवताएवाजेतमसरखाजनतेजेते भगवाननुंजेदासपणु केतांदासभावेकरिने भगवाननिसेवाक वितेविना॥बेजोकांईपोतानोअर्थजेप्रयोजनतेनेईछतानथिकेतांईश्वरई छायेकरिनेम[illegible]तेणेकरि[illegible] जेनेएवाछे केतांजे[illegible]मळ्युंतेणे[illegible] हनिरवाहकरताथकाभगवाननिएकांतिकभक्तिकरेछेएवातमसरखाभगवानानाएकांतिकभक्तछेमाटे[illegible] बजिपण अन्यपदार्थनिइछानेतुछमानिनेभगवाननिभक्तिनेभगवाननाएकांतिकभ[illegible] ॥ २१॥ नवमस्कंधेगंगांप्रतिभगीरथवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥साधवोन्यासिनः[illegible]॥ [illegible] तेंगसंगात्तेष्वास्ते[illegible]घाभि[illegible]रिः॥२२॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनवमस्कंधनेविषेगंगाजिप्रत्येसंतजेते[illegible] पापनेना शकरनाराछेए[illegible] भगिरथ[illegible]वचनछे जेसर्वनोत्यागक[illegible]योछेजेमणेएवानेशांतनेब्रह्मनाजांणनाराएवानेलोकनेपवि त्रकरनाराए[illegible]धु[illegible]रुषजेतेतमारुजेपापतेनेअंगसंगथकिहरेछेकेत[illegible]ए[illegible] पेभाविनेनाशेतेणेकरि नेतमारापापनेटालसेतारेतमेकेशोजेतेसंतनेपापनहिवलगेतोत्यांकहुंछुं जेतेसंतनेविषेतोपापमात्रनेहरनाराजे[illegible]रि [illegible]॥२२॥ ॥स्कंदपुराणेनारदंप्रतिनारायणवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ चातुर्वर्ण्यसतांसंगं[illegible]क्वचित्॥[illegible]क्तिप्रदोस्तिसत्संगःकुसंगोनिरयप्रदः॥२३॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेस

वेंमनुष्यनेसत्संगकरवोने कुसंगनोत्यागकरवोएवि रित्येस्कंदपुराणमांनारदमुनिप्रत्येनारायणनुवचनछे ॥ जेम्र [illegible]
एक्षात्रिवैस्यने [illegible] द्रएच्यारेयवर्ण [illegible] जे [illegible] दुष्टतेजेतेसाधुजननोजे समागमतेनेकरेपणग्रसत्पुरुषनोजेसंगतेनेतो [illegible]
रेयनकरे॥ केमजेसत्संगजेतेमुक्तिनेपमाडेएवोछेनेकुसंगजेतेनरकनेपमाडेएवोछेकेतांसत्पुरुषनेसंगेकरिनेघणाक
जीवजन्ममरणथिमुकाईनेभगवाननाधामनेपांमेछेनेग्रसत्पुरुषनेसंगेकरिनेघणाकजीवजम [illegible] रमांजायछे॥ ॥
॥२३॥ ॥हंसगीतायांचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥ [illegible] स्विनंयदिवासेनमेव॥ वा
सोयथारंगवशंप्रयातितथासतेषांवशमन्युपैति॥ २४॥ ॥ग्रर्थः॥ ॥ग्रनेजेवाम [illegible] छे तजेवोपोते [illegible]
गनोकरनारोपणथायछे एमहंसगीतामांकह्युंछे जेजोसंतनेसेवनेजोग्रस [illegible] रुषनेसेवनेजोतपस्विनेसेवनेजो [illegible]
नेसेवेतोतेसेवाकरनारोम [illegible] ष्यजेतेतेमनावशपणानेपामेछे॥ केतांजेसंतनोस [illegible] तजेवोथायछे नेजेदु
र्जननोसमागमकरेछे तेदु [illegible] छे नेजचोरनिसोबतकरेछे तेमनुष्यचोरनिपे [illegible] ॥ तेनिकेनिपेठेतो
जेम [illegible] गनावशपणानेपांमेछे तेनिपेठे ॥ केतांजेमधोसु [illegible] गसिनारंगमं बोलेतोकासुथायछे नेजोकं
[illegible] बानारंगमांबोलेतोलालथायछे नेजोहलदरमांबोलेतोपिलुथायछे नेज [illegible] गुलाबिरंगमांबोलेतोगुलाबियुंथायछे
तेमजेम [illegible] संग [illegible] तेवोपोतेथायछे॥२४॥ ॥सप्तमेप्रह्लादवचनम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥श्रवणंकी
र्त्तनंविष्णोःस्मरणंपादसेवनम्॥ अर्चनंवंदनंदास्यंसख्यमात्मनिवेदनम्॥ २५॥ ॥ग्रर्थः॥ ॥ग्रनेभक्तिनांजे
नवलक्षणतेनाप्रतिपादननेग्रर्थेसप्तमस्कंधनेविषेप्रह्लादजिनुवचनछे जेभगवाननिकथासं भलवितथाभगवान

नांकथाकीर्त्तनकरवांतथाभगवाननिमूर्त्तिनुस्मरणकरवुंतथाभग ।ननाचरणारविंदनीसेवाकरवितथाभगवान
निपूजाकरवितथाभगवानने दनाकरवितथाभगवाननुदासपणुकरवुंतथाभगवाननुसखापणुकरवुं तथाभग
वाननेपोतानोदेहअ णकरिदेवो एरित्येभक्तजनजेतेमनेभगवाननिनवप्रकारनिजेभक्तितेनिरंतरकरविएमसर्व
शास्त्र राणनोसिद्धांतछे ॥ २५॥ ॥भारतेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥ ॥यावंतोरोमकूपाःस्युःस्त्रीणांगात्रेषुनिर्मिताः
तावद्वर्षसहस्त्राणिनरकंपर्युपासते ॥ २६॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेभारतनेविषेपरस्त्रीसंगनोअतिशेदोषकल्योछे जेपर
स्त्रीनाशरीरनेविषेजेटलांरुंवाडांनांछिद्रनिर्म्यांछे तेएकएकछिद्रप्रत्येएकएकहजारवरसपरजंततेपरस्त्रीनासंगनोकर
नारोपुरुषजेतेनरकनेभोगवेछे॥ २६॥ ॥श्लोकः॥ ॥नहिमांसंतृणात्काष्ठादुपलाद्वापिजायते॥ जं घाताद्भवे
न्मांसंतस्मा ोषोऽस्तिभक्षणे॥ २७॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेवळिभारतनेविषेमांसभक्षणनेविषेदोषकल्योछे हेराजन्
मांसजेतेतरणाथकिनथिथातुंतथाकाष्ठथकिनथिथातुं तथापाशाणथकिनथिथातुंमांसतोजंतुन [illegible] किजथाय
छे तेमाटेमांसभक्षणनेवि [illegible] पछे एविरित्येसर्वेशास्त्रपुराणनोसिद्धांतछे ॥ २७॥ ॥ [illegible] ॥
॥श्लोकः॥ ॥तस्मात्प्रमाणतःकार्योधर्मःसूक्ष्मोविजानता॥ अहिं [illegible] भूतेभ्योधर्मेभ्योज्यायसीमता ॥ २८ ॥
॥अर्थः॥ ॥अनेभारतनेविषेहिंसानानिषेधनेअर्थेंभीष्मपितानुवचनछे जेजेकारणमाटेकोइजीवप्राणिमात्रनि
हिंसातोक्य रेयनकरविएमधर्ममूर्त्तिएवाजेमनुतेकेताहवातेकारणपणामाटेविशेषकरिनेसर्वशास्त्रनासिद्धांतनेजा
णनारोजेपुरुषतेणेसर्वशास्त्रनाप्रमाणथकि अहिंसारूपजेसूक्ष्मधर्मतेजेतेकरवो ॥ केमजेसर्वेभूतनीजेअहिंसाते

सर्वधर्मथकिश्रेष्ठमानिछे ॥ केत कोइ [illegible] धर्मशास्त्रनाक [illegible] षिते मणेसर्वधर्मकरतांमोटोधर्ममांन्योछे॥ २८॥ ॥भारतेचोक्तं ॥ ॥श्लोकः॥ ॥महतामपि [illegible] का लेनक्षीयते फलं॥ भीतान्भयदानस्यक्षयएवनविद्यते॥२९॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेभारतनेविषेपणतेमजकह्युंछे जेमोटाएवापण [illegible] फलजेतेकालेकरिनेनाशपांमेछे॥अनेजन्ममरणथिबितोएवोजेजनतेनेअभयदानेजे देवुंतेमांथिथयुं जेफलतेनोक्षयजेतेनथिजथातो केतांजीवनेकालनाभयथिमुकाववोतेनुजेफलतेक्यारेयनाशपांम तुनथि॥२९॥ ॥श्लोकः॥ ॥यथोपश्रयमाणस्यभगवंतंविभावसुं॥शीतं [illegible] धूर्संसेवतस्तथा॥३०॥ अर्थः॥ ॥ [illegible] जिप्रत्ये [illegible] भगवानजेतेकहे [illegible] पितेआश्र यनेक तोएवोजेमनुष्यतेनिटाढ्यनेअंधकारजेतेनाशपांमेछे तेमसाधुनिसेवाकरतोएवोजेपुरुषतेनेजन्ममरणनि बिकनेअ [illegible] नजेतेनाशपांमेछे ॥३०॥ ॥श्लोकः॥ ॥निमज्ज्योन्मज्जतांघोरेभवाब्धौपरमायणम्॥ संतोब्रह्म विदःशांतानौर्दृढेवाऽप्सुमज्जतां॥३१॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेनिचजातिनेप मिनेवलिउंचजन्मनेपांमताएवाजेज नतेमनेभयकरे एवोजेजन्ममृत्युरूपिसमुद्रतेनेविषेपरमएवोजेआश्रयतेरूपनेशांतनेपरब्रह्मनाजांणनाराएवासंत जेतेछे जेमजलनेविषे डताएवाजेजनतेमने [illegible] श्रयछेतेम॥३१॥ ॥श्लोकः॥ ॥अन्नं हिप्राणिनं प्राणआर्त्तानांशरणंत्वहं॥ धर्मोवित्तंनृणांप्रेत्यसंतोऽर्वाक्बिभ्यतोऽरणम्॥३२॥ ॥अर्थः॥ ॥अ नेजेमप्राणधारि [illegible] अन्नजेतेजी नछे जेमआर्त्तजनजेतेमनोहुंजेतेरक्षाकरनारोछूं अनेजेमनुष्यजेतेमनेपर

लोकनेविषेधर्मजेतेवित्तछे तेमजन्ममरणथकिबिताएवाजेमुमुक्षुजनतेमनेसंतजेतेरक्षाकरनाराछे॥३२॥ ॥श्लो
कः॥ ॥संतादिशंतिचक्षूंषिबहिरर्थःसमुत्थितः॥देवताबांधवाःसंतःसंतआत्माहमेवच॥३३॥ ॥अर्थः॥ ॥अ
नेवलिसंतजेतमनुष्यजेतमनेसतनेअसतनाविवेकरूपीजेनेत्रतेनेआपेछे जेमसारिपेठेउग्याएवाजेसूर्यतेजेतेसर्वेने
बाह्यप्रकाशरूपीनेत्रआपेछेतेम॥अनेसंतजेतेदे[illegible]ाबांधुछेनेसंतजेतजमुनेमाराआत्मानिपेठेवाहालाछे
माटेजेममारिसेवापूजाकरवितेमजतेसाधुनिपणसेवा[illegible]जाकरवि॥३३॥ ॥एकादशेचोक्तम्॥ ॥श्लोकः॥
कृतादिषुप्रजाराजन्कलाविच्छंतिसंभवम्॥कलौखलुभविष्यंतिनारायणपरायणाः॥३४॥ ॥अर्थः॥ ॥अने
एकादशस्कंधनेविषेजनकराजाप्रत्येयोगेश्वरनुवचनछे जेहेराजन्सत्यत्रेत्यानेद्वापरएत्रणययुगनेविषेथइपुं एवि
जेप्रजा[illegible]तेजेतेकलियुगनेविषेपोतानोजन्मजेतेनेइच्छेछे शामाटेतोतेकलियुगनेविषेनारायणतेजछेश्रेष्ठपामव
जोग्यस्थान[illegible]तेजेमनेएवाघणा[illegible]जनजेतेनिश्चेथाशेकेतांपृथवीनेविषेअवतारनेधरसेएवाजेनाराय[illegible]नितेमनां
आश्रितथैनेजन्ममृत्युनांजेबंधनतेथिमुकाणाथकातेनारायणमुनिनुजेधामतेनेघणाकजनजेतेपामशे तेजकारण
पणामाटेसर्वे[illegible]गनिप्रजा[illegible]जतेकलियुगनेविषेजन्मनेईछेछे॥३४॥ ॥द्वि[illegible]यस्कंधेच॥ ॥श्लोकः॥ ॥कि
रातहूणांध्रपुलिंदपुल्कसाआभीरकंकायवनाःखसादयः॥येऽन्येचपापायदुपाश्रयाश्रयाःशुद्ध्यंतितस्मैप्रभविष्ण
नमः॥३५॥ ॥अर्थः॥ ॥हवेद्वि[illegible]यस्कंधनेविषेआगल्यथवानोजेनारायणनोअवतारतेनेसुचवतायक[illegible]क
देवजिजेतेनमस्कारकरेछे जेकिरातहूणअंध्रनेपुलिंदएजेसर्वेभिलनिजातियुंतथाचांडालतथाआहिरकाठियवनने

रोज। एम्आदिकजेमनुष्य ॥ तथाबिजापणघणाकपापिजनतेजेतेजेमनाआश्रितएवाजेसाधुपुरुषतेमनो आश्र
यजेमनेए थकाशुद्धथाशे ॥ केतांनिचउंचजातिनासर्वेम ष्यजेतेजेमनासाधुनेसमागमेकरिनेमोक्षनेपांमशेएवे
प्रतापेजुक्तआगलथाशोएवाजेतमेतेतमनेहुंजेतेनमस्कारकरुंछुंकेतांआगल्यकलि गनेविषेप्रगट्यथइनेअसंख्य
जीवनोउद्धारकरशो एवाजेप्रगटप्रतापेजुक्तनारायणमुनितेमनेहुंजेतेनमस्कारकरुछुं ॥ ३५ ॥ ॥ सुरास्पर्शनि
षेधेपराशरमुनिवचनम् ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ अज्ञानाज् ानतोवापिसुरांस्पृष्ट्वात्रिवर्णजः ॥ प्रयातिनरकंघोरंया
वच्चंद्रदिवाकरौ ॥ ३६ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेसुराजेदारुतेनास्पर्शनानिषेधनेविषेपणपराशरमुनिनुवचनजेतेछे
जेत्रणवर्णनोजनजेतेअ ानथकिअथवाज्ञानथकि केतांजांण्येअजांण्येपणजो रानेअडेतोतेजन रानेअडिने
महाघोरनरकमांपडेछे तेक्यांसुधितोज्यांसुधिचंद्रमानेसूरजतपेत्यांसुधिएविरित्येदारुनेस्पर्शकरिनेपणनरकनिप्रा
प्तिथायछेतारे रानेमद्यनापाननेविषेतोघणांकदुःखरत्यांछेतथादोषरत्याछे माटेकोइमनुष्यनेसुरानेमद्य पानन
करवुं ॥ ३६ ॥ ॥ ब्रह्मांडपुराणेतप्तमुद्रादिधारणंप्रोक्त ॥ ॥ श्लोकः ॥ ॥ शंखचक्रोर्ध्वपुंड्रादिधारयेद्ब्राह्मणोयदि ॥
श्रा कर्मार्हं त्येषापरमाश्रुतिः ॥ ३७ ॥ ॥ अर्थः ॥ ॥ अनेब्रह्मांडपुराणनेविषेतोछापऊर्ध्वपुंड्रतिलकनेतु
लसिनिकंठिएटलांवानांजेणेधार्यांहोयतेजब्राह्मणश्राद्धादिकसर्वकर्मकरावावानेयोग्यथायछे एमकह्युंछेजेब्राह्म
णजेतेजोशंखचक्रगदानेपद्मतथाऊर्ध्वपुंड्रतिलकतथा लसिनिजेबेवडीकंठितेमनेधारणकरेतोतेब्राह्मणजेतेश्राद्ध
तथायज्ञतथाविवाहादिकसर्वेकर्मकरावववांतेमनेअर्थेयोग्यएवोथायछे एप्रकारनिएसर्वोपरिश्रेष्ठएवीवेदनीश्रुति

जेनतछेकेतांएविरीत्येसर्ववेदपुराणशास्त्रनेसर्वआचारजनोसिद्धांतछेमाटेब्राह्मणादिकवर्णनेछापऊर्ध्वपुंड्रतिलकने तुलसीनिमालातेअवश्यपणेकरिनेधारवां॥ ३७॥ ॥ सारसंग्रहेभविष्योत्तरपुराणवचनम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ यज्ञोदानंतपोहोमोभोजनंपितृतर्पणम्॥ चक्रलांछनहीनस्यविप्रस्यनिष्फलंचतत्॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेतप्तमुद्रायेर हितजे प्रतेनिनिंदानुकेनारुसारसंग्रहनेविषेभविष्योत्तरपुराण [illegible] जेयज्ञकरवोतथादानदेवुंतथातपकरवुं तथा [illegible]मकरवोतथाब्राह्मणजमाडवातथापितरिनुतर्पणकरवुं॥ [illegible] पजेचिह्नतेणेरहितए जेविप्रतेनुनिष्फलतेकर्मथायछे॥ ३८॥ ॥ ऊर्ध्वपुंड्रधारणेहरिभक्तिविलासेपद्मपुराणवचनम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ ऊर्ध्वपुंड्रविहीनस्तुकिंचित्कर्मकरोतियः॥ इष्टापूर्तादिकंसर्वंनिष्फलंस्यान्नसंशयः॥ ३८॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेऊ र्ध्वपुंड्रतिलकधारणकरवानेविषेहरिभक्तिविलासनामेजेग्रंथतेमांपद्मपुराणनुवचनछेजेकपालनेविषेऊर्ध्वपुंड्रतिल केरहितएवोजेमनुष्यतेजेतेयज्ञकरवोतथावाव्यकुवाकरावववाएआदिकजेक [illegible] कर्मतेनेकरेछेतेसर्वकर्मजेते [illegible] निष्फ लथायछेतेमांकांइसंशयजेतेनथिमाटेसर्वमनुष्यनेऊर्ध्वपुंड्रतिलककर [illegible] एमसर्वग्रंथनोसिद्धांतछे॥ ३९॥ ॥ स्कंद पुराणेचोक्तम्॥ ॥ श्लोकः॥ ॥ हारिद्रेणतुचूर्णेनकुंकुमेनसुगंधिना॥ ऊर्ध्वपुंड्रस्यमध्येतुलक्ष्मीस्थानंप्रकल्पये त्॥ ४०॥ ॥ अर्थः॥ ॥ अनेस्कंदपुराणनेविषेतोचांदलसहितऊर्ध्वपुंड्रतिलककरव [illegible] कह्युंछे जेवैष्णवजनजेते हलदरनेखारमांपकविनेतेनुकरेलुएवुनेझिणुचुरणने सुंगंधिमानएवुजेकुंमकुमतेणेकरिनेऊर्ध्वपुंड्रतिलकनामध्यने विषेलक्ष्मीजिनास्थानरूपजेचांदलोतेनेकरे॥ ४०॥ स्कांदेद्वारकामाहात्म्येतुलसीमालाधारणमुक्तम्॥ ॥ श्लो

कः॥ ॥निवेद्यकेशवेमालांतुलसीकाष्ठसंभवां॥ वहतेयोनरोभक्त्यातस्यनैवास्तिपातकं॥ ४१॥ ॥अर्थः॥ अनेवैष्णवजननेकंठनेविषे तुलसीनिबेवडीकंठिधारवानुंस्कंद पुराणमांद्वारकामाहात्म्यनेविषेकह्युंछे जजेमनुष्य तुलसीनाकाष्ठमांथिथईएविमालाकेतांतुलसीनिबेवडीकंठितेने भगवानने निवेदिकराविनेपोतानाकंठनेविषेधारण करेछे तेमनुष्यनेकोईजात्यनुं पापजेतेनथिजरेतुकेतांतेनांसर्वेपापजेतेनाशपांमेछे॥ ४१॥ ॥श्लोकः॥ ॥वि वेकसारोरचितोमयाऽसौसद्ग्रंथसारंसमुधृत्यतुष्ट्यै॥ हरेःसतांतेमयितुष्टिमीशःसतत्तदायांघ्रिसरोजदासः॥ ४२॥ ॥ इतिश्रीविमलैकांतधर्मप्रवर्त्तकश्रीसहजानंदस्वामिशिष्यबलरामदासमुनिनासद्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिआज्ञयाकृत श्रीविवेकसारेप्रकरणार्थनिरूपणंनामपंचदशंप्रकरणम्॥ १५॥ ॥अर्थः॥ ॥अनेसर्वेसद्ग्रंथनोजेसारतेनो संग्रहकरिनेतेश्रीहरीनाजेसंततेमनितुष्टिनेअर्थै केतांतेमनिप्रसन्नतानेअर्थेमेबलरामदासमुनियेआ विवेकसार नामग्रंथजेतेकर्योछे॥ तेकारणपणामाटेतेश्रीहरिनेतेमनाजेसंतजनतेजेतेतेमनाचरणारविंदनोदास एवोजेहुंते मारेविषेतुष्टिनेपांमोकेतांआग्रंथनुजेकरवुंतेणेकरिनेतेसर्वेमाराउपरराजिथावो॥ ४२॥ ॥एविरित्यश्रीनिर्मल एवोजेएकांतिकधर्मतेनाप्रवर्त्तावनाराएवाजे श्रीसहजानंदस्वामितेमनोशिष्यएवोजेबलरामदासनामेमुनितेणेस द्गुरुश्रीगुणातीतानंदस्वामिनिआज्ञायेकरिनेकर्यो एवोजेआविवेकसारनामेग्रंथतेनेविषेप्रकरणअर्थनिरूपण कर्युंतेनामेपंधरमुंप्रकरणजेतेथयुं॥ १५॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥ ॥७॥

विवेकसारः संपूर्णः ॥